

En inre marknad för digitala tjänster

– kompletteringar och ändringar i svensk rätt

*Slutbetänkande av Utredningen
om kompletterande bestämmelser
till EU:s förordning om en inre marknad
för digitala tjänster*

Stockholm 2023

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2023:39

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2023

ISBN 978-91-525-0663-9 (tryck)

ISBN 978-91-525-0664-6 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet Erik Slottner

Den 2 juni 2022 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag lämna förslag på åtgärder med anledning av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (Digital Service Act, DSA). Hovrättsrådet Ulrika Ihrfelt förordnades den 7 juni 2022 att vara särskild utredare. Den 8 juni förordnades rådgivaren Maria Wieslander och kanslirådet Helena Bäckström som sekreterare i utredningen.

Som experter att ingå i utredningen förordnades den 5 september 2022 kanslirådet Ani Arevian Sjöstedt (Justitiedepartementet), rådgivaren Jan Bergdahl, Post- och telestyrelsen, juristen Ulrika Bergström, Integritetsskyddsmyndigheten, departementssekreteraren Fredrik Blomström (Infrastrukturdepartementet), expert digital policy Carola Ekblad, Svenskt Näringsliv, juristen Emy Gustavsson, Konsumentverket, departementssekreteraren Mattias Karlson Jernbäcker (Utrikesdepartementet), kanslirådet Felisa Krzyzanski (Finansdepartementet), juristen Rebecca Parman, Myndigheten för press, radio och tv, kanslirådet Martin Persson (Kulturdepartementet), f.d. kanslirådet Helene Ramqvist Engellau, departementssekreteraren Nils Sigfrid (Finansdepartementet) och ämnesrådet Patrik Sundberg (Justitiedepartementet).

Med verkan från och med den 20 december 2022 entledigades departementssekreteraren Fredrik Blomström och departementssekreteraren Henrik Hultberg (Finansdepartementet) förordnades i hans ställe att vara expert i utredningen. Med verkan från och med den 2 februari 2023 entledigades kanslirådet Martin Persson och departementssekreteraren Lottie-Ann Lindström (Kulturdepartementet) förordnades i hans ställe att vara expert i utredningen.

Den 31 januari överlämnades delbetänkandet *En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelningen mellan myndigheter* (SOU 2023:2). De återstående frågor som omfattas av uppdraget behandlas i detta slutbetänkande.

Stockholm i juni 2023

Ulrika Ihrfelt

/Helena Bäckström
Maria Wieslander

Innehåll

Sammanfattning	13
Summary	21
1 Författningsförslag	29
1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster	29
1.2 Förslag till lag om ändring i lag (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster	37
1.3 Förslag till lag med ändring i lag (1998:112) om elektroniska anslagstavlor	40
1.4 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster och till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster	41
2 Uppdraget och dess genomförande	45
2.1 Bakgrund	45
2.2 Uppdraget.....	46
2.3 Utredningens arbete	47
3 EU:s förordning om digitala tjänster	49
3.1 Inledning.....	49
3.2 Tillämpningsområde	50
3.2.1 Tillämpningsområde och definitioner	50

3.3	Ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster.....	52
3.3.1	Villkorad ansvarsfrihet.....	52
3.3.2	Förelägganden som utfärdats i enlighet med annan lagstiftning.....	53
3.4	Krav på tillbörlig aktsamhet för en transparent och säker onlinemiljö	54
3.4.1	Bestämmelser som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster	54
3.4.2	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar	56
3.4.3	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar.....	57
3.4.4	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare	61
3.4.5	Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer.....	63
3.4.6	Andra bestämmelser avseende krav på tillbörlig aktsamhet	66
3.5	Tjänstemottagares möjligheter att klaga.....	67
3.5.1	Anmälningar och klagomål.....	67
3.6	Tillsyn.....	69
3.6.1	Tillsynsansvar	69
3.6.2	Nationell tillsyn – samarbete.....	69
3.6.3	Nationell tillsyn – befogenheter	70
4	Behovet av kompletterande regelverk	71
4.1	Inledning	71
4.2	En ny lag ska komplettera EU:s förordning om digitala tjänster	71
4.2.1	Ny lag.....	71
4.2.2	Ord och uttryck	72
4.2.3	Hänvisning	73

4.3	Samordnare för digitala tjänster och övriga behöriga myndigheter.....	74
4.3.1	En bestämmelse med bemyndigande för regeringen att utse samordnare för digitala tjänster och övriga behöriga myndigheter	74
4.3.2	Ansvarsfördelning mellan behöriga myndigheter	75
4.4	Rätten till ersättning	76
4.5	Behovet av andra författningsändringar	77
4.6	Ikraftträdande	78
5	Särskilt om vissa förelägganden	79
5.1	Inledning.....	79
5.1.1	Utredningens uppdrag	79
5.1.2	Särskilt om kartläggningen.....	79
5.1.3	Bestämmelser bör infogas i kompletteringslagen	80
5.2	Förelägganden att agera mot olagligt innehåll	81
5.2.1	Grund för utfärdande av förelägganden anges inte i EU:s förordning om digitala tjänster	81
5.2.2	Kartläggning av svensk rätt	81
5.2.3	Överväganden och förslag.....	84
5.3	Förelägganden om tillhandahållande av information.....	87
5.3.1	Grund för utfärdande av förelägganden anges inte i EU:s förordning digitala tjänster	87
5.3.2	Kartläggning av svensk rätt	87
5.3.3	Överväganden och förslag.....	89
6	Särskilt om misstanke om brott.....	93
6.1	Inledning.....	93
6.2	Överväganden och förslag.....	93

7	Tillsyn och sanktioner	95
7.1	Inledning.....	95
7.2	Grundläggande överväganden vid utformning av tillsynsbefogenheter och tillsynsförfaranden.....	95
7.2.1	Befogenheterna gäller alla behöriga myndigheter.....	95
7.2.2	Komplettering av befogenheter och tillsynsförfaranden ska anges i kompletteringslagen.....	96
7.2.3	Tillsynens omfattning.....	98
7.3	Undersökning.....	99
7.3.1	Tillhandahållande av information.....	99
7.3.2	Förklaring av information	100
7.3.3	Inspektion.....	101
7.3.4	Advokatsekretess	110
7.3.5	Utredningsskadeavgift.....	111
7.3.6	Vite vid bristande efterlevnad av undersökningsföreläggande	116
7.4	Åtgärder efter undersökning	119
7.4.1	Åtaganden.....	120
7.4.2	Föreläggande med anledning av bristande efterlevnad av förordningen.....	121
7.4.3	Vite vid föreläggande om att avhjälpa bristande efterlevnad.....	122
7.4.4	Sanktionsavgift vid bristande efterlevnad av DSA.....	125
7.4.5	Interimistiska åtgärder.....	131
7.4.6	Föreläggande om åtgärdsplan.....	132
7.4.7	Begränsning av tillgång till tjänst	133
7.5	Handläggning i domstol.....	135
7.5.1	Val av domstol.....	135
7.5.2	Domstols sammansättning och processregler.....	136
7.5.3	Överklagande	137
7.5.4	Skyndsamt handläggning	137
7.6	Avgifter	138

8	Samordning och samverkan mellan myndigheter samt sekretessfrågor	141
8.1	Inledning.....	141
8.2	Samordning och samverkan.....	142
8.3	Informationsdelning	144
8.3.1	Informationsdelning i EU:s förordning om digitala tjänster	144
8.3.2	Sekretessreglering i svensk rätt av betydelse för myndigheters informationsdelning	145
8.4	Överväganden rörande sekretess, uppgiftsutbyte och dataskydd vid tillämpning av EU:s förordning om digitala tjänster.....	147
8.4.1	Sekretess.....	147
8.4.2	Uppgiftsutbyte (sekretessbrytande bestämmelser och uppgiftsskyldighet).....	155
8.4.3	Dataskydd	158
9	Twistlösning utanför domstol	165
9.1	Inledning.....	165
9.1.1	Twistlösning utanför domstol i EU:s förordning om digitala tjänster.....	165
9.1.2	Allmänt om twistlösning utanför domstol i Sverige	166
9.1.3	Exempel på alternativa twistlösningsformer i Sverige	167
9.2	Överväganden om inrättande av ett organ för twistlösning utanför domstol enligt EU:s förordning om digitala tjänster.....	169
9.2.1	Twistlösningsorgan inom myndighet.....	169
9.2.2	Befintligt organ.....	171
9.2.3	Nytt organ	173
9.2.4	Sammanvägd bedömning	174

10	Övriga författningsändringar	177
10.1	Inledning	177
10.2	Lagen om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.....	177
10.2.1	Inledning.....	177
10.2.2	Överväganden och förslag	179
10.3	Lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor	179
10.3.1	Inledning.....	179
10.3.2	Överväganden och förslag	182
11	Förslagets konsekvenser	187
11.1	Konsekvensutredningens innehåll.....	187
11.2	Inledning	188
11.3	Konsekvenser för samordnaren för digitala tjänster och övriga behöriga myndigheter	188
11.4	Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten	189
11.5	Konsekvenser för Sveriges domstolar	189
11.6	Konsekvenser för leverantörer av förmedlingstjänster och övriga näringsidkare	190
11.7	Konsekvenser för brottslighet och det brottsförebyggande arbetet	191
11.8	Övriga konsekvenser.....	191
12	Författningskommentar	193
12.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster	193
12.2	Förslag till lag med ändring i lag (1998:112) om elektroniska anslagstavlor	217

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2022:49	219
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2022:133	231
Bilaga 3	Kommittédirektiv 2023:18	233
Bilaga 4	EU:s förordning om digitala tjänster	235

Sammanfattning

EU:s förordning om digitala tjänster

EU har antagit Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster, nedan kallad DSA). I DSA fastställs harmoniserade regler för tillhandahållandet av digitala förmedlingstjänster på den inre marknaden. Den innehåller bestämmelser om villkorat undantag från ansvar för leverantörer av sådana tjänster och om särskilda krav på tillbörlig aktsamhet som är anpassade för specifika kategorier av leverantörer. Den innehåller regler för tillsyn och efterlevnadskontroll, även vad gäller samarbete och samordning mellan behöriga myndigheter. Slutligen fastställer den ett ramverk för samarbete och efterlevnadskontroll mellan Europeiska kommissionen (kommissionen) och nationella myndigheter.

Det bör noteras att DSA inte innehåller någon generell skyldighet att ta bort olagligt innehåll. Vad som utgör olagligt innehåll och vilken rättslig grund som finns att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att ta ner olagligt innehåll framgår av dels unionsrätt (annan unionsrätt än DSA), dels varje medlemsstats nationella lagar. DSA innehåller dock skyldigheter för vissa förmedlingstjänstleverantörer att vidta andra åtgärder när de får kännedom om olagligt innehåll på deras tjänster.

Tillämpningsområde och behörighet

DSA är tillämplig på förmedlingstjänster, främst tjänster för enbart vidarebefordran (mere conduit), cachningstjänster och värdtjänster. Till kategorin värdtjänster hör, förutom renodlade värdtjänster, även onlineplattformar, såsom sociala nätverk eller onlineplattformar som

gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare. Även onlinesökmotorer inkluderas i DSA:s tillämpningsområde.

DSA är tillämplig på leverantörer oavsett etableringsställe eller var de befinner sig, i den mån de erbjuder tjänster inom unionen. Medlemsstaten där förmedlingstjänsten har sitt huvudsakliga etableringsställe ska ha exklusiv behörighet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av DSA, med några få undantag. Kommissionen ska ha exklusiv behörighet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av vissa särskilda bestämmelser som endast tillämpas på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Beträffande bestämmelser som gäller alla leverantörer av förmedlingstjänster har kommissionen rätt att utöva tillsyn och efterlevnadskontroll mot leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Om kommissionen inte har inlett förfaranden rörande en viss överträdelse, har den medlemsstat där leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn är etablerad behörighet att göra det.

Ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster

Det finns bestämmelser om villkorad ansvarsfrihet för förmedlingstjänster, som innebär att företag som vidarebefordrar, cachar eller lagrar information som tillhandahålls av tjänstemottagarna på deras begäran inte ansvarar för innehållet. Det finns inga allmänna skyldigheter avseende övervakning eller aktivt faktasökande.

Krav på tillbörlig aktsamhet för en transparent och säker onlinemiljö

Kraven på aktsamhet varierar beroende på förmedlingstjänstens kategori och storlek och vissa undantag görs för mikroföretag och små företag. Nedan ges exempel på aktsamhetskrav.

Alla leverantörer av förmedlingstjänster måste utse kontaktpunkter för myndigheter och för tjänstemottagare. Leverantörer som inte har ett etableringsställe i unionen ska utse en juridisk eller fysisk person i unionen som ska agera som deras rättsliga företrädare. Allmänna villkor ska vara tydliga vad gäller begränsningar som tillämpas på användningen av deras tjänster. När de allmänna villkoren tillämpas ska leve-

rantören ta hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, till exempel yttrandefriheten och mediernas frihet och mångfald. Leverantörerna ska publicera rapporter om klagomål och innehållsmoderering.

Leverantörer av värdtjänster, inklusive onlineplattformslieferantörer, ska införa mekanismer som gör det möjligt att anmäla förekomster av olagligt innehåll på deras tjänst. Leverantören ska meddela anmälaren sitt beslut med anledning av anmälningen, och tillhandahålla information om möjligheter till prövning av beslutet. Alla berörda tjänstemottagare ska informeras om beslutet, som ska motiveras och som ska innehålla information om hur beslutet kan prövas. Leverantörer av värdtjänster ska även, om de får kännedom om information som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, underrätta brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter.

Onlineplattformslieferantörer ska ge tjänstemottagare tillgång till ett internt system för hantering av klagomål rörande beslut om begränsningar av tjänsten. Leverantörerna måste även samarbeta med organ för tvistlösning utanför domstol, ge prioritet till anmälningar från betrodde anmälare och vidta åtgärder och skydd mot missbruk. De ska även publicera information om tvister, avbrytanden och det genomsnittliga antalet tjänstemottagare per månad i unionen. Leverantörerna får inte utforma eller organisera sina onlinegränssnitt på ett sätt som försämrar tjänstemottagarnas förmåga att fatta fria och välgrundade beslut. Onlineplattformslieferantörerna ska följa skyldigheter om annonsering, vara transparenta om sina rekommendationssystem och vidta åtgärder för att skydda minderåriga på deras plattformstjänster.

Särskilda bestämmelser tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare. Dessa bestämmelser gäller närmare bestämt näringsidkarens spårbarhet, inbyggd överensstämmelse och konsumenters rätt till information om olagliga produkter eller tjänster.

Ytterligare krav ställs på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer (med 45 miljoner eller fler månatliga tjänstemottagare i genomsnitt), särskilt med syfte att åtgärda och förebygga systemiska risker.

Det finns även bestämmelser om bland annat standarder och uppförandekoder för till exempel onlineannonsering och tillgänglighet.

Ikraftträdande och tillämpning av DSA

DSA trädde i kraft den 16 november 2022 och vissa bestämmelser började tillämpas då. Enligt en sådan bestämmelse ska leverantörer av onlineplattformar och onlinesökmotorer, senast den 17 februari 2023 och sedan minst var sjätte månad, offentliggöra information om genomsnittligt antal tjänstemottagare i EU. Baserat på den informationen har kommissionen den 25 april 2023 publicerat en lista över de förmedlingstjänster som fått statusen mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer.¹ Förordningen tillämpas på dessa leverantörer från och med fyra månader efter att den fått denna status. I övrigt tillämpas DSA från den 17 februari 2024.

Utredningens uppdrag och resultat

Uppdraget

Utredningens uppdrag är att:

- föreslå vilken eller vilka svenska myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken av dessa som bör utses till samordnare för digitala tjänster,
- föreslå nödvändiga ändringar och kompletteringar av svensk rätt,
- analysera och ta ställning till om, och i sådana fall hur, ett organ för tvistlösning som inte är en domstol ska inrättas i Sverige enligt förordningen,
- kartlägga vilka nationella bestämmelser som kan anses omfattas av tillämpningsområdet för artikel 9 och 10 i DSA, analysera om bestämmelserna behöver upphävas, ändras eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen och lämna nödvändiga författningsförslag,
- analysera vilka sanktionsbestämmelser som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelser av förordningen och lämna nödvändiga författningsförslag, och
- lämna de författningsförslag i övrigt som är nödvändiga eller annars bedöms lämpliga för att komplettera förordningen.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_2413 (hämtad 2023-04-26).

Delbetänkandet SOU 2023:2

I delbetänkandet *En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelningen mellan myndigheter* (SOU 2023:2), som överlämnades den 31 januari 2023, föreslog utredningen att Post- och telestyrelsen, Konsumentverket och Myndigheten för press, radio och tv skulle utses till behöriga myndigheter och hur tillsynsansvaret ska fördelas mellan dessa myndigheter. Utredningen föreslog vidare att Post- och telestyrelsen ska utses till samordnare för digitala tjänster.

Slutbetänkandet

I detta slutbetänkande redovisas övriga delar av uppdraget.

Behovet av kompletterande lagstiftning

En EU-förordning är en bindande rättsakt som är direkt tillämplig i varje medlemsstat. Det innebär att förordningen gäller på samma sätt som nationell lag. DSA innehåller dock bestämmelser som behöver kompletteras genom nationell lagstiftning. Utredningen föreslår därför en ny lag och en ny förordning med bestämmelser som kompletterar DSA.

Tillsyn och sanktioner

I enlighet med sitt förslag i delbetänkandet föreslår utredningen att Post- och telestyrelsen, Myndigheten för press, radio- och tv och Konsumentverket utses till behöriga myndigheter och att Post- och telestyrelsen utses till samordnare för digitala tjänster. Det föreslås att en särskild samordningsfunktion bildas för samordning och harmonisering, ledd av samordnaren för digitala tjänster. Utredningen ser inte i dag något behov av nya sekretessbestämmelser och gör bedömningen att behandlingen av personuppgifter med anledning av DSA och kompletteringsförfattningarna får anses vara förenlig med befintlig dataskyddslagstiftning. En sekretessbrytande bestämmelse om uppgiftsskyldighet föreslås.

Samordnaren för digitala tjänster och de andra behöriga myndigheterna bör ges befogenheter vad gäller tillsyn och sanktioner. Vissa

befogenheter framgår direkt av DSA och andra befogenheter ges i svensk lag. Utredningen lämnar förslag i dessa delar. Utredningen föreslår även kompletterande bestämmelser avseende förfaranden och genomföranden avseende hur befogenheterna ska utövas.

Nationella sanktioner vid bristande efterlevnad av såväl undersökningsförelägganden som själva förordningen föreslås. Utredningen föreslår att sanktionsavgift ska kunna åläggas tjänsteleverantörer vid bristande efterlevnad av artiklarna 11.1, 11.3, 12.1, 13.1, 14.6, 16.4, 18.1, 24.1, 24.2, 24.3, 26.2, 26.3, 30.1, 30.6, 31.1, 32.1 och 32.2 i DSA. De behöriga myndigheterna har därutöver möjlighet att beordra en aktör att upphöra med en överträdelse av DSA och ålägga löpande vite vid bristande efterlevnad av alla skyldigheter inom dess ansvarsområde.

När en behörig myndighet ska bestämma storleken på såväl en sanktionsavgift som ett vite ska myndigheten beakta de olika omständigheter som anges i DSA, till exempel den typ av överträdelse det rör sig om, hur allvarlig den är, om den är återkommande och hur länge den pågått, med hänsyn till det allmänintresse som eftersträvas, omfattningen och typen av verksamhet som bedrivs samt den ekonomiska kapaciteten hos den som begått överträdelsen. Högsta belopp för både sanktionsavgifter och vite införs i kompletteringslagen. Ett lägsta belopp för sanktionsavgifter ska enligt utredningens förslag vara 5 000 kronor.

Utredningen föreslår att mål om DSA ska prövas i allmän förvaltningsdomstol.

Särskilt om artiklarna 9, 10 och 18 i EU:s förordning om digitala tjänster

I kompletteringslagen föreslås att anmälan av misstanke om brott enligt artikel 18 i DSA ska göras till Polismyndigheten.

Krav som ska uppfyllas vid utfärdande av föreläggande om att agera mot olagligt innehåll (artikel 9) och förelägganden om att tillhandahålla information (artikel 10) införs i kompletteringslagen.

Tvistlösning utanför domstol

Utredningen har analyserat olika alternativ för inrättande av tvistlösningsorgan utanför domstol; ett organ inom en myndighet, ett utvidgat ansvarsområde för ett befintligt tvistlösningsorgan och ett helt nytt organ för tvistlösning i form av en fristående nämnd.

Utredningen har bedömt att det för närvarande inte är motiverat att föreslå att Sverige inrättar ett organ för tvistlösning utanför domstol då det är osäkert hur många tvister som kan komma i fråga. Vilka tvistefrågor ärendena i flertalet fall kan komma att röra och därmed vilken kompetens som kommer att krävas för att avgöra tvister, är ytterligare en osäkerhetsfaktor. En utvärdering bör dock göras när förordningen har tillämpats under en tid och därefter bör en förnyad bedömning av nytta i förhållande till resursbehov göras.

Övriga författningsändringar

Utredningen har analyserat i vilken utsträckning det är nödvändigt eller lämpligt att ändra eller komplettera svensk rätt med anledning av DSA och lämnar i betänkandet nödvändiga författningsförslag.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet) implementerades i Sverige genom lag (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Eftersom vissa bestämmelser i e-handelsdirektivet har ersatts av bestämmelser i DSA, upphävs motsvarande bestämmelser i e-handelslagen.

I lagen om (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen) föreslås ett undantag avseende uppsiktsplikt för förmedlingstjänster som faller inom DSA:s tillämpningsområde. Skyldigheten att ta bort visst innehåll från en elektronisk anslagstavla ska i stället börja gälla när leverantören av förmedlingstjänsten som är en elektronisk anslagstavla får kännedom om att innehållet finns på anslagstavlan (tjänsten).

Summary

Digital Services Act

The EU has adopted Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act, or the DSA). The DSA lays down harmonised rules on the provision of intermediary services in the internal market. It establishes a framework for the conditional exemption from liability of providers of intermediary services and sets out specific due diligence obligations tailored to certain specific categories of providers of intermediary services. In addition, it contains rules on enforcement, including as regards the cooperation of and coordination between the competent authorities. Finally, it establishes a framework for cooperation and enforcement between the European Commission (Commission) and national authorities.

It should be noted that the DSA does not include any general obligation to remove illegal content. What constitutes illegal content and the legal basis for requiring providers of intermediary services to take down illegal materials is laid down in Union law (Union law other than the DSA) and in the national law of each Member State. The DSA does however require providers of certain types of intermediary services to take other types of action when gaining knowledge of illegal content on their services.

Scope and competences

The DSA applies to intermediary services, in particular services known as mere conduit, caching, and hosting services. The hosting services category includes, in addition to plain hosting services, online platforms, such as social networks or online platforms allowing consumers

to conclude distance contracts with traders. Online search engines are also included in the scope of the DSA.

The DSA applies to providers irrespective of their place of establishment or location, in so far as they offer services in the Union. The Member State in which the main establishment of the provider of intermediary services is located shall have exclusive powers to supervise and enforce the DSA, with a few exceptions. The Commission shall have exclusive powers to supervise and enforce certain provisions which only apply to providers of very large online platforms and very large online search engines. The Commission shall have powers to supervise and enforce other parts of the DSA against providers of very large online platforms and very large online search engines. If the Commission has not initiated proceedings for the same infringement, the Member State in which the provider of the very large online platform or very large online search engine is located shall have powers to supervise and enforce.

Liability of providers of intermediary services

There are conditional liability exemptions for providers of mere conduit, caching and hosting services, under which the companies that transmit or store information provided by the recipients of the service at their request are not liable for the content. There are no general monitoring or active fact-finding obligations.

Due diligence obligations for a transparent and safe online environment

Obligations vary according to the category and size of the intermediary service and certain exceptions are made for micro and small enterprises. The following contains a non-exhaustive list of due diligence obligations.

All providers of intermediary services must designate points of contact for authorities and for the recipients of the service. Providers who are not established in the EU must designate a legal representative who is. Terms and conditions shall be clear and transparent as regards information on restrictions imposed in relation to the use of their services. When the terms and conditions are enforced, the provider

shall consider the rights of all parties, including the fundamental rights of the recipient of the service, such as freedom of expression and freedom and media pluralism. The providers shall publish reports on complaints and content moderation.

Hosting providers, including online platform providers, shall put mechanisms in place to allow anyone to notify the provider of the presence on their service of specific potentially illegal content. The individual or entity concerned shall be notified of the decision and the possibilities of redress. Any affected recipients of the service shall be notified, provided with a statement of reasons by the provider regarding restrictions as well as possibilities for redress. Hosting providers shall also notify law enforcement or judicial authorities of the Member State if it is aware of information giving rise to a suspicion that a criminal offence involving a threat to the life or safety of a person or persons has, is or is likely to take place.

Providers of online platforms shall provide recipients of the service with an internal system which handles complaints regarding decisions on restrictions in the service. The providers must cooperate with out-of-court dispute settlement, give priority to notices by trusted flaggers and take measures against misuse. In addition, they shall publish information on disputes, suspensions, and the average monthly active recipients of the service in the Union. The providers shall not design, organise, or operate their online interfaces in a way that impairs the ability of the recipients of their service to make free and informed decisions. The online platform providers shall adhere to obligations on advertising. They shall be transparent about their recommender systems and take measures to protect minors on their platforms.

Specific provisions apply to providers of online platforms allowing consumers to conclude distance contracts with traders. More specifically, these provisions concern traceability of traders, compliance by design and consumers' right to information regarding illegal products and services.

Additional obligations apply to providers of very large online platforms and of very large online search engines (with 45 million or more monthly recipients of the service on average), especially aiming to manage systemic risks.

Other provisions pertain to standards and codes of conduct regarding for example online advertising and accessibility.

Entry into force and application

The DSA entered into force on 16 November 2022 and certain provisions apply since then. According to such a provision, online platforms and online search engines are to publish information on the average number of recipients of services in the EU by 17 February 2023 and at least one every six months thereafter. Based on that information, the Commission published a list of intermediary services that had been designated the status of very large online platforms or very large online search engines on 25 April 2023.¹ The regulation applies to these providers starting four months after they acquire such status. The remaining provision apply from 17 February 2024.

Remit and results of this Inquiry

The Inquiry

The Inquiry remit is to:

- propose which Swedish authority or authorities should be designated competent authority, including which of these should be designated Digital Services Coordinator,
- propose necessary amendments and additions to Swedish law,
- analyse whether, and if so how, an out-of-court dispute settlement body should be established in Sweden under the Regulation,
- identify national legal provisions on the basis of which administrative or legal authorities can issue orders which fall within the scope of articles 9 and 10 DSA, analyse whether the provisions need to be repealed, amended or whether new provisions are needed as a result of the DSA, and if so, make the necessary legislative proposals,
- propose national rules on penalties applicable to infringements of the DSA; and
- propose any other necessary or otherwise appropriate amendments to existing national law motivated by the DSA.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_2413.

The Interim report SOU 2023:2

In its interim report, SOU 2023:2, which was submitted on 31 January 2023, the Inquiry proposed the Swedish Post and Telecom Agency, the Swedish Consumer Agency and the Swedish Press and Broadcasting Authority should be designated competent authorities. The inquiry also proposed that the Swedish Post and Telecom Agency should be designated Digital Services Coordinator.

The Final report

This final report of the Inquiry consists of the remaining parts of the remit.

Supplementary legislation

An EU regulation is a binding legal act directly applicable in each Member State. This means that the provisions of the Regulation apply in the same way as national law. However, the DSA contains provisions which need to be supplemented by national legislation. The Inquiry proposes a new national law and a new national Ordinance with supplementary provisions to the DSA.

Enforcement and sanctions

As proposed by the Inquiry in its interim report, The Swedish Post and Telecom Agency, the Swedish Press and Broadcasting Authority and the Swedish Consumer Agency are designated competent authorities and the Swedish Post and Telecom Agency is designated Digital Services Coordinator (DSC). The Inquiry proposes the introduction of a specific function for coordination and harmonisation purposes, headed by the DSC, be put in place. The Inquiry does not at present see a need to propose new confidentiality provisions and makes the assessment that personal data processing in connection with the application of the Regulation and the supplementary legislation may be considered compatible with existing data protection legislation. However, an obligation to exchange information between the authorities is proposed.

The Digital Services Coordinator and the other competent authorities are given investigatory and enforcement powers. Some are awarded in the DSA, others in the Swedish law. The Inquiry proposes specific rules and procedures for the exercise of powers.

National rules on penalties for infringements of investigative orders and DSA are proposed. The Inquiry proposes fines for non-compliance with articles 11.1, 11.3, 12.1, 13.1, 14.6, 16.4, 18.1, 24.1, 24.2, 24.3, 26.2, 26.3, 30.1, 30.6, 31.1, 32.1 and 32.2 DSA. The competent authorities should also have the possibility to order the cessation of an infringement and to impose a periodic penalty payment to any infringement of the DSA within its competence.

When imposing fines or periodic penalty payments, a competent authority should take into account the various circumstances set out in the DSA, *e.g.*, the nature, gravity, recurrence and duration of the infringement or suspected infringement to which those measures relate, as well as the economic, technical and operational capacity of the provider of the intermediary services concerned where relevant. The maximum amounts of fines and periodic penalties set out in the DSA are included in national law. The Inquiry proposes a minimum amount of SEK 5 000 for fines.

The competent legal authorities in DSA cases are general administrative courts.

Articles 9, 10 and 18 provisions in the Digital Services Act

It is specified in the law that suspicions of criminal offence (Article 18 DSA) should be notified to the Swedish Police Authority.

The conditions to be met when issuing orders to act against illegal content (Article 9 DSA) and orders to provide certain information on specific individual recipients of a service (Article 10 DSA) are included in the supplementary law.

Out-of-court dispute settlement

The Inquiry has analysed different options for the establishment of an out-of-court dispute resolution body: a dispute resolution body within a public authority, an extended remit of an existing dispute

resolution body and a new dispute resolution body in the form of an independent board.

The Inquiry has concluded that it is currently not justified to propose that Sweden establish a body for out-of-court dispute resolution, as the number of potential disputes is uncertain. The subject-matter of the most frequent issues is not known and thus the competence needed in the dispute settlement body is unknown. However, when the Regulation has been in application for some time, a reassessment as well as a cost-benefit analysis should be carried out.

Other amendments

The Inquiry has analysed to what extent it is necessary or appropriate to amend or supplement Swedish law because of the DSA and submits in the report the necessary legislative proposals.

The Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market ('Directive on electronic commerce') was implemented in Sweden through the Act (2002:562) on Electronic Commerce and Other Information Society Services (the e-Commerce Act). Since certain provisions of the Directive on electronic commerce are replaced by DSA provisions, the corresponding provisions in the e-Commerce Act are repealed.

In the Act (1998:112) on Responsibility for Electronic Bulletin Boards (the BBS Act), the Inquiry proposes an exemption from the monitoring obligation for intermediary services which fall within the scope of the DSA. The obligation to remove certain illegal content from an electronic bulletin board shall apply when the provider of the electronic bulletin board or anyone acting on behalf of the provider becomes aware of the existence of the illegal content on its the bulletin board.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG.

Förordningen kallas i denna lag EU:s förordning om digitala tjänster.

Definitioner

2 § Ord och uttryck har samma betydelse i denna lag som i EU:s förordning om digitala tjänster, om inte annat anges.

Behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster

3 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer

1. är behörig myndighet enligt EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag och

2. är samordnare för digitala tjänster enligt samma förordning och denna lag.

Avgifter

4 § En behörig myndighet får ta ut avgifter för sin verksamhet enligt EU:s förordning om digitala tjänster, denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Regeringen eller den myndigheten som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgiftssystemets utformning.

2 kap. Tillsyn och sanktioner

Tillsynens omfattning

1 § De befogenheter som behöriga myndigheter har enligt artikel 51 i EU:s förordning om digitala tjänster, denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen gäller vid tillsyn och efterlevnadskontroll avseende bestämmelserna i

1. EU:s förordning om digitala tjänster,
2. delegerade akter och genomförandekter som Europeiska kommissionen antar som kompletterar EU:s förordning om digitala tjänster,
3. denna lag,
4. föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag och
5. åtaganden som behöriga myndigheter har gjort bindande.

Befogenhet och åtgärder

2 § Utöver de befogenheter som en behörig myndighet har enligt artikel 51.1 a och c, 51.2 första stycket a och 51.3 i EU:s förordning om digitala tjänster får behörig myndighet

1. försegla företagslokaler, bokföring och affärshandlingar i enlighet med 6 § i samband med inspektion,
2. beordra att överträdelser upphör och, när så är lämpligt, föreskriva avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster,
3. vidta interimistiska åtgärder enligt artikel 51.2 första stycket e i EU:s förordning om digitala tjänster,
4. ålägga utredningsskadeavgift för bristande efterlevnad av undersökningsåtgärd med stöd av artikel 51.1 i EU:s förordning om digitala tjänster i enlighet med artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra

stycket i samma förordning och vid bruten försegling enligt 6 § i detta kapitel,

5. ålägga sanktionsavgift för bristande efterlevnad av EU:s förordning om digitala tjänster i enlighet med artikel 51.2 första stycket c i samma förordning och

6. förena beslut med vite i enlighet med artikel 51.2 första stycket d i EU:s förordning om digitala tjänster.

3 § Allmän förvaltningsdomstol får på ansökan av behörig myndighet

1. besluta om inspektion i enlighet med artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster och

2. besluta om tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till tjänst eller onlinegränssnitt i enlighet med artikel 51.3 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster.

Ett beslut enligt första stycket får förenas med vite.

Inspektion

4 § Inspektion får tillåtas om

1. det finns skäl att anta bristande efterlevnad av någon av skyldigheterna i EU:s förordning om digitala tjänster,

2. det finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas och

3. vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden.

5 § Ett beslut om inspektion får meddelas utan att den som ansökan avser får tillfälle att yttra sig, om det kan befaras att inspektionen annars skulle förlora i betydelse.

Beslutet ska sändas endast till den ansökande myndigheten.

6 § När en behörig myndighet genomför en inspektion får den försegla företagslokaler, bokföring och affärshandlingar så länge och i den omfattning det är nödvändigt för att genomföra inspektionen.

7 § Ett beslut om inspektion ska innehålla uppgifter om

1. vilken eller vilka myndigheter som ska genomföra inspektionen,

2. föremålet för och syftet med inspektionen,

3. tidpunkten när inspektionen ska börja,
4. myndighetens eller myndigheternas befogenheter enligt artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster och 2 och 6 §§ i detta kapitel och

5. huruvida beslutet är förenat med vite.

Ett beslut om inspektion ska gälla omedelbart, om rätten inte bestämmer något annat.

8 § Den behöriga myndigheten som ska genomföra inspektion får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten.

Vid handräckning tillämpas bestämmelserna i utskökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande. Kronofogdemyndigheten ska dock inte underrätta den hos vilken inspektionen ska genomföras innan verkställighet sker.

9 § När inspektionen börjar ska den behöriga myndigheten överlämna ett exemplar av beslutet till den hos vilken inspektionen ska genomföras.

10 § Under inspektionen har den hos vilken inspektionen genomförs rätt att följa de åtgärder som myndigheten eller myndigheterna vidtar.

11 § När ett beslut om inspektion ska verkställas har den hos vilken inspektionen genomförs rätt att tillkalla ett juridiskt biträde. I avvaktan på att biträdet inställer sig får verkställigheten inte påbörjas. Detta gäller dock inte, om

1. inspektionen därigenom onödigt fördröjs, eller
2. inspektionen har beslutats enligt 5 § första stycket.

12 § Den inspekterande myndigheten ska lämna tillbaka handlingar och annat som har tagits om hand vid inspektion så snart de inte längre behövs för utredningen.

Om den hos vilken inspektion har genomförts har försatts i konkurs, ska den inspekterande myndigheten

1. överlämna handlingarna och annat till konkursförvaltaren och
2. underrätta den som beslutet gäller om överlämningen.

Den inspekterande myndigheten ska på begäran av den hos vilken inspektion har genomförts pröva om en handling eller annat som tagits

om hand ska lämnas tillbaka före den tidpunkt som anges i första stycket.

13 § När Europeiska kommissionen har beslutat om en inspektion enligt artikel 69 i EU:s förordning om digitala tjänster, får Kronofogdemyndigheten på ansökan av samordnaren för digitala tjänster besluta om handräckning för att inspektionen ska kunna genomföras.

Vid handräckning enligt första stycket tillämpas 8 § andra stycket.

Vid en ansökan enligt första stycket ska det som anges om nationell rättslig myndighet i artikel 69.10 i EU:s förordning om digitala tjänster gälla för Kronofogdemyndigheten.

Åtaganden

14 § Den myndighet som har fattat ett beslut om att godkänna ett åtagande och göra det bindande i enlighet med artikel 51.2 första stycket a i EU:s förordning om digitala tjänster får ändra eller återkalla sitt beslut om

1. sakförhållandena som låg till grund för beslutet har ändrats,
2. den som beslutet avser agerar i strid med sitt åtagande, eller
3. om beslutet grundade sig på ofullständig, oriktig eller vilseledande information som tillhandahållits av den berörda leverantören eller andra fysiska eller juridiska personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks-, eller yrkesverksamhet, vilka rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Interimistiska åtgärder

15 § Interimistiska åtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket e i EU:s förordning om digitala tjänster och 2 § 3 i detta kapitel får vidtas genom att den behöriga myndigheten bestämmer att ett sådant beslut som avses i artikel 51.2 första stycket b i nämnda förordning ska gälla omedelbart.

Om inget annat anges eller senare beslutas, ska det interimistiska beslutet gälla fram till dess att ett lagakraftvunnet beslut föreligger.

Advokatsekretess

16 § Undersökningsåtgärder i enlighet med artikel 51.1 i EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag som en behörig myndighet vidtar för egen, annan samordnares för digitala tjänster eller Europeiska kommissionens räkning får inte avse en skriftlig handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet och som innehas av advokaten eller biträdet eller av den som tystnadsplikten gäller till förmån för.

Om den behöriga myndigheten anser att en viss handling bör omfattas av undersökningsåtgärden och den som åtgärden avser åberopar att handlingen är skyddad enligt första stycket, ska handlingen omedelbart förseglas och skyndsamt överlämnas till allmän förvaltningsdomstol. Domstolen ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av undersökningsåtgärden.

Vite

17 § Ett vite får inte per dag överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den som föreläggandet avser under det föregående räkenskapsåret, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet.

Utredningsskadeavgift

18 § En utredningsskadeavgift ska inte beslutas om

1. den bristande efterlevnaden av undersökningsåtgärden omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet, eller

2. den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att den bristande efterlevnaden ägde rum.

19 § En utredningsskadeavgift får inte överstiga en procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den som avgiften avser under det föregående räkenskapsåret.

20 § Beslut om utredningsskadeavgift ska delges den som beslutet gäller.

21 § En utredningsskadeavgift ska betalas till den behöriga myndighet som har fattat beslutet om utredningsskadeavgift eller till den myndighet som den behöriga myndigheten anger inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om utredningsskadeavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet ske enligt utsökningsbalken.

En utredningsskadeavgift tillfaller staten.

22 § En beslutad utredningsskadeavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Sanktionsavgift

23 § En sanktionsavgift får beslutas vid bristande efterlevnad av följande bestämmelser i EU:s förordning om digitala tjänster, inbegripet åtaganden avseende samma bestämmelser: artiklarna 11.1, 11.3, 12.1, 13.1, 14.6, 16.4, 18.1, 24.1, 24.2, 24.3, 26.2, 26.3, 30.1, 30.6, 31.1, 32.1 och 32.2, i deras ursprungliga lydelse.

24 § Beslut om sanktionsavgift ska inte fattas om

1. överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet, eller

2. den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

25 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst sex procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret.

26 § Det som anges i 20–22 §§ om utredningsskadeavgift ska även gälla i fråga om sanktionsavgift.

3 kap. Handläggning i domstol

Skyndsam handläggning

1 § Ett mål ska handläggas skyndsamt om det avser

1. ansökan om inspektion i enlighet med artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster,

2. ansökan om tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en tjänst eller onlinegränssnitt i enlighet med artikel 51.3 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster eller

3. beslut i enlighet med 2 kap. 16 §.

Även om ett mål inte är av skyndsam karaktär, ska ett framställt inhibitionsyrkande prövas med skyndsamhet.

4 kap. Särskilt om vissa bestämmelser i EU:s förordning om digitala tjänster

Förelägganden att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla information

1 § Förelägganden att agera mot olagligt innehåll som avses i artikel 9 i EU:s förordning om digitala tjänster ska utformas på så sätt som anges i artikel 9.2 i samma förordning.

I artikel 9 i EU:s förordning om digitala tjänster finns bestämmelser om förfarandet efter beslut om sådana förelägganden.

2 § Förelägganden att tillhandahålla information som avses i artikel 10 i EU:s förordning om digitala tjänster ska utformas på så sätt som anges i artikel 10.2 i samma förordning.

I artikel 10 i EU:s förordning om digitala tjänster finns bestämmelser om förfarandet efter beslut om sådana förelägganden.

Anmälan av misstanke om brott

3 § Anmälan av misstanke om brott enligt artikel 18.1 i EU:s förordning om digitala tjänster ska göras till Polismyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 17 februari 2024.

1.2 Förslag till lag om ändring i lag (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

En tjänsteleverantör som överför information som har lämnats av en tjänstemottagare i ett kommunikationsnät, eller som tillhandahåller tillgång till ett sådant nät, skall inte på grund av innehållet i informationen vara skyldig att ersätta skada eller betala sanktionsavgift, under förutsättning att leverantören inte

- 1. initierar överföringen,*
- 2. väljer ut mottagaren av informationen, eller*
- 3. väljer ut eller ändrar informationen.*

Överföringen och tillhandahållandet enligt första stycket omfattar även sådan automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av information som sker endast för att utföra överföringen, under förutsättning att informationen inte lagras längre än vad som rimligen krävs för överföringen

17 §

En tjänsteleverantör som överför information som har lämnats av en tjänstemottagare i ett kommunikationsnät skall, för sådan automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring som sker endast för att effektivisera vidare överföring till andra tjänste-

mottagare, inte på grund av innehållet i informationen vara skyldig att ersätta skada eller betala sanktionsavgift, under förutsättning att leverantören

- 1. inte ändrar informationen,*
- 2. uppfyller gällande villkor för tillgång till informationen,*
- 3. följer inom branschen vedertagna regler för uppdatering av informationen,*
- 4. inte ingriper i sådan inom branschen vedertagen teknik som används för att få uppgifter om användningen av informationen, och*
- 5. utan dröjsmål förhindrar vidare spridning av informationen, så snart leverantören får kännedom om att den information som ursprungligen överfördes avlägsnats eller gjorts oåtkomlig, eller om att en domstol eller myndighet har beslutat att så skall ske.*

18 §

En tjänsteleverantör som lagrar information som lämnats av en tjänstemottagare skall inte på grund av innehållet i informationen vara skyldig att ersätta skada eller betala sanktionsavgift, under förutsättning att leverantören

- 1. inte känner till att den olagliga informationen eller verksamheten förekommer och, när det gäller skyldighet att ersätta skada, inte är medveten om fakta eller omständigheter som gör det uppenbart att den*

olagliga informationen eller verksamheten förekommer, eller

2. så snart han får sådan kännedom eller medvetenhet utan dröjsmål förhindrar vidare spridning av informationen.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om den tjänstemottagare som lämnat informationen handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende.

Härigenom föreskrivs i fråga om lag (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster att 16–18 §§ ska upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 17 februari 2024.

1.3 Förslag till lag med ändring i lag (1998:112) om elektroniska anslagstavlor

Härigenom föreskrivs i fråga om lag (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor att det ska införas en ny paragraf, 4 a §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

När det gäller elektroniska anslagstavlor som är förmedlingstjänster inom tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster ska 4 § inte tillämpas.

För leverantörer av sådana förmedlingstjänster som avses i första stycket gäller skyldigheten i 5 § när det kommit till leverantörens kännedom att innehållet finns på leverantörens tjänst.

För en fysisk eller juridisk person som av leverantören fått i uppdrag att sköta tjänsten gäller skyldigheten i 5 § när det kommit till dennes kännedom att innehållet finns på leverantörens tjänst.

Denna lag träder i kraft den 17 februari 2024.

1.4 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster och till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (EU:s förordning om digitala tjänster) och lagen (202x:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster.

2 § Ord och uttryck har samma betydelse i denna förordning som i EU:s förordning om digitala tjänster, om inte annat anges.

Tillsyn

Samordnare för digitala tjänster och behöriga myndigheter

3 § Post- och telestyrelsen har till uppgift att vara behörig myndighet enligt artikel 49.1 i EU:s förordning om digitala tjänster och nationell samordnare för digitala tjänster enligt artikel 49.2 i samma förordning.

Myndigheten ska rösta för Sveriges räkning i den europeiska nämnden för digitala tjänster i enlighet med artikel 62.3.

4 § Konsumentverket har till uppgift att vara behörig myndighet för tillsyn och efterlevnadskontroll enligt artikel 49.1 i EU:s förordning om digitala tjänster avseende följande bestämmelser i samma förordning:

– artikel 25 när det gäller förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar konsumenters förmåga att fatta fria och välgrundade beslut,

- artiklarna 26.1 och 26.3 när det gäller annonser med kommersiellt syfte som riktar sig huvudsakligen till konsumenter,
- artikel 27 när det gäller rekommendationssystem som främst riktar sig till konsumenter,
- artikel 28.2 när det gäller annonser med kommersiellt syfte samt
- artiklarna 30–32.

Konsumentverket ska besvara frågor och hantera ärenden som direkt eller via samordnaren för digitala tjänster inkommer från Europeiska kommissionen enligt artiklarna 9–42 och den europeiska nämnden för digitala tjänster enligt artiklarna 44, 45 och 48 i samma förordning. Konsumentverkets ansvarsområden därvid ska överensstämja med den generella ansvarsfördelningen för nationell tillsyn och efterlevnadskontroll i artiklarna 11–32 i EU:s förordning om digitala tjänster och myndighetens sakområden i övrigt såsom de uttrycks i denna förordning. Verket ska bistå Europeiska kommissionen på begäran enligt artiklarna 64, 66, 67, 69 och 72 i EU:s förordning om digitala tjänster. Verket får delta i den europeiska nämnden för digitala tjänster när det gäller frågor som rör verkets ansvarsområden enligt första stycket.

5 § Myndigheten för press, radio och tv har till uppgift att vara behörig myndighet för tillsyn och efterlevnadskontroll i enlighet med artikel 49.1 i EU:s förordning om digitala tjänster avseende följande bestämmelser i samma förordning:

- artikel 14, artikel 26.2 och artikel 28.1,
- artikel 25 när det gäller förbud mot utformning, organisation och drift av onlinegränssnitt på sätt som vilseleder eller manipulerar andra tjänstemottagare än konsumenter eller på sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar sådana tjänstemottagares förmåga att fatta fria och välgrundade beslut,
- artiklarna 26.1 och 26.3 när det gäller dels annonser som saknar kommersiellt syfte, dels annonser som, oavsett syfte, inte riktar sig huvudsakligen till konsumenter,
- artikel 27 när det gäller rekommendationssystem som främst riktar sig till andra tjänstemottagare än konsumenter och
- artikel 28.2 när det gäller annonser som saknar kommersiellt syfte.

Myndigheten för press, radio och tv ska besvara frågor och hantera ärenden som direkt eller via samordnaren för digitala tjänster inkommer från Europeiska kommissionen enligt artiklarna 11–42 och den europeiska nämnden för digitala tjänster enligt artiklarna 44, 45

och 48 i samma förordning. Myndighetens ansvarsområden därvid ska överensstämma med den generella ansvarsfördelningen för nationell tillsyn och efterlevnadskontroll i artiklarna 9–32 i EU:s förordning om digitala tjänster och myndighetens sakområden i övrigt såsom de uttrycks i denna förordning. Myndigheten ska bistå Europeiska kommissionen på begäran enligt artiklarna 64, 66, 67, 69 och 72 i EU:s förordning om digitala tjänster. Myndigheten får delta i den europeiska nämnden för digitala tjänster när det gäller frågor som rör myndighetens ansvarsområden enligt första stycket.

Samordnarens och de behöriga myndigheternas uppgifter i övrigt

6 § De behöriga myndigheterna ska utöver vad som anges i 3–5 §§ i denna förordning lämna all relevant information och allt stöd till samordnaren för digitala tjänster för att samordnaren ska kunna utarbeta en sådan verksamhetsrapport som avses i artikel 55 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Samordningsfunktion för en effektiv och konsekvent tillsyn

7 § Samordnaren för digitala tjänster ska leda en samordningsfunktion där de behöriga myndigheterna ska ingå.

Uppgiftsskyldighet

8 § En behörig myndighet ska lämna de uppgifter till en annan behörig myndighet som behövs för att denna ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt EU:s förordning om digitala tjänster, lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Denna förordning träder i kraft den 17 februari 2024.

2 Uppdraget och dess genomförande

2.1 Bakgrund

Den 2 juni 2022 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på åtgärder med anledning av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (EU:s förordning om digitala tjänster, DSA).

Uppdraget till utredaren inbegriper att ta ställning till vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning. Vidare ska utredaren analysera om ansvaret bör fördelas mellan flera behöriga myndigheter och i sådant fall föreslå vilka ytterligare myndigheter som bör utses till behöriga myndigheter och ansvarsfördelningen mellan dem.

I utredarens uppdrag ingår också att ta ställning till om, och i så fall hur, ett organ för tvistlösning utanför domstol ska inrättas i Sverige enligt DSA.

Vidare ska utredaren kartlägga vilka svenska bestämmelser som kan omfattas av tillämpningsområdet för DSA:s bestämmelser om förelägganden och analysera behovet av att upphäva, ändra eller komplettera dessa. Frågan om lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen) bör upphävas eller ändras samt ansvarsfrågor som hör samman med BBS-lagens reglering ska särskilt övervägas.

Uppdraget omfattar även en analys av vilka sanktioner som behövs för att uppfylla DSA:s krav på sanktioner vid överträdelse.

I alla dessa delar av uppdraget ska utredaren lämna nödvändiga författningsförslag. Härutöver ska utredaren analysera i vilken utsträckning det är nödvändigt eller lämpligt att ändra eller komplettera svensk rätt i andra avseenden och i så fall lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster redovisades den 31 januari 2023 då delbetänkandet *En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelningen mellan myndigheter* (SOU 2023:2) överlämnades till regeringen.

Uppdraget i övrigt skulle ha redovisats senast den 7 april 2023. Den 2 februari 2023 beslutade regeringen att förlänga utredningstiden i denna del till senast den 9 juni 2023.

2.2 Uppdraget

Den första delen av utredningens uppdrag redovisades i delbetänkandet *En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelningen mellan myndigheter* (SOU 2023:2). Uppdraget i övrigt redovisas genom detta slutbetänkande. I denna del av uppdraget ska utredaren:

- analysera och ta ställning till om, och i sådana fall hur, ett organ för tvistlösning som inte är en domstol ska inrättas i Sverige enligt förordningen,
- kartlägga vilka bestämmelser som kan anses omfattas av tillämpningsområdet för förordningens bestämmelser om förelägganden, analysera om bestämmelserna behöver upphävas, ändras eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen samt lämna nödvändiga författningsförslag,
- analysera vilka sanktionsbestämmelser som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelser av förordningen och lämna nödvändiga författningsförslag, och
- lämna de författningsförslag i övrigt som är nödvändiga eller annars bedöms lämpliga för att komplettera förordningen.

Utredningens direktiv finns bifogat till betänkandet, bilaga 1, 2 och 3, tillsammans med förordningen, bilaga 4.

2.3 Utredningens arbete

Utredningen påbörjade arbetet med slutbetänkandet i januari 2023. Utredningen har inhämtat underlag i form av offentliga utredningar och propositioner samt andra relevanta publikationer.

Till utredningen har utsetts en expertgrupp och denna har inför utarbetandet av detta slutbetänkande sammanträtt vid fyra tillfällen.

Vidare har utredningen inhämtat information och kunskap om ämnesområdet bland annat genom möten med myndigheter och branschföreträdare.

Utredningen har följt det pågående arbetet med att genomföra DSA i övriga medlemsstater genom erfarenhetsutbyte med representanter från andra medlemsstater.

3 EU:s förordning om digitala tjänster

3.1 Inledning

Det övergripande syftet med DSA är enligt artikel 1 att bidra till en korrekt fungerande inre marknad för förmedlingstjänster. I DSA fastställs harmoniserade regler för en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö som främjar innovation. De grundläggande rättigheterna i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan), däribland principen om yttrandefrihet och informationsfrihet samt principen om konsumentskydd, ska skyddas på ett effektivt sätt. Detta uppnås genom att DSA ställer särskilda krav på tillbörlig aktsamhet för specifika kategorier av leverantörer samt reglerar genomförande och kontroll av efterlevnaden av förordningen.

Den villkorade ansvarsfriheten för förmedlingstjänstleverantörer avseende innehållet på deras förmedlingstjänster som tidigare funnits i e-handelsdirektivet har nu införts i DSA.

En grundpelare i DSA är kraven på tillbörlig aktsamhet för tjänstleverantörerna och det är i första hand de som ska hantera anmälningar och klagomål från tjänstemottagare avseende innehåll.

De materiella reglerna i DSA avser inte förekomsten av olagligt innehåll i allmänhet eller någon generell skyldighet att avlägsna visst innehåll. Vad som utgör olagligt innehåll och vilken rättslig grund som finns att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att vidta åtgärder mot eller att tillhanda viss specifik information om sådant olagligt innehåll framgår av dels unionsrätt (annan unionsrätt än DSA), dels varje medlemsstats nationella lagar.

3.2 Tillämpningsområde

3.2.1 Tillämpningsområde och definitioner

DSA är enligt artikel 2 tillämplig på leverantörer av sådana förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare, fysiska eller juridiska personer i en eller flera medlemsstater, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller dessa förmedlingstjänster har sitt etableringsställe.

Förmedlingstjänst är en av vissa särskilt angivna informationssamhällets tjänster. I artikel 3 i DSA definieras informationssamhällets tjänst genom en hänvisning till definitionen i artikel 1.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Informationssamhällets tjänster omfattar enligt direktivet alla tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. Enligt definitionen avses med

- i) på distans: tjänster som tillhandahålls utan att parterna är närvarande samtidigt,
- ii) på elektronisk väg: en tjänst som sänds vid utgångspunkten och tas emot vid slutpunkten med hjälp av utrustning för elektronisk behandling (inbegripet digital signalkomprimering) och lagring av uppgifter, och som i sin helhet sänds, befordras och tas emot genom tråd, radio, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel,
- iii) på individuell begäran av en tjänstemottagare: en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran.

De förmedlingstjänster som omfattas av DSA är kategorierna enbart vidarebefordran (mere conduit), cachning, värdtjänster (varav vissa är onlineplattformar av olika storlek) samt mycket stora onlinesökmotorer. Begreppet förmedlingstjänst kan mycket förenklat beskrivas som en tjänst som utgör en infrastruktur för tredje parts innehåll, vara eller tjänst, till exempel ett meddelande, en uppladdad video, ett blogg-inlägg eller en vara som bjuds ut till försäljning.

Tjänstemottagare är en fysisk eller juridisk person som använder en förmedlingstjänst, i synnerhet för att söka information eller göra den tillgänglig.

Väsentlig anknytning till unionen betyder att denne är etablerad i unionen eller har ett betydande antal tjänstemottagare i en eller flera medlemsstater i förhållande till dess eller deras befolkning, eller verksamhet som riktas till en eller flera medlemsstater.

I och med att vissa bestämmelser om förmedlingstjänstleverantörers ansvarsfrihet införs i DSA upphävs motsvarande bestämmelser i e-handelsdirektivet, se avsnitt 1.2 och 10.2.

Förordningen påverkar, enligt artikel 2, inte tillämpningen av regler som fastställs i andra unionsrättsakter och som reglerar andra aspekter av tillhandahållandet av förmedlingstjänster eller som specificerar och kompletterar DSA, särskilt direktivet om audiovisuella medietjänster,¹ unionsrätten på området upphovsrätt och närstående rättigheter,² förordningar om terrorisminnehåll online,³ om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer,⁴ om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster,⁵ unionsrätten om konsumentskydd⁶ och om skydd av person-

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster eller AV-direktivet).

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online

⁴ Förordning (EU) 2019/1148.

⁵ Förordning (EU) 2019/1150.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktssäkerhet (EGT L 11, 15.1.2002, s. 4).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG.

uppgifter,⁷ unionsrätten på området civilrättsligt samarbete, unionsrätten på området straffrättsligt samarbete samt ett direktiv om fastställande av harmoniserade bestämmelser för utseende av rättsliga företrädare för insamling av bevisning i straffrättsliga förfaranden⁸.

3.3 Ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster

3.3.1 Villkorad ansvarsfrihet

Som huvudregel ansvarar leverantörer av förmedlingstjänster inte för information som tjänstemottagare tillhandahåller genom deras tjänster. Denna ansvarsfrihet förutsätter dock att vissa kriterier är uppfyllda och att leverantören tillhandahåller tjänsterna neutralt genom rent teknisk och automatisk behandling av någon annans information.⁹

Leverantörer av en tjänst som avser enbart vidarebefordran ska enligt artikel 4 inte ansvara för den överförda eller tillgängliggjorda informationen under förutsättning att tjänsteleverantören inte initierat överföringen, inte valt ut mottagaren och inte valt ut eller ändrat den information som överförts.

Leverantörer av en cachningstjänst ansvarar inte för den automatiska, mellanliggande och tillfälliga lagring av informationen som utförs så länge de inte ändrar informationen, så länge de uppfyller villkoren för tillgång till informationen, följer branschpraxis för regler för att få fram uppgifter om hur information används och inte ingriper i den lagliga användningen av allmänt vedertagen teknik. Det framgår av artikel 5.

Leverantörer av värdtjänster ansvarar enligt artikel 6 inte för den information som tjänstemottagare har lagrat i tjänsten under förutsättning att tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekom-

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG.

Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

⁸ Till exempel, förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden, COM (2018) 225 final av den 17 april 2018, 2018/0108 (COD) och förslag till Europaparlamentet och rådets direktiv om fastställande av harmoniserade bestämmelser för utseende av rättsliga företrädare för insamling av bevisning i straffrättsliga förfaranden COM (2018) 226 final av den 17 april 2018, 2018/0107 (COD).

⁹ Skäl 18.

ten av olaglig verksamhet eller olagligt innehåll eller så snart den fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna det olagliga innehållet eller göra det oåtkomligt. Begränsningen gäller inte om tjänstemottagaren handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende. Begränsningen gäller inte heller ansvar inom ramen för konsumentlagstiftningen när online-plattformar, som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal, presenterar transaktionen på ett sådant sätt att konsumenten förmås att tro att produkten eller tjänsten i fråga tillhandahålls av online-plattformen själv eller av någon som agerar under dess kontroll.

Enbart det faktum att leverantörer i god tro och aktsamt gör undersökningar på eget initiativ eller vidtar andra åtgärder för att upptäcka, identifiera och avlägsna olagligt innehåll alternativt göra det oåtkomligt eller vidtar åtgärder som följer av lag innebär enligt artikel 7 inte att de inte omfattas av undantagen från ansvar i artiklarna 4–6.

Enligt artikel 8 ska leverantörer av förmedlingstjänster inte åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information som de överför eller lagrar, eller att undersöka fakta eller omständigheter som tyder på olaglig verksamhet.

3.3.2 Förelägganden som utfärdats i enlighet med annan lagstiftning

DSA innehåller inte någon skyldighet för leverantörer av förmedlingstjänster att till exempel avlägsna olagligt innehåll. Förordningen innehåller inte heller rättsligt stöd för nationella behöriga myndigheter att förelägga en leverantör att ta bort sådant innehåll. Vad som utgör olagligt innehåll och vilka möjligheter i sig som finns att förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att vidta åtgärder mot sådant olagligt innehåll eller att tillhandahålla viss specifik information måste i stället framgå av annan unionsrätt eller olika medlemsstaters nationella rätt. DSA reglerar sedan endast medlemsstaternas skyldigheter att dels säkerställa att föreläggandena utformas i enlighet med vissa formella krav, dels att utfärdade förelägganden hanteras och följs upp på visst sätt.

Artikel 9 handlar om förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och artikel 10 handlar om förelägganden om att tillhandahålla specifik information om en eller flera specifika individuella tjänstemottagare.

Föreläggandena ska uppfylla vissa formella krav. När en leverantör av en förmedlingstjänst mottar ett föreläggande som har utfärdats av nationella rättsliga eller administrativa myndigheter ska leverantören informera föreläggande myndighet eller annan angiven myndighet om varje eventuell verkan föreläggandet givits. Leverantören ska också informera berörd tjänstemottagare om föreläggandet och den verkan det fått. Den föreläggande myndigheten eller annan angiven myndighet ska översända föreläggandet och informationen som mottagits från leverantören till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat. Samordnaren ska sända en kopia av föreläggandet till samordnare för digitala tjänster i alla andra medlemsstater.

Mer om förelägganden finns i avsnitt 5.

3.4 Krav på tillbörlig aktsamhet för en transparent och säker onlinemiljö

De skyldigheter som DSA innehåller är asymmetriska, av olika karaktär och kan grupperas på olika sätt. Många skyldigheter rör organisatoriska frågor, andra innehåller krav på att information lämnas eller offentliggörs. Ytterligare andra är materiella skyldigheter med koppling till vissa rättsområden. I artikel 1 anges att det genom DSA fastställs regler om särskilda krav på tillbörlig aktsamhet som är skraddarsyddade för specifika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster. Leverantörer av respektive typ av tjänst åläggs alltså skyldigheter utifrån dels verksamhetens art, dels antalet tjänstemottagare.

Anpassningen till antalet användare innebär att små leverantörer åläggs färre och mindre betungande skyldigheter och att de aktörer som har störst användarbas och som därmed kan göra mest relativ skada åläggs fler och mer betungande skyldigheter.

3.4.1 Bestämmelser som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster

Det finns fem grundläggande skyldigheter som gäller för alla leverantörer av förmedlingstjänster. Dessa skyldigheter är följande.

- Kontaktpunkt (artiklarna 11–12): För att göra det möjligt för nationella myndigheter, kommissionen och tjänstemottagare att direkt komma i kontakt med leverantörerna på elektronisk väg åläggs leverantörerna skyldigheter att inrätta kontaktpunkt.
- Rättsliga företrädare inom EU (artikel 13): Eftersom DSA tillämpas även på leverantörer av förmedlingstjänster som inte har ett etableringsställe i EU åläggs dessa en skyldighet att utse en rättslig företrädare. Den rättslige företrädaren ska hantera kontakterna med medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och den europeiska nämnden för digitala tjänster (nämnden) i alla frågor som rör mottagande, efterlevande och tillämpning av beslut. Den ska också kunna hållas ansvarig för leverantörens bristande efterlevnad av skyldigheter enligt DSA. Kontaktuppgifterna till den rättsliga företrädaren ska meddelas samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där företrädaren har sin hemvist eller är etablerad. En leverantör av en förmedlingstjänst omfattas enligt artikel 56.7 av jurisdiktionen i den medlemsstat där dess rättsliga företrädare är etablerad och, beroende på antalet användare, även kommissionens jurisdiktion. Om leverantören underlåter att utse en rättslig företrädare omfattas den enligt artikel 56.6 av varje medlemsstats jurisdiktion.
- Allmänna villkor (artikel 14): Förmedlingstjänstleverantörernas allmänna villkor ska inkludera information om eventuella begränsningar som tillämpas på användningen av tjänsten när det gäller information som tillhandahålls av tjänstemottagarna, inklusive detaljer om eventuella policyer, förfaranden och verktyg som används för innehållsmoderering, inklusive algoritmbaserat beslutsfattande och mänsklig granskning samt arbetsordningen för deras interna system för hantering av klagomål. Innehållsmoderering är åtgärder som, automatiserade eller inte, vidtas för att upptäcka, identifiera och ta itu med olagligt innehåll eller information i strid med allmänna villkor. Informationen i de allmänna villkoren ska vara tydlig, klar, lättbegriplig och användarvänlig. Betydande ändringar ska meddelas tjänstemottagarna. Om en förmedlingstjänst främst riktar sig till minderåriga, ska informationen dessutom vara utformad på ett sätt som minderåriga kan förstå. Leverantörerna ska

agera på ett aktsamt, objektivt och proportionellt¹⁰ sätt vid tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av begränsningarna och då ta hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen. Här inkluderas tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, såsom yttrandefrihet, mediernas frihet och mångfald och andra grundläggande rättigheter och friheter enligt stadgan. I skälen anges att detta ska gälla inte bara vid tillämpningen av de allmänna villkoren utan redan vid utformningen av dem.¹¹

- Transparensrapportering (artikel 15): Minst en gång om året ska leverantörerna offentliggöra rapporter om sin innehållsmoderering under den berörda perioden. Exempel på information som ska inkluderas, beroende på vad som är tillämpligt för den enskilde leverantören, är: förelägganden om att agera mot olagligt innehåll, förelägganden om att tillhandahålla specifik information om individuella tjänstemottagare, anmälningar och klagomål som kommit in, innehållsmoderering på eget initiativ och information om automatiserade metoder för innehållsmoderering. Undantag finns för mikroföretag och små företag som inte är mycket stora onlineplattformar.¹²

3.4.2 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar

Leverantörer av värdtjänster inbegripet onlineplattformar har, utöver skyldigheterna i föregående artiklar, följande skyldigheter.

- Tillhandahålla mekanismer för anmälan och åtgärder (artikel 16): Leverantörerna ska tillhandahålla en mekanism, där varje individ eller enhet på elektronisk väg kan anmäla förekomsten av sådant som denne anser utgör olagligt material. Som tidigare nämnts bygger reglerna om ansvarsfrihet i DSA på att leverantörerna endast ansvarar om de får kännedom om förekomsten av ett visst innehåll. Anmälningar till mekanismen för anmälan och åtgärder ska anses ge

¹⁰ I den svenska språkversionen av DSA används ordet proportionellt. Avsikten torde vara att uttrycka att tillämpningen ska ske på ett proportionerligt sätt, jämför exempelvis språkversionerna på engelska och franska där termerna ”proportionate” respektive ”proportionnée” används.

¹¹ DSA skäl 47.

¹² Ett företag kan vara ett mikroföretag eller ett litet företag (vilket baseras på främst antalet personer som är sysselsatta i företaget och vissa finansiella kriterier), men samtidigt vara en mycket stor onlineplattform (vilket baseras på antalet användare).

upphov till faktisk kunskap eller medvetenhet avseende den specifika informationen. Av skälen framgår att om en anmälan innehåller tillräcklig information för att en aktsam leverantör ska kunna fastställa att det är uppenbart att innehållet är olagligt, bör anmälan anses ge upphov till faktisk kännedom eller medvetenhet om olagligheten. Alla anmälningar ska hanteras på ett snabbt, aktsamt, icke godtyckligt och objektiva sätt. Leverantören ska underrätta anmälaren om sitt beslut och tillhandahålla information om möjligheter till prövning av beslutet.

- Motivera beslut (artikel 17): Om värdtjänstleverantörer beslutar om att införa vissa begränsningar för innehåll som bedömts vara olagligt eller oförenligt med de allmänna villkoren, måste leverantören motivera detta. De begränsningar som avses är exempelvis att innehåll avlägsnas, synlighet begränsas, penningutbetalningar tillfälligt upphävs eller konton stängs av. Motiveringen måste uppfylla vissa minimikrav och möjlighet till prövning av beslutet ska anges.
- Anmäla misstanke om brott (artikel 18): Om värdtjänstleverantörer får kännedom om information som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, ska de till brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter anmäla misstanke om brott och tillhandahålla all relevant tillgänglig information.

3.4.3 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar

Utöver skyldigheterna ovan är onlineplattformar, med undantag för mikroföretag och små företag, skyldiga att iaktta följande.

- Inrätta ett internt system för hantering av klagomål (artikel 20): Tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in en anmälan, ska ges tillgång till ett system för hantering av klagomål. Där ska de kunna lämna in klagomål på de beslut som onlineplattformslieferantören har fattat med anledning av en tidigare anmälan eller med anledning av beslut om begränsningar i tjänsten som fattats av leverantören på grund av att informationen som tillhandahölls av mottagaren utgör olagligt innehåll eller strider mot

leverantörens allmänna villkor. Sådana beslut om begränsningar kan innebära att information avlägsnas, görs oåtkomlig eller dess synlighet begränsas, att tillhandahållande av tjänsten tillfälligt avbryts eller avslutas, att ett konto tillfälligt stängs eller avslutas eller att möjligheten att monetarisera information upphävs, avslutas eller begränsas. Systemet ska vara lättillgängligt. Leverantörer av onlineplattformar ska hantera klagomålen på ett snabbt och icke godtyckligt sätt. Besluten ska innehålla motivering och inte enbart baseras på automatiserade metoder. En klagande ska underrättas om beslutet utan onödigt dröjsmål och informeras om möjligheter till prövning.

- Samarbeta med tvistlösningsorgan utanför domstol, om sådant finns (artikel 21): Den behöriga samordnaren för digitala tjänster ska på begäran certifiera organ för tvistlösning om dessa uppfyller vissa kriterier. Medlemsstaterna kan därutöver välja att inrätta tvistlösningsorgan utanför domstol. Enligt skäl 59 bör en certifiering av ett tvistlösningsorgan vara giltig i samtliga medlemsstater. Tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter, som har lämnat in anmälningar och som fått ett beslut enligt artikel 20, ska kunna välja varje certifierat tvistlösningsorgan, om ärendet inte redan avgjorts i annan instans. Tvistlösningsorganets beslut är inte bindande och tjänstemottagaren kan när som helst inleda förfaranden för att inför domstol bestrida beslut från onlineplattformslieferantören i enlighet med tillämplig rätt.
- Prioritera behandling av anmälningar från betrodda anmälare (artikel 22): Leverantörerna ska genomföra nödvändiga tekniska och organisatoriska åtgärder för att prioritera anmälningar från så kallade betrodda anmälare. Sådana utses av samordnaren för digitala tjänster i respektive medlemsstat. Samordnaren kan även besluta att dra tillbaka statusen. Betrodda anmälare ska ha särskild sakkunskap och kompetens gällande att upptäcka, identifiera och anmäla olagligt innehåll och ska agera aktsamt, korrekt och objektivt. De ska vara oberoende av leverantörer av onlineplattformar. Enligt skälen skulle betrodda anmälare beträffande terrorisminnehåll kunna vara offentliga, till exempel enheter för anmälan av internetinnehåll vid nationella brottsbekämpande myndigheter eller Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol).¹³ Som ytterligare exempel nämns i skälen icke-statliga organisationer och pri-

¹³ DSA skäl 61.

vata eller halvoffentliga organ, såsom de organisationer som ingår i INHOPE-nätverket för telefonjourer för rapportering av material med sexuella övergrepp mot barn. Organisationer som har åtagit sig att anmäla olagliga rasistiska och främlingsfientliga uttryck online anges också som exempel i detta sammanhang. Branschorganisationer som företräder sina medlemmars intressen uppmanas att ansöka om status som betrodda anmälare, utan att det påverkar privata enheters eller enskilda personers rätt att ingå bilaterala avtal med leverantörer av onlineplattformar.¹⁴

- Vidta åtgärder mot missbruk (artikel 23): Leverantörerna ska vidta åtgärder för att under en rimlig tidsperiod och efter att ha utfärdat en förhandsvarning, tillfälligt avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till tjänstemottagare som frekvent tillhandahåller uppenbart olagligt innehåll. I artikel 3 definieras olagligt innehåll som information, som i sig eller i förhållande till en verksamhet, däribland försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster, inte är förenlig med unionsrätten eller gällande rätt i en medlemsstat som står i överensstämmelse med unionsrätten, oavsett denna rätts exakta sakinnehåll eller art. Leverantörerna ska inte behöva anlita en juridisk rådgivare för att göra bedömningen; en lekman ska utan någon mer ingående analys kunna uppfatta om innehållet är olagligt respektive om anmälningarna och klagomålen är ogrundade.¹⁵ Leverantörerna ska även, tillfälligt och efter förhandsvarning, avbryta behandling av anmälningar och klagomål från dem som ofta lämnar in uppenbart ogrundade sådana. Leverantörernas allmänna villkor ska innehålla en policy för sådant missbruk, inklusive de omständigheter som de tar hänsyn till vid bedömningen av om ett visst beteende utgör missbruk och varaktigheten av avstängningen.
- Tillhandahålla ytterligare och mer omfattande transparensrapportering (artikel 24): Leverantörer av onlineplattformar ska rapportera vissa uppgifter om tvister enligt artikel 21 och antalet tillfälliga avbrytanden enligt artikel 23. Det säkerställer transparens och möjliggör granskning av beslut om innehållsmoderering.¹⁶ Alla onlineplattformslieferantörer och onlinesökmotorer, oavsett storlek, ska även minst en gång var sjätte månad offentliggöra det genom-

¹⁴ DSA skäl 61.

¹⁵ DSA skäl 63.

¹⁶ DSA skäl 66.

snittliga antalet aktiva tjänstemottagare de har per månad i unionen, för att en bedömning av verksamhetens storlek ska kunna ske. Syftet är att fastställa huruvida respektive leverantör av onlineplattform respektive onlinesökmotor kan anses vara mycket stor i förordningens mening, vilket utgör grund för kommissionen att fatta ett beslut om sådan status i enlighet med artikel 33. Ett sådant beslut innebär att leverantören ska följa fler skyldigheter.

- Utforma, organisera eller driva onlinegränssnitt så att det inte har negativ inverkan på tjänstemottagarens valfrihet (artikel 25): Onlinegränssnitt definieras i artikel 3 m som programvara (inbegripet en webbplats eller en del av en sådan) och applikationer (inbegripet mobilappar). Onlinegränssnittet får inte utformas, organiseras eller drivas på ett sätt som vilseleder eller manipulerar tjänstemottagare. Här avses metoder som väsentligt snedvrider eller försämrar, antingen avsiktligt eller i praktiken, tjänstemottagarnas möjlighet att fatta självständiga och välgrundade beslut eller val.¹⁷ Synonymer till förfarandet är mörka mönster och vilseledande design av användargränssnitt.
- Följa regler om annonsering på onlineplattformar (artikel 26): Annonser ska märkas ut. Annonssören eller den som betalat för annonsen ska namnges och meningsfull information om de parametrar som används för att avgöra vem en annons visas för ska anges. En funktion för tjänstemottagarna att anmäla om det innehåll de tillhandahåller utgör eller innehåller kommersiella meddelanden ska inrättas. Onlineplattformslieferantörerna får inte för tjänstemottagare presentera annonser som bygger på profilering med hjälp av känsliga personuppgifter. Profilering är varje form av automatisk behandling av personuppgifter för att bedöma vissa personliga egenskaper hos en fysisk person, i synnerhet för att analysera eller förutsäga denna fysiska persons arbetsprestationer, ekonomiska situation, hälsa, personliga preferenser, intressen, pålitlighet, beteende, vistelseort eller förflyttningar.¹⁸

¹⁷ DSA skäl 67.

¹⁸ Artikel 4.4 i den allmänna dataskyddsförordningen. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

- Informera om rekommendationssystem (artikel 27): De huvudparametrar som används i rekommendationssystemet måste framgå av leverantörens allmänna villkor, liksom alla eventuella möjligheter som tjänstemottagarna har att modifiera eller påverka dessa huvudparametrar. Om parametrarnas rangordning kan ändras ska tjänstemottagaren ha rätt att göra det.
- Vidta särskilda skyddsåtgärder för minderåriga (artikel 28): Leverantörer av onlineplattformar som är tillgängliga för minderåriga ska införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga. Det gäller till exempel vid utformning av onlinegränssnitt.¹⁹ Profiler med hjälp av tjänstemottagarens personuppgifter får inte användas vid presentation av annonser när leverantörerna av onlineplattformar med rimlig säkerhet är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig.

3.4.4 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare

Utöver skyldigheterna ovan är onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare skyldiga att rätta sig efter ett antal särskilda krav. Undantag görs enligt artikel 29 för företag som innehar statusen mikroföretag och små företag samt för dem som uppfyllt den statusen för högst ett år sedan. Undantaget gäller dock inte mikroföretag eller små företag som är mycket stora onlineplattformar.

- Se till att näringsidkare går att spåra (artikel 30): En leverantör ska, innan dess tjänst används, bland annat säkerställa att näringsidkare tillhandahåller viss information såsom kontaktuppgifter, registeruppgifter och information om självcertifiering. I självcertifieringen förbinder sig näringsidkaren att endast erbjuda varor och tjänster som är förenliga med unionsrätten. Detta innebär bland annat att produkterna och tjänsterna som erbjuds ska följa EU:s regler om produktsäkerhet och immaterialrätt. Viss information ska finnas på onlinegränssnittet, bredvid informationen om produkten eller

¹⁹ DSA skäl 71.

tjänsten som säljs. Annan information som samlas in men inte tillgängliggörs på onlinegränssnittet ska endast röjas till tredje part när detta krävs i enlighet med tillämplig rätt. Om onlineplattformslieferantören har skäl att tro att information som den har fått är oriktig, ofullständig eller inaktuell ska leverantören begära att näringsidkaren åtgärdar situationen. Om så inte sker ska leverantören avbryta tillhandahållandet av tjänsten till näringsidkaren, som kan lämna in ett klagomål om detta till leverantören.

- Onlinegränssnitt med inbyggd överensstämmelse – compliance by design (artikel 31): Onlinegränssnittet ska göra det möjligt för näringsidkarna att fullgöra sina skyldigheter vad avser förhandsinformation, överensstämmelse (etikettering) och produktsäkerhetsinformation. Om informationen inte är fullständig ska onlineplattformslieferantören se till att produkterna eller tjänsterna inte erbjuds, även om detta inte ska innebära en skyldighet att allmänt övervaka produkter eller tjänster som erbjuds via deras tjänster eller en allmän undersökningsplikt, i synnerhet inte att bedöma korrektheten hos informationen som näringsidkarna tillhandahåller.²⁰ Leverantörerna av förmedlingstjänster ska göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov i fritt tillgängliga onlinedatabaser och onlinegränssnitt kontrollera om erbjudna produkter eller tjänster har identifierats som olagliga.
- Informera konsumenter (artikel 32): När leverantörer av onlineplattformar får kännedom om att en olaglig produkt eller tjänst har erbjudits av en näringsidkare till konsumenter i unionen via onlineplattformen, ska de, i den mån den har kontaktuppgifter, informera de konsumenter som köpt den olagliga produkten eller tjänsten om att produkten eller tjänsten är olaglig, näringsidkarens identitet och eventuella möjligheter till rättslig prövning. Har leverantören inte kontaktuppgifter till alla berörda konsumenter ska information i stället göras tillgänglig på leverantörens onlinegränssnitt.

²⁰ DSA skäl 74.

3.4.5 Ytterligare bestämmelser som gäller för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer

Som nämnts ovan omfattas denna kategori av förmedlingstjänstleverantörer, det vill säga de mycket stora onlineplattformarna (som tillgängliggör information på tjänstemottagarens begäran) och de mycket stora onlinesökmotorer (som möjliggör för tjänstemottagare att göra sökningar) av de mest betungande skyldigheterna enligt DSA. Onlineplattformar och onlinesökmotorer som har 45 miljoner eller fler aktiva tjänstemottagare i EU i genomsnitt per månad kan utses av kommissionen till mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer (artikel 33).

Den 25 april 2023 publicerade kommissionen en lista över de plattformar och onlinesökmotorer som klassificeras som mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer (baserad på användardata från den 17 februari 2023).²¹ I kategori mycket stora onlineplattformar finns: Alibaba AliExpress, Amazon Store, Apple AppStore, Booking.com, Facebook, Google Play, Google Maps, Google Shopping, Instagram, LinkedIn, Pinterest, Snapchat, TikTok, Twitter, Wikipedia, YouTube och Zalando. I kategorin mycket stora onlinesökmotorer finns: Bing och Google Search.

För dessa aktörer tillkommer förpliktelser som följer av artiklarna 34–48 i DSA, utöver dem som behandlats ovan. Artikel 38 gäller dock endast mycket stora leverantörer av onlineplattformar, inte mycket stora leverantörer av onlinesökmotorer.

- Genomföra riskbedömningar av sina tjänster inom EU (artikel 34): En riskbedömning ska genomföras minst en gång om året med avseende på alla betydande systemrisker som härrör från tjänsternas utformning eller hur den fungerar, inklusive algoritmer, risk för spridning av innehåll samt effekter på grundläggande rättigheter med mera. Dessa bedömningar måste ta hänsyn till bland annat risk för spridning av olagligt innehåll, eventuella förutsebara negativa effekter på bland annat de grundläggande rättigheterna, integritet, och minderårigas rättigheter samt vissa negativa samhällseffekter.
- Vidta åtgärder för att minska dessa risker (artikel 35): Åtgärderna ska vara rimliga, proportionella och effektiva och anpassade för de

²¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_2413 (hämtad 2023-04-26).

specifika systemriskerna som identifierats enligt artikel 34, med särskilt beaktande av dessa åtgärders konsekvenser för grundläggande rättigheter. Åtgärderna får exempelvis innefatta anpassningar av utformning av tjänsten, de allmänna villkoren, processerna för innehållsmoderering, rekommendationssystemen eller systemen för annonsering. De kan även innefatta verktyg för ålderskontroll och föräldrakontroll, verktyg för att hjälpa minderåriga att anmäla övergrepp. Ytterligare möjliga åtgärder är säkerställande att information som liknar befintliga personer, föremål, platser med mera och som felaktigt framstår som autentiska eller sanningsenliga går att särskilja genom märkning och ett verktyg för att göra det möjligt för tjänstemottagarna att markera sådan information. Nämnden och kommissionen ska årligen offentliggöra övergripande rapporter om identifiering av systemriskerna och bästa praxis för leverantörerna för att begränsa dessa.

- Vid kris vidta åtgärder (artikel 36): På kommissionens begäran, i en krissituation, ska leverantörerna bedöma om deras tjänster på betydande sätt bidrar till allvarligt hot. Om så är fallet, ska leverantörerna vidta förebyggande respektive begränsande åtgärder.
- Genomföra oberoende revisioner minst en gång om året (på egen bekostnad) (artikel 37): Revisionen genomförs för att bedöma efterlevnaden av skyldigheterna i artiklarna 11–43, samt 45, 46 och 48. Leverantörerna måste, inom en månad efter att ha mottagit rekommendationer i en negativ revisionsrapport, anta en rapport om genomförandet av revisionen med åtgärder för att följa dessa rekommendationer eller motiveringar till varför åtgärderna inte följs.
- Rekommendationssystem (artikel 38): Mycket stora onlineplattformar som använder rekommendationssystem ska erbjuda minst ett alternativ för varje rekommendationssystem som inte baseras på profilering av känsliga personuppgifter.
- Offentliggöra datakatalog rörande annonsering online (artikel 39): Leverantörer som presenterar annonsering online ska sammanställa och på sitt onlinegränssnitt offentliggöra en datakatalog med presentation av viss information om annonsering. Katalogen ska vara sökbar genom ett sökbart verktyg som medger flerkriteriesökningar. Artikel 39 innehåller en lista på de uppgifter som måste finnas i datakatalogen.

- Ge tillgång till data (artikel 40): Åtkomst till data, som behövs för att övervaka och bedöma efterlevnaden av DSA, ska ges på motiverad begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen. I vissa fall ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar dessutom redogöra för utformningen av och logiken i hur deras algoritmiska system, inbegripet deras rekommendationssystem, fungerar och testas. På motiverad begäran av samordnaren ska mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer ge utvalda forskare åtkomst till data i syfte att bedriva forskning som bidrar till upptäckt och förståelse av systemriskerna och åtgärder för att minska dem. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet kan ge forskare status som utvald forskare efter ansökan och om vissa villkor är uppfyllda.
- Inrätta en funktion för efterlevnad (artikel 41): Funktionens uppdrag är att övervaka tjänsteleverantörens efterlevnad av DSA. Den ska vara oberoende av operativa funktioner och ge interna råd om hur skyldigheter ska uppfyllas. Den ska samarbeta med samordnaren och säkerställa korrekt rapportering av risker och att rimliga riskminskningsåtgärder vidtas. Den ska övervaka verksamheterna i samband med den oberoende revisionen enligt artikel 37.
- lämna ytterligare information (artikel 42): Leverantörerna ska, minst var sjätte månad, offentliggöra rapporterna om innehållsmoderering, mottagna förelägganden, inkomna klagomål och anmälningar som beskrivits ovan (artiklarna 15 och 24). Härutöver ska de i rapporten specificera uppgifter om personalresurser och genomsnittligt antalet tjänstemottagare per månad för varje medlemsstat. Leverantörerna ska även lämna en rapport till samordnaren i etableringslandet och till kommissionen om resultatet av riskbedömningen (artikel 34), riskbegränsningsåtgärder (artikel 35) och om revisionen (artikel 37).
- Betala tillsynsavgift (artikel 43): Kommissionen ska ta ut en årlig tillsynsavgift av leverantörerna. Det totala beloppet ska täcka de beräknade kostnaderna för kommissionens tillsynsverksamhet. Leverantörerna ska årligen debiteras en tillsynsavgift för varje tjänst som de har utsetts för i enlighet med artikel 33.

3.4.6 Andra bestämmelser avseende krav på tillbörlig aktsamhet

Enligt artikel 44 ska kommissionen samråda med nämnden och stödja och främja utvecklingen av frivilliga standarder som fastställs av relevanta europeiska och internationella standardiseringsorgan på en rad områden, exempelvis elektronisk inlämning av anmälningar enligt artikel 16 och standarder för mallar, utformning och processer för användarvänlig kommunikation med tjänstemottagarna om begränsningar till följd av allmänna villkor.

Kommissionen och nämnden ska enligt artikel 45 uppmuntra och främja utarbetandet av frivilliga uppförandekoder på unionsnivå för att bidra till en korrekt tillämpning av DSA, med beaktande av i synnerhet utmaningarna med att hantera olika typer av olagligt innehåll och systemriskar.

Enligt artikel 46 ska kommissionen uppmuntra och främja utarbetandet av frivilliga uppförandekoder för annonsering online på unionsnivå av leverantörer av onlineplattformar och andra relevanta tjänsteleverantörer för att bidra till ytterligare transparens utöver artiklarna 26 och 39.

Kommissionen ska enligt artikel 47 uppmuntra och främja utarbetandet av uppförandekoder på unionsnivå för tillgänglighet. Dessa ska främja fullständigt och verkningsfullt deltagande på lika villkor genom att förbättra tillgången till onlinetjänster som, genom ursprunglig utformning eller senare anpassning, tillgodoser de särskilda behoven hos personer med funktionsnedsättning.

Enligt artikel 48 får nämnden rekommendera att kommissionen initierar utarbetandet av frivilliga krisprotokoll för hantering av kris-situationer. Dessa situationer ska vara strikt begränsade till extraordina- nära omständigheter som påverkar den allmänna säkerheten eller folk- hälsan.

3.5 Tjänstemottagares möjligheter att klaga

3.5.1 Anmälningar och klagomål

Anmälningar och klagomål till leverantören

Alla leverantörer av förmedlingstjänster måste som anges ovan ha en angiven kontaktpunkt som tjänstemottagare ska kunna kommunicera med (artikel 12).

Leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar, ska dessutom enligt artikel 16 införa mekanismer för anmälan av sådan information som någon individ eller enhet anser är olaglig. I artikel 22 anges att anmälningar från betrodda anmälare ska prioriteras. När leverantören har fattat beslut om begränsningar i tjänsten (modereringsbeslut) ska denne enligt artikel 17 motivera sitt beslut till berörda tjänstemottagare. Det ska då anges om den information som tjänstemottagaren lämnat utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med leverantörens allmänna villkor.

Leverantörer av onlineplattformar ska därutöver inrätta ett internt klagomålssystem (artikel 20) dit tjänstemottagare kan lämna klagomål mot beslut om begränsningar i tjänsten som leverantören har fattat antingen på eget initiativ eller efter en anmälan i enlighet med artikel 16. Det interna systemet för klagomålshantering som onlineplattformar ska inrätta ska ge möjlighet att bestrida beslut om att information ska avlägsnas, göras oåtkomlig eller dess synlighet begränsas, att tillhandahållande av tjänsten ska avbrytas eller avslutas, att ett konto ska stängas eller avslutas eller att en möjlighet att monetarisera information upphävs, avslutas eller begränsas.

Tjänstemottagare kan välja att företrädas av organisationer, som då måste uppfylla särskilda krav (artikel 86).

Tvistlösning utanför domstol

Medlemsstaterna kan välja att inrätta organ för tvistlösning utanför domstol (artikel 21). Tjänstemottagare, till vilka ett beslut i enlighet med artikel 20 om begränsningar i tjänsten riktas, ska ha rätt att välja varje organ för tvistlösning utanför domstol som samordnaren för digitala tjänster har certifierat. Tvisten kan lösas inom ramen för sådan tvistlösning.

Tvistlösningsorganens beslut är inte rättsligt bindande. Eftersom resultatet av förfarandet för tvistlösning utanför domstol inte är bindande, hindras inte parterna från att inleda rättsliga förfaranden i samma ärende enligt nedan. I skälen till artikel 21 om tvistlösningsorgan anges att tjänstemottagare bör kunna välja mellan den interna klagomålsmekanismen, tvistlösning utanför domstol (gäller onlineplattformar) och möjligheten att när som helst inleda rättsliga förfaranden.²² Tvistlösning utanför domstol behandlas i avsnitt 7.

Klagomål till myndighet

Tjänstemottagare, samt sådana organ, organisationer eller samman slutningar som har bemyndigats att på deras vägnar utöva rättigheter som följer av DSA, ska enligt artikel 53 ha rätt att lämna in ett klagomål mot leverantörer av förmedlingstjänster om påstådda överträdelser till samordnaren för digitala tjänster. Samordnaren ska bedöma ärendet och, när så är motiverat, överlämna det till samordnaren i det land där leverantören är eller anses vara etablerad. Omfattas klagomålet av ansvarsområdet för en annan behörig myndighet i den egna medlemsstaten, ska samordnaren för digitala tjänster överlämna det till den myndigheten.

Båda parterna ska ha rätt att bli hörda och få lämplig information om hur klagomålsförfarandet framskrider, i enlighet med nationell rätt. I skälen framhålls att klagomålen kan ge en tillförlitlig översikt över farhågor om efterlevnad hos en viss leverantör av förmedlingstjänster och kan också ge samordnaren underlag angående eventuella mer övergripande frågor.²³ Ett klagomål till myndigheten kan således läggas till grund för inledande av ett tillsynsärende.

²² DSA skäl 59.

²³ DSA skäl 118.

3.6 Tillsyn

3.6.1 Tillsynsansvar

Tillsyn och efterlevnadskontroll enligt DSA delas mellan kommissionen och nationella myndigheter.

På nationell nivå ska enligt artikel 49 en eller flera behöriga myndigheter, varav en samordnare för digitala tjänster, ansvara för tillsynen och kontrollera efterlevnaden av förordningen.

Den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för leverantören av förmedlingstjänster finns (alternativt dess rättsliga företrädare) har enligt artikel 56.1 exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av förordningen, med de undantag som anges nedan.

Kommissionen har enligt artikel 56.2 exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över artiklarna 34–42, som tillämpas på mycket stora onlineplattformar och i regel mycket stora onlinesökmotorer. Kommissionen får enligt artikel 56.3 även utöva tillsyn över leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer när det gäller de skyldigheter som fastställs i artiklarna 11–32. Har kommissionen inte initierat något ärende i enlighet med artiklarna 11–32, har enligt artikel 56.4 nationella behöriga myndigheter i etableringslandet rätt att göra det.

Om en leverantör av förmedlingstjänster varken har något etableringsställe eller någon rättslig företrädare i unionen har alla medlemsstater, och, när det gäller en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor, kommissionen befogenhet att utöva tillsyn. Vid sin tillsyn kan kommissionen begära stöd från medlemsstaterna.

3.6.2 Nationell tillsyn – samarbete

Som ovan nämnts ska en eller flera behöriga myndigheter enligt artikel 49, inom ramen för sitt ansvarsområde, utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster och kontrollera efterlevnaden av DSA. En behörig myndighet ska utses till nationell samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster ska säkerställa samordning på nationell nivå och bidra till en effektiv och konsekvent tillsyn över och kontroll av efterlevnaden av förordningen inom EU. I det syftet

ska samordnare samarbeta med varandra, med andra nationella myndigheter, med nämnden och kommissionen. Samordnaren deltar även i nämnden. Behöriga myndigheter deltar enligt artikel 62 i nämnden i den utsträckning nationell rätt tillåter.

3.6.3 Nationell tillsyn – befogenheter

Behöriga myndigheters undersökningsbefogenheter och befogenheter avseende efterlevnadskontroll följer delvis av artikel 51 och ska delvis kompletteras i nationell lag. Artikeln nämner samordnare, men enligt artikel 49.4 gäller det som står i artiklarna 50, 51 och 56 även behöriga myndigheter.

Som exempel på undersökningsbefogenheter kan nämnas att ålägga leverantörer och vissa andra att tillhandahålla information och att be anställda hos eller företrädare för dessa att förklara information som rör en misstänkt överträdelse. Medlemsstaterna ska själva bestämma om deras behöriga myndigheter eller om nationell domstol får besluta om att göra inspektion i leverantörernas eller i vissa andras lokaler. Samordnare för digitala tjänster och i viss mån behöriga myndigheter ska enligt artikel 57 samarbeta med övriga medlemsstater och övervaka att leverantörerna under dess jurisdiktion följer de skyldigheter som framgår av DSA. En samordnare för digitala tjänster får enligt artikel 60 inleda och leda gemensamma undersökningar med deltagande av en eller flera andra berörda samordnare.

Vid efterlevnadskontroll kan de behöriga myndigheterna själv göra leverantörens åtaganden bindande. Medlemsstaterna ska dock bestämma om de behöriga myndigheterna eller nationell domstol ska kunna beordra leverantören att upphöra med en överträdelse, föreskriva avhjälpande åtgärder och ålägga vite.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 51.6 fastställa särskilda regler och förfaranden för utövandet av befogenheterna och säkerställa att allt utövande av befogenheterna är förenat med ändamålsenliga skyddsmekanismer som fastställs i nationell rätt. Även regler för sanktioner ska utformas på nationell nivå inom vissa ramar, enligt artikel 52.

Utan att det påverkar det utbyte och den användning av information som avses i kapitel 4 i DSA får enligt artikel 84 kommissionen, nämnden och medlemsstaternas behöriga myndigheter inte föra vidare information som de erhållit eller utbytt enligt förordningen och som är av sådant slag att den omfattas av tystnadsplikt.

4 Behovet av kompletterande regelverk

4.1 Inledning

I det här betänkandet redovisar utredningen sitt uppdrag vad gäller hur svensk lagstiftning ska anpassas och kompletteras för att Sverige ska kunna leva upp till kraven i DSA från och med den 17 februari 2024. Redogörelsen i detta kapitel tar sikte på vad som på ett övergripande plan behövs för att uppfylla kraven i förordningen och vilka anpassningar av svensk lagstiftning som behövs för att den ska kunna tillämpas på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt i Sverige.

4.2 En ny lag ska komplettera EU:s förordning om digitala tjänster

Utredningens förslag: En ny lag med bestämmelser som kompletterar EU:s förordning om digitala tjänster ska införas.

Ord och uttryck i den nya lagen ska, om inte annat anges, ha samma betydelse som i förordningen.

De hänvisningar till förordningen som innehåller bestämmelser om sanktioner ska vara statiska. Övriga hänvisningar till förordningen i den nya lagen ska vara dynamiska, det vill säga avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

4.2.1 Ny lag

En EU-förordning är, i enlighet med artikel 288 andra stycket i Fördraget om EU:s funktionssätt, till alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Till skillnad från ett direktiv får en förord-

ning inte införlivas i eller omvandlas till nationell rätt. Det innebär att medlemsstaterna är förhindrade att utfärda bestämmelser i frågor som regleras i en EU-förordning. De enskilda medlemsstaterna ska endast införa kompletterande nationella bestämmelser till en EU-förordning i den mån en EU-förordning överlämnar vissa frågor åt medlemsstaterna att reglera. Detta gäller vanligtvis processuella regler i enlighet med principen om nationell processuell autonomi. Medlemsstaterna har även en skyldighet att se till att en EU-förordning kan tillämpas i praktiken och får ett effektivt genomslag i medlemsstaten. I många fall förutsätter en EU-förordning därför att medlemsstaterna inför nationella regler av verkställande karaktär.

Medlemsstaterna får inte heller i ett lagstiftningsärende med någon normgivande verkan uttala sig om tillämpningen av en förordning eller förtydliga innebörden av begrepp som förekommer i en förordning. Tolkningen av en förordning är förbehållet de myndigheter och domstolar som tillämpar förordningen i respektive medlemsstat. I sista hand är det EU-domstolen som genom sin praxisbildning har tolkningsrätt över en EU-förordning.

DSA överlämnar uttryckligen vissa frågor till medlemsstaterna att reglera. Det handlar främst om vilka myndigheter som ska vara behöriga myndigheter respektive samordnare för digitala tjänster, viss komplettering avseende förfarandet vid utövande av undersökningsbefogenheter och, inom vissa ramar, en detaljerad utformning av sanktionssystemet som ska kunna tillämpas vid bristande efterlevnad av förordningen. Dessa frågor utgör kärnan i utredningens uppdrag.

Eftersom frågorna bland annat rör myndighetsutövning mot enskilda måste regleringen ske i form av lag. De nationella bestämmelser som ska komplettera DSA bör därför föras in i en ny lag. För att förtydliga att lagen inte är heltäckande, utan endast ett komplement till DSA, bör den nya lagen benämnas lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster. I fortsättningen kallas den nya lagen kompletteringslagen.

4.2.2 Ord och uttryck

Artikel 3 i DSA innehåller definitioner. Ord och uttryck som används i kompletteringslagen bör som regel ha samma betydelse som i DSA. Utredningen föreslår därför att lagen upplysningsvis ska innehålla en

hänvisning till DSA för betydelsen av de ord och uttryck som används i lagen. Vissa bestämmelser i DSA avseende sanktioner innehåller dock begrepp som inte motsvarar svensk terminologi när det gäller administrativa påföljder. I dessa fall kan avvikelser från DSA:s begreppsapparat vara nödvändigt för att bestämmelserna ska kunna tillämpas.

4.2.3 Hänvisning

Kompletteringslagen ska läsas tillsammans med DSA. För att undvika dubbelreglering är det lämpligt att hänvisa till förordningen i kompletteringslagen. Det finns två sätt att hänvisa till unionslagstiftning i nationell rätt, antingen genom statiska hänvisningar eller genom dynamiska hänvisningar. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En följd av denna hänvisningsteknik är att den nationella författningen normalt behöver ändras varje gång EU-bestämmelsen ändras. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Gröna boken, Riktlinjer för författningsskrivning (Ds 2014:1), rekommenderar att hänvisningar till EU-förordningar, till exempel vid införande av sanktionsbestämmelser, som utgångspunkt bör ske genom statisk hänvisningsteknik. I vissa fall kan det finnas skäl att använda en annan hänvisningsteknik. En upplysningsbestämmelse som inte tillför lagtexten något materiellt innehåll behöver inte innehålla en hänvisning som anger vilken lydelse av rättsakten som avses. Lagrådet har ifrågasatt om det är lämpligt att upprätthålla en så stark presumtion för att hänvisningar ska vara statiska som riktlinjerna ger uttryck för eller om dessa behöver justeras eller kompletteras. Statiska hänvisningar kan, enligt Lagrådet, leda till oklarheter eller brister i lagstiftningen om lagstiftaren inte uppdaterar en hänvisning och medföra behov av att ändra en lag endast för att en hänvisning ska uppdateras utan att några överväganden i sak aktualiseras. Lagrådet har vidare uttalat att en konsekvensanalys bör göras vid valet av hänvisningsteknik och redovisas för var och en av de hänvisningar som görs. Särskilt bör det enligt Lagrådet belysas hur det nationella regelsystemet faktiskt ändras genom hänvisningen och hur ändringar av rättsakten kan komma att påverka

den nationella regleringen.¹ En dynamisk hänvisningsteknik har förordats av regeringen i flera lagstiftningsärenden.²

Den föreslagna kompletteringslagen innehåller bestämmelser om sanktioner vid överträdelser av förordningen. Dessa bestämmelser bör innehålla statiska hänvisningar till förordningen, det vill säga avse förordningen i den ursprungliga lydelsen, med hänsyn till behovet av förutsebarhet i fråga om vilka sanktioner som kan bli följden av överträdelser. Övriga bestämmelser i lagen där det hänvisas till DSA är sådana att eventuella ändringar i förordningen bör få omedelbart genomslag i regleringen. Dessa bestämmelser bör innehålla dynamiska hänvisningar till DSA.

4.3 Samordnare för digitala tjänster och övriga behöriga myndigheter

4.3.1 En bestämmelse med bemyndigande för regeringen att utse samordnare för digitala tjänster och övriga behöriga myndigheter

Utredningens förslag: De myndigheter som regeringen bestämmer är behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om digitala tjänster och kompletteringslagen.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara samordnare för digitala tjänster enligt EU:s förordningen om digitala tjänster och kompletteringslagen.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 49.1 i DSA utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av DSA. En av de behöriga myndigheterna ska enligt artikel 49.2 utses till samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster ska ansvara för alla frågor som rör tillsynen och kontrollen av efterlevnaden av förordningen i den medlemsstaten, om inte den berörda medlemsstaten har gett andra behöriga myndigheter ansvar för vissa specifika

¹ Prop. 2015/16:156, Ändringar i lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, s. 34 (Lagrådets yttrande).

² Prop. 2017/18:105, Ny dataskyddslag, s. 24 f. och prop. 2022/23:71 Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online, s. 15 f.

uppgifter eller sektorer. Behörighet för tillsyn och efterlevnadskontroll framgår av artikel 56 i DSA.

Bestämmelser om vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga myndigheter enligt DSA bör meddelas i en kompletterande förordning (fortsättningsvis kallad kompletteringsförordningen). Det möjliggör för regeringen att ändra både antalet behöriga myndigheter och vilka myndigheter som ska utses, om det uppkommer ett behov av att ändra ansvarsfördelningen. Det bör införas bestämmelser i kompletteringslagen att den eller de myndigheter som regeringen bestämmer är behörig myndighet enligt EU:s förordning om digitala tjänster och är samordnare för digitala tjänster enligt samma förordning.

4.3.2 Ansvarsfördelning mellan behöriga myndigheter

Utredningens förslag: Post- och telestyrelsen utses till behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster. Konsumentverket och Myndigheten för press, radio och tv utses till behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om digitala tjänster.

Myndigheternas respektive ansvarsområden ska framgå av kompletteringsförordningen.

Det ska framgå av förordningen att samordnaren för digitala tjänster ska rösta för Sveriges räkning i den europeiska nämnden för digitala tjänster och att andra svenska behöriga myndigheter får delta i möten med nämnden när det gäller frågor som rör respektive myndighetens ansvarsområden.

Det bör ankomma på regeringen att utse behöriga myndigheter. I syfte att utse behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster bör myndigheterna och deras respektive ansvarsområden framgå av den förordning med kompletterande bestämmelser till DSA som utredningen föreslår. Tillsynsverksamheten och befogenheterna för myndigheterna behandlas närmare i (avsnitt 7).

Enligt artikel 49.2 i DSA ska medlemsstaten, om den utser en eller flera behöriga myndigheter utöver samordnaren för digitala tjänster, säkerställa att de uppgifter som ska utföras av dessa myndigheter respektive samordnaren för digitala tjänster är tydligt definierade.

Utredningen föreslår att det införs bestämmelser i förordning genom vilka myndigheterna utses och deras respektive ansvarsområden definieras.

När det gäller deltagande i den europeiska nämnden för digitala tjänster får behöriga myndigheter enligt artikel 62.1 i DSA delta när så föreskrivs i nationell rätt. Utredningen anser att det är ändamålsenligt att svenska behöriga myndigheter kan delta i diskussioner som rör frågor inom respektive myndighets ansvarsområden.

Enligt artikel 62.3 ska varje medlemsstat ha en röst i nämnden. Utredningen anser att samordnaren alltid ska rösta för Sveriges räkning, men att samordnaren då ska ta yttersta hänsyn till synpunkter från den behöriga myndighet vars ansvarsområde saken gäller.

4.4 Rätten till ersättning

Utredningens bedömning: Det behövs inte kompletterande bestämmelser med anledningen av bestämmelsen om rätt till ersättning i artikel 54 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Enligt artikel 54 i DSA ska tjänstemottagare ha rätt att, i enlighet med unionsrätt och nationell rätt, begära ersättning från leverantörer av förmedlingstjänster för varje skada eller förlust som lidits till följd av att dessa leverantörer överträtt sina skyldigheter enligt förordningen. Begreppet ersättning, som används i DSA, behöver en närmare förklaring. Av skäl 121 framgår det att när det gäller information som överförs eller lagras på begäran av en tjänstemottagare bör en leverantör av förmedlingstjänster hållas ansvarig för skada som tjänstemottagarna lidit till följd av att leverantören åsidosatt de skyldigheter som anges i DSA. I skäl 121 anges vidare att ”sådan ersättning bör ske i enlighet med de regler och förfaranden som fastställs i tillämplig nationell rätt och utan att det påverkar andra möjligheter till prövning enligt konsumentskyddsregler”. Enligt utredningens bedömning måste artikel 54 och skäl 121 uppfattas så att nationell rätt är tillämplig när det gäller såväl materiell skadeståndsrätt som tillhörande processuella regler.

Bestämmelsens hänvisning till nationell rätt gör alltså att svensk skadeståndsrätt blir tillämplig för denna typ av ersättning i svensk jurisdiktion. Hur denna ska tillämpas vid överträdelse av DSA överlämnas till rättstillämpningen.

Det finns i svensk rätt generella principer om rätt till skadestånd inom avtalsförhållanden. Förutsättningarna för att skadeståndsskyldighet ska föreligga vid till exempel kontraktsbrott kan även regleras i avtalet. Vid skadestånd utom avtalsförhållanden, så kallad utomobligatoriskt skadestånd, tillämpas som huvudregel skadeståndslagen (1972:207). För att ren förmögenhetsskada ska ersättas krävs det enligt 2 kap. 2 § denna lag att brott har begåtts.

Oavsett om skadan sker inom eller utanför ett avtalsförhållande behöver den skadelidande visa den uppkomna skadan och att det finns ett orsakssamband mellan händelsen eller underlåtelserna och skadan.

Utredningen bedömer att det inte behövs någon lagreglering med anledning av artikel 54.

4.5 Behovet av andra författningsändringar

Utredningens bedömning: För att säkerställa att EU:s förordning om digitala tjänster får ett effektivt genomslag i svensk rätt och undvika normkonflikt behöver utredningen överväga författningsändringar i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor och lag (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.

Det finns även anledning att analysera om det finns behov av tillägg eller ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och dataskyddslagstiftningen.

I utredningens uppdrag ingår att föreslå de författningsändringar eller nya bestämmelser som behövs med anledning av DSA.

Utredningen har konstaterat att lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen) och lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen) bör ändras (se vidare avsnitt 10).

E-handelslagen genomför e-handelsdirektivet i svensk rätt. I artikel 89 i DSA anges att artiklarna 12–15 i e-handelsdirektivet utgår. Det innebär att utredningen bör överväga ändringar avseende de motsvarande artiklar som har implementerats i e-handelslagen.

E-handelsdirektivets bestämmelse som förbjuder uppsiktsplikt för informationssamhällets tjänster har ersatts av artikel 8 i DSA. Med anledning av artikel 8 i DSA bör utredningen överväga undantag från den

uppsiktsplikt som finns i 4 § BBS-lagen, vad avser informationssamhällets tjänster.

Slutligen gör utredningen i avsnittet om samverkan en genomgång av förutsättningar för samverkan inklusive frågor om sekretess, uppgiftsskyldighet och dataskydd. Det finns därför även ett behov av att överväga ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och dataskyddslagstiftningen.

4.6 Ikraftträdande

Utredningens förslag: Kompletteringslagen och övriga författningsförslag ska träda i kraft den 17 februari 2024.

DSA trädde enligt artikel 93.1 i kraft den 16 november 2022 och vissa artiklar tillämpas enligt artikel 93.2 från och med den dagen. Enligt sistnämnda artikel 93.2 ska DSA tillämpas i sin helhet från och med den 17 februari 2024. Kompletteringslagen, kompletteringsförordningen och övriga ändringar i svensk rätt som utredningen föreslår bör träda i kraft samtidigt.

5 Särskilt om vissa förelägganden

5.1 Inledning

Ett föreläggande är ett beslut som fattats av en myndighet eller en domstol och som innebär att adressaten ska göra eller avhålla sig från att göra något. I detta avsnitt behandlas förelägganden som utfärdas mot leverantörer av förmedlingstjänster att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla viss information. Föreläggandena i fråga utfärdas av nationella administrativa myndigheter eller rättsliga myndigheter (domstolar) och har sin grund i nationell rätt eller annan unionsrätt än DSA. Artiklarna 9 och 10 i DSA innehåller bestämmelser om utformningen, hanteringen och uppföljningen av sådana förelägganden. Vissa bestämmelser i artiklarna är direkt tillämpliga, medan andra kräver komplettering i nationell rätt.

5.1.1 Utredningens uppdrag

Utredningen ska kartlägga vilka svenska bestämmelser som kan anses omfattas av tillämpningsområdet för DSA:s bestämmelser om förelägganden och analysera om de nationella bestämmelserna behöver upphävas eller ändras, eller om nya bestämmelser behövs med anledning av DSA.

5.1.2 Särskilt om kartläggningen

Utredningen har gjort en kartläggning av svenska lagar där sådana föreläggandemöjligheter som nämns ovan finns. Det kan dock inte säkerställas att kartläggningen är komplett. En fullständig genomgång av all gällande svensk rätt skulle vara så omfattande att det kräver mer tid än vad som givits utredningen. Därutöver finns unionsrättsakter, varav

vissa har direkt tillämplighet och direkt effekt i Sverige. En genomgång av alla dessa skulle också vara ett mycket omfattande och tidskrävande uppdrag. Slutligen kan det självklara konstateras, att nya möjligheter till förelägganden kommer att tillkomma och andra kommer att försvinna. Den kartläggning som utredningen gör nedan bör alltså betraktas som en ögonblicksbild som inte med säkerhet är uttömmande.

Frågan om förelägganden grundade på reglerna på ett visst område i det enskilda fallet ska anses omfattas av DSA:s reglering av förelägganden mot leverantörer av förmedlingstjänster är en rättstillämpningsfråga som utfärdande myndigheter och domstolar måste bedöma. Bedömningen kompliceras av att relevanta bestämmelser utformats oberoende av den terminologi som används i DSA. I många fall har bestämmelserna tillkommit med ett fokus på andra aktörer än leverantörer av förmedlingstjänster, men det kan inte uteslutas att förelägganden kan riktas även mot sådana leverantörer. Detta framgår inte alltid direkt av lagtexten. Avsikten är inte att i detta betänkande påverka innebörden eller tolkningen av någon av de lagar som nämns.

5.1.3 Bestämmelser bör infogas i kompletteringslagen

Utredningens förslag: Bestämmelser om hur förelägganden som avses i artiklarna 9.1 respektive 10.1 i EU:s förordning om digitala tjänster ska utformas införs i kompletteringslagen, inte i de lagar som ger grund för föreläggande. Detsamma gäller bestämmelser om upplysning om förordningens bestämmelser om hantering och uppföljning av samma förelägganden.

Bestämmelser om hur förelägganden ska utformas och hanteras enligt artikel 9 och 10 kan placeras i antingen lagarna för respektive sakområde eller i kompletteringslagen.

Det torde vara mest praktiskt för myndigheter och domstolar när förelägganden enligt en viss lag ska utfärdas att alla bestämmelser som ska beaktas återfinns i den lagen. Om bestämmelser ska placeras i respektive lag bör det dock vara klarlagt att alla lagar där sådana föreläggandemöjligheter finns har identifierats. Dessutom behöver nya bestämmelser i så fall infogas i varje framtida lag där sådana föreläggandemöjligheter ges.

Som utredningen konstaterar ovan kan den kartläggning som gjorts inte betraktas som uttömmande. Det kan också vara onödigt betungande att varje gång en framtida nationell lag som innehåller föreläggande som avses i artiklarna 9.1 och 10.1 stiftas behöva fastställa hur dessa förelägganden ska utformas och eventuellt hänvisa till DSA om hantering och uppföljning. Detsamma gäller kompletteringslagar som skulle behövas för EU-förordningar innehållande sådana föreläggandemöjligheter.

Sammantaget anser utredningen därför att bestämmelserna rörande förelägganden bör införas i kompletteringslagen i stället för i varje enskild lag som materiellt reglerar grunden för föreläggandena.

5.2 Förelägganden att agera mot olagligt innehåll

5.2.1 Grund för utfärdande av förelägganden anges inte i EU:s förordning om digitala tjänster

DSA innehåller inte bestämmelser om vad som utgör sådant olagligt innehåll som en leverantör av en förmedlingstjänst kan föreläggas att agera mot enligt artikel 9.1. Detta regleras i stället i nationell rätt och i annan unionsrätt. Det kan finnas stor variation inom unionen avseende vilket innehåll som anses vara olagligt. När sådana förelägganden utfärdas anger artikel 9 i DSA hur de ska utformas, hanteras och följas upp.

5.2.2 Kartläggning av svensk rätt

Utgångspunkter

Vid kartläggningen har utredningen utgått ifrån att följande förutsättningar ska vara uppfyllda:

1. Det ska röra ett föreläggande från myndighet eller domstol att agera mot en eller flera specifika delar av olagligt innehåll.
2. Det olagliga innehållet ska ha tillhandahållits av tjänstemottagaren, inte förmedlingstjänstleverantören.¹ Olagligt innehåll som är förmedlingstjänstleverantörens eget berörs inte.
3. Föreläggandet ska riktas mot förmedlingstjänstleverantören.

¹ Jämför artikel 9.2 a (v) som hänvisar till att tjänstemottagaren har tillhandahållit innehållet.

Det kan diskuteras vad som innefattas i begreppet agera mot det olagliga innehållet. Enligt utredningens mening räknas i vart fall förelägganden att blockera tillgången till en webbsida, att tillfälligt eller permanent stänga ner ett konto, att avlägsna visst innehåll eller att stänga betalningsmöjligheter via en plattform hit.

Kartläggning

De svenska lagar som innehåller bestämmelser om förelägganden som skulle kunna omfattas av tillämpningsområdet för artikel 9 i DSA som utredningen har funnit listas nedan. Det finns ett antal andra lagar som hänvisar till föreläggandemöjligheterna i till exempel marknadsföringslagen, radio- och tv-lagen och varumärkeslagen. Den kartläggning som följer begränsar sig dock till de lagar där möjligheten att meddela föreläggande regleras.

- Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,
- varumärkeslagen (2010:1877),
- mönsterskyddslagen (1970:485),
- patentlagen (1967:837),
- lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter,
- lagen (2018:1653) om företagsnamn,
- växtförädlarrättslagen (1997:306),
- lagen (2018:558) om företagshemligheter,
- marknadsföringslagen (2008:486),
- lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,
- radio- och tv-lagen (2010:696),
- lagen (2022:1107) om marknads kontroll av EU-gödselprodukter,
- miljöbalken (1998:808),
- arbetsmiljölagen (1977:1160),

- lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet,
- lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon,
- lagen (1995:669) om märkning av skor,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- fordonslagen (2002:574),
- lagen (2006:263) om transport av farligt gods,
- lagen (2008:112) om ekodesign,
- luftfartslagen (2010:500),
- plan- och bygglagen (2010:900),
- lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
- lagen om ändring i avgasreningsslagen (2011:318),
- drivmedelslagen (2011:319),
- lagen (2011:579) om leksakers säkerhet,
- lagen (2013:849) om EU-miljömärket,
- lagen (2014:534) med kompletterande bestämmelser till EU:s textilmärkningsförordning,
- lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar,
- radioutrustningslagen (2016:392),
- elsäkerhetslagen (2016:732),
- lagen (2016:768) om marin utrustning,
- lagen (2018:125) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning,
- lagen (2018:550) med kompletterande bestämmelser till EU:s energimärkningsförordning,
- lagen (2018:551) med kompletterande bestämmelser till EU:s däckmärkningsförordning,
- lagen (2018:1178) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar,

- lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,
- lagen (2021:600) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om medicintekniska produkter och
- spellagen (2018:1138).

Unionsrätt

I unionsrätten kan särskilt nämnas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online. Den 9 mars 2023 beslutade regeringen propositionen Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online, prop. 2022/23:71, med förslag om kompletterande lagstiftning. Lagen har antagits av riksdagen och träder i kraft den 1 juli 2023.

Särskilt om lag om ansvar för elektroniska anslagstavlor

I kommittédirektiven nämns BBS-lagen specifikt. Det kan konstateras att BBS-lagen innehåller skyldighet att ta bort vissa meddelanden. De straff som anges enligt 6 och 7 §§ är böter och fängelse. Domstol kan enligt 8 § besluta om förverkande av datorer och annan egendom som har använts som hjälpmedel.

BBS-lagen innehåller dock inga möjligheter för myndighet eller domstol att utfärda sådant föreläggande att agera mot olagligt innehåll som avses i artikel 9 i DSA.

5.2.3 Överväganden och förslag

Utredningens förslag: Förelägganden att agera mot olagligt innehåll som avses i artikel 9 i EU:s förordning om digitala tjänster ska utformas på så sätt som anges i artikel 9.2 i samma förordning.

I kompletteringslagen införs en upplysningsbestämmelse om att bestämmelser om förfarandet efter beslut om sådana förelägganden finns i artikel 9 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Utredningen konstaterar att artikel 9.2 i DSA förutsätter kompletterande bestämmelser i medlemsstaterna.

Enligt artikel 9.2 ska medlemsstaterna säkerställa att ett föreläggande att agera mot olagligt innehåll i enlighet med artikel 9.1, uppfyller åtminstone följande villkor när det översänds till leverantören:

- a) Föreläggandet innehåller följande:
 - i) En hänvisning till den rättsliga grunden för föreläggandet, i unionsrätt eller nationell rätt.
 - ii) En motivering som förklarar varför informationen utgör olagligt innehåll, med hänvisning till en eller flera specifika bestämmelser i unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten.
 - iii) Information som identifierar den utfärdande myndigheten.
 - iv) Tydlig information som gör det möjligt för leverantören av förmedlingstjänster att identifiera och lokalisera det berörda olagliga innehållet, såsom en eller flera URL och, när så är nödvändigt, ytterligare information.
 - v) Information om de prövningsmekanismer som finns tillgängliga för leverantören av förmedlingstjänster och för den tjänstemottagare som tillhandahållit innehållet.
 - vi) I tillämpliga fall, upplysningar om vilken myndighet som ska få informationen om den verkan som ges åt föreläggandena.
- b) Föreläggandets territoriella tillämpningsområde, på grundval av de tillämpliga reglerna i unionsrätt och nationell rätt, inbegripet stadgan, och, i förekommande fall, allmänna principer i internationell rätt, är begränsat till vad som är strikt nödvändigt för att uppnå dess mål.
- c) Föreläggandet översänds på ett av de språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.3 DSA eller på något annat av medlemsstaternas officiella språk, som den myndighet som utfärdar föreläggandet och den leverantören kommit överens om, och sänds till den elektroniska kontaktpunkt som utsetts av den leverantören i enlighet med artikel 11 DSA; om föreläggandet inte är avfattat på det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster eller på något annat språk som överenskommit

bilateralt, får det översändas på det språk den utfärdande myndigheten använder, förutsatt att det åtföljs av en översättning till ett sådant språk som angetts eller som har överenskommit bilateralt av åtminstone de uppgifter som anges i leden a och b i denna punkt.

Utredningen föreslår att de krav som anges ovan ska införas i kompletteringslagen genom en bestämmelse som hänvisar till artikel 9.2 i DSA.

Upplyningsbestämmelse angående hantering och uppföljning av föreläggande

I artikel 9.1 i DSA anges att leverantörer av förmedlingstjänster vid mottagandet av ett föreläggande att agera mot en eller flera specifika delar av olagligt innehåll vilket utfärdats av de berörda nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna, på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, utan onödigt dröjsmål ska informera den myndighet som utfärdade föreläggandet eller annan eventuell myndighet som anges i föreläggandet om varje eventuell verkan det givits, med angivande av om och när föreläggandet getts verkan. Enligt artikel 9.3 ska den utfärdande myndigheten eller den myndighet som anges i föreläggandet översända föreläggandet och informationen som myndigheten mottagit till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat. I enlighet med artikel 9.4 ska sedan samordnaren för digitala tjänster översända en kopia av föreläggandet till alla andra samordnare för digitala tjänster. Slutligen ska leverantörer av förmedlingstjänster enligt artikel 9.5 vid en viss tidpunkt informera den berörda tjänstemottagaren om det mottagna föreläggandet och den verkan det givits, samt viss annan information.

Enligt utredningens bedömning är artiklarna 9.1, 9.3, 9.4 och 9.5 om hur förelägganden ska hanteras och följas upp direkt tillämpliga. En EU-förordning får inte införlivas i nationell rätt och därför behöver inga materiella kompletteringar göras. För att underlätta för myndigheter och domstolar som har att utfärda förelägganden och ta emot information om uppföljning föreslår utredningen dock att en upplyningsbestämmelse införs i kompletteringslagen, vari det anges

att bestämmelser om förfarandet efter beslut om föreläggande finns i artikel 9 i förordningen.

5.3 Förelägganden om tillhandahållande av information

5.3.1 Grund för utfärdande av förelägganden anges inte i EU:s förordning digitala tjänster

Vilken information som ska tillhandahållas, den rättsliga grunden eller det territoriella tillämpningsområdet för föreläggandet anges inte i DSA. Detta följer i stället av nationell rätt eller annan tillämplig unionsrätt. DSA anger endast hur föreläggandena ska utformas, hanteras och följas upp.

5.3.2 Kartläggning av svensk rätt

Utgångspunkter

Utredningen har på motsvarande sätt som i kartläggningen av föreläggandena att agera mot olagligt innehåll kartlagt de lagar som innehåller bestämmelser om förelägganden som skulle kunna omfattas av tillämpningsområdet för artikel 10 i DSA, inte lagar som hänvisar till föreläggandemöjligheterna i andra lagar. Kartläggningen omfattar inte heller lagar som ger en myndighet rätt att efterfråga information från en förmedlingstjänstleverantör men inte att förelägga om att information ska lämnas.

Vid kartläggningen har utredningen utgått ifrån att följande parametrar ska vara uppfyllda:

1. Det ska röra sig om ett beslut från myndighet eller domstol om att tillhandahålla viss specifik information om en eller flera individuella tjänstemottagare.
2. Föreläggandet ska riktas mot en förmedlingstjänstleverantör.

Kartläggning

De svenska lagar som innehåller bestämmelser om förelägganden som skulle kunna omfattas av tillämpningsområdet för artikel 10 i DSA som utredningen har funnit listas nedan. Den kartläggning som följer begränsar sig till de lagar där möjligheten att meddela föreläggande regleras.

- Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,
- varumärkeslagen (2010:1877),
- mönsterskyddslagen (1970:485),
- patentlagen (1967:837),
- lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter,
- lagen (2018:1653) om företagsnamn,
- växtförädlarrättslagen (1997:306),
- Radio- och tv-lagen (2010:696),
- marknadsföringslagen (2008:486),
- lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,
- lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och
- 38 kap. 2 § rättegångsbalken (1942:740).

5.3.3 Överväganden och förslag

Utredningens förslag: Förelägganden att tillhandahålla information som avses i artikel 10 i EU:s förordning om digitala tjänster ska utformas på så sätt som anges i artikel 10.2 i samma förordning.

I kompletteringslagen införs en upplysningsbestämmelse om att bestämmelser om förfarandet efter beslut om sådana förelägganden finns i artikel 10 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Kompletterande bestämmelser med anledning av artikel 10.2

Utredningen bedömer på motsvarande sätt som i fråga om artikel 9 i DSA att endast artikel 10.2 ska genomföras i medlemsstaterna. Övriga bestämmelser i artikel 10 är enligt utredningens uppfattning direkt tillämpliga. En EU-förordning får inte införlivas i eller transformeras till nationell rätt. Om så skulle ske finns risk för oklarhet om reglernas ursprung och att innehållet förändras. Utredningen väljer därför att beträffande andra delar i artikel 10 än artikel 10.2 föreslå en upplysningsbestämmelse i kompletteringslagen som hänvisar till artikel 10 i DSA.

Enligt artikel 10.2 ska medlemsstaterna säkerställa att ett föreläggande som avses i artikel 10.1 när det översänds till leverantören, uppfyller åtminstone följande villkor:

- a) Föreläggandet innehåller följande:
 - i) En hänvisning till den rättsliga grunden för föreläggandet, i unionsrätt eller nationell rätt.
 - ii) Information som identifierar den utfärdande myndigheten.
 - iii) Tydlig information som gör det möjligt för leverantören av förmedlingstjänster att identifiera den eller de specifika mottagare om vilka information begärs, såsom ett eller flera kontonamn eller unika identifierare.
 - iv) En motivering som förklarar för vilket ändamål som informationen behövs och varför kravet på tillhandahållande av information är nödvändigt och proportionellt för att avgöra om mottagarna av förmedlingstjänsterna följer tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, om det inte är omöjligt att tillhandahålla en sådan motivering av skäl för-

bundna med förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott.

- v) Information om de prövningsmekanismer som finns tillgängliga för leverantören och för de berörda tjänstemottagarna.
 - vi) I tillämpliga fall, information om till vilken myndighet informationen om den verkan som givits föreläggandena ska sändas.
- b) Föreläggandet ålägger endast leverantören att tillhandahålla information som redan samlats in för syftet att tillhandahålla tjänsten och som är inom leverantörens kontroll.
- c) Föreläggandet översänds på ett av de språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.3 eller på något annat av medlemsstaternas officiella språk, som den myndighet som utfärdar föreläggandet och leverantören kommit överens om, och sänds till den elektroniska kontaktpunkt som utsetts av leverantören i enlighet med artikel 11; om föreläggandet inte är avfattat på det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster eller på något annat språk som överenskommits bilateralt, får det översändas på det språk den utfärdande myndigheten använder, förutsatt att det åtföljs av en översättning till ett sådant språk som angetts eller som har överenskommits bilateralt av åtminstone de uppgifter som anges i leden a och b i denna punkt.

Utredningen föreslår att de krav som anges ovan ska införas i kompletteringslagen genom en bestämmelse som hänvisar till artikel 10.2 i förordningen.

Upplyningsbestämmelse angående hantering och uppföljning av föreläggande

I artikel 10.1 anges att leverantörer av förmedlingstjänster vid mottagandet av ett föreläggande att tillhandahålla specifik information om en eller flera specifika individuella tjänstemottagare, vilket utfärdats av de berörda nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna, på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, utan onödigt dröjsmål ska informera den myndighet som utfärdade föreläggandet eller annan eventuell myndighet som anges i föreläggandet om varje eventuell verkan det givits, med angivande av om och när föreläggandet getts verkan. Enligt artikel 10.3

ska den utfärdande myndigheten eller den myndighet som anges i föreläggandet översända föreläggandet och informationen som myndigheten mottagit till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat. I enlighet med artikel 10.4 ska sedan samordnaren för digitala tjänster översända en kopia av föreläggandet till alla andra samordnare för digitala tjänster. Slutligen ska leverantörer av förmedlingstjänster enligt artikel 10.5 vid en viss tidpunkt informera den berörda tjänstemottagaren om det mottagna föreläggandet och den verkan det givits, samt viss annan information.

Enligt utredningens bedömning är artiklarna 10.1, 10.3, 10.4 och 10.5 om hur förelägganden ska hanteras och följas upp direkt tillämpliga. För att underlätta för myndigheter och domstolar som har att utfärda förelägganden och ta emot information om uppföljning föreslår dock utredningen att en upplysningsbestämmelse införs i kompletteringslagen, vari det anges att bestämmelser om förfarandet efter beslut om föreläggande finns i artikel 10 i förordningen.

6 Särskilt om misstanke om brott

6.1 Inledning

Enligt artikel 18.1 DSA ska en leverantör av värdtjänster, som får kännedom om information som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, omedelbart underrätta de brottsbekämpande eller rättsliga myndigheterna i den eller de berörda medlemsstaterna om denna misstanke och tillhandahålla all relevant information som finns tillgänglig.

Som exempel på sådana brott anges i skäl 56 brott som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU¹ som handlar om människohandel, direktiv 2011/93/EU² som handlar om sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541³ som handlar om terrorism.

6.2 Överväganden och förslag

Utredningens förslag: I kompletteringslagen införs en bestämmelse om att anmälan av misstanke om brott enligt artikel 18 i EU:s förordning om digitala tjänster ska göras till Polismyndigheten.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (EUT L 335, 17.12.2011, s. 1).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).

Artikel 18.1 anger att anmälan ska ske till brottsbekämpande *eller* rättsliga myndigheter. Även om det kan framstå som långsökt med hänsyn till vilka brott som avses, skulle bestämmelsen enligt sin ordalydelse kunna tolkas så att leverantören med befriande verkan kan vända sig till vilka brottsbekämpande myndigheter som helst (Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Skatteverket, Kustbevakningen, eller Åklagarmyndigheten) eller till rättsliga myndigheter (allmänna domstolar, allmänna förvaltningsdomstolar och specialdomstolar).

Ett förtydligande av vilken myndighet som värdtjänstleverantörer ska anmäla brott till bör utformas med beaktande av vilka brott som främst avses, det vill säga människohandel, vissa sexualbrott mot barn och terrorism. Människohandel och sexualbrott mot barn utreds i Sverige av Polismyndigheten. Samma myndighet är även behörig myndighet vad gäller vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online⁴. Utöver det kan konstateras att brott i Sverige ska anmälas till Polismyndigheten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår utredningen att det ska förtydligas att Polismyndigheten är den myndighet till vilken misstanke om brott i enlighet med artikel 18.1 i DSA ska anmälas.

Med tanke på att bestämmelsen avser en förpliktelse som gäller för enskild anser utredningen att den bör införas i lag och inte i förordning. En sådan bestämmelse bör därför införas i kompletteringslagen.

⁴ Punkten o i bilaga till förordning (2022:1718) med instruktion för Polismyndigheten.

7 Tillsyn och sanktioner

7.1 Inledning

Tillsyn innebär kontrollerande åtgärder som direkt syftar till att enskilda eller myndigheter ska följa gällande regler. Inom DSA:s tillämpningsområde aktualiseras endast tillsyn över enskildas verksamhet.

I det första steget av ett tillsynsförfarande undersöker den behöriga myndigheten om en överträdelse har skett. Om så bedöms vara fallet, vidtas i ett nästa steg åtgärder för efterlevnadskontroll, det vill säga åtgärder för att få överträdelsen att upphöra eller sanktioner på grund av den överträdelse som skett. Varje steg kräver att det finns en befogenhet för myndigheten att agera. I vissa delar finns befogenheten direkt i DSA, i andra delar behövs kompletterande bestämmelser i svensk lag för att myndigheterna ska få den befogenhet som är nödvändig.

I detta avsnitt behandlas först vissa grundläggande överväganden, sedan undersökningsåtgärder i undersökningsfasen och därefter åtgärder som kan vidtas efter att undersökningen har avslutats.

7.2 Grundläggande överväganden vid utformning av tillsynsbefogenheter och tillsynsförfaranden

7.2.1 Befogenheterna gäller alla behöriga myndigheter

I artikel 51 i DSA regleras befogenheter för samordnare för digitala tjänster. Enligt artikel 49.4 ska de bestämmelser som är tillämpliga för samordnare för digitala tjänster och som anges i artikel 51 även tillämpas på övriga behöriga myndigheter som medlemsstaterna utser. Befogenheterna gäller därmed både samordnare och andra behöriga myndigheter. I avsnitt 7 och 12 använder utredningen termen ”behöriga myndigheter” för att beteckna samordnare och övriga behöriga myn-

digheter tillsammans, även vid hänvisning till artikel 51 med tillhörande skäl.

7.2.2 Komplettering av befogenheter och tillsynsförfaranden ska anges i kompletteringslagen

Utredningens förslag: Kompletterande bestämmelser rörande de behöriga myndigheternas befogenheter och förfaranden för åtgärderna ska anges i kompletteringslagen.

Utredningens bedömning: Bestämmelser om ärendehandläggning framgår av förvaltningslagen (2017:900), förvaltningsprocesslagen (1971:291), regeringsformen (1974:152) och annan svensk lag och behöver som huvudregel inte införas i kompletteringslagen.

Särskilt om befogenheter och behörighet

Artikel 51.1–3 i DSA ger behöriga myndigheter vissa befogenheter och dessa varken bör eller får föras in materiellt i svensk rätt, eftersom direkt tillämpliga bestämmelser i en EU-förordning inte får införas i nationell rätt. Upplyningsbestämmelser, det vill säga bestämmelser i nationell rätt som upplyser om att vissa bestämmelser finns i DSA, kan dock införas.

Andra delar av artikel 51.1–3 innehåller alternativ för en myndighets befogenhet, specifikt om en myndighet ska ha befogenhet att själv besluta om att vidta vissa åtgärder (som inspektion) eller om den endast ska ha befogenhet att ansöka att en rättslig myndighet (domstol) ska fatta beslut om en viss åtgärd. Regleringen av dessa befogenheter behöver kompletteras och införas i lag, så att det framgår vilket av alternativen som ska gälla för svenska behöriga myndigheter. Vid utformningen av befogenheterna ska beaktas att medlemsstaterna enligt skäl 114 i DSA ska ge samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter tillräckliga befogenheter för att säkerställa en effektiv undersökning och efterlevnadskontroll på sitt territorium, i enlighet med de uppgifter som anförtrots dem.

Eftersom vissa kompletteringar rör tvångsåtgärder och annan myndighetsutövning som kräver lagform,¹ bör enligt utredningens förslag sådana kompletteringar anges i lag, i detta fall i kompletteringslagen.

I de fall beslut om åtgärder enligt DSA eller svensk rätt på ansökan av behörig myndighet ska beslutas av domstol ska utredningen slutligen precisera vilken domstol som är behörig att fatta dessa beslut.

Utredningen anser att det är lämpligt att regler om samtliga befogenheter, både upplysningsbestämmelser och materiella bestämmelser, placeras i kompletteringslagen så att både enskilda och de behöriga myndigheterna får en komplett överblick.

Särskilt om förfarande- och genomföranderegler

Av artikel 51.6 framgår att medlemsstaterna ska fastställa särskilda regler och förfaranden för utövandet av befogenheterna enligt punkterna 51.1–3 (i svensk rätt vanligen benämnt förfarande- respektive genomföranderegler) och säkerställa att allt utövande av dessa befogenheter är förenat med ändamålsenliga skyddsmekanismer som fastställs i den tillämpliga nationella rätten i överensstämmelse med stadgan och med unionsrättens allmänna principer. Enligt skäl 116 bör nationella regler om förfaranden särskilt säkerställa att den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol respekteras, inbegripet rätten till försvar, och rätten till respekt för privatlivet. Som möjlig referenspunkt anges de garantier som föreskrivs i samband med kommissionens förfaranden enligt DSA. Ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande bör garanteras innan ett slutligt beslut fattas, inbegripet de berörda personernas rätt att bli hörda och rätten att få tillgång till handlingar i ärendet, samtidigt som konfidentialitet, tystnadsplikt och affärshemligheter respekteras, liksom skyldigheten (för myndigheterna) att på ett meningsfullt sätt motivera besluten. Detta bör dock inte hindra att åtgärder vidtas i vederbörligen motiverade brådskande fall med förbehåll för lämpliga villkor och förfaranden. Utövandet av befogenheter bör också stå i proportion till bland annat arten av överträdelsen och den totala faktiska eller potentiella skada som orsakats av överträdelsen eller den misstänkta överträdelsen. De behöriga myndigheterna bör beakta alla relevanta fakta

¹ Se 2 kap. 6 § och 8 kap. 2 § regeringsformen.

och omständigheter i fallet, inbegripet information som samlats in av behöriga myndigheter i andra medlemsstater.

Utredningen konstaterar att förfaranderegler och genomföranderegler behövs i svensk rätt, exempelvis regler som bestämmer hur inspektion ska beslutas och genomföras samt att behörig myndighet ska kunna begära handräckning av Kronofogdemyndigheten vid inspektioner.

Enligt utredningens mening saknas dock behov att i kompletteringslagen införa bestämmelser som redan gäller för svenska myndigheter i deras allmänna ärendehandläggning och för allmänna förvaltningsdomstolar finns i regeringsformen (1974:152), förvaltningslagen (2017:900), förvaltningsprocesslagen (1971:291) och sekretesslagen. Huvudregeln bör därför vara att i kompletteringslagen inte införa bestämmelser som redan gäller för myndigheter eller allmän förvaltningsdomstol, om det inte finns särskilda skäl. Ett sådant undantag kan motiveras beträffande vissa bestämmelser där proportionalitetsprincipen i 5 § tredje stycket förvaltningslagen behöver preciseras och kompletteras med avseende på det aktuella förfarandet.

7.2.3 Tillsynens omfattning

Utredningens förslag: De befogenheter som behöriga myndigheter har enligt artikel 51 i EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen gäller vid tillsyn och efterlevnadskontroll avseende bestämmelserna i

1. EU:s förordning om digitala tjänster,
2. delegerade akter och genomförandeaakter som Europeiska kommissionen antar som kompletterar EU:s förordning om digitala tjänster
3. denna lag,
4. föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag och
5. åtaganden som behöriga myndigheter har gjort bindande.

Det område inom vilket de behöriga myndigheterna ska utöva tillsyn och utöva sina befogenheter bör enligt utredningens mening anges. Området bör vara DSA och delegerade akter och genomförandeaakter

som kommissionen antar som kompletterar DSA, kompletteringslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kompletteringslagen (till exempel kompletteringsförordningen och eventuella framtida föreskrifter som behöriga myndigheter kan komma att meddela) samt åtaganden som behöriga myndigheter gjort bindande enligt artikel 51.2 första stycket a i DSA.

7.3 Undersökning

Behöriga myndigheters befogenheter att undersöka misstänkt bristande efterlevnad av DSA finns i artikel 51.1 i DSA. Vissa av dessa befogenheter är direkt tillämpliga och andra behöver närmare preciseras i lag. Enligt artikel 51.6 ska medlemsstaterna reglera förfarandet för utövandet av befogenheterna. Alla undersökningsbefogenheter syftar till att inhämta information till utredningen.

7.3.1 Tillhandahållande av information

Utredningens förslag: I lagen införs en upplysningsbestämmelse om att behörig myndighet i artikel 51.1 a i EU:s förordning om digitala tjänster ges en befogenhet (att ålägga leverantörer av förmedlingstjänster och vissa andra aktörer att tillhandahålla information).

När det behövs för utförandet av deras uppgifter ska de behöriga myndigheterna enligt artikel 51.1 a i DSA ha befogenhet att ålägga leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av medlemsstatens behörighet, och andra personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av DSA, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, att tillhandahålla denna information utan onödigt dröjsmål.

Bestämmelsen är direkt tillämplig och befogenheten bör därför inte kompletteras i svensk rätt. Utredningen anser inte heller att några särskilda förfarandebestämmelser är nödvändiga. För överblickens skull anser utredningen dock att en upplysning om den behöriga myndighe-

tens befogenhet enligt artikel 51.1 a i DSA bör införas i kompletteringslagen.

7.3.2 Förklaring av information

Utredningens förslag: I lagen införs en upplysningsbestämmelse om att behörig myndighet i artikel 51.1 c i EU:s förordning om digitala tjänster ges en befogenhet (att begära att vissa personer förklarar all information som rör en misstänkt överträdelse).

När det behövs för utförandet av deras uppgifter ska de behöriga myndigheterna enligt artikel 51.1 c i DSA ha befogenhet att be varje anställd eller företrädare för leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras medlemsstats befogenhet, eller varje anställd eller företrädare för andra personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av DSA, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, att förklara all information som rör en misstänkt överträdelse. Myndigheterna ska i dessa situationer ha befogenhet att med alla tekniska medel spela in eller nedteckna svaren med de tillfrågade personernas samtycke.

Bestämmelsen är direkt tillämplig och bör därför inte kompletteras i svensk rätt. Bestämmelsens ordalydelse innebär att det i viss mån är öppet för tolkning hur befogenheterna får utövas. Det är inte helt tydligt hur kravet på samtycke för att spela in eller nedteckna svar ska förstås och svenska myndigheter måste samtidigt förhålla sig till dokumentationskravet i 27 § förvaltningslagen (2017:900). Det kan också framstå som oklart vilka rättigheter anställda och företrädare har när myndigheterna ber dem förklara information med stöd av bestämmelsen. Tolkningen av bestämmelsen är emellertid en fråga för rättstillämpningen och inte för lagstiftning.

Utredningen anser inte heller att någon förfarandebestämmelse är nödvändig. Ingen komplettering av bestämmelsen i svensk lag föreslås därför.

För överblickens skull anser utredningen att en upplysning om den behöriga myndighetens befogenhet enligt artikel 51.1 c i DSA bör införas i kompletteringslagen.

7.3.3 Inspektion

Inspektion som genomförs av svensk behörig myndighet

Utredningens förslag: Allmän förvaltningsdomstol får på begäran av behörig myndighet besluta om inspektion. Inspektion får tillåtas om det finns skäl att anta bristande efterlevnad av någon av skyldigheterna i EU:s förordning om digitala tjänster, det finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas, och vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden.

Ett beslut om inspektion får förenas med vite.

Ett beslut om inspektion får meddelas utan att den som ansökan avser får tillfälle att yttra sig, om det kan befaras att inspektionen annars skulle förlora i betydelse. Beslutet ska sändas endast till den ansökande myndigheten.

En behörig myndighet som genomför en inspektion får försegla företagslokaler, bokföring och affärshandlingar så länge och i den omfattning det är nödvändigt för att genomföra inspektionen.

Ett beslut om inspektion ska innehålla uppgifter om vilken eller vilka myndigheter som ska genomföra inspektionen, föremålet för och syftet med inspektionen, tidpunkt när inspektionen ska börja, inspekterande myndigheters befogenheter samt huruvida beslutet är förenat med vite.

Den behöriga myndigheten som ska genomföra inspektion får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten.

När inspektionen börjar ska den behöriga myndigheten överlämna ett exemplar av beslutet till den hos vilken inspektionen ska genomföras.

Under inspektionen har den i vars lokaler inspektion genomförs rätt att följa de åtgärder som myndigheten eller myndigheterna vidtar.

När ett beslut om inspektion ska verkställas har den i vars lokaler inspektion sker rätt att tillkalla ett juridiskt biträde.

Den inspekterande myndigheten ska lämna tillbaka handlingar och annat som har tagits om hand vid inspektion så snart de inte längre behövs för utredningen.

Enligt artikel 51.1 b i DSA ska behörig myndighet ha befogenhet att utföra, eller begära att en rättslig myndighet i den behöriga myndighetens medlemsstat beordrar, inspektioner av lokaler som används av leverantörer av förmedlingstjänster eller av andra personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av DSA, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, för syften relaterade till deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet, eller att begära att andra offentliga myndigheter gör detta, för att granska, beslagta, kopiera eller utverka kopior av uppgifter som rör en misstänkt överträdelse i någon form, oavsett lagringsmedium.

Beslut om inspektion bör fattas av domstol

Artikeln lämnar åt medlemsstaten att välja huruvida behörig myndighet ska ha befogenhet att själv fatta beslut om att utföra inspektion eller befogenhet att ansöka hos behörig domstol om att få utföra inspektion. En bestämmelse om detta bör därför införas i kompletteringslagen.

En inspektion är en lämplig undersökningsåtgärd när det finns risk för att bevis förstörs eller undanhålls. Samtidigt utgör myndigheters inspektion av enskildas lokaler en inskränkning av integritetsskyddet i 2 kap. 6 § regeringsformen. Eftersom undersökningsåtgärden typiskt sett bygger på ett överraskningsmoment bör den som inspektionen avser normalt sett inte få yttra sig om beslutet i förväg och beslutet bör kunna verkställas genast. Beslutet bör kunna överklagas, men inspektion ska kunna verkställas så fort beslutet börjat gälla. Dessa omständigheter gör att det är lämpligt att beslut om inspektion fattas av domstol på ansökan av en behörig myndighet. Utredningen kan konstatera att samma ordning gäller för Konkurrensverkets platsundersökningar enligt 5 kap. 3 § konkurrenslagen. En bestämmelse om detta bör införas i kompletteringslagen.

Den ansökande myndigheten kan i sin ansökan inkludera samordnare för digitala tjänster i andra medlemsstater i enighet med artikel 60 i DSA om gemensamma undersökningar.

Allmän förvaltningsdomstol är behörig domstol

Enligt 40 § förvaltningslagen (2017:900) överklagas förvaltningsbeslut till allmän förvaltningsdomstol bör denna ordning även gälla i mål som rör DSA, se avsnitt 7.5.1. Utredningen anser därför att den domstol som lämpligen bör fatta beslut om inspektion är allmän förvaltningsdomstol, med förvaltningsrätten som första instans, se 14 § första stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Förutsättningar för att inspektion ska tillåtas

Inspektion bör tillåtas om det finns skäl att anta bristande efterlevnad av någon skyldighet i DSA, om det finns risk för att bevis för bristande efterlevnad av DSA undanhålls eller förvanskas och vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden. Dessa kriterier bör vara kumulativa.

Eftersom själva syftet med inspektion är bevisinhämtning vore det ett för högt ställt krav att bevisning om bristande efterlevnad skulle finnas redan före inspektionen. Någon grund för konkret misstanke bör dock ändå finnas.

Risken för att bevis undanhålls eller förvanskas kan också vara svår att bevisa, men myndigheten bör ändå kunna påvisa någon omständighet som ger stöd för att ett sådant agerande kan antas. Omständigheter som pekar mot bristande efterlevnad kan i sig utgöra grund för att befara ett undandragande av bevis, särskilt om den bristande efterlevnaden framstår som systematisk, medveten och avsiktlig.

Åtgärden bör framstå som proportionerlig för att tillåtas. Vikten av att åtgärden vidtas hänför sig till i vilken mån åtgärden kan väntas vara till nytta för myndighetens utredning.

En grundförutsättning för proportionalitet i de fall då inspektionen ska äga rum hos någon annan än hos den förmedlingstjänstleverantör som utreds är att det finns något skäl att anta att den eftersökta bevisningen kan finnas där inspektionen ska ske.

Det bör också beaktas om den information som söks kan erhållas genom en mindre ingripande åtgärd, exempelvis genom sökning på det utredda företags webbplats eller genom ett informationsföreläggande i enlighet med förslaget till 2 kap. 2 § 1 kompletteringslagen. Så kan vara fallet när till exempel uppgifter om ett företags omsättning

efterfrågas, men det är mindre troligt när det gäller bevis om överträdelser som har samband med brott eller skada som uppkommit på grund av olagligt innehåll. Kan det befaras att viss information inte frivilligt skulle överlämnas på förfrågan, kan en inspektion för att bereda en behörig myndighet tillgång till bland annat interna system vara en välavvägd åtgärd. Så kan vara fallet särskilt i utredningar rörande artikel 18 om misstanke om brott, artikel 23.1 om åtgärder och skydd mot missbruk, artikel 24.2 om transparensrapporteringskyldigheter, artikel 27.1 om rekommendationssystem och artikel 32 om rätt till information i DSA.

I vissa fall kan en bevissäkring också framstå som särskilt angelägen, vilket leder till att det vid en proportionalitetsavvägning ofta finns skäl att bevilja åtgärden. Om det är brådskande att finna bevisning för att en leverantör av en förmedlingstjänst inte iakttar sina skyldigheter när det till exempel finns risk för människors liv och hälsa, bör det vanligen kunna anses proportionerligt att inspektion får ske, eftersom en ansökan om inspektion bör hanteras skyndsamt och bevisning kan hittas snabbt under inspektionen. Så kan vara fallet rörande de ovan nämnda artiklarna 18, 23.1 och 32.1.

Bestämmelser som reglerar kraven för att inspektion ska tillåtas av sådan innebörd bör införas i kompletteringslagen.

*Den som ansökan gäller bör inte få yttra sig
eller få beslut skickat till sig*

Innan ett förvaltningsbeslut fattas brukar som huvudregel den som berörs få tillfälle att yttra sig, men undantag kan göras bland annat om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet (25 § förvaltningslagen). En reglering i enlighet med undantaget bör gälla som huvudregel vid inspektioner. Eftersom överraskningsmomentet är viktigt vid en inspektion, kan det i normalfallet anses att det skulle påverka bevisläget negativt om den som ansökan avser får yttra sig i förväg. Det bör föras in en särskild bestämmelse om detta i kompletteringslagen, för att tydliggöra utgångspunkten.

Av samma skäl bör beslut om inspektion inte följa huvudregeln i 33 § förvaltningslagen om underrättelse om innehållet i ett beslut. I stället bör beslutet endast expedieras till den ansökande myndigheten och inte till den som ansökan gäller. Den behöriga myndigheten bör dock överlämna beslutet till den hos vilken inspektion ska ske när

inspektionen påbörjas. Bestämmelser som reglerar kraven för att inspektion ska tillåtas av sådan innebörd bör införas i kompletteringslagen.

Försegling

Om inspektionen är omfattande eller om det finns andra komplicerande omständigheter kan inspektionen i slutet av dagen behöva försegla företagslokaler, bokföring och affärshandlingar där inspektion pågår, för att kunna återuppta inspektionen följande arbetsdag. Behöriga myndigheter bör ges befogenhet att genomföra sådan försegling, motsvarande kommissionens befogenhet i artikel 69.2 e i DSA. Proportionalitet bör iakttas, i enlighet med 5 § tredje stycket förvaltningslagen.

Förseglingen är en konsekvens av domstolens beslut att tillåta inspektion. Denna åtgärd, liksom andra åtgärder som den behöriga myndigheten vidtar i samband med inspektionen, är inte överklagbara i sig. Om den inspekterade motsätter sig försegling kan den behöriga myndigheten inte genomföra åtgärden. I stället kan myndigheten begära handräckning av Kronofogdemyndigheten. Handräckningsbeslutet kan dock överklagas i enlighet med utskökningsbalken och därmed sker en prövning av åtgärden.

Bruten försegling bör kunna leda till utredningsskadeavgift, se avsnitt 7.3.5 där frågan behandlas.

Utredningens bedömning är att en medlemsstat enligt artikel 51.6 och skäl 116 i DSA har rätt och skyldighet att införa nödvändiga regler om förfarandet och att möjlighet till försegling är en sådan regel som bör införas i kompletteringslagen.

Liknande regler om försegling som dem som utredningen föreslår finns i 5 kap. 6 § konkurrenslagen.

Ansökan om inspektion och beslutets innehåll

Ett beslut om inspektion bör innehålla vissa uppgifter som utgör ramen för förfarandet. Förutom att ge ramarna för myndigheten eller myndigheterna bör beslutet även innehålla all nödvändig information till den som ska inspekteras.

Ett beslut om inspektion bör därför innehålla information om vilken eller vilka myndigheter som ska genomföra inspektionen. Om flera svenska behöriga myndigheter vill genomföra inspektion samtidigt, bör varje behörig myndighet göra en egen ansökan. Ansökningarna kan sedan behandlas samtidigt, men varje myndighet behöver visa att den har grund för inspektion. Enligt artikel 60 i DSA om gemensamma undersökningar kan samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet inleda och leda gemensamma undersökningar med deltagande av en eller flera andra berörda samordnare för digitala tjänster. I skäl 130 framgår att gemensam undersökningsverksamhet kan inbegripa en rad olika åtgärder, bland annat gemensamma inspektioner av lokaler. I Sverige bör inte bara samordnaren för digitala tjänster kunna inleda och leda en gemensam undersökning, utan även övriga svenska behöriga myndigheter. Skälet för detta är att de behöriga myndigheterna har olika ansvarsområden och samordnaren för digitala tjänster med anledning av det inte kan inleda en gemensam undersökning som avser en annan behörig myndighets ansvarsområde. Eftersom en sådan ansvarsfördelning kan ske även i andra medlemsstater bör inspektioner som utförs i Sverige även kunna omfatta andra länders behöriga myndigheter, oavsett om de är samordnare för digitala tjänster eller inte. När en svensk behörig myndighet lämnar in en ansökan om inspektion bör den därför ange vilka samordnare för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter från andra medlemsstater som ska delta i inspektionen. Om domstolen bifaller den behöriga myndighetens ansökan bör den även godkänna att de angivna samordnarna för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter från andra medlemsstater deltar i inspektionen.

Föremålet för och syftet med inspektionen behöver anges i beslutet, liksom när inspektionen ska börja. Inspektionen får fortgå så länge som den inspekterande myndigheten anser det behövs och därför bör tid för inspektionens avslutande inte anges.

De befogenheter som den inspekterande myndigheten eller myndigheterna har bör framgå av beslutet och det bör vara tydligt för den hos vilken inspektionen ska ske vilka befogenheter som myndigheten eller myndigheterna har. Svenska behöriga myndigheters befogenheter framgår av artikel 51.1 b och i förslaget till 2 kap. 2 § kompletteringslagen. Om behöriga myndigheter från andra medlemsstater deltar i enlighet med artikel 60 i DSA har dessa endast befogenheter som framgår av artikel 51.1, inte de ytterligare befogenheter som fram-

går av svensk lag. Kronofogdemyndighetens handräckningsbeslut fattas separat, vilket innebär att myndighetens befogenheter inte behöver ingå i inspektionsbeslutet.

Att den hos vilken inspektion ska genomföras har en skyldighet att underkasta sig inspektion är innebörden av domstolens beslut och behöver inte anges särskilt. Domstolen ska enligt artikel 51.2 första stycket d i DSA få förena beslutet om inspektion med vite, se närmare i avsnitt 7.3.6, vilket i så fall ska anges i beslutet.

Ett beslut om inspektion bör gälla omedelbart, om rätten inte bestämmer något annat. Det innebär att inspektion kan påbörjas den dag och tid som anges i beslutet, även om den hos vilken inspektion sker överklagar beslutet. Bestämmelser om en ansökans innehåll och vad ett beslut om inspektion bör innehålla med en sådan innebörd bör införas i kompletteringslagen.

Tvångsåtgärder

En behörig myndighet får inte vid en inspektion med tvång genomföra en undersökningsåtgärd om den som inspekteras motsätter sig den. En ansökan om handräckning bör därför lämnas till Kronofogdemyndigheten innan inspektionen börjar.

Vid handräckning tillämpas bestämmelserna i 16 kap. 11–12 a §§ utsökningsbalken och tvång får användas enligt vad som föreskrivs i 2 kap. 17 § utsökningsbalken för Kronofogdemyndighetens förrättningar i allmänhet.

Kronofogdemyndighetens personal närvarar i ett sådant fall under hela inspektionen. Den behöriga myndigheten fattar beslut om åtgärder som ska vidtas under inspektionen. Dessa beslut kan inte överklagas. Uppstår situationer där handräckning behövs, kan Kronofogdemyndighetens tjänstemän fatta handräckningsbeslut. Handräckningsbeslutet kan överklagas och därmed prövas åtgärden i domstol.

Kronofogdemyndigheten kan enligt 3 kap. 3 § utsökningsförordningen (1981:981) begära biträde av Polismyndigheten om den möter motstånd vid förrättningen eller om sådant biträde av annan särskild anledning behövs för att förrättningen ska kunna genomföras.

Kronofogden bör inte underrätta den som inspektionen ska genomföras hos om handräckningsbeslutet innan verkställighet sker, av samma

skäl som förvaltningsrättens inspektionsbeslut inte bör skickas till den hos vilken inspektion ska ske.

Beslut ska överlämnas till den som inspektionen avser

Inspektionsbeslutet bör alltid överlämnas till den hos vilken inspektionen ska genomföras, oavsett om den har sett beslutet tidigare. Det är lämpligt att vid inspektionens början lämna beslutet till den högst ansvarige som är på plats där inspektionen sker. Denne bör ges rimlig tid att läsa och förstå beslutet och, om så önskas, kontakta juridiskt biträde. En sådan bestämmelse bör därför införas i kompletteringslagen.

Rätt att följa inspektionsåtgärderna och att tillkalla juridiskt biträde

Den hos vilken inspektionen sker bör ha rätt att följa åtgärderna som den eller de inspekterande vidtar under inspektionen. Den får dock inte på något sätt hindra åtgärderna.

I likhet med vad som gäller enligt 5 kap. 9 § konkurrenslagen bör den som inspekteras ha rätt att tillkalla juridiskt biträde. Inspekterande myndigheter bör vänta på biträdets ankomst, såvida inte inspektionen därigenom onödigt fördröjs eller om inspektionen har beslutats utan att den som ansökningen avser fått tillfälle att yttra sig. Eftersom inspektionen inte bör äventyras i onödan får tiden som anses rimlig att vänta inte överstiga tiden det kan ta för den inspekterade att förvanska eller undanskaffa bevisning.

I normalfallet är överraskningsmomentet så viktigt att den hos vilken inspektion sker inte får yttra sig och därmed är normalfallet sådant att inspekterande myndigheter inte behöver invänta det juridiska biträdet. Omständigheterna i det enskilda fallet är dock avgörande. Bestämmelser som reglerar dessa förhållanden bör införas i kompletteringslagen.

Återlämning av handlingar

Det framgår av artikel 51.1 b i DSA att den inspekterande myndigheten får beslagta uppgifter om en misstänkt överträdelse oavsett lagringsmedium. När de inte längre behövs för utredningen bör de lämnas tillbaka och förfaranderegler för detta bör inkluderas i lagen. Motvarande bestämmelse finns i 5 kap. 6 c § konkurrenslagen.

Om den hos vilken inspektion har genomförts försatts i konkurs bör materialet lämnas till konkursförvaltaren och den som inspekterats bör underrättas.

Den som har inspekterats bör kunna begära att den behöriga myndigheten lämnar tillbaka hela eller delar av materialet. Myndigheten bör då pröva om materialet fortfarande behövs. Om det fortfarande behövs bör myndigheten neka begäran i ett överklagbart beslut.

Det kan hända att material inte bör återlämnas mot bakgrund av att det är olagligt. Prövning bör i så fall ske i enlighet med befintliga materiella regler. Utredningen föreslår inga nya regler i denna del.

Inspektion som genomförs av eller tillsammans med Europeiska kommissionen

Utredningens förslag: Samordnaren för digitala tjänster ska i enlighet med artikel 69.8 och 69.9 i EU:s förordning om digitala tjänster begära verkställighet hos Kronofogdemyndigheten av Europeiska kommissionens beslut avseende inspektion.

Genomförandebestämmelser om handräckning införs i kompletteringslagen.

Enligt artikel 69 i DSA har kommissionen befogenhet att själv fatta beslut om och genomföra inspektion. Utredningens tolkning av artikel 69 är vidare att kommissionen i samband med detta har möjlighet att bemyndiga vissa personer, inbegripet bland andra tjänstemän hos samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter att delta i inspektionen och att beslut från nationell domstol då inte krävs.

Artikel 69.8–9 i DSA innehåller bestämmelser om begäran om handräckning under en inspektion som har beslutats av kommissionen. Utredningen anser att den behöriga myndighet inom vars nationella ansvarsområde inspektionen sker, bör begära handräckning av Krono-

fogdemyndigheten inför inspektion om de nödvändiga kriterierna är uppfyllda.

Artikel 69.10 i DSA handlar om de kontrollåtgärder en rättslig myndighet får vidta vid ansökan om handräckning. Utredningen anser att det i kompletteringslagen bör preciseras att det som sägs om rättslig myndighet i artikeln ska gälla för Kronofogdemyndigheten.

Bestämmelser av sådan innebörd bör införas i kompletteringslagen.

7.3.4 Advokatsekretess

Utredningens förslag: Undersökningsåtgärder som behörig myndighet vidtar enligt artikel 51.1 får inte avse en skriftlig handling som skyddas av advokatsekretess. Om den behöriga myndigheten och den som undersöks inte är överens om huruvida en viss handling omfattas av advokatsekretess ska handlingen omedelbart förseglas och skyndsamt överlämnas till allmän förvaltningsdomstol. Denna ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av undersökningsåtgärden.

I enlighet med skäl 116 i DSA bör de behöriga myndigheterna följa tillämpliga nationella regler om exempelvis lagstadgad tystnadsplikt. Liknande bestämmelser finns i 5 kap. 11, 14 och 16 §§ konkurrenslagen.

Utredningen anser att alla undersökningsåtgärder i artikel 51.1 i DSA bör omfattas av en bestämmelse om advokatsekretess. Behörig myndighet bör inte ha rätt att ta del av skriftliga handlingar som skyddas av advokatsekretess. Med skriftlig handling avses även elektroniskt lagrat material som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med hjälp av tekniska hjälpmedel.

Är det stridigt mellan behörig myndighet och den som berörs av undersökningsåtgärder enligt artikel 51.1 huruvida vissa handlingar omfattas, bör den som har handlingarna lägga dem i ett kuvert eller, om handlingen är digital, lägga dem på separat lagringsmedium i ett kuvert som förseglas. Därefter bör allmän förvaltningsdomstol utan dröjsmål fatta beslut om huruvida handlingen omfattas av advokatsekretess. Utgångspunkten vid tillämpning av denna bestämmelse bör vara att i möjligaste mån ansluta sig till unionsrättens praxis om så kallat "legal professional privilege". Bestämmelser om detta bär in-

föras i kompletteringslagen och utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i konkurrenslagen (5 kap. 11, 14 och 16 §§).

7.3.5 Utredningsskadeavgift

Utredningens förslag: Böter enligt artikel 51.1 första stycket c i DSA för bristande efterlevnad av undersökningsförelägganden enligt artikel 51.1 i DSA eller denna lag ska i svenska bestämmelser benämnas utredningsskadeavgift.

En behörig myndighet får ålägga utredningsskadeavgift för bristande efterlevnad av undersökningsåtgärd som har vidtagits med stöd av artikel 51.1 i EU:s förordning om digitala tjänster, i enlighet med artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i samma förordning.

En behörig myndighet får även besluta om utredningsskadeavgift för bristande efterlevnad av försegling av företagslokaler, bokföring och affärshandlingar i samband med inspektion.

En utredningsskadeavgift ska inte beslutas om den bristande efterlevnaden av undersökningsåtgärden omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömning av vitet eller om den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att den bristande efterlevnaden ägde rum.

En utredningsskadeavgift får inte överstiga en procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den som avgiften avser under det föregående räkenskapsåret

Beslut om utredningsskadeavgift ska delges.

En utredningsskadeavgift ska betalas till den behöriga myndigheten som har fattat beslutet eller som anges i beslutet. Betalas inte utredningsskadeavgiften i tid ska den lämnas för indrivning enligt lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

En utredningsskadeavgift tillfaller staten.

Enligt artikel 51.2 första stycket c i DSA ska behöriga myndigheter, när det behövs för utförandet av deras uppgifter enligt DSA, ha befogenhet att ålägga leverantörer av förmedlingstjänster böter, eller begära att en rättslig myndighet i den behöriga myndighetens medlemsstat gör detta, i enlighet med artikel 52 för bristande efterlevnad

av undersökningsförelägganden som utfärdas enligt artikel 51.1 i DSA. Av artikel 51.2 andra stycket framgår att böter kan åläggas även andra personer som agerar för ändamål som rör en leverantörs handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av DSA, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2.

Av artikel 52.2 följer att sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. I artikel 52.3 anges att medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta bötesbelopp som kan åläggas för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information och för underlåtelse att svara eller korrigera oriktig, ofullständig eller vilseledande information eller underlåtenhet att underkasta sig en inspektion är en procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster eller personen under det föregående räkenskapsåret.

Utredningsskadeavgift i stället för böter

Böter är i Sverige en straffrättslig sanktion för en kriminaliserad gärning. Utredningen uppfattar att detta inte är syftet med de böter som införs genom DSA, utan att avsikten är att införa administrativa sanktioner.

Sanktionsavgift för bristande efterlevnad av undersökningsåtgärd finns i 5 kap. 21–24 §§ i konkurrenslagen och benämns där utredningsskadeavgift. Eftersom denna sanktion liknar den som avses i artikel 51.2 första stycket c DSA, anser utredningen att det vore fördelaktigt att använda samma ord. Att använda ordet utredningsskadeavgift vid bristande efterlevnad av undersökningsåtgärder skiljer även sanktionen på utredningsstadiet från den sanktionsavgift som ska utgå vid bristande efterlevnad av materiella bestämmelser i DSA. Utredningen föreslår därför att utredningsskadeavgift ska vara den form av sanktion som införs för bristande efterlevnad av undersökningsförelägganden som utfärdats med stöd av artikel 51.1 i DSA och även vid bristande efterlevnad av undersökningsåtgärder som vidtagits med stöd av kompletteringslagen.

Behörig myndighet bör ges befogenhet att ålägga utredningsskadeavgift

Artikel 51.2. första stycket c i DSA lämnar åt medlemsstaten att välja huruvida behörig myndighet ska ha befogenhet att själv fatta beslut om att ålägga böter för bristande efterlevnad av undersökningsförelägganden eller att begära att en rättslig myndighet gör det. En bestämmelse om vilket alternativ som ska gälla i svensk rätt bör därför införas i kompletteringslagen. Befogenhet att ålägga utredningsskadeavgift för brott av förseglning, som också är en undersökningsåtgärd, bör också införas i kompletteringslagen.

Om behörig myndighet inte får befogenhet att besluta om utredningsskadeavgift behöver den föra talan om detta i domstol, vilket skulle ta onödigt mycket tid och resurser av både myndigheten och domstolarna. För att tillsynen ska gå så smidigt som möjligt bör i stället beslut om utredningsskadeavgift kunna beslutas av behörig myndighet. En bestämmelse om detta bör tas in i kompletteringslagen. Myndighetsbeslut kan överklagas till domstol, vilket innebär att rätten till domstolsprövning av beslutet ändå tillgodoses.

Förbud mot dubbelprövning

Enligt Europakonventionen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna finns en rätt att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma gärning, det så kallade dubbelprövningsförbudet. Begreppet straff i den mening som avses i Europakonventionen anses även omfatta vite. I regelverk där det är möjligt att utfärda ett vitesföreläggande och ta ut en utredningsskadeavgift för samma överträdelse har det därför införts bestämmelser som syftar till att hindra en dubbelprövning. Dessa har utformats på så sätt att utredningsskadeavgift inte får beslutas om överträdelsen även omfattas av ett vitesföreläggande och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet, se till exempel 3 kap. 6 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk. Motsvarande regel införas i kompletteringslagen.

Utredningsskadeavgiftens storlek

Av artikel 52.2 i DSA följer att en sanktion ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. I skäl 117 i DSA utvecklas ytterligare de kriterier som behöriga myndigheter ska beakta vid bestämmande av sanktionernas nivå. Där anges att medlemsstaterna ska beakta vilken typ av överträdelse det rör sig om, hur allvarlig den är, om den är återkommande och hur länge den pågått, med hänsyn till det allmänintresse som eftersträvas, omfattningen och typen av verksamhet som bedrivs samt den ekonomiska kapaciteten hos den som begått överträdelsen. Sanktionerna bör särskilt ta hänsyn till huruvida leverantören av förmedlingstjänster systematiskt eller återkommande underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning samt, om så är lämpligt, antalet berörda tjänstemottagare, huruvida överträdelsen är avsiktlig eller beror på försumlighet och huruvida leverantören är verksam i flera medlemsstater.

Om det i DSA föreskrivs ett högsta belopp för böter bör detta högsta belopp gälla per överträdelse av DSA och utan att det påverkar anpassningen av bötesbeloppen för specifika överträdelser. Vidare följer det av skäl 117 att medlemsstaterna bör säkerställa att föreläggandet av böter för överträdelser i varje enskilt fall är ändamålsenligt, proportionellt och avskräckande genom att fastställa nationella regler och förfaranden i enlighet med DSA, med beaktande av samtliga kriterier avseende de allmänna villkoren för åläggande av böter. Utredningen anser att dessa skäl är vägledande utan att behöva införas i nationell rätt.

Vissa av de aspekter som bör beaktas enligt skäl 117 är, enligt utredningens bedömning, framför allt relevanta vid bristande efterlevnad av DSA:s materiella bestämmelser, medan andra gör sig gällande även vid bestämmande av en utredningsskadeavgift. De myndigheter och domstolar som ska bestämma utredningsskadeavgiftens storlek har alltså att bedöma i vilken mån de uppräknade faktorerna ska beaktas i det enskilda fallet.

Som nämnts ovan anges i artikel 52.3 en begränsning av det högsta bötesbelopp som kan åläggas för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information och för underlåtelse att svara eller korrigera oriktig, ofullständig eller vilseledande information eller underlåtenhet att underkasta sig en inspektion. Det högsta beloppet är en procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster eller personen under det före-

gående räkenskapsåret. Utredningen föreslår därför att denna begränsning av utredningsskadeavgiftens storlek införs i kompletteringslagen.

Förfaranderegler

Utredningen anser att det även behövs vissa kompletterande förfaranderegler, som regler om delgivning, betalning och preskription, vilket artikel 51.6 i DSA lämnar utrymme för.

På grund av utredningsskadeavgiftens ingripande karaktär bör ett beslut om avgift delges den betalningsskyldige enligt delgivningslagen (2010:1932). Utredningen lämnar därför förslag om detta.

En utredningsskadeavgift bör betalas till den behöriga myndighet som har fattat beslutet eller den myndighet som beslutande myndighet anger inom 30 dagar från det att beslutet om avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Detta lämnar utrymme för en behörig myndighet att överlåta åt exempelvis Kammarkollegiet att ta emot betalning. Utredningen lämnar inget förslag om att uppbörd ska skötas av Kammarkollegiet, utan lämnar till respektive behörig myndighet att själv fatta beslut om huruvida den vill anlita Kammarkollegiet för uppgiften.

Om avgiften inte betalas i tid, bör den myndighet som ska ta emot betalningen vara skyldig att lämna den obetalda avgiften för indrivning. För att utredningsskadeavgiftssystemet ska bli tillräckligt effektivt bör indrivning kunna ske utan att det krävs något domstolsavgörande.

Utredningsskadeavgifter bör tillfalla staten.

Det är inte lämpligt att meddela ett beslut om utredningsskadeavgift om lång tid har förflutit sedan överträdelsen ägde rum. Utredningen föreslår därför att en sanktion inte får tas ut om den leverantör som anspråket riktar sig mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att den bristande efterlevnaden ägde rum, jämför kommissionens preskriptionstid för åläggande av sanktioner i artikel 77 i DSA.

Det är också lämpligt att föreslå en preskriptionstid för verkställighet av sanktioner. En preskriptionstid om fem år gäller enligt artikel 78 i DSA vid kommissionens tillsyn av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Av skäl 116 framgår att när de nationella myndigheterna utövar sina befogenheter kan de garan-

tier som föreskrivs i samband med kommissionens förfaranden enligt DSA fungera som en lämplig referenspunkt. Utredningen anser mot denna bakgrund att avgiften bör preskriberas om verkställighet inte skett inom fem år.

Bestämmelser av sådan innebörd bör införas i kompletteringslagen.

7.3.6 Vite vid bristande efterlevnad av undersökningsföreläggande

Utredningens förslag: En behörig myndighet och allmän förvaltningsdomstol som beslutar om en undersökningsåtgärd enligt artikel 51.1 i EU:s förordning om digitala tjänster eller denna lag får förena beslutet med vite i enlighet med artikel 51.2 första stycket d i nämnda förordning.

Vitet ska inte per dag överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den som föreläggandet avser under det föregående räkenskapsåret, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet.

I övrigt ska lagen om viten tillämpas.

Enligt artikel 51.2 första stycket d i DSA ska behöriga myndigheter ha befogenhet att ålägga en leverantör av en förmedlingstjänst som omfattas av dess behörighet, vite, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta, vid bristande efterlevnad av undersökningsförelägganden som utfärdats enligt artikel 51.1. Av artikel 51.2 andra stycket framgår att vite kan åläggas även andra personer som agerar för ändamål som rör en leverantörs handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av DSA, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2.

Av artikel 52.2 i DSA följer att sanktioner ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Förordningen innehåller även en begränsningsregel. Enligt artikel 52.4 i DSA ska vite inte överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges

i det berörda beslutet. Ingen sådan begränsning anges för dem som kan åläggas vite och som inte är leverantörer av förmedlingstjänster.

Befogenhet att förena ett beslut med vite

Först har utredningen att föreslå vilken befogenhet en behörig myndighet bör ha avseende vite.

Utredningen konstaterar att behörig myndighet enligt artikel 51.1 har befogenhet att ålägga någon att lämna viss information och att ansöka hos allmän förvaltningsdomstol om beslut om inspektion. Utredningen anser att det är mest ändamålsenligt om den som har befogenhet att besluta om en undersökningsåtgärd även ges befogenhet att förena åläggandet eller beslutet med vite.

En behörig myndighet som ålägger någon att lämna viss information bör därmed ges befogenhet att förena åläggandet med vite. På samma sätt anser utredningen att det är mest ändamålsenligt att den behöriga myndigheten som ansöker i domstol om att få göra inspektion även ansöker om att domstolen förenar beslutet om inspektion med vite.

Bestämmelser om detta bör införas i kompletteringslagen.

Vitets storlek

Av artikel 52.2 i DSA följer att en sanktion ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. I skäl 117 i DSA utvecklas ytterligare de kriterier som behöriga myndigheter ska beakta vid bestämmande av sanktioner nivå. Där står det, som framgått ovan, att medlemsstaterna ska beakta vilken typ av överträdelse det rör sig om, hur allvarlig den är, om den är återkommande och hur länge den pågått, med hänsyn till det allmänintresse som eftersträvas, omfattningen och typen av verksamhet som bedrivs samt den ekonomiska kapaciteten hos den som begått överträdelsen. Sanktionerna bör särskilt ta hänsyn till huruvida leverantören av förmedlingstjänster systematiskt eller återkommande underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning samt, om så är lämpligt, antalet berörda tjänstemottagare, huruvida överträdelsen är avsiktlig eller beror på försumlighet och huruvida leverantören är verksam i flera medlemsstater. Om det i DSA föreskrivs ett högsta belopp för viten bör detta högsta belopp gälla per över-

trädelse av DSA och utan att det påverkar anpassningen av vitesbeloppen för specifika överträdelser. Vidare följer det av skäl 117 att medlemsstaterna bör säkerställa att föreläggandet av viten för överträdelser i varje enskilt fall är ändamålsenligt, proportionerligt och avskräckande genom att fastställa nationella regler och förfaranden i enlighet med DSA, med beaktande av samtliga kriterier avseende de allmänna villkoren för åläggande av viten. Utredningen anser att dessa skäl är vägledande utan att behöva genomföras i nationell rätt.

I linje med vad utredningen framhållit beträffande utredningsskadeavgift kan konstateras att vissa av de aspekter som bör beaktas enligt skäl 117 framför allt är relevanta vid bristande efterlevnad av DSA:s materiella bestämmelser, medan andra gör sig gällande även vid bestämmande av vite på utredningsstadiet. De myndigheter och domstolar som ska bestämma vitets storlek har alltså att bedöma i vilken mån de uppräknade faktorerna ska beaktas i det enskilda fallet.

Som nämnts ovan anges i artikel 52.4 en begränsning avseende vitets storlek och av den kan det utläsas att vitesbestämmelserna i DSA avser löpande vite. Enligt artikel 52.4 i DSA ska vite inte överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet. Ingen sådan begränsning anges för dem som kan åläggas vite och som inte är leverantörer av förmedlingstjänster. Utredningen anser därför att en motsvarande begränsningsbestämmelse bör införas i kompletteringslagen.

Enligt 4 § tredje stycket i lagen (1085:206) om viten (viteslagen) får löpande vite inte tillämpas, om det av någon särskild föreskrift följer att vitet inte får överstiga ett visst högsta belopp. Enligt prop. 1984/85:96 s. 51 motiveras detta främst av att det i sådana fall inte när föreläggandet meddelas går att förutse om maximibeloppet vid långvarig eller upprepat ohörsamhet från adressatens sida kommer att överskridas. Med tanke på att vitesstaket i DSA är formulerat så att en högsta daglig nivå anges och inte en gräns för det totala vitet, anser utredningen att vitet kan utgå inom ramarna för maximibeloppet även vid långvarig och upprepat ohörsamhet. Därmed ska 4 § tredje stycket viteslagen inte utgöra hinder vare sig mot att införa bestämmelser som ger grund för åläggande om löpande vite i kompletteringslagen eller mot att tillämpa dem i praktiken. Sådana bestämmelser bör därför införas

Även om ingen gräns för vite anges i DSA för andra än leverantörer av förmedlingstjänster, anser utredningen att det är lämpligt att motsvarande övre gräns gäller för denna kategori. Det kan nämligen inte vara avsett att tredje man ska kunna bli föremål för mer kända sanktioner än leverantörer av förmedlingstjänster. Till den nu berörda kategorin hör andra fysiska eller juridiska personer som agerar för ändamål som rör en leverantörs handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av DSA, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2. samt anställda hos och företrädare för någon av dessa. De vitesbestämmelser som införts bör därför även vara tillämpliga vid beslut om vite som riktas mot dessa aktörer.

Förfarandebestämmelser

Förfaranderegler finns i viteslagen, förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Utöver dessa behövs ingen komplettering.

7.4 Åtgärder efter undersökning

Bestämmelser som rör behöriga myndigheters och domstolars befogenheter att efter utredning vidta åtgärder mot leverantörer av förmedlingstjänster för att få en överträdelse av DSA att upphöra finns i artikel 51.2–3 i DSA. I samma artiklar och i förordningens artikel 52 finns också bestämmelser om sanktioner som kan åläggas leverantörerna. Liksom vad gäller undersökningar är vissa bestämmelser om befogenheter direkt tillämpliga och andra behöver närmare regleras i lag. Alla tillsynsåtgärder på detta stadium syftar till att förebygga eller avbryta bristande efterlevnad av DSA.

7.4.1 Åtaganden

Utredningens förslag: I kompletteringslagen införs en upplysningsbestämmelse om att behörig myndighet i artikel 51.2 första stycket a i EU:s förordning om digitala tjänster ges en befogenhet (att godkänna de åtaganden som erbjuds av förmedlingstjänstleverantörer av och att göra dem bindande).

En behörig myndighet som har fattat ett beslut om att godkänna ett åtagande och göra det bindande får ändra eller återkalla beslutet om sakförhållandena som låg till grund för beslutet har ändrats, om den som beslutet avser agerar i strid med sitt åtagande eller om beslutet grundade sig på ofullständig, oriktig eller vilseledande information som tillhandahållits av den berörda leverantören eller andra fysiska eller juridiska personer som agerar för ändamål som rör en förmedlingstjänstleverantörs handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet, vilka rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Artikel 51.2 första stycket a i DSA ger behöriga myndigheter befogenhet att godkänna de åtaganden som erbjuds av leverantörer av förmedlingstjänster när det gäller deras efterlevnad av DSA och att göra dessa åtaganden bindande. Med andra ord accepterar en behörig myndighet en leverantörs eget förslag om hur denne ska agera för att efterleva förordningen i ett enskilt fall och därigenom gör myndigheten förslaget rättsligt bindande.

Utredningen konstaterar att artikeln är direkt tillämplig och ger behörig myndighet den aktuella befogenheten. En materiell befogenhetsbestämmelse behöver därför inte införas i kompletteringslagen. Eftersom det kan underlätta för både enskilda och utredningen att ha alla befogenhetsbestämmelser på samma plats i kompletteringslagen anser utredningen dock att en upplysningsbestämmelse om denna befogenhet bör införas i kompletteringslagen.

Utredningen anser därutöver att en processuell regel bör införas motsvarande vad som gäller för kommissionen i artikel 71.2 i DSA, det vill säga angivande av förutsättningar för att en myndighet som har fattat beslut om åtaganden ska kunna återkalla eller ändra sitt beslut. I sak motiveras bestämmelsen av att åtaganden skulle riskera

att bli meningslösa om en sådan regel inte fanns. I form kan konstateras att medlemsstaterna har processuell autonomi i de delar där unionsrätten inte anger något annat. I svensk rätt finns också en liknande bestämmelse i 3 kap. 4 § andra stycket konkurrenslagen.

Ett beslut att göra ett åtagande bindande ska anses vara ett beslut i enlighet med 37 § första stycket förvaltningslagen och hinder ska därför inte finnas för den beslutande myndigheten att ändra sitt beslut om ovan angivna kriterier är uppfyllda.

Myndighetens beslut om att göra ett åtagande bindande bör inte ha någon påverkan för tredje part på så sätt att det skulle hindra en sådan part från att begära ersättning i enlighet med artikel 54 i DSA, någon annan lag eller svenska rättsprinciper med anledning av överträdelsen. För mer om ersättning, se avsnitt 4.4.

7.4.2 Föreläggande med anledning av bristande efterlevnad av förordningen

Utredningens förslag: En behörig myndighet får i enlighet med artikel 51.2 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster beordra att överträdelser upphör och, när så är lämpligt, föreskriva avhjälpan åtgärder som står i proportion till överträdelsen och som är nödvändiga för att få överträdelsen att faktiskt upphöra.

Ordet överträdelser ska här avse både överträdelser av EU:s förordning om digitala tjänster och överträdelser av åtaganden som har gjorts bindande enligt artikel 51.2 första stycket a i samma förordning.

I artikel 51.2 första stycket b i DSA anges att behöriga myndigheter ska ha befogenhet att ålägga böter, eller begära att en rättslig myndighet gör detta, i enlighet med artikel 52 för bristande efterlevnad av DSA.

Utredningen har alltså att föreslå vilken befogenhet behöriga myndigheter ska ha. Utredningen anser att det av effektivitetsskäl bör vara de behöriga myndigheternas uppgift att utfärda förelägganden av detta slag och att domstolar inte bör belastas, om myndighetsbeslutet inte överklagas.

Förelägganden är korrigerande och framåtsyftande. De kan vara interimistiska (se 7.4.5) eller slutliga. Interimistiska beslut kan gälla

omedelbart eller vid en annan angiven tidpunkt, medan slutliga beslut om förelägganden bör gälla först efter att de har vunnit laga kraft.

Bestämmelser om myndighetsbeslut finns i förvaltningslagen och inga förfaranderegler anses därför nödvändiga.

7.4.3 Vite vid föreläggande om att avhjälpa bristande efterlevnad

Utredningens förslag: En behörig myndighet får förena ett beslut med vite enligt artikel 51.2 första stycket d i EU:s förordning om digitala tjänster för att säkerställa att en överträdelse upphör.

En behörig myndighet får enligt samma artikel ansöka om att allmän förvaltningsdomstol förenar ett beslut om tillfällig begränsning av tillgång till tjänst eller onlinegränssnitt med vite.

Enligt artikel 51.2 första stycket d i DSA ska behöriga myndigheter ha befogenhet att ålägga en leverantör av en förmedlingstjänst som omfattas av dess behörighet, vite, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta, vid bristande efterlevnad av DSA.

Av artikel 52.2 i DSA följer att sanktioner ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Förordningen innehåller även en begränsningsregel. Enligt artikel 52.4 i DSA ska vite inte överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet.

Befogenhet att förena ett åläggande med vite

Först har utredningen att föreslå vilken befogenhet en behörig myndighet bör ha avseende vite. Utredningen anser att det är mest ändamålsenligt och processekonomiskt att befogenheten bör vara densamma som den behöriga myndigheten har i en materiell bestämmelse enligt artikel 51.2 och 51.3 i DSA på så sätt som följer.

- Enligt utredningens förslag i 7.4.2 får en behörig myndighet beordra att överträdelser upphör och, när så är lämpligt, föreskriva avhjälpande åtgärder som står i proportion till överträdelsen och som är nödvändiga för att få överträdelsen att faktiskt upphöra. Utredningen anser att den behöriga myndigheten bör få förena föreläggandet med vite i samband med att beslut om ett sådant föreläggande fattas.
- Utredningen konstaterar att en behörig myndighet enligt artikel 51.3 första stycket a i DSA, under vissa omständigheter, får ålägga en förmedlingstjänstleverantörs ledningsorgan att utan onödigt dröjsmål granska situationen och anta och lägga fram en åtgärdsplan för att få överträdelsen att upphöra (se även 7.4.6). Utredningen anser att det är mest ändamålsenligt att den behöriga myndigheten själv bör kunna förena åläggandet med vite. Det saknas skäl att tynga domstolar med sådana beslut om de inte överklagas.
- Enligt artikel 51.3 första stycket b får en behörig myndighet, under vissa omständigheter, begära att den behöriga rättsliga myndigheten i dess medlemsstat beslutar om en tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en viss tjänst eller onlinegränssnitt (se även 7.4.7). Eftersom det är en domstol som fattar beslutet om en sådan begränsning i ett sådant fall, anser utredningen att det är mest ändamålsenligt att den behöriga myndigheten får begära att domstolen förenar sitt beslut med vite.

I kompletteringslagen bör det därför införas bestämmelser om att en behörig myndighet får förena förelägganden enligt artikel 51.2 första stycket b i DSA och ålägganden enligt artikel 51.3 första stycket a i samma förordning med vite. Det bör även införas bestämmelser om att en domstol får förena beslut i enlighet med artikel 51.3 första stycket b med vite.

Vitets storlek

Av artikel 52.2 i DSA följer att en sanktion ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. I skäl 117 i DSA utvecklas ytterligare de kriterier som behöriga myndigheter ska beakta vid bestämmande av sanktioner nivå. Där står det, som nämnts i avsnitt 7.3.6, att medlemsstaterna ska beakta vilken typ av överträdelse det rör sig om, hur allvar-

lig den är, om den är återkommande och hur länge den pågått, med hänsyn till det allmänintresse som eftersträvas, omfattningen och typen av verksamhet som bedrivs samt den ekonomiska kapaciteten hos den som begått överträdelsen. Sanktionerna bör särskilt ta hänsyn till huruvida leverantören av förmedlingstjänster systematiskt eller återkommande underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt DSA samt, om så är lämpligt, antalet berörda tjänstemottagare, huruvida överträdelsen är avsiktlig eller beror på försumlighet och huruvida leverantören är verksam i flera medlemsstater. Om det i DSA föreskrivs ett högsta belopp för viten bör detta högsta belopp gälla per överträdelse av DSA och utan att det påverkar anpassningen av vitesbeloppen för specifika överträdelser. Vidare följer det av skäl 117 att medlemsstaterna bör säkerställa att föreläggandet av viten för överträdelser i varje enskilt fall är ändamålsenligt, proportionerligt och avskräckande genom att fastställa nationella regler och förfaranden i enlighet med DSA, med beaktande av samtliga kriterier avseende de allmänna villkoren för åläggande av viten. Utredningen anser att dessa skäl är vägledande utan att behöva införas i nationell rätt.

Som nämnts i 7.3.6 anges i artikel 52.4 i DSA en begränsning avseende vitets storlek och av den kan det utläsas att vitesbestämmelserna i DSA avser löpande vite. I den engelska språkversionen används dessutom termen *periodic penalty payment*, medan det i den svenska versionen endast står vite. Enligt artikel 52.4 i DSA ska vite inte överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet.

Utredningen anser därför att en motsvarande begränsningsbestämmelse bör införas i kompletteringslagen.

Med angivande av samma resonemang som i 7.3.6 anser utredningen att 4 § tredje stycket viteslagen inte utgör ett hinder vare sig mot att införa bestämmelser som ger grund för åläggande om löpande vite i kompletteringslagen eller mot att tillämpa dem i praktiken.

Förfarandebestämmelser

Förfaranderegler finns i viteslagen, förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Utöver dessa behövs ingen komplettering.

7.4.4 Sanktionsavgift vid bristande efterlevnad av DSA

Utredningens förslag: Böter för bristande efterlevnad av EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag ska i svenska bestämmelser benämnas sanktionsavgift.

Behörig myndighet får själv fatta beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgifter får beslutas vid överträdelse av följande bestämmelser i förordningen och åtaganden avseende samma bestämmelser: artiklarna 11.1, 11.3, 12.1, 13.1, 14.6, 16.4, 18.1, 24.1, 24.2, 24.3, 26.2, 26.3, 30.1, 30.6, 31.1, 32.1 och 32.2 i dess ursprungliga lydelse.

Sanktionsavgift ska inte beslutas om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet, eller om den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

En sanktionsavgift ska uppgå till minst 5 000 kronor och högst sex procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret.

Beslut om sanktionsavgift ska delges den som beslutet gäller.

En sanktionsavgift ska betalas till den behöriga myndigheten som har fattat beslutet eller till den som den behöriga myndigheten anger inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen om indrivning av statliga fordringar m.m. En sanktionsavgift tillfaller staten.

En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Enligt artikel 51.2 första stycket c och tredje stycket ska behöriga myndigheter ha befogenhet att ålägga böter, eller begära att en rättslig myndighet i medlemsstaten gör detta, i enlighet med artikel 52 för bristande efterlevnad av DSA.

Vad avser sanktioner har det i avsnitt 7.4.1 redovisats vad DSA anger om de regler medlemsstater bör fastställa och hur dessa bör utformas. Det högsta bötesbelopp som ska kunna åläggas för underlåtelse att fullgöra en skyldighet som fastställs i förordningen är, enligt

artikel 52.3 i DSA, sex procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret.

Sanktionsavgift i stället för böter

Böter är i Sverige en straffrättslig sanktion för en kriminaliserad gärning. Utredningen uppfattar att detta inte är syftet med de böter som anges i DSA, utan att avsikten är att införa administrativa sanktioner. Utredningen bedömer att medlemsstaterna i detta hänseende har möjlighet att välja den form av ekonomisk sanktion som passar in i det nationella processuella systemet.

Som påföljd för överträdelser av författningsbestämmelser som inte ingår i det straffrättsliga systemet finns sanktionsavgift, som är den administrativa motsvarigheten till böter. Huvudregeln i svensk rätt är att sanktionsavgifter bygger på att strikt ansvar föreligger, det vill säga avgiften tas ut oberoende av huruvida uppsåt eller oaktsamhet föreligger. Detta ligger i linje med DSA:s skyldigheter, som inte innehåller något subjektivt rekvisit rörande uppsåt eller oaktsamhet. Utredningen anser sammanfattningsvis att sanktionsavgifter motsvarar de böter för överträdelser av DSA som anges i förordningen. De kompletterande bestämmelser som föreslås i den delen bör därför avse sanktionsavgift i stället för böter.

Behörig myndighet bör ges befogenhet att fatta beslut om sanktionsavgift

En behörig myndighet som enligt kompletteringsförordningen har ansvar för tillsyn av vissa bestämmelser och har utrett ärendet är lämpad att själv fatta beslut om sanktionsavgift.

Överträdelser som kan leda till sanktionsavgift

Medlemsstaterna ska fatta beslut om vilka överträdelser av förordningen som ska kunna leda till sanktionsavgifter. Utredningen lämnar därför förslag om vilka bestämmelser i DSA som till sin beskaffenhet lämpar sig för sanktionsavgift vid överträdelse.

Kriterier för överträdelser som kan leda till sanktionsavgift

I regeringens skrivelse En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn² anges följande om utformningen av sanktionsavgifter:

Utformningen av en sanktionsavgift vid tillsyn bör uppfylla de principer om sanktionsavgifters användningsområde och utformning som angavs i förarbetena till bestämmelsen om förverkande i 36 kap. 4 § brottsbalken (prop. 1981/82:142 s. 77). Enligt dessa principer bör sanktionsavgifter användas inom områden där regelöverträdelser är särskilt frekventa eller där det föreligger speciella svårigheter med att beräkna storleken av den vinst eller besparing som uppnås i det enskilda fallet. Avgifter bör vidare endast förekomma inom speciella och klart avgränsade rättsområden där det relativt lätt kan fastställas om en överträdelse skett eller inte. [...] Om avgiftsskyldigheten ska bygga på ett strikt ansvar bör förutsättas att det finns starkt stöd för en presumtion om att överträdelser inte kan förekomma annat än som en följd av uppsåt eller oaktsamhet.

Att sanktionsavgifter ska kunna användas inom DSA:s område är redan bestämt i förordningen så som utredningen tolkat den. Utredningen anser att vissa bestämmelser i DSA stämmer på följande beskrivning:

- Det är svårt att beräkna storleken av vinst eller besparing som en leverantör av en förmedlingstjänst uppnår i det enskilda fallet.
- Bestämmelsen är tillräckligt tydlig för att det relativt lätt kan fastställas om en bristande efterlevnad har skett eller inte. Svåra avvägningar och skälighetsbedömningar ska inte behöva göras.
- Det finns stöd för en presumtion om att bristande efterlevnad endast kan förekomma som följd av uppsåt eller oaktsamhet.

Vidare anser utredningen att sanktionsavgifter inte bör komma i fråga för bestämmelser där det finns risk för negativ påverkan på grundläggande fri- och rättigheter. Ett exempel på detta är skyldigheten i artikel 23.1 avseende åtgärder och skydd mot missbruk. Om en leverantör av en onlineplattform skulle kunna drabbas av sanktionsavgift vid bristande efterlevnad av artikel 23.1, finns det en risk för att leverantören blir alltför sträng i sina bedömningar av om visst material är uppenbart olagligt. Detta skulle kunna leda till alltför omfattande avstängningar av tjänstemottagare, vilket kan innebära risk för negativa effekter på yttrandefriheten. Här skulle föreläggande vid vite, som ger

² 2009/2010:79 s. 46.

möjlighet till rättelse utan att någon sanktion döms ut, vara en lämpligare åtgärd.

Överträdelser som bör kunna leda till sanktionsavgift

De överträdelser som utredningen, med tillämpning av de kriterier som angivits ovan, bör kunna bli aktuella för sanktionsavgift är: bristande efterlevnad av artiklarna 11.1, 11.3, 12.1, 13.1, 14.6, 16.4, 18.1³, 24.1, 24.2, 24.3, 26.2, 26.3, 30.1, 30.6, 31.1, 32.1 och 32.2.

När det gäller hänvisningar till EU-förordningar avseende straffsanktioner för bristande efterlevnad av bestämmelserna i förordningen används i regel så kallad statisk hänvisning till artiklarna. Det innebär att om artikelnumren avseende dessa skyldigheter i DSA ändras så behöver även kompletteringslagen ändras. Utredningen ser inget skäl att avvika från huvudregeln och för alltså in en hänvisning till artiklarna i dess ursprungliga lydelse.

En bestämmelse som anger att behörig myndighet får besluta om sanktionsavgift vid bristande efterlevnad av angivna bestämmelser bör införas i kompletteringslagen.

Den behöriga myndigheten bestämmer själv om det är mest ändamålsenligt att ålägga sanktionsavgift enligt artikel 51.2 första stycket c i DSA eller utfärda ett föreläggande enligt artikel 51.2 första stycket b som förenas med vite enligt artikel 51.2 första stycket d i samma förordning.

Förbud mot dubbelprövning

I avsnitt 7.3.5 nämns det så kallade dubbelprövningsförbudet, det vill säga rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma gärning. I sådana regelverk där det är möjligt att utfärda ett vitesföreläggande och att ta ut en sanktionsavgift för samma överträdelse har det därför införts bestämmelser som syftar till att hindra en dubbelprövning. Dessa har utformats på så sätt att sanktionsavgift inte får beslutas om överträdelserna även omfattas av ett vitesföreläggande och

³ Artikel 18.1 ska tillämpas tillsammans med 4 kap. 3 § kompletteringslagen, där det anges att anmälan om misstanke av brott enligt artikel 18.1 i DSA ska göras till Polismyndigheten. Att artikel 18.1 ska tillämpas tillsammans med kompletteringslagen hindrar inte att sanktionsavgift är en möjlig påföljd vid överträdelse.

överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet. Utredningen anser att en sådan regel bör införas i kompletteringslagen.

Vissa överträdelser kan inträffa flera gånger. Varje gång kan då anses vara en ny överträdelse. Bedömningen av om det är fråga om en eller flera överträdelser torde emellertid inte alltid vara helt lätt. Detta gäller bland annat när det är fråga om överträdelser som pågår under en tid och avser till exempel rutiner, allmänna villkor, rekommendationssystem, onlinegränssnitt eller information som är bristfällig. Viss vägledning om vad som anses vara en eller flera överträdelser och hur överträdelserna ska preciseras och konkretiseras kan sökas i straffprocessuell praxis.

En förmedlingstjänstleverantör kan bli föremål för en straffrättslig process med anledning av det innehåll som sprids via tjänsten, till exempel genom åtal för ett medverkansbrott eller med stöd av BBS-lagen. Gränsdragningsfrågor om vad som kan utgöra dubbel bestraffning i dessa situationer bör överlämnas till rättstillämpningen.

Sanktionsavgiftens storlek

Sanktioners nivå är en viktig del av att utforma ett sanktionssystem. Enligt regeringens skrivelse En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn⁴ bör sanktionsavgifter kunna beräknas utifrån parametrar som gör det möjligt att i förväg förutse och fastställa avgiftens storlek. Utredningen anser dock inte att det är möjligt att vara så precis i lagstiftningen utan att ett utrymme för att väga samman relevanta omständigheter bör ges till rättstillämpningen.

Utgångspunkten bör alltid vara att sanktionsavgifterna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande, vilket följer av artikel 52.2 i DSA. I en sammantagen bedömning bör en behörig myndighet beakta de många olika parametrar som anges i skäl 117, det vill säga typ av överträdelse, hur allvarlig den är, om den är återkommande och hur länge den pågått, det allmänintresse som eftersträvas, omfattningen och typen av verksamhet som bedrivs samt den ekonomiska kapaciteten hos den som begått överträdelsen. Särskild hänsyn bör tas till systematiska eller återkommande brister i efterlevnad samt, om så är lämpligt, antalet berörda tjänstemottagare, om över-

⁴ 2009/2010:79 s. 46.

trädelsen är avsiktlig eller beror på försumlighet och huruvida leverantören är verksam i flera medlemsstater.

Sanktionsavgifter ska kunna åläggas även vid överträdelser som framstår som mindre allvarliga. Betydligt lägre belopp än vad som förekommer vid konkurrensskadeavgift och marknadsskadeavgift ska därför kunna komma i fråga. Ett lägsta belopp bör emellertid bestämmas för att avgiften inte ska vara helt obetydlig. Denna miniminivå får inte vara så hög att effekten blir orimlig för ett litet företag som nyligen startat sin verksamhet. Beloppet bör enligt utredningens bedömning vara 5 000 kronor.

När det gäller högsta belopp föreslår utredningen i enlighet med artikel 52.3 i DSA att sanktionsavgiften för varje enskild överträdelse inte får överstiga sex procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret.

Det är lämpligt att avstå från att besluta om sanktionsavgift om den bristande efterlevnaden är ringa eller ursäktlig och leverantören i fråga gör en rättelse, om någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot leverantören och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

För att uppnå en enhetlighet i rättstillämpningen bör myndigheten beakta sådana principer för bestämmande av avgiftens storlek som de behöriga myndigheterna kan komma överens om inom samordningsfunktionen, se avsnitt 8.

Förfaranderegler

Utredningen anser att det även behövs vissa kompletterande förfaranderegler, exempelvis om delgivning, betalning och preskription, vilket artikel 51.6 i DSA lämnar utrymme för. Samma förfarandebestämmelser i dessa frågor som införs för utredningsskadeavgift (se 7.3.5) bör även införas för sanktionsavgift och med samma motivering. I korthet är dessa

- att delgivning av sanktionsavgiftsbeslut bör ske,
- att en sanktionsavgift bör betalas till den behöriga myndighet som har fattat beslutet (eller den myndighet som beslutande myndighet anger) inom 30 dagar eller inom den angivna längre tiden,

- att indrivning av obetalade sanktionsavgifter bör ske,
- att sanktionsavgift bör tillfalla staten,
- att en tvåårig preskriptionstid för åläggande av sanktioner införs och
- att en femårig preskriptionstid för verkställighet av sanktioner införs.

7.4.5 Interimistiska åtgärder

Utredningens förslag: Behörig myndighet får själv, under undersökningens gång eller efter dess avslutande, besluta om att vidta interimistiska åtgärder enlighet med artikel 51.2 första stycket e i EU:s förordning om digitala tjänster genom att besluta att ett sådant beslut som avses i artikel 51.2 första stycket b som syftar till att få en överträdelse ska upphöra ska gälla omedelbart.

Om inget annat anges eller senare beslutas, ska det interimistiska beslutet gälla fram till dess att ett lagakraftvunnet beslut föreligger.

Enligt artikel 51.2 första stycket e i DSA ska behörig myndighet, när det behövs för efterlevnadskontroll, under undersökningens gång eller efter dess avslutande, ha befogenhet att vidta interimistiska åtgärder eller begära att den behöriga rättsliga myndigheten gör detta, för att undvika risk för allvarlig skada. I skäl 114 anges bland annat att interimistiska åtgärder, som kan inbegripa förelägganden om att upphöra med eller avhjälpa en viss påstådd överträdelse, inte bör gå utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att allvarlig skada förhindras i avvaktan på det slutliga beslutet.

Utredningen har att föreslå vilken befogenhet en behörig myndighet bör ha. Eftersom den behöriga myndigheten har mest information om det ärende som den utreder är det mest ändamålsenligt att myndigheten själv fattar beslut om interimistiska åtgärder. Brådskan vid fara för allvarlig skada talar också för att beslutet ska kunna fattas av den behöriga myndigheten i stället för av domstol.

Interimistiska förelägganden bör gälla omedelbart, om inget annat anges. Med andra ord gäller de tills ett slutligt och lagakraftäggande beslut föreligger, men domstol kan inhibera myndighetens beslut om

föreläggande efter överklagande. Om det är nödvändigt och lämpligt, bör skäligen tid ges den som föreläggs att rätta sig efter föreläggandet.

Det bör därför införas bestämmelser som ger behörig myndighet rätt att själv fatta beslut om interimistiska åtgärder enligt det som följer av artikel 51.2 första stycket e.

Att interimistiska åtgärder ska vara proportionerliga framgår av den allmänna proportionalitetsbestämmelsen i 5 § förvaltningslagen och en särskild bestämmelse behöver införas i kompletteringslagen.

Se även avsnitt 7.4.2 om förelägganden med anledning av bristande efterlevnad. Som framgår av det avsnittet föreslås att interimistiska åtgärder ska kunna vidtas genom förelägganden som gäller omedelbart, trots att de inte vunnit laga kraft.

7.4.6 Föreläggande om åtgärdsplan

Utredningens förslag: Det bör införas en upplysningsbestämmelse om behörig myndighets befogenhet enligt artikel 51.3 första stycket a i EU:s förordning om digitala (befogenhet att ålägga förmedlingstjänstleverantörers ledningsorgan att utan onödigt dröjsmål granska situationen, anta och lägga fram en åtgärdsplan med nödvändiga åtgärder, säkerställa att leverantören vidtar dessa åtgärder och rapportera vilka åtgärder som vidtagits).

Behöriga myndigheter ges i artikel 51.3 första stycket a i DSA vissa befogenheter som de kan använda när de har uttömt alla andra befogenheter enligt artikel 51, men överträdelsen inte har åtgärdats eller fortsätter och orsakar allvarlig skada som inte kan undvikas genom utövandet av andra befogenheter som finns att tillgå enligt unionsrätten eller nationell rätt. Behöriga myndigheter får då ålägga ledningsorganen hos leverantörer av förmedlingstjänster, som omfattas av deras medlemsstats behörighet, att utan onödigt dröjsmål granska situationen och anta och lägga fram en åtgärdsplan med de åtgärder som är nödvändiga för att få överträdelsen att upphöra, säkerställa att leverantören vidtar dessa åtgärder och rapportera vilka åtgärder som vidtagits.

Utredningen konstaterar att artikeln är direkt tillämplig och ger behörig myndighet vissa befogenheter. En materiell befogenhetsbestämmelse behöver därför inte införas i kompletteringslagen. Eftersom det kan underlätta för både enskilda och utredningen att ha alla befo-

genhetsbestämmelser på samma plats i kompletteringslagen anser dock att en upplysningsbestämmelser om denna befogenhet bör införas i kompletteringslagen.

Inga förfarandebestämmelser är enligt utredningens bedömning nödvändiga.

7.4.7 Begränsning av tillgång till tjänst

Utredningens förslag: Det bör införas en upplysningsbestämmelse om behörig myndighets befogenhet enligt artikel 51.3 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster (befogenhet att under vissa omständigheter begära att den behöriga rättsliga myndigheten i dess medlemsstat beslutar om en tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till den tjänst som berörs av överträdelsen eller till det onlinegränssnitt hos leverantören av förmedlingstjänster på vilket överträdelsen skett).

Den relevanta bestämmelsen i DSA nedan anges i något sammanfattad form.

En behörig myndighet ges i artikel 51.3 första stycket b och följande stycken i DSA en särskild befogenhet att begära att den behöriga rättsliga myndigheten i medlemsstaten beslutar om en tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till den tjänst som berörs av överträdelsen eller, i vissa fall, till det onlinegränssnitt hos leverantören av förmedlingstjänster på vilket överträdelsen skett.

Befogenheten kan endast användas om följande kumulativa kriterier är uppfyllda:

1. den behöriga myndigheten har uttömt alla andra befogenheter enligt artikel 51 i DSA, inklusive befogenheten i artikel 51.3 första stycket a i samma förordning (se avsnitt 7.4.6),
2. överträdelsen har inte åtgärdats eller fortsätter,
3. överträdelsen orsakar allvarlig skada som inte kan undvikas genom utövandet av andra befogenheter som finns att tillgå enligt unionsrätten eller nationell rätt och
4. överträdelsen innebär ett brott som innefattar ett hot mot människors liv eller säkerhet.

Som huvudregel ska den behöriga myndigheten först uppmana berörda parter att inom minst två veckor inkomma med skriftliga synpunkter på de åtgärder som den avser att begära. Leverantören av förmedlingstjänster, den eller de avsedda adressaterna och varje annan tredje part som visar ett legitimt intresse ska ha rätt att delta i förfarandet inför domstolen. De åtgärder som beslutas ska stå i proportion till överträdelsens art, allvar, frekvens och varaktighet, och inte medföra en orimlig begränsning av tillgången till laglig information för mottagarna av den berörda tjänsten.

Begränsningen av tillgången ska gälla under en period av fyra veckor, med möjlighet för domstolen ge den behöriga myndigheten rätt att förlänga perioden till en viss övre gräns. Den behöriga myndigheten ska beakta alla berörda parters rättigheter och intressen och alla relevanta omständigheter. Myndigheten får besluta om förlängning endast om

- a) leverantören av förmedlingstjänster har underlåtit att vidta de nödvändiga åtgärderna för att få överträdelsen att upphöra och
- b) den tillfälliga begränsningen inte innebär en orimlig begränsning av tjänstemottagarens tillgång till laglig information, med beaktande av antalet tjänstemottagare som påverkas och förekomsten av lämpliga och lättillgängliga alternativ.

Kan ytterligare förlängning inte ske med anledning av att bortre tidsgränsen nåtts, ska den behöriga myndigheten lämna en ny begäran till domstolen.

Överväganden och förslag

Utredningen konstaterar att artikeln är direkt tillämplig och ger behörig myndighet vissa befogenheter. En materiell befogenhetsbestämmelse behöver därför inte införas i kompletteringslagen.

Eftersom det kan underlätta för både enskilda och utredningen att ha alla befogenhetsbestämmelser på samma plats i kompletteringslagen anser dock utredningen att en upplysningsbestämmelse om denna befogenhet bör införas i kompletteringslagen.

Utredningens tolkning är att en behörig myndighet får begära att domstolen förenar sitt beslut med vite.

Inga särskilda förfarandebestämmelser är enligt utredningens bedömning nödvändiga.

Utredningen har att ange till vilken rättslig myndighet den behöriga myndigheten bör framföra sin begäran. Utredningen anser att allmän förvaltningsdomstol är rätt domstol i mål om DSA.

7.5 Handläggning i domstol

7.5.1 Val av domstol

Utredningens förslag: Allmän förvaltningsdomstol ska vara behörig domstol i mål som rör EU:s förordning om digitala tjänster. Ingen bestämmelse om detta behöver införas i kompletteringslagen.

Vid överväganden om vilken eller vilka domstolar som bör fatta beslut och döma i frågor rörande DSA har utredningen övervägt dels vilken eller vilka domstolar som redan i dag har materiell sakkunskap rörande områden som berörs i DSA, dels vad effekten kan bli om fler än en domstol blir behörig.

Allmän förvaltningsdomstol är som huvudregel rätt domstol för enskilds överklagande av myndighetsbeslut (40 § förvaltningslagen) och utredningen ser ingen anledning att frångå huvudregeln. Däremot är patent- och marknadsdomstolarna rätt domstolar för mål enligt marknadsföringslagen och därför finns skäl att överväga huruvida de bör vara behöriga att fatta beslut och döma i mål som rör artikel 25 om mörka mönster, artikel 26 vad avser annonser med kommersiellt syfte, artikel 27 om transparens i rekommendationssystemet och vissa ärenden rörande artikel 28 om skydd av minderåriga online.

Fördelen är att Patent- och marknadsdomstolarna redan har särskild sakkunskap om marknadsföringsrätt. Ärenden som rör huruvida visst innehåll utgör en kommersiell annons enligt DSA har mycket gemensamt med mål som rör frågor huruvida liknande innehåll utgör marknadsföring enligt marknadsföringslagen. Detta kan tala för att det att det skulle finnas fördelar med en ordning där patent- och marknadsdomstolarna prövade ansökningar och överklaganden som grundar sig på nyss nämnda artiklar i DSA.

Samtidigt finns det flera nackdelar med en sådan ordning. En lösning med två olika domstolsvägar kan leda till gränsdragningssvårigheter. Den kan vara svårbegriplig för företagen som berörs. Skilda processordningar skulle gälla för olika mål enligt DSA. Den viktigaste nackdelen är dock att det kan leda till divergerande praxis på fler områden än vad som skulle vara fallet på de marknadsrättsliga områden som angivits. Att bedöma huruvida en viss aktör ska anses vara en leverantör av en onlineplattform är en sådan fråga, men det är inte den mest komplicerade. Om regeringen skulle anta det förslag som utredningen givit rörande fördelning av ansvarsfrågor mellan olika behöriga myndigheter skulle alla dessa myndigheter inom sina respektive ärenden avgöra hur viten och sanktioner skulle sättas. Även om utredningen i flera avsnitt poängterat vikten av att myndigheterna samarbetar för att hitta gemensamma principer och gemensamt metodstöd för detta finns risk för divergerande praxis då myndigheterna skulle få förhålla sig till prejudikatinstanser i två olika domstolsslag. Sammantaget anser utredningen att det är viktigare att praxis att bildas i en enhetlig instansordning och föreslår därför att endast allmän förvaltningsdomstol ska vara behörig i DSA-ärenden.

Eftersom en allmän regel om att allmän förvaltningsdomstol är behörig redan finns i 40 § förvaltningslagen behöver ingen bestämmelse införas i kompletteringslagen.

7.5.2 Domstols sammansättning och processregler

Utredningens bedömning: Inga specialregler behövs rörande domstols sammansättning eller processregler.

Utredningen har övervägt om det behövs några specialregler rörande domstolens sammansättning, men ser inte att så skulle vara fallet. De frågor som rör ekonomiska förhållanden som kan uppkomma torde inte vara så komplicerade att domstolen behöver särskilt stöd. Det skulle kunna övervägas om särskild teknisk kunskap skulle behövas i ärenden som rör artikel 27 i DSA om rekommendationssystem, men utredningen anser att den utredning som kan läggas fram av den behöriga myndigheten och av den berörda onlineplattformslieferantören torde vara tillräcklig.

Utredningen anser heller inte att specialregler rörande processen, utöver regler om skyndsam handläggning (se avsnitt 7.5.4), skulle vara nödvändiga.

7.5.3 Överklagande

Utredningens bedömning: Bestämmelser om överklagande av beslut finns i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Utredningen anser inte att det finns skäl att frångå denna ordning och lämnar därför inga förslag i denna del.

Enligt 41 § förvaltningslagen får ett beslut överklagas om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Vem som får överklaga myndighetsbeslut framgår av 42 § förvaltningslagen. När myndighetsbeslutet överklagas blir myndigheten motpart, vilket framgår av 7 a § förvaltningsprocesslagen.

Utredningen anser inte att det finns skäl att frångå denna ordning och lämnar därför inga förslag i denna del.

7.5.4 Skyndsam handläggning

Utredningens förslag: Mål som rör ansökan om inspektion, ansökan om tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till tjänst eller onlinegränssnitt och advokatsekretess ska handläggas skyndsamt. Även om ett mål inte är av skyndsam karaktär ska ett framställt inhibitionsyrkande prövas med skyndsamhet.

Vissa ärenden är av naturen sådana att de behöver handläggas skyndsamt. En ansökan om inspektion bör hanteras snabbt, eftersom det finns risk för att bevis förvanskas.

Advokatsekretess bör enligt utredningens förslag vara ett hinder för undersökning av vissa handlingar. Bestämmelsen gäller vid alla undersökningsåtgärder, inklusive inspektion. Eftersom undersökningsåtgärder i allmänhet och inspektion i synnerhet inte bör dra ut på tiden och eftersom ett påstående om advokatsekretess hindrar slutförandet av inspektion bör ärenden om advokatsekretess handläggas skyndsamt.

Begränsning av tillgång till tjänst eller onlinegränssnitt i enlighet med artikel 51.3 första stycket b i DSA och 2 kap. 16 § kompletteringslagen är nödvändiga åtgärder vid fortsatt överträdelse, risk för allvarlig skada och brott som innefattar ett hot mot människors liv eller säkerhet. Med tanke på att dessa överträdelser alltså rör hot mot människors liv eller säkerhet bör handläggningen vara skyndsam i dessa ärenden.

Även om ett mål som helhet inte är av skyndsam karaktär, ska ett framställt inhibitionsyrkande prövas med skyndsamhet.

I kompletteringslagen bör införas bestämmelser om skyndsam handläggning vid de situationer som anges ovan.

7.6 Avgifter

Utredningens förslag: En behörig myndighet ska tillåtas att ta ut avgifter för sin verksamhet enligt EU:s förordning om digitala tjänster, kompletteringslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kompletteringslagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen utser bemyndigas att meddela föreskrifter om avgiftssystemets utformning.

Utredningens bedömning: Förslag till avgiftssystem lämnas inte av denna utredning.

I skäl 111 i DSA anges att förordningen inte påverkar medlemsstaternas möjlighet att inrätta finansieringsmekanismer baserade på en tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster enligt nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten. Detta gäller i den mån den tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster som har sitt huvudsakliga etableringsställe i medlemsstaten i fråga, att den är strikt begränsad till vad som är nödvändigt och proportionellt för att täcka kostnaderna för fullgörandet av de uppgifter som tilldelats de behöriga myndigheterna enligt DSA, med undantag för de uppgifter som tilldelats kommissionen, och att tillräcklig transparens säkerställs när det gäller uttag och användning av en sådan tillsynsavgift.

I sitt delbetänkande *En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter* (SOU 2023:2) ansåg utredningen att det, eftersom ärendemängden i ett initialt skede inte kunde förutses,

inte var realistiskt att föreslå en finansieringslösning baserad på avgifter.⁵ Däremot kunde, enligt delbetänkandet, erfarenheten från tillsynen på sikt ge ett underlag för fortsatta överväganden av förutsättningarna för ett avgiftsuttag och utredningen föreslog därför att en utvärdering skulle göras i samband med att de behöriga myndigheternas ansvarsfördelning skulle göras tre år efter det att förordningen börjat tillämpas.

Utredningen har inte ändrat åsikt i denna fråga och lämnar därför inga förslag avseende hur ett avgiftssystem för tillsyn och för övriga uppgifter enligt DSA, till exempel samordnarens certifieringar av tvistlösningsorgan enligt artikel 21 i DSA och av betrodda anmälare enligt artikel 22 i samma förordning, skulle kunna se ut. Däremot bör det finnas en bestämmelse som ger möjlighet för uttag av avgifter när ett avgiftssystem väl har utformats i särskild ordning.

Ett bemyndigande som gör det möjligt att meddela sådana föreskrifter bör därför införas i kompletteringslagen.

⁵ S. 115 f.

8 Samordning och samverkan mellan myndigheter samt sekretessfrågor

8.1 Inledning

Utredningen har i delbetänkandet SOU 2023:2, *En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter*, föreslagit vilka myndigheter som ska vara behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster enligt DSA. I det här avsnittet redovisas utredningens överväganden när det gäller samordning och samverkan mellan myndigheterna. I avsnittet redovisas överväganden gällande om författningsändringar krävs för den samverkan som är nödvändig för att myndigheterna ska kunna tillämpa DSA och vidta de åtgärder som ankommer på myndigheterna, exempelvis att samarbeta på ett nära och effektivt sätt. Det innebär att utredningen i avsnittet gör en genomgång av förutsättningar för samordning och samverkan inklusive frågor om sekretess, uppgiftsskyldighet och dataskydd. Utredningen har därvid i enlighet med utredningens direktiv beaktat skyddet för grundläggande fri- och rättigheter, däribland yttrande- och informationsfriheten. I genomgången har utredningen utformat förslag och då beaktat att företagens och myndigheternas totala regelbörda och kostnader inte ska öka mer än nödvändigt.

8.2 Samordning och samverkan

Utredningens förslag: Samordnaren för digitala tjänster ska leda en samordningsfunktion där de behöriga myndigheterna ska ingå. En bestämmelse om samordningsfunktion införs i kompletteringsförordningen.

I samma förordning införs en bestämmelse om att de behöriga myndigheterna ska bistå samordnaren för digitala tjänster med information och stöd för att samordnaren ska kunna utarbeta en sådan verksamhetsrapport som avses i artikel 55 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Enligt artikel 49.2 i DSA ska medlemsstaten, om den utser en eller flera behöriga myndigheter utöver samordnaren för digitala tjänster, säkerställa att de uppgifter som utförs av dessa myndigheter respektive samordnaren för digitala tjänster sker i nära och effektivt samarbete. I delbetänkandet SOU 2023:2 har utredningen föreslagit att en samordnare för digitala tjänster utses men också två andra behöriga myndigheter. I samma betänkande har utredningen framfört att det, för en effektiv och enhetlig hantering av ärenden, bör inrättas en funktion för samverkan mellan de behöriga myndigheterna. Bedömningen baseras på att det annars finns en risk för bristande enhetlighet i rättstillämpningen och bristande effektivitet när mer än en behörig myndighet utses att utöva tillsyn över förordningen. Detta är särskilt viktigt när tillsynsansvaret avseende en och samma artikel delas upp på så sätt som föreslås i avsnitt 5 i delbetänkandet. Ansvarsfördelningen framgår även av 3–5 §§ i kompletteringsförordningen, se avsnitt 1.4 i detta betänkande.

För att uppnå högre enhetlighet kan samordning och samverkan behövas avseende bland annat metodfrågor, tolkning av begrepp samt harmonisering av nivåer för viten och sanktionsavgifter. Särskilt Konsumentverkets och MPRT:s ansvarsområden är närliggande vilket kan motivera samverkan i syfte att uppnå enhetlighet i tillämpningen av bestämmelserna i DSA. Utöver detta kan konstateras att sådan information som PTS erhåller vid tillsyn avseende skyldigheten för tjänstleverantörer att i enlighet med artikel 17 i DSA motivera modereringsbeslut kan innehålla uppgifter som är betydelsefulla även för MPRT:s tillsyn avseende andra bestämmelser. För en effektiv och ändamålsenlig tillsyn kan myndigheterna således behöva utbyta information.

Vad gäller effektivisering kan myndigheterna till exempel samarbeta så långt det går för att fastställa att en viss aktör ska anses vara en leverantör av en förmedlingstjänst, vilken typ av förmedlingstjänst det rör sig om och i vilket land leverantören är etablerad. Samordningsfunktionen är även ett lämpligt forum för samordnaren för digitala tjänster att, i den utsträckning det är nödvändigt för fullgörande av myndighetens verksamhet, föra vidare information från andra samordnare till de behöriga myndigheterna, från kommissionen och från den europeiska nämnden för digitala tjänster.

Samordning och samverkan innefattar också att myndigheterna ska lämna den information till samordnaren för digitala tjänster som denne behöver för att utföra sina uppgifter, exempelvis att enligt artikel 55 i DSA utarbeta årsrapporter om sin verksamhet. Rapporterna ska innehålla antalet mottagna klagomål enligt artikel 53 och en översikt över uppföljningen av dem. Samordnaren ska enligt artikel 55 i DSA utarbeta en enda rapport som omfattar verksamheterna för alla de behöriga myndigheterna och behöver därför få all relevant information och allt stöd den behöver för detta ändamål från de övriga behöriga myndigheterna.

Utredningen föreslår att det, i den kompletterande förordningen, också bör anges att samordnaren för digitala tjänster och de övriga behöriga myndigheterna ska bilda en samordningsfunktion ledd av samordnaren. Det övergripande syftet med en sådan funktion är en effektiv och konsekvent tillsyn och efterlevnadskontroll. Myndigheterna i samordningsfunktionen bör utifrån sina respektive ansvarsområden, bidra till att uppnå detta syfte. Varje myndighet arbetar självständigt och har full egen beslutanderätt och utredningen anser inte att formerna för hur samarbetet ska bedrivas bör författningsregleras. Att de behöriga myndigheterna ska bistå och förse samordnaren med information för att denna ska kunna fullgöra sin skyldighet att utarbeta en verksamhetsrapport till kommissionen bör dock framgå.

8.3 Informationsdelning

8.3.1 Informationsdelning i EU:s förordning om digitala tjänster

Inom ramen för DSA kommer de behöriga myndigheterna att hantera olika slags uppgifter och samverka såväl internationellt som nationellt. DSA innehåller bestämmelser som förutsätter informationsutbyte mellan myndigheterna men också tystnadsplikt.

Artikel 57 föreskriver således ömsesidigt bistånd, i synnerhet informationsutbyte. Av artikeln följer att samordnarna för digitala tjänster (övriga nationella behöriga myndigheter kan involveras om samordnaren bedömer det lämpligt) och kommissionen ska bedriva ett nära samarbete så att förordningen kan tillämpas på ett konsekvent och effektivt sätt.

Artikel 85 i DSA anger att kommissionen ska inrätta och upprätthålla ett tillförlitligt och säkert system för informationsutbyte mellan samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Om det är nödvändigt, får också andra behöriga myndigheter beviljas tillgång till systemet.

Enligt artikel 49 i DSA ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna har ett nära och effektivt samarbete när de utför sina uppgifter. De behöriga myndigheterna i Sverige kommer alltså att utbyta information i huvudsak nationellt men också internationellt.

När det gäller tystnadsplikt så följer av artikel 84 i DSA att det råder tystnadsplikt när myndigheterna utbyter information som de har erhållit eller utbytt enligt DSA och informationen är av sådant slag att den omfattas av tystnadsplikt.

I artikel 40.2 i DSA regleras dataåtkomst för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Här föreskrivs att nationella samordnare, när de övervakar och bedömer efterlevnaden av förordningen, ska ta vederbörlig hänsyn till de rättigheter och intressen som leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och de berörda tjänstemottagarna har, inbegripet bland annat skydd av konfidentiell information, i synnerhet företagshemligheter.

Tillsynen kräver alltså dels att känsliga uppgifter som svenska myndigheter tar emot från annan myndighet blir sekretessbelagda hos myndigheten, dels att uppgiftsutbyte inte hindras av sekretess. Det måste därför övervägas om det behövs särskilda bestämmelser om sekretess

vid tillsyn samt om en sekretessbrytande bestämmelse eller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet behövs.

8.3.2 Sekretessreglering i svensk rätt av betydelse för myndigheters informationsdelning

För att främja ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande har var och en rätt att ta del av allmänna handlingar (2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen). Rätten får begränsas om det krävs med hänsyn till vissa intressen som räknas upp i 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen. Sådana godtagbara hänsyn är till exempel rikets säkerhet eller dess förhållande till en annan stat eller en mellanfolklig organisation, intresset av att förebygga eller beivra brott, det allmännas ekonomiska intresse samt skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden.

Begränsningar av rätten att ta del av allmänna handlingar regleras främst i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL). Sekretess innebär ett förbud mot att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Sekretess gäller både i förhållande till enskilda personer och andra myndigheter (8 kap. 1–2 §§ OSL). Sekretess gäller också i förhållande till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer (8 kap. 3 § OSL).

En sekretessbestämmelse är normalt uppbyggd med tre rekvisit: sekretessens föremål, dess räckvidd och dess styrka. Sekretessens styrka bestäms med ett så kallat skaderekvisit. Ett skaderekvisit kan vara antingen rakt eller omvänt. Ett rakt skaderekvisit innebär en presumtion för att uppgifterna är offentliga och att sekretess gäller endast om det kan antas att viss skada uppstår om uppgiften lämnas ut. Vid ett omvänt skaderekvisit är utgångspunkten den motsatta; uppgifterna omfattas av sekretess om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att viss skada uppstår.¹ Sekretess kan även vara absolut, det vill säga uppgiften omfattas av sekretess utan att någon skadeprövning ska göras när uppgiften begärs ut. Om en bestämmelse saknar skaderekvisit innebär det att uppgifter omfattas av absolut sekretess.

Om en uppgift omfattas av en sekretessbestämmelse får den inte lämnas ut om inte annat anges i OSL eller i lag eller förordning som

¹ Prop. 2008/09: 150 Offentlighets- och sekretesslag s. 284.

OSL hänvisar till (8 kap. 1 § OSL). Sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess finns främst i 10 kap. OSL. Enligt 10 kap. 2 § OSL kan en myndighet lämna sekretessbelagda uppgifter till enskilda eller andra myndigheter om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. I 10 kap. 27 § OSL, den så kallade generalklausulen, föreskrivs att uppgifter kan lämnas mellan myndigheter om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Ytterligare en sekretessbrytande bestämmelse finns i 10 kap. 28 § OSL. Bestämmelsen innebär att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av annan lag än OSL eller av förordning.

Ett flertal bestämmelser i OSL gäller till skydd för enskilda personliga förhållanden (se avdelning V OSL). I 21 kap. 1 § OSL regleras ett minimiskydd för enskilda personliga förhållanden som gäller inom hela den offentliga sektorn, oavsett i vilket sammanhang eller vid vilken myndighet uppgiften förekommer. Utöver de generella bestämmelserna i 21 kap. OSL finns också andra särskilda sekretessbestämmelser i OSL till skydd för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden.

Enligt första punkten i 30 kap. 23 § OSL gäller sekretess, i den mån regeringen meddelar föreskrifter om detta, i en statlig myndighets verksamhet som består i utredning, planering, prisreglering, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt, för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (rakt skaderekvisit). Enligt andra punkten gäller under samma förutsättning sekretess (absolut sekretess) för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än som avses i första punkten för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet. Regeringen har med stöd av första stycket i 30 kap. 23 § OSL meddelat föreskrifter om sekretess i 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF, i den utsträckning som anges i bilagan till OSF. Bestämmelsen i 30 kap. 23 § OSL ger således inte i sig direkt upphov till någon sekretess utan innehåller ett bemyndigande till regeringen att utfärda föreskrifter om sekretess. Sekretess i de aktuella situationerna förutsätter att regeringen föreskriver om detta. I bilagan till OSF regleras sekre-

tessen i viss specificerad verksamhet, det vill säga om sekretessen omfattar utredning, tillståndsgivning och tillsyn eller, som i vissa fall, bara utredning. Omfattningen av sekretessen ser olika ut hos olika myndigheter och i förhållande till olika författningar. Enligt 30 kap. 24 § OSL gäller vidare sekretess hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 23 § för en sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av ett internationellt avtal. Bestämmelsen ger ett starkt sekretesskydd för de angivna uppgifterna eftersom sekretess råder oavsett om den enskilde lider skada om uppgifterna lämnas ut eller ej.

I OSL finns även sekretessbestämmelser som gäller till skydd för allmänna intressen. Det handlar till exempel om sekretess till skydd för rikets säkerhet eller dess förhållande till andra stater eller mellanfolkliga organisationer. Av till exempel 15 kap. 1 § framgår att sekretess gäller för uppgift som rör Sveriges förbindelser med en annan stat eller i övrigt rör annan stat, mellanfolklig organisation, myndighet, medborgare eller juridisk person i annan stat eller statslös, om det kan antas att det stör Sveriges mellanfolkliga förbindelser eller på annat sätt skadar landet om uppgiften röjs. Sekretessbestämmelserna i 17 kap. OSL skyddar uppgifter som förekommer i myndigheters verksamhet inför inspektion, kontroll eller annan tillsyn. Motsvarande skydd finns i 18 kap. OSL avseende det allmänna intresset att förebygga och beivra brott.

8.4 Överväganden rörande sekretess, uppgiftsutbyte och dataskydd vid tillämpning av EU:s förordning om digitala tjänster

8.4.1 Sekretess

Utredningens bedömning: Nuvarande sekretessreglering enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) innebär ett tillräckligt skydd för uppgifter hos myndigheter vid tillsyn enligt EU:s förordning om digitala tjänster.

I artikel 84 i DSA finns en bestämmelse om tystnadsplikt vid kontroll av efterlevnaden av förordningen. Information som är av sådant slag att den omfattas av tystnadsplikt får inte föras vidare. Utred-

ningen har således att överväga om den befintliga regleringen är tillräcklig för att uppfylla förordningens krav på tystnadsplikt och för att myndigheterna ska kunna utföra tillsyn i DSA-ärenden. Det handlar således om att analysera huruvida nu gällande sekretessregler ger ett fullgott skydd för uppgifter som kan förekomma i tillsynsärenden och samtidigt inte utgör ett hinder mot sådan informationsdelning mellan myndigheter som berörts ovan.

Sekretess vid internationellt samarbete

Sekretess gäller enligt 15 kap. 1 a § OSL första stycket för uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller enligt andra stycket för uppgift som en myndighet har inhämtat i syfte att överlämna den till ett utländskt organ i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal som avses i första stycket.

Att uppgiften finns hos myndigheten på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal innebär att endast sådana uppgifter som myndigheten har fått som en direkt följd av rättsakten eller avtalet träffas av bestämmelsen.²

Av första stycket i 15 kap. 1 a § OSL framgår alltså att en förutsättning för att sekretess ska gälla är att ett röjande av uppgiften kan antas försämra Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i EU-rättsakten eller avtalet. Uttrycket syftar i detta sammanhang främst på möjligheten att få del av information i enlighet med EU-rättsakten eller avtalet, det vill säga att dra nytta av samarbetet. Bestämmelsen innebär att myndigheten i det enskilda fallet är skyldig att göra en självständig bedömning av vilka konsekvenser ett röjande kan antas få för det fortsatta samarbetet.³

I förarbetena till 15 kap. 1 a § OSL uttalas det att om till exempel ett internationellt avtal föreskriver absolut sekretess för en uppgift som

² Prop. 2012/13:192, Sekretess i det internationella samarbetet, s. 43.

³ Prop. 2012/13:192, Sekretess i det internationella samarbetet, s. 44.

myndigheten har fått enligt avtalet, kan det typiskt sett antas att ett röjande av uppgiften skulle försämra möjligheterna att delta i samarbetet.⁴

När det gäller uppgifter som samordnarna för digitala tjänster utbyter för att kunna bistå övriga medlemsstaters samordnare enligt artikel 57 i DSA föreligger alltså just en sådan situation som behandlats i förarbetena. Uppgifter som utbyts inom ramen för DSA kan därmed skyddas av sekretess enligt 15 kap. 1 a §, eftersom det kan antas att det skulle försämra samarbetet om uppgifter som myndigheterna fått del av röjs. Sekretessprövningen måste i dessa situationer således göras med beaktande av att uppgifterna lämnas av samordnarna under förutsättning att den tystnadsplikt som anges i artikel 84 i DSA gäller.

Av andra stycket i 15 kap. 1 a § OSL framgår att motsvarande sekretess gäller även för uppgifter som myndigheten har samlat in på annat sätt, om uppgiften inhämtats enbart i syfte att överlämnas till ett utländskt organ i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal som avses i första stycket, bland annat i enlighet med en bindande EU-rättsakt. Sekretess gäller alltså även i en sådan situation, då det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs.

Bestämmelsen är däremot inte tillämplig på uppgifter som samlats in av myndigheten av något annat skäl, till exempel inom ramen för handläggningen av ett eget tillsynsärende.

Ömsesidigt bistånd är nödvändigt för en effektiv tillsyn enligt DSA, inte minst eftersom förmedlingstjänster i många fall verkar över landsgränser. Sveriges möjlighet att ge bistånd på så sätt som föreskrivs i artikel 57 i DSA skulle försämras om uppgifter inte skyddades i Sverige och 15 kap. 1 a § OSL blir därför tillämplig. Det är utredningens bedömning att bestämmelsen i 15 kap. 1 a § OSL är tillräcklig för att uppfylla DSA:s krav på tystnadsplikt i samarbetet med kommissionen och med andra medlemsstater.

Sekretess för uppgifter om enskilda vid nationell tillsyn

De behöriga myndigheterna i Sverige ska i enlighet med artikel 49 i DSA ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av förordningen. Information som myn-

⁴ Prop. 2012/13:192, Sekretess i det internationella samarbetet, s. 44.

digheterna får del av inom ramen för DSA behöver omfattas av sekretess enligt OSL för att uppfylla kravet på att information som de erhållit eller utbytt enligt DSA och som är av sådant slag att den omfattas av tystnadsplikt inte förs vidare. Dessutom behöver det säkerställas att enskildas personliga och ekonomiska förhållanden i tillräcklig grad skyddas inom ramen för den nationella tillsynen hos respektive myndighet.

De uppgifter som de behöriga myndigheterna kommer att hantera i ett DSA-ärende kommer att vara av skilda slag. Utredningen ser inte någon möjlighet att uttömmande ange alla uppgifter som kan förekomma, eftersom anmälare, leverantörer av förmedlingstjänster och andra har möjlighet att självmant skicka in information – även utan direkt relevans för tillsynsverksamheten – till myndigheterna. Dessutom kan alla sorters uppgifter som finns sparade hos någon som inspekteras av myndigheterna komma att inhämtas i samband med inspektion. Uppgifterna kan i många fall vara generella och övergripande, utan information om någon enskild. De kan emellertid också i vissa fall komma att innehålla texter, bilder eller videor som visar brottslighet, enskildas personliga intressen, kopplingar till en viss gruppering eller uppgift om en enskilds eller en grupps religiösa eller politiska övertygelse och aktiviteter. De uppgifter de behöriga myndigheterna kommer att hantera kan således vara känsliga med hänsyn till enskildas personliga förhållanden. Uppgifter kan även vara känsliga med hänsyn till enskildas ekonomiska verksamhet. Ärenden kan exempelvis handla om en affärsmodell eller ett IT-system för moderering. Vissa uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som kan komma att behandlas inom ramen för DSA-tillsynen är således sådana att ett utlämnande kan få negativa konsekvenser för den enskilde.

Generellt gäller för myndigheter att de ska se till att ärenden blir utredda i den omfattning som ärendet kräver (23 § FL). Myndigheten har ett ansvar för att utredningen hos myndigheten är så fullständig som möjligt. Syftet med en utredning är att klarlägga de faktiska förhållanden som är relevanta för ärendet. I utredningen vid tillsyn enligt DSA bör vissa uppgifter som tillförs ärenden omfattas av sekretess.

DSA-ärenden kan vara av skilda slag och ärendena kan också, som redan har konstaterats, innehålla uppgifter av många olika slag. Tillsynsverksamheten inom ramen för DSA avser inte förekomsten av olagligt innehåll i allmänhet. I många fall kommer DSA-tillsynen att handla om att kontrollera efterlevnaden av hur förmedlingstjänster tillämpar ruti-

ner som lever upp till skyldigheterna enligt DSA och inte handla om att bedöma det innehåll som tjänstemottagare tillhandahållit. Det kan till exempel handla om kontroll av att förmedlingstjänstleverantörerna har en kontaktpunkt (artikel 12), att en mekanism för anmälan och åtgärder finns på plats (artikel 16) och om leverantörens transparensrapportering (artiklarna 15 och 24). Tillsynen kan i dessa delar främst avse förmedlingstjänsternas rutiner, administration och organisation. Uppgifter som inhämtas eller inkommer och tillförs ärendet kan då i vissa fall röra leverantörens affärsförhållanden eller andra ekonomiska förhållanden.

I andra fall kommer DSA-tillsynen att avse konsumentrelaterade frågor om onlinegränssnitt (artikel 25), annonsering (artikel 26), transparens i rekommendationssystemet (artikel 27) eller skydd av minderåriga online (artikel 28). Också sådana uppgifter bedöms främst avse leverantörens affärsförhållanden (exempel ovan avseende affärsmodell för moderering) men även i viss mån tjänstemottagarens ekonomiska och personliga förhållanden. Detsamma kan sägas gälla för de skyldigheter som avser näringsidkares spårbarhet (artikel 30), inbyggd spårbarhet (artikel 31) och konsumenters rätt till information (artikel 32).

I dessa fall aktualiseras den sekretessreglering som finns i 30 kap. 23 § OSL. Beträffande ett företag som är föremål för en myndighets tillsyn finns bemyndigande för förordningsreglerad sekretess för bland annat affärs- och driftsförhållanden enligt 30 kap. 23 § första stycket första punkten OSL. Där gäller rakt skaderekvisit. När det gäller uppgifter om andra ekonomiska eller personliga förhållanden, vad avser den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet, gäller bemyndigande om sekretessreglering utan skaderekvisit enligt 30 kap. 23 § första stycket andra punkten OSL.

Regeringen har med stöd av första stycket i 30 kap. 23 § OSL meddelat föreskrifter om sekretess i 9 § OSF, i den utsträckning som anges i bilagan till OSF. I bilagan anges bland annat PTS, MPRT och Konsumentverket, vilka enligt utredningens förslag i delbetänkandet och i detta slutbetänkande bör utses till behöriga myndigheter enligt DSA.

Avseende PTS gäller sekretess vid utredning, tillståndsgivning och tillsyn samt stödgivning i vissa angivna fall (p. 99 i bilagan).

För MPRT:s del gäller sekretess vid utredning, tillståndsgivning och tillsyn (p. 101 i bilagan).

Avseende Konsumentverket gäller sekretess vid utredning, planering och tillsyn om inte intresset av allmän kändedom om förhållande

som rör människors hälsa, miljön, eller redligheten i handeln eller liknande allmänintresse har sådan vikt att uppgifter bör lämnas ut (p. 15 i bilagan).

Bestämmelsen i 30 kap. 23 § OSL, 9 § OSF och bilagan till förordningen tillförsäkras enligt utredningens mening ett fullgott och enhetligt sekretesskydd vid de behöriga myndigheternas tillsyn av förmedlingstjänsternas organisation, administrativa rutiner och konsumentrelaterade skyldigheter i DSA.

Det är alltså utredningens bedömning att tjänsteleverantörernas behov av sekretesskydd för uppgifter om affärs- och driftsförhållanden i tillräcklig mån tillgodoses genom 30 kap. 23 § första stycket 1. För näringsidkare som med stöd av avtal använder en förmedlingstjänst vid marknadsföring av varor och tjänster till konsumenter torde det sekretesskydd som föreskrivits med stöd av andra punkten vara tillräckligt. Tjänstemottagare har som regel ett avtalsförhållande som enligt utredningens bedömning är att jämställa affärsförbindelse eller liknande med förmedlingstjänstleverantör och omfattas därmed. I de fall en tjänstemottagare använder en förmedlingstjänst utan sådan affärsförbindelse torde inget sekretessbehov föreligga.

I DSA finns också en skyldighet för förmedlingstjänstleverantörer att anmäla misstanke om brott (artikel 18) och att agera mot missbruk av tjänsten (artikel 23). Som framgått ovan kan det förväntas inkomma eller inhämtas uppgifter som innehåller texter, bilder eller videor med vitt skilt innehåll. Det kan förutses att sådant material kan röra brottslighet, enskilda personliga angelägenheter, kopplingar till en viss gruppering eller uppgift om en enskilds eller grupps religiösa eller politiska övertygelse och aktiviteter. Utredningen bedömer att sådant material kan komma att ges in främst vid tillsyn av nyss nämnda artiklar, även om det för en myndighet inte är möjligt att styra vilka uppgifter som lämnas in i ett tillsynsärende (oavsett vad tillsynen avser). Det kan till exempel också komma in uppgifter om personliga angelägenheter i ett ärende som rör leverantörens tillämpning av sina allmänna villkor om eventuella begränsningar i användningen av tjänsten, det vill säga modereringsbeslut.

När det gäller de uppgifter som rör enskilda finns den generella bestämmelsen om sekretess till skydd för uppgift om enskilda personliga förhållanden i 21 kap. 1 § OSL. Bestämmelsen skyddar uppgifter som rör en enskilds hälsa eller sexualliv såsom uppgifter om sjukdomar, missbruk, sexuell läggning, könsbyte, sexualbrott eller annan

liknande uppgift, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs. Bestämmelsen ska tillämpas av alla myndigheter inom alla verksamhetsgrenar. Det skydd för uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden som följer av 30 kap. 23 § första stycket 2 OSL och 9 § OSF omfattar inte alla slags uppgifter om enskildas personliga förhållanden som en tjänstemottagare tillhandahållit. Det är endast tjänstemottagare som trätt i affärsförbindelse eller liknande med den leverantör som är föremål för myndighetens verksamhet som kan omfattas av denna sekretessreglering. Det känsliga innehållet kan i vissa fall avse helt andra personer. Utredningen bedömer att det inte kan uteslutas att myndigheterna inom ramen för tillsyn kan få del av sådant innehåll avseende andra än tjänstemottagare till exempel i ett ärende som rör brister vid leverantörers hantering av tjänstemottagares missbruk av tjänsten. I ett klagomålsärende skulle alltså bilder på annan än tjänstemottagaren kunna komma in även om det är tjänstemottagaren som tillhandahållit bilderna. I dessa fall aktualiseras även tillämpning av den allmänna bestämmelsen i 21 kap. 1 § OSL. Denna bestämmelse ger ett grundläggande skydd för särskilt känsliga uppgifter om de enskildes personliga förhållanden. Frågan är om detta kan anses tillräckligt eller om det härutöver finns behov av ytterligare sekretessreglering avseende uppgifter om enskilda personliga förhållanden som kan förekomma i ett tillsynsärende utan att den enskilde har någon avtalsrelation med det företag som är föremål för tillsyn. Ett utlämnande av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i ett DSA-ärende kan i vissa fall få negativa konsekvenser för den som uppgiften gäller. Denna risk ska vägas mot allmänhetens rätt till insyn. En begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar ska inte gå utöver vad som är motiverat med hänsyn till de intressen som sekretessen avser att skydda. En sekretessbestämmelse ska vidare, när och om en ny bestämmelse utformas, vara så specifik som möjligt när det gäller sekretessens föremål, det vill säga vilka uppgifter som bestämmelsen avser att skydda. Enligt utredningens mening är det inte möjligt att med tillräcklig grad av precision förutse vilka konkreta slags uppgifter som skulle kräva ytterligare skydd. Utredningen gör alltså bedömningen att skyddet för enskildas personliga förhållanden i och med bestämmelserna i 21 kap. 1 § OSL här får anses tillräckligt också när det gäller skydd för uppgifter som rör annan än tjänstemottagaren men som sprids via tjänstemottagaren.

Enligt 30 kap. 24 § OSL gäller vidare sekretess hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 23 § för en sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av ett internationellt avtal. Begreppet avtal tolkas på så sätt att det även omfattar rättsakter som gäller till följd av Sveriges medlemskap i EU, det vill säga anslutningsfördragen samt förordningar och direktiv som utfärdas av EU:s institutioner (RÅ 2007 ref. 45). Det innebär att uppgifter som myndigheterna förfogar över på grund av bestämmelsen i DSA om ömsesidigt bistånd i artikel 57 i DSA skyddas. Bestämmelsen i 30 kap. 24 § OSL ger ett starkt sekretesskydd för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet, eftersom sekretess råder oavsett om den enskilde lider skada om uppgifterna lämnas ut eller ej, så kallad absolut sekretess. Bestämmelsen är enligt utredningens bedömning tillämplig på sådana uppgifter som de behöriga myndigheterna utbyter med andra medlemsstaters myndigheter eller kommissionen.

Utredningen har i sin analys av behovet av sekretessreglering, mot bakgrund av DSA-tillsynens varierande karaktär, funnit att det i dag inte finns tillräckliga skäl för att föreslå en ny sekretessbestämmelse för den typ av uppgifter om enskildas personliga förhållanden som skulle kunna falla utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna i 30 kap 23 och 24 §§ samt 21 kap. OSL.

Sekretess vid planering

När det gäller skyddet för det allmännas intressen, här myndigheternas verksamhet, finns i 17 kap. 1 § OSL skydd för uppgift om planläggning eller andra förberedelser för bland annat inspektion, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs. Bestämmelsen utgör enligt utredningens mening tillräckligt skydd för allmänna intressen inför planerade tillsynsåtgärder.

Sekretess vid nationell samordning och samverkan

De behöriga myndigheterna i Sverige ska i enlighet med artikel 49.2 i DSA samarbeta nationellt kring efterlevnadskontroll, bland annat för att för att harmonisera tillämpning och av effektivitetsskal. Informationsutbytet omfattas av artikel 84 om tystnadsplikt i DSA då arti-

keln omfattar informationsutbyte mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter. Det nationella sekretessbehovet behöver tillgodoses på annat sätt än genom en generell sekretessbestämmelse till skydd för Sveriges internationella relationer⁵ (jämför ovan om bestämmelsen i 15 1 a § OSL). Enligt utredningens mening är det främst uppgifter om leverantörernas affärsverksamhet som är skyddsvärda vid samordning och samverkan mellan myndigheterna. Sådan samordning och samverkan som exemplifierats ovan (avsnitt 9.2) kan avse tolkning av begrepp, metodfrågor samt harmonisering av nivåer för viten och sanktionsavgifter. Bestämmelserna i 30 kap. 23 och 24 §§ OSL, 9 § OSF och bilagan till OSF tillförsäkrar enligt utredningens mening ett fullgott och enhetligt sekretesskydd vid informationsutbyte mellan samordnaren och övriga behöriga myndigheter enligt DSA.

8.4.2 Uppgiftsutbyte (sekretessbrytande bestämmelser och uppgiftsskyldighet)

Utredningens förslag: De behöriga myndigheterna ska inom ramen för det nationella samarbetet lämna de uppgifter till varandra som behövs för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt EU:s förordning om digitala tjänster, kompletteringslagen och kompletteringsförordningen. En bestämmelse om uppgiftsskyldighet införs i kompletteringsförordningen.

Utredningens bedömning: Inga nya bestämmelser behövs för att en svensk myndighet ska kunna lämna begärd information till en utländsk myndighet i ett ärende som kräver ömsesidigt bistånd.

I artiklarna 49 och 57 i DSA förutsätts nationellt och internationellt informationsutbyte. Det internationella informationsutbytet avser framför allt samordnaren, men även övriga behöriga myndigheter kan beröras. Uppgifter behöver kunna utbytas utan att hindras av den sekretess som enligt gäller enligt artikel 84 (15 kap. 1 a § och 30 kap. 23–24 §§ OSL, se avsnitt 9.4). En uppgift som är sekretessbelagd enligt OSL får enligt 8 kap. 1 § OSL inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till. De sekretessbrytande bestämmel-

⁵ Prop. 2012/13:192, Sekretess i det internationella samarbetet, s. 29.

serna i 10 kap. 27 § och 10 kap. 28 § första stycket får inte tillämpas, om sekretess gäller enligt 15 kap. 1 a § OSL.

Internationellt uppgiftsutbyte

I förhållande till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer kan sekretessbelagda uppgifter lämnas ut med stöd av 8 kap. 3 § OSL. Enligt bestämmelsen får uppgift inte lämnas ut till utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation i andra fall än då utlämnandet sker i enlighet med föreskrift i lag eller förordning eller då uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller mellanfolkliga organisationen. En EU-förordning är som tidigare nämnts i avsnitt 4.2.1 direkt tillämplig. Bestämmelsen i 8 kap. 3 § OSL gör det möjligt att lämna uppgift till en utländsk myndighet om det sker med stöd i särskild lag eller förordning. Av artikel 57 i DSA följer att ömsesidigt bistånd ska lämnas, i synnerhet informationsutbyte. Utbyte av sekretessbelagda uppgifter mellan den nationella samordnaren för digitala tjänster och andra nationella samordnare respektive kommissionen möjliggörs således med stöd av 8 kap. 3 § OSL och artikel 57 i DSA.

Nationellt uppgiftsutbyte

Mellan svenska myndigheter aktualiseras de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. OSL. Bestämmelsen i 10 kap. 2 § OSL hindrar inte att en uppgift lämnas ut om det är nödvändigt för att en myndighet ska kunna fullgöra sin verksamhet. Bestämmelsen ska användas med restriktivitet och endast omständigheten att effektiviteten i myndighetens handlande sätts ned får inte leda till att sekretessen åsidosätts.⁶ En möjlighet är att grunda det nationella uppgiftsutbytet på 10 kap. 27 § OSL där det föreskrivs att uppgifter kan lämnas mellan myndigheter om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Också bestämmelsen i 10 kap. 27 § OSL är avsedd att användas restriktivt och

⁶ Prop. 1979/80:2 Del A, med förslag till sekretesslag m.m. (Lagrådets yttrande), s. 465.

inte vid ett regelbundet uppgiftsutbyte.⁷ Rutinmässigt utbyte av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter ska dessutom i regel vara särskilt författningsreglerat.⁸

Ett annat alternativ är att införa en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör att sekretesskyddade uppgifter kan lämnas mellan myndigheterna. En sekretessbrytande bestämmelse införs i så fall i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till (8 kap. 1 § OSL). Någon hänvisning till den lag eller förordning som innehåller en sekretessbrytande bestämmelse behöver dock inte tas in i OSL, om bestämmelsen i fråga utformas som en uppgiftsskyldighet, vilket framgår av 10 kap. 28 § OSL. En sådan bestämmelse kan införas antingen i lag eller i förordning.

För samordnaren kommer det ibland att vara nödvändigt att lämna uppgifter som denne fått del av inom ramen för det ömsesidiga biståndet enligt artikel 57 i DSA, inom ramen för samarbetet med övriga nationella samordnare och kommissionen. Även om bestämmelsen i 10 kap. 2 § OSL bör användas restriktivt så gör bestämmelsen det möjligt för samordnaren att i vissa fall dela informationen och därmed fullgöra sina uppgifter enligt förordningen.

Samverkan mellan de behöriga myndigheterna kommer inom ramen för den nationella tillsynen sannolikt att bli regelbunden. Utbyte av uppgifter är en förutsättning för att myndigheterna ska kunna samverka nära och effektivt på så sätt som anges i artikel 49.2 i DSA. Det är inte lämpligt att grunda ett sådant uppgiftsutbyte på bestämmelsen i 10 kap. 27 § OSL. I stället föreslår utredningen att en bestämmelse om uppgiftsskyldighet införs i kompletteringsförordningen.

Uppgiftsskyldigheten som föreslås bör säkerställa att de uppgifter som respektive myndighet kan behöva för att utföra uppdraget som behörig myndighet i Sverige enligt DSA kan lämnas. Uppgiftsutbyte om DSA-tillsyn inom respektive myndighets ansvarsområde syftar till att harmonisera tillämpningen, att inhämta expertkunskap från en annan behörig myndighet och att utföra uppdraget som behörig myndighet på ett effektivt sätt. Det kan till exempel handla om uppgifter som den behöriga myndigheten behöver för att bedöma om en förmedlingstjänstleverantör brustit i sin skyldighet att se till att visst innehåll markerats som en annons. Enligt förarbetena till den äldre sekretesslagen kan uppgiftsskyldigheten ta sikte på utlämnande av uppgifter av ett speciellt

⁷ Prop. 1979/80:2 Del A, med förslag till sekretesslag m.m. (Lagrådets yttrande), s. 65.

⁸ Prop. 1979/80:2 Del A, med förslag till sekretesslag m.m., s. 326 f. och 81.

slag, gälla en myndighets rätt att få del av uppgifter i allmänhet eller avse en skyldighet för en viss myndighet att lämna andra myndigheter information.⁹ För att täcka in alla situationer då en behörig myndighet kan ha behov av att lämna information till en annan behörig myndighet, föreslår utredningen dock att bestämmelsen ges en generell utformning. Skälet är att det möjliggör samverkan kring metodfrågor och harmonisering. Gränsdragningen mellan de behöriga myndigheternas ansvarsområden kan vara svår i enskilda fall och de kan därför behöva underrätta varandra om pågående ärenden för att undvika överlappande tillsynsåtgärder. Förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig tillsyn skapas.

Utredningen föreslår en uppgiftsskyldighet som innebär att de behöriga myndigheterna ska lämna de uppgifter som behövs för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt DSA. Uppgiftsskyldigheten bör föras in i kompletteringsförordningen.

8.4.3 Dataskydd

Utredningens bedömning: Samordnaren för digitala tjänster och de övriga behöriga myndigheterna kommer att behandla personuppgifter vid handläggning av ärenden. En del av behandlingen kommer att avse känsliga personuppgifter. Uppgiften att vara behörig myndighet är en uppgift av allmänt intresse som kommer att regleras i svensk rätt. Det finns rättslig grund för behandling av personuppgifter inom ramen för EU:s förordning om digitala tjänster vid de behöriga myndigheterna.

Tillämpningen av EU:s förordning om digitala tjänster och kompletteringslagen kan komma att innebära intrång i den personliga integriteten. Vikten av att genomföra de åtgärder som följer av förordningen väger dock tyngre än skyddet för den personliga integriteten. Personuppgiftsbehandlingen utgör därför ett godtagbart integritetsintrång och får anses proportionerlig. Personuppgiftsbehandling i samband med tillämpningen av förordningen och kompletteringslagen får anses vara förenlig med befintlig dataskyddslagstiftning.

⁹ Prop. 1979/80:2 Del A, en ny sekretesslag, s. 322.

Vid handläggningen av ärenden enligt DSA kommer samordnaren för digitala tjänster och de övriga behöriga myndigheterna att behöva behandla personuppgifter. Det är därför nödvändigt att också analysera hur reglerna förhåller sig till dataskyddsregleringen. Dataskyddsregleringen innebär vissa begränsningar av informationsutbyte i de fall personuppgifter berörs. Enligt artikel 2.4 påverkar DSA inte tillämpningen av de regler som fastställs i andra unionsrättsakter som reglerar andra aspekter av tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden eller som specificerar och kompletterar denna förordning. Det gäller bland annat unionsrätten om skydd av personuppgifter, särskilt förordning (EU) 2016/679 (EU:s dataskyddsförordning) och direktiv 2002/58/EG. EU:s dataskyddsförordning utgör grunden för generell personuppgiftsbehandling inom EU. I svensk rätt kompletteras förordningen av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) samt i sektorspecifika registerförfattningar som i stor utsträckning reglerar svenska myndigheters personuppgiftsbehandling.

EU:s dataskyddsförordning gäller i princip för all automatiserad behandling, samt i vissa fall manuell behandling, av personuppgifter. Personuppgifter definieras i artikel 4.1. dataskyddsförordningen som varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person (nedan kallad en registrerad), varvid en identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift eller onlineidentifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet. Personuppgiftsbehandling innefattar alla former av åtgärder med personuppgifter, exempelvis insamling, användning, utlämnande, spridning eller förstöring. Dataskyddsförordningen hindrar dock inte myndigheter att lämna ut allmänna handlingar enligt offentlighetsprincipen. För att behandling av personuppgifter ska vara laglig måste det finnas en rättslig grund för behandlingen. Personuppgifter får endast behandlas om minst ett av de villkor som anges i artikel 6.1 a–f i EU:s dataskyddsförordning är uppfyllt. Uppräkningen av vad som kan utgöra rättslig grund för behandling av personuppgifter i artikel 6.1 är uttömmande. Av intresse för myndigheters verksamhet är artikel 6.1 c och e. Dessa bestämmelser ger stöd för behandling av personuppgifter om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse

som åvilar den personuppgiftsansvarige (c) eller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (e). De rättsliga grunder som avses i artikel 6.1 c och e måste enligt artikel 6.3 fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt. Enligt 2 kap. 1 och 2 §§ dataskyddslagen kan den rättsliga förpliktelsen eller uppgiften av allmänt intresse följa av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Enligt förarbetena till dataskyddslagen innebär artiklarna i dataskyddsförordningen inte något krav på att själva behandlingen av personuppgifter måste regleras. Det är i stället den rättsliga förpliktelsen, uppgiften av allmänt intresse, eller myndighetsutövningen som ska ha stöd i rättsordningen.¹⁰ I förarbetena till dataskyddslagen, uttalar regeringen att alla uppgifter som riksdag eller regering gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra är av allmänt intresse.¹¹

Personuppgiftsbehandling kräver att en rad grundläggande principer i artikel 5 dataskyddsförordningen är uppfyllda, till exempel att personuppgifterna behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (artikel 5.1.a) och att de endast ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (artikel 5.1.b).

Det är enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen som utgångspunkt förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt, identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Sådana känsliga personuppgifter får dock enligt artikel 9.2 g behandlas, om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt som ska uppfylla vissa angivna krav. Enligt 3 kap. 3 § dataskyddslagen får känsliga personuppgifter behandlas av en myndighet med stöd av artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen 1) om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, 2) om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende,

¹⁰ Prop. 2917/18:105, Ny dataskyddslag, s. 48 ff.

¹¹ Prop. 2917/18:105, Ny dataskyddslag, s. 56 f.

eller 3) i annat fall, om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Den lagstiftning som avses i första punkten är främst OSL och förvaltningslagen som innehåller bestämmelser om hantering av allmänna handlingar.¹²

Personuppgiftsbehandling hos de behöriga myndigheterna

En grundläggande förutsättning för att behandling av personuppgifter ska vara laglig och tillåten är enligt ovan att den ryms inom någon av de rättsliga grunderna för behandling som finns i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen. Uppdraget som behörig myndighet är en uppgift av allmänt intresse som kommer att regleras i svensk rätt. I normalfallet utgör en myndighets uppdrag enligt författning, instruktion eller regleringsbrev en rättslig grund för behandling av personuppgifter enligt artikel 6.1 e. Samordnaren för digitala tjänster och de övriga behöriga myndigheterna kommer att utföra uppgifter som är av allmänt intresse och som följer av DSA och kompletteringslagen. Detta utesluter dock inte att också andra rättsliga grunder samtidigt kan vara tillämpliga i vissa situationer. Tydliga uppdrag att behandla personuppgifter i författning, exempelvis en myndighets instruktion, kan också utgöra en rättslig förpliktelse enligt artikel 6.1 c. Det kan exempelvis handla om författningar som anger en skyldighet för en myndighet att lämna personuppgifter till en annan myndighet. De behöriga myndigheterna samordning och samverkan kommer enligt utredningens förslag att författningsregleras. Inom ramen för samordningen och samverkan kan personuppgiftsbehandling aktualiseras och till och med anses nödvändig. Den rättsliga grunden för de behöriga myndigheternas personuppgiftsbehandling är att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av lag eller annan författning eller av beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. (artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen). De rättsliga grunderna kommer, genom regleringen i DSA och de föreslagna kompletteringsförfattningarna, vara fastställda på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. Det finns därför rättslig grund för den behöriga

¹² Prop. 2017/18:105, Ny dataskyddslag, s. 86 f.

myndigheten att behandla personuppgifter. De uppgifter som myndigheterna kan komma att behandla kan handla om misstänkt olagligt innehåll, brottsmisstankar samt uppgifter om leverantörer av förmedlingstjänster eller tjänstemottagare. Det är inom ramen för den tillsyn av att leverantörer av förmedlingstjänster efterlever de skyldigheter som regleras i DSA som myndigheterna kan komma att behandla personuppgifter. Många skyldigheter rör organisatoriska frågor, andra innehåller krav på att information lämnas eller offentliggörs. Ytterligare andra är materiella skyldigheter med koppling till vissa rättsområden. I många fall handlar det om systematiska frågor, till exempel vilka uppgifter ett föreläggande om att vidta åtgärder mot visst olagligt innehåll eller att tillhandahålla viss specifik information ska innehålla rent formellt, och inte behandling av personuppgifter per se.

Det är dock möjligt att tänka sig en situation där det olagliga innehållet delvis utgörs av känsliga personuppgifter och att dessa uppgifter därmed kommer att behandlas av myndigheterna enskilt och om det krävs i samverkan. Behandling av sådana personuppgifter får endast ske om förutsättningarna i artikel 9.2 är uppfyllda, till exempel om det är nödvändigt av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Behandlingen ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. I förarbetena till dataskyddslagen görs bedömningen att det är ett viktigt allmänt intresse att myndigheterna kan sköta sitt uppdrag på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt.¹³ Det kan alltså inte uteslutas att det kommer att handla om personuppgifter som till exempel avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter samt religiös eller filosofisk övertygelse (artikel 9.1 EU:s dataskyddsförordning). Situationen kan till exempel aktualiseras när en tjänstemottagare klagar på leverantörens modereringsbeslut. Antalet sådana situationer är svårbedömda och därmed även omfattningen av behandlingen av integritetskänsliga uppgifter. Sannolikt kommer en större mängd ärenden avgöras redan inom ramen för leverantörernas klagomålsfunktion och därmed blir myndigheternas behandling begränsad. Detta då det i huvudsak är grunden för leverantörens modereringsbeslut såsom till exempel leverantörens

¹³ Prop. 2017/18:105, Ny dataskyddslag s. 85.

allmänna villkor som kan behöva utredas och då huruvida exempelvis avlägsnande av tjänstemottagarens information skett i strid med dessa.

De personuppgifter som behandlas i ett DSA-ärende kan även utgöra känsliga personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen. Det finns generell kompletterande reglering avseende känsliga personuppgifter i 3 kap. 3 § dataskyddslagen (hänvisar till artikel 9.2 i EU:s dataskyddsförordning) för myndigheter. I 3 kap. 3 § andra stycket dataskyddslagen föreskrivs ett förbud mot att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter. Utredningen bedömer att detta sökförbud, tillsammans med regleringen i OSL är tillräckliga skyddsåtgärder eftersom det inte rör sig om omfattande personuppgiftsbehandling i myndigheternas kärnverksamhet. Det finns därmed förutsättningar för de behöriga myndigheterna att behandla känsliga personuppgifter.

En ökad hantering av personuppgifter innebär risker för skyddet av den personliga integriteten. Vikten av att genomföra de åtgärder som följer av DSA för att uppnå syftet en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö väger dock, särskilt med hänsyn till den begränsade omfattningen på personuppgiftsbehandlingen, tyngre än integritetsriskerna. DSA och de förslag som utredningen lämnar kommer att leda till ökad hantering av personuppgifter. Enligt utredningens mening står behandlingen av personuppgifter dock i proportion till det eftersträlvade syftet med regelverket och får anses godtagbar.

9 Tvistlösning utanför domstol

9.1 Inledning

9.1.1 Tvistlösning utanför domstol i EU:s förordning om digitala tjänster

Tjänstemottagare ska enligt artikel 21.1 i DSA ha rätt att vända sig till varje, i enlighet med DSA, certifierat tvistlösningsorgan för att lösa tvister som gäller onlineplattformleverantörers modereringsbeslut. Det kan till exempel röra sig om tvister till följd av avlägsnande av information som en användare av en digital plattform har laddat upp. Sådana tvister kan uppkomma när klagomål har framställts till leverantören men inte har kunnat lösas genom leverantörens interna system för hantering av klagomål. Tvistlösningsorganet kan vara en redan befintlig aktör som certifieras av samordnaren för digitala tjänster med stöd av artikel 21.3 i DSA eller ett organ som en medlemsstat enligt artikel 21.6 väljer att inrätta särskilt för ändamålet. Om ett sådant organ för tvistlösning utanför domstol certifieras av samordnaren för digitala tjänster enligt artikel 21.3, bör certifieringen vara giltig i samtliga medlemsstater.¹

De tjänstemottagare som omfattas av rätten till tvistlösning är alla de, mot vilka beslut som avses i artikel 20.1 i DSA riktas, det vill säga alla som berörs av ett modereringsbeslut. Detta inbegriper individer eller enheter som har lämnat in en anmälan. De beslut som kan angripas genom en begäran om tvistlösning är dels onlineplattformsliverantörens beslut efter att denne har mottagit en anmälan, dels andra beslut som fattas av leverantören med motiveringen att den information som tillhandahålls av mottagaren utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med plattformens allmänna villkor. I artikel 20.1 specificeras besluten:

¹ DSA skäl 59.

- a) beslut om huruvida informationen ska avlägsnas eller göras oåtkomlig eller dess synlighet begränsas,
- b) beslut om huruvida tillhandahållandet av tjänsten till mottagarna, helt eller delvis, ska avbrytas tillfälligt eller avslutas,
- c) beslut om huruvida mottagarnas konto ska stängas tillfälligt eller avslutas, och
- d) beslut om huruvida möjligheten att monetarisera information som tillhandahålls av mottagarna ska upphävas tillfälligt, avslutas eller på annat sätt begränsas.

Ett organ för tvistlösning utanför domstol ska möjliggöra opartisk tvistlösning och får inte frånta tjänstemottagaren det rättsskydd som erbjuds i nationell rätt. Resultatet av förfarandet för tvistlösning utanför domstol är inte bindande och hindrar inte parterna från att inleda rättsliga förfaranden avseende samma tvist.²

Enligt artikel 21.6 i DSA får medlemsstaterna inrätta organ för tvistlösning utanför domstol och medlemsstaterna ska säkerställa att det eventuella inrättandet inte påverkar utrymmet för samordnaren att certifiera de organ som uppfyller villkoren i artikel 21.3 i DSA. I skäl 59 framhålls att det inte åligger medlemsstaterna att inrätta sådana organ för tvistlösning utanför domstol. Artikel 21.6 ger endast en sådan möjlighet. Samordnaren för digitala tjänster kan certifiera ett befintligt eller nyinrättat organ som uppfyller kraven på bland annat oberoende, sakkunskap på ett eller flera områden och som kan lösa tvister på ett lättillgängligt, snabbt, effektivt och kostnadseffektivt sätt samt med tydliga och rättvisa förfaranderegler, även om medlemsstaten inte inrättar ett organ för tvistlösning utanför domstol.

9.1.2 Allmänt om tvistlösning utanför domstol i Sverige

Den form för tvistlösning som det allmänna tillhandahåller för att slita tvister på privaträttens område är i första hand den rättskipning som domstolar utövar. Med alternativ tvistlösning avses sådan tvistlösning som i stället sker utom domstol. Om parterna i en privaträttslig tvist, där förlikning är tillåten, vill lösa tvisten utom domstol, är de i princip

² DSA skäl 59.

fria att göra detta och de kan därvid själva komma överens om villkoren för förfarandet.

För att vara ett relevant alternativ till ett domstolsförfarande bör ett tvistlösningsförfarande i allmänhet vara snabbt, billigt och enkelt utan att avkall görs på rättssäkerheten. Det innebär att frågor om exempelvis kostnader för ansökningsavgifter och arvoden samt frågor om förfarandets omfattning aktualiseras vid utformningen av förfarandet. Det senare inkluderar frågor om hur mycket skriftväxling som ska se, hur långa yttrandefrister som bör ges, vilka typer av bevisning som ska kunna läggas fram (muntlig eller skriftlig), hur omfattande bevisningen får vara samt vilka typer av tvister – om man ser till komplexitet – som lämpar sig för alternativ tvistlösning. Dessutom är det viktigt att relevant sak- och branschkunskap finns representerad inom ett tvistlösningsförfarande och att förfarandet förutom att vara effektivt, även uppfyller krav på oberoende, opartiskhet, öppenhet och rättvisa förfaranderegler.

Kammarkollegiet har i uppdrag att pröva och godkänna alternativa tvistlösningsorgan i Sverige enligt lagen om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden (2015:671) på konsumenträttens område. Myndigheten följer upp och kontrollerar att de godkända organen uppfyller krav på sakkunskap, oberoende, opartiskhet, öppenhet, effektivitet och rättvisa förfaranderegler.

9.1.3 Exempel på alternativa tvistlösningsformer i Sverige

Skiljeförfarandet är en vanlig form av alternativ tvistlösning, inte minst i kommersiella frågor. Parter kan avtala om att tvister dem emellan ska avgöras av en eller flera skiljemän (skiljeavtal). Parterna svarar då för kostnaderna för förfarandet och detta alternativ har därför inte ansetts lämpligt för tvister mellan näringsidkare och konsument (se 6 § lagen, 1999:116, om skiljeförfarande).

Parter kan även komma överens om att anlita en neutral part för att få hjälp att träffa en förlikning (medling) eller enas om att inleda egna förlikningsförhandlingar. Med medling avses i allmänhet ett strukturerat förfarande genom vilket parterna söker lösa den uppkomna tvisten på frivillig väg med hjälp av en utomstående part, en medlare. Det är alltså i stor utsträckning möjligt att gemensamt bestämma tillvägagångssättet för att lösa en tvist. Detta gäller i alla tvister i frågor som parter kan

träffa förlikning om och således även i tvister i anledning av beslut om exempelvis avlägsnande av innehåll på en onlineplattform.

På vissa områden har speciella tvistlösningsformer inrättats. Det finns exempelvis skiljenämnder som är mer eller mindre fast etablerade. Som exempel kan nämnas Idrottens skiljenämnd, som enligt regler som Riksidrottsförbundets styrelse har beslutat, avgör vissa tvister mellan förbundets medlemmar.

På arbetsrättens område finns Medlingsinstitutet, som är en myndighet under regeringen med ansvar för den statliga medlingsverksamheten och uppgift att verka för en väl fungerande lönebildning.

På konsumentområdet finns regler om detta i den ovan nämnda lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden. I lagen regleras behörigheten för Allmänna reklamationsnämnden (ARN), som är en förvaltningsmyndighet, och för fristående nämnder som godkänts av Kammarkollegiet, vilket skett för bland annat Fastighetsmarknadens reklamationsnämnd och Nämnden för Rättskyddsfrågor.

Utanför konsumentområdet finns det inte några särskilda bestämmelser om nämnder för tvistlösning (annat än i fråga om skiljenämnder). Det är emellertid inte ovanligt att privata nämnder sliter tvister mellan enskilda. Det förekommer exempelvis att parter i kommersiella förhållanden kommer överens om att inrätta en särskild nämnd i anslutning till ett specifikt projekt och åtar sig följa nämndens slutsatser under de förutsättningar som följer av deras överenskommelse.

Ett exempel på ett särskilt tvistlösningsorgan är Internetstiftelsen i Sverige, som är en oberoende allmännyttig organisation med ansvar för administrationen och den tekniska driften av det svenska domännamnregistret. Internetstiftelsen i Sverige anlitar personer med särskilda kunskaper för att lösa tvister mellan enskilda om vem som har bäst rätt till ett domännamn med toppdomänen .se.

Härutöver finns det organ som, inom ramen för den självreglering som gäller, tar upp anmälningar inom sina områden för bedömning såsom till exempel Reklamombudsmannen och Medicombudsmannen.

9.2 Överväganden om inrättande av ett organ för tvistlösning utanför domstol enligt EU:s förordning om digitala tjänster

Utredningens bedömning: Det är för närvarande inte motiverat att föreslå att Sverige inrättar ett organ för tvistlösning utanför domstol i enlighet med artikel 21.6 i EU:s förordning om digitala tjänster. När förordningen har tillämpats under en tid bör en utvärdering göras och därefter en förnyad bedömning av nytta i förhållande till resursbehov.

Utredningen har enligt kommittédirektiven att överväga om ett organ för tvistlösning utanför domstol enligt artikel 21.6 i DSA bör inrättas i Sverige. Det handlar i så fall om att skapa förutsättningar för tvistlösning utanför domstol i tvister mellan leverantörer av förmedlingstjänster och berörda tjänstemottagare. Begreppet tjänstemottagare avser enligt artikel 3 b i DSA en fysisk eller juridisk person som använder en förmedlingstjänst. Av artikel 21.1 i DSA framgår att även den som gjort en anmälan anses som tjänstemottagare i samband med tvistlösning.

Utredningen har analyserat tre olika alternativ för inrättande av ett tvistlösningsorgan utanför domstol; ett organ inom en myndighet, ett utvidgat ansvarsområde för ett befintligt tvistlösningsorgan och ett helt nytt organ för tvistlösning. Utredningen har då utgått från att om ett sådant statligt organ inrättas bör det ha kompetens att hantera alla de tvister som kan uppkomma när det gäller beslut enligt artikel 20 i DSA. Ett sådant organ skulle alltså ha behörighet att pröva samtliga tvister mellan en tjänstemottagare och en leverantör av en förmedlingstjänst enligt DSA.

9.2.1 Tvistlösningsorgan inom myndighet

Tvistlösning inom myndigheter förekommer. Utredningen har undersökt om någon av myndigheterna PTS, MPRT eller Konsumentverket, vilka utredningen i sitt delbetänkande föreslagit som behöriga myndigheter enligt DSA, bör få i uppgift att, inom ramen för sin verksamhet utveckla ett tvistlösningsorgan som uppfyller kraven i artikel 21 i DSA.

PTS kan inom sitt område pröva tvister mellan näringsidkare enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) och lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät. PTS är behörig att pröva tvister i alla frågor som har sin grund i skyldigheter som följer av LEK eller har beslutats med stöd av lagen.³ Tvistlösningen kan till exempel gälla tolkning av förhandsregleringsbeslut som myndigheten har utfärdat, fastställande av samtrafikavgifter i fasta eller mobila nät om regleringsbeslut saknas, avtalsvillkor för tillträde till kopparaccesser eller villkor för utlämnande av abonnentuppgifter. Tvistlösningen kan således avse två näringsidkare som genom tvistlösningen kan få stöd i tolkningen av ett beslut som fattats inom ramen för PTS regulatoriska verksamhet. Om det med hänsyn till den frågeställning som tvisten aktualiserat är lämpligare att den avgörs genom en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen, får tillsynsmyndigheten besluta att inte ta upp tvisten för avgörande.⁴ Tvistlösning enligt lagen om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät avser skyldigheter som anges i lagen. PTS tvistlösning skiljer sig alltså väsentligt från tvistlösning enligt artikel 21 i DSA.

Varken MPRT eller Konsumentverket har idag intern tvistlösning inom respektive myndighets ordinarie organisation. Däremot har MPRT ett självständigt organ som kan pröva frågor inom medieområdet, vilket behandlas i nästa avsnitt

Ett tvistlösningsorgan inom en myndighet för DSA-tvister skulle, enligt utredningens mening, behöva vara fristående från myndighetens tillsynsverksamhet så att myndighetens ställningstaganden eller tidigare beslut inom ramen för tillsynsarbetet inte kan misstänkas föregripa tvistlösningen. Det innebär att tillsynsverksamheten inte ska påverka – eller ens ge anledning att ifrågasätta – förutsättningarna för en opartisk tvistlösning mellan en tjänstemottagare och en leverantör av förmedlingstjänst. Om exempelvis tillsyn inletts på grund av påståenden om att en leverantör inte tillämpar sina allmänna villkor i enlighet med artikel 14 i DSA, kan det vara problematiskt att inom samma myndighet pröva en tvist angående tillämpningen av dessa allmänna villkor.

Till detta kommer att även om en av de tre myndigheterna skulle kunna separera tillsyn och tvistlösning på ett tillräckligt tydligt sätt, så har ingen av de tre myndigheterna i dag kompetens på alla de om-

³ 11 kap. 4 § LEK.

⁴ Prop. 2021/22:136, Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, s. 348.

råden som kan komma att bli aktuella för tvistlösning utanför domstol. Det skulle därmed krävas en omfattande kompetensuppbyggnad inom den myndighet som skulle få i uppgift att utveckla ett tvistlösningsorgan för att kunna hantera samtliga tvister som kan komma att aktualiseras. Vissa tvistefrågor skulle med nödvändighet komma att avse förhållanden utan någon tydlig koppling till myndighetens övriga sakområde.

Enligt utredningens mening är det mindre lämpligt, av skäl som framgår ovan, att tillsyn och tvistlösning integreras i en och samma verksamhet. Detta talar emot att ett tvistlösningsorgan inrättas inom ramen för den digitala samordnarens eller en annan behörig myndighets ordinarie verksamhet.

9.2.2 Befintligt organ

Utredningen har undersökt de befintliga organ för tvistlösning utanför domstol som finns med koppling till de frågor som DSA reglerar (medie- och konsumentområdet). För att vara ett relevant alternativ till ett domstolsförfarande är det, som utredningen konstaterat ovan, viktigt att sak- och branschkunskap finns representerad inom ett tvistlösningsförfarande och att förfarandet förutom att vara effektivt, även uppfyller bland annat krav på opartiskhet och rättvisa förfaranderegler.

ARN skulle kunna vara en möjlig tvistlösningsmekanism utanför domstol för vissa tvister inom ramen för DSA. ARN är en egen myndighet som prövar tvister mellan konsumenter och näringsidkare och rekommenderar en lösning. En konsument som är missnöjd med en vara eller en tjänst kan vända sig till ARN för att få en kostnadsfri prövning av tvisten.

De tvister som kan prövas utanför domstol enligt artikel 21 i DSA (modereringsbeslut som avses i artikel 20 i DSA) rör själva tillgången till förmedlingstjänsten och skiljer sig från de förmögenhetsrättsliga frågor som normalt behandlas av ARN. I många fall kan det vara svårt att i ett förhållande mellan en tjänstemottagare och en leverantör av en förmedlingstjänst sätta ett ekonomiskt värde på de åtgärder som kan bli föremål för en tvist. ARN kan inte heller med nuvarande ansvarsområde pröva tvister mellan leverantörer av förmedlingstjänster och sådana tjänstemottagare som är näringsidkare.

Granskningsnämnden för radio och tv (granskningsnämnden) är ett självständigt organ inom MPRT. Granskningsnämnden har i dag tillsyn över att leverantörer av videodelningsplattformar under svensk jurisdiktion följer bestämmelser om produktplacering, sponsring och reklam i radio- och tv-lagen.

Det kan nämnas att MPRT den 10 juni 2022 redovisade ett regeringsuppdrag att påbörja ett arbete med att utveckla en mekanism för tvistlösning enligt kraven i artikel 28 b. 7 i direktiv 2010/13/EU (AV-direktivet), i lydelsen enligt direktiv (EU) 2018/1808 (ändringsdirektivet). Den tvistlösningsmekanism som analyseras i rapporten är en opartisk tvistlösning mellan användare och leverantörer av videodelningsplattformar som ska vara fristående från myndigheten. I sin rapport uttalar MPRT att en nämnd generellt sett är att föredra framför ett system med enskilda tvistlösare. Myndigheten förordar således att en nämnd bestående av ett flertal personer som besitter olika typer av relevanta erfarenheter och kunskaper ska hantera tvistlösningen enligt AV-direktivet. Myndigheten förordar att granskningsnämnden ska ges detta uppdrag.⁵

Den typ av tvister som skulle vara aktuella för det tvistlösningsorgan som MPRT har föreslagit kan ha paralleller med de tvister som kan väntas uppstå inom ramen för DSA men uppvisar även skillnader. Det bör särskilt framhållas att tvistlösning enligt DSA avser enskilda modereringsbeslut medan tvistlösning enligt AV-direktivet avser hur innehållet på en plattform ska organiseras, till exempel lämpliga åtgärder för ålderskontroll. Innehållsprövning enligt AV-direktivets bestämmelser om bland annat reklam ska även fortsättningsvis enligt förslaget ske inom ramen för granskningsnämndens tillsynsverksamhet, inte tvistlösningen.

Då många videodelningsplattformar kan anses vara förmedlingstjänster i DSA:s mening, det vill säga förmedlar innehåll mellan tjänstemottagare kan de komma att träffas av kraven i både AV-direktivet och DSA. Om granskningsnämndens uppdrag utökas i enlighet med MPRT:s förslag, skulle påtagliga samordningsvinster och tillvaratagande av kompetens kunna uppnås om uppdraget i ett senare skede skulle vidgas ytterligare till att även omfatta tvister enligt DSA. Det finns dock ett flertal frågor som skulle behöva utredas vidare inför ett sådant utvidgande, bland annat möjligheten att hantera alla slags DSA-tvister

⁵ Tvistlösning mellan användare och leverantörer av videodelningsplattformar. Ett påbörjat arbete med att utveckla en mekanism för opartisk tvistlösning, dnr: 21/02768, s. 70 ff.

samt potentiell överlappning med granskningsnämndens tillsynsverk-samhet och därmed eventuella problem i förhållande till kravet på att tvistlösningen ska vara opartisk.

9.2.3 Nytt organ

Utredningen har slutligen undersökt alternativet att inrätta ett helt nytt självständigt tvistlösningsorgan med kompetens att hantera alla de tvister som kan tänkas uppkomma när det gäller beslut enligt arti-kel 20 i DSA.

Som utredningen har konstaterat i delbetänkandet SOU 2023:2 och ovan i detta avsnitt finns det inte någon svensk myndighet som i dag har ansvar för alla sakområden som DSA aktualiserar. På mot-svarande sätt finns det heller inget organ för tvistlösning med kompe-tens på alla dessa sakområden. För att samla relevanta kunskaper skulle en modell där exempelvis representanter från flera behöriga myndig-heter ingår i ett tvistlösningsorgan kunna övervägas. En förutsättning för organets opartiskhet är dock att ledamöterna inte arbetar inom en ordinarie tillsynsorganisation med tillsynsuppdrag på DSA-området.

Ett annat alternativ, som inte ger upphov till några organisato-riskt relaterade betänkligheter avseende opartiskhet, är att fristående experter på till exempel yttrandefrihet, konsumentfrågor och avtalsrätt förordnas som ledamöter i ett nytt tvistlösningsorgan enligt DSA. Det skulle alltså vara fråga om en nämnd som utgör en egen myn-dighet. En sådan nämnd skulle lämpligen ledas av en ordförande som är eller har varit domare. En fördel med en sådan modell är den är tyd-ligt separerad från de behöriga myndigheterna. Samtidigt skulle tvist-lösningsorganet ändå tillförsäkras den sakkunskap som är nödvändig.

För att kunna resurssätta ett sådant tvistlösningsorgan krävs kun-skap om mängden tvister och karaktären på dessa, både när det gäller sakfrågor och omfattning. Vidare måste det finnas underlag för be-dömningen att det över huvud taget uppkommer tillräckligt antal tvis-ter för att det ska motivera inrättandet av en nämnd. Av det skälet är utredningen av uppfattningen att ett ställningstagande i frågan bör göras när förordningen tillämpats under något eller några år. De anmäl-ningar som rapporteras enligt artikel 15 och antalet klagomål som in-kommer enligt artikel 20 i DSA kan ge en vägledning om mängden och karaktären på de tvister som ett tvistlösningsorgan skulle komma

att få hantera. Eftersom de tvistlösningsorgan en tjänstemottagare kan välja enligt artikel 21.1 inte begränsar sig till dem som har certifierats av samordnaren för digitala tjänster i ett visst land och eftersom certifiering enligt skäl 59 bör vara giltig i samtliga medlemsstater, kan det även vara av intresse att ta reda på motsvarande siffror i andra medlemsstater.

9.2.4 Sammanvägd bedömning

Utredningen har alltså att överväga om ett organ för tvistlösning utanför domstol ska inrättas. Utredningen kan konstatera att, oavsett om det gäller inrättande av ett tvistlösningsorgan inom en myndighet, ny behörighet till ett befintligt organ eller inrättande av ett nytt fristående organ, så är det resurskrävande. Att inrätta ett organ inom en myndighet skulle kräva resurser då verksamheterna endast organisatoriskt skulle kunna dra nytta av varandra men däremot inte dela arbetsuppgifter med tillsynsorganisationen. För befintliga organ skulle det kräva betydande resurser att utvidga tillämpningsområdet och bygga upp kompetens för att hantera den bredd av ärenden som DSA kan aktualisera. Inget av alternativen är i dag tillgängligt med endast mindre justeringar av befintlig verksamhet. Att inrätta ett helt nytt tvistlösningsorgan torde vara än mer resurskrävande.

Förväntad nytta måste ställas i relation till om inrättandet kan bedömas kostnadseffektivt i dagsläget. Det är utredningens bedömning att det finns stora osäkerhetsfaktorer avseende framtida tvisters antal, omfattning, karaktär, sakområden och partsställning och att det inte finns underlag för att göra dessa överväganden med rimliga krav på saklighet. Detsamma gäller processuella regler för tvistlösningen. För att kunna lämna förslag på adekvata regler behövs närmare kunskap om vilken typ av modereringsbeslut som kommer att bli föremål för tvistlösning och om de (i huvudsak) ska anpassas för exempelvis både konsumenttvister och för tvister mellan stora företag som många gånger använder sig av juridiska ombud.

På sikt kan det med all sannolikt föreligga ett mer robust underlag för en sådan bedömning. Underlaget kan då bygga på erfarenheter av vilken typ av klagomål som tjänstemottagarna anför och vilka tvister som därigenom uppstår, det vill säga vilken kompetens som krävs hos organet, huruvida samordnaren för digitala tjänster certifierat organ i

Sverige och i så fall hur ofta dessa tvistlösningsorgans tjänster efterfrågas. Det kan då bedömas i vad mån konsumenttvister eller tvister mellan näringsidkare är dominerande. Det skulle också ge vägledning i fråga om det är lämpligt att inrätta ett helt nytt organ eller om typen av tvister indikerar att ett effektivt sätt skulle vara att utvidga ett befintligt organs verksamhet. Huruvida ett statligt inrättat tvistlösningsorgan i Sverige behövs kan också bero på hur många och vilka tvistlösningsorgan som då har certifierats av samordnare för digitala tjänster både i Sverige och i andra medlemsstater. Erfarenheter från andra medlemsstater kan också ge ytterligare underlag för överväganden när DSA har tillämpats något år.

Det finns en nytta för tjänstemottagarna i att kunna erbjudas ett relevant alternativ till ett domstolsförfarande som är snabbt, billigt och enkelt utan att avkall görs på rättssäkerheten. Detta torde vara bakgrunden till tillkomsten av artikel 21 i DSA. Det är samtidigt av högsta vikt att kraven i artikel 21.3 uppfylls, bland annat när det gäller relevant sakkunskap. Förfarandet bör, förutom detta, även uppfylla krav på tydlighet och rättvisa (artikel 21.3 första stycket punkten f).

Mot nyttan för tjänstemottagarna måste ställas de osäkerhetsfaktorer i form av behov som är förknippade med tillämpningen av DSA i Sverige och effektiviteten i att inrätta ett tvistlösningsförfarande som inte träffar rätt kompetens- och efterfrågemässigt. Antalet och storleken av de leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i Sverige (och i övriga EU) är osäkert. Det är även osäkert i vilken utsträckning anmälningarna eller klagomålen slutligt kommer att hanteras inom leverantörens interna system så att parterna är nöjda och utan behov av tvistlösning. Det kan inte heller uteslutas att vissa tvister löses i domstol. Till detta kommer att tjänstemottagare som är missnöjda med modereringsbeslut i stället för tvist kan välja att lämna in klagomål hos behörig myndighet för inledande av tillsyns- ärende. Vad ärenden kan komma att handla om och därmed vilken kompetens som kommer att krävas för att avgöra tvister, är ytterligare en osäkerhetsfaktor. Härtill kommer att certifieringen gäller inom hela unionen och det påverkar sannolikt också kapacitet- och kompetensbehoven hos organet.

Den sammantagna bedömningen och intresseavvägningen utifrån dessa osäkerhetsfaktorer har lett till att utredningen i dagsläget inte ser det motiverat att föreslå inrättande av ett organ för tvistlösning utanför domstol. Det kan inte bedömas vara kostnadseffektivt. Inte

heller finns det förutsättningar att med nuvarande kunskap bedöma hur ett sådant organ ska utformas för att på bästa sätt tillgodose parternas berättigade anspråk på en rättssäker, effektiv och kompetent prövning. Utredningen anser däremot att en utvärdering bör göras senast tre år efter att förordningen börjat tillämpas. Det borde då gå att med betydligt större precision bedöma efterfrågan samt kompetens- och resursbehov.

10 Övriga författningsändringar

10.1 Inledning

Enligt skäl 9 i DSA bör medlemsstaterna inte anta eller behålla ytterligare nationella krav i de frågor som omfattas av DSA, om inte annat uttryckligen anges i DSA. Detta utesluter inte möjligheten att tillämpa annan nationell lagstiftning som är tillämplig på leverantörer av förmedlingstjänster, i överensstämmelse med unionsrätten, inbegripet direktiv 2000/31/EG (e-handelsdirektivet), särskilt artikel 3 i det direktivet, om bestämmelserna i nationell rätt eftersträvar andra legitima mål av allmänt intresse än dem som eftersträvas med DSA.

Enligt artikel 89 utgår vissa bestämmelser i e-handelsdirektivet, eftersom de ersätts av motsvarande bestämmelser i DSA.

Utredningen ska enligt kommittédirektivet analysera i vilken utsträckning det är nödvändigt eller lämpligt att ändra eller komplettera svensk rätt med anledning av DSA och lämna nödvändiga författningsförslag. De författningar som enligt utredningen aktualiseras är e-handelslagen och BBS-lagen.

10.2 Lagen om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster

10.2.1 Inledning

E-handelslagen innehåller genomförandet av större delen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet). E-handelsdirektivet är i vissa delar föregångare till DSA och tillkom med syftet att bidra till en väl fungerande inre marknad genom att säkerställa

fri rörlighet för informationssamhällets tjänster mellan EU:s medlemsstater och inom EES.

E-handelsdirektivet och e-handelslagen tillämpas på informationssamhällets tjänster. Lagen gäller för de informationssamhällets tjänster som tillhandahålls av i Sverige etablerade tjänsteleverantörer, även om tjänsterna helt eller delvis riktar sig mot andra stater inom EES.

Även DSA gäller tillhandahållande av informationssamhällets tjänster. Förordningen tillämpas på leverantörer av dessa tjänster, om leverantörerna är etablerade inom EU på så sätt att de har sitt säte eller sin rättsliga företrädare inom EU eller om de är etablerade utanför unionen men tjänsterna har väsentlig anknytning till den, kort sagt om tjänsterna riktar sig mot en eller flera medlemsstater eller har ett betydande antal tjänstemottagare i EU.

Vissa bestämmelser i e-handelsdirektivet utgår

I artikel 89 i DSA anges att artiklarna 12–15 i e-handelsdirektivet utgår. Hänvisningar till artiklarna 12–15 i direktiv 2000/31/EG ska i stället anses som hänvisningar till artiklarna 4, 5, 6 respektive 8 i DSA.

Artiklarna 12–14 i e-handelsdirektivet avser tjänsteleverantörers villkorade frihet från juridiskt ansvar för sådan information som dessa överför eller lagrar.

Ansvar för tjänsteleverantörer som enbart vidarebefordrar information (så kallad mere conduit) behandlas i artikel 12 i e-handelsdirektivet, vilket motsvarar artikel 4 i DSA. I e-handelsdirektivets artikel 13 regleras ansvaret i samband med cachning, vilket överensstämmer artikel 5 i DSA. Slutligen finns bestämmelser om ansvaret vid tillhandahållande av lagringsutrymme för information (värdtjänster) i artikel 14 i e-handelsdirektivet. I stället gäller nu artikel 6 i DSA.

Artikel 15 i e-handelsdirektivet innehåller ett förbud för medlemsstaterna att ålägga tjänsteleverantörerna en allmän skyldighet att, i samband med tillhandahållande av sådana tjänster som avses i artiklarna 12–14, övervaka den information de överför eller lagrar. Tjänsteleverantörerna får inte heller åläggas någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet. Bestämmelsen ersätts av artikel 8 i DSA.

Bestämmelser rörande villkorad ansvarsfrihet i e-handelslagen

Artikel 12 i e-handelsdirektivet genomfördes i 16 § e-handelslagen, artikel 13 i direktivet genomfördes i 17 § e-handelslagen och artikel 14 i direktivet genomfördes i 18 § e-handelslagen.

10.2.2 Överväganden och förslag

Utredningens förslag: 16–18 §§ lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster ska upphöra att gälla.

Eftersom bestämmelserna i artikel 12–14 i e-handelsdirektivet har utgått bör 16–18 §§ i e-handelslagen inte längre gälla. Eftersom artiklarna 4–6 i DSA är direkt tillämpliga behöver de upphävda bestämmelserna inte ersättas av några nya bestämmelser i svensk lag.

10.3 Lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor

10.3.1 Inledning

Lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor

Lagen i korthet

BBS-lagen ålägger ett straffrättsligt ansvar för dem som tillhandahåller så kallade elektroniska anslagstavlor, eller BBS:er (Bulletin Board Systems), samt för dem som på tillhandahållarens uppdrag har uppsikt över tjänsten. Lagen gäller dock inte för sådana tjänster som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen.

En elektronisk anslagstavla är enligt 1 § en tjänst för elektronisk förmedling av meddelanden i form av text, bild, ljud eller information i övrigt. Lagen kräver att viss information ska ges till användarna (3 §), att den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla, för att kunna fullgöra sin skyldighet enligt 5 § (se nedan), ska ha sådan uppsikt över tjänsten som skäligen kan krävas med hänsyn till omfattningen och inriktningen av verksamheten (4 §) och att den som tillhandahåller tjänster tar bort eller på annat sätt förhindrar vidare spridning av vissa meddelanden (5 § första stycket). Enligt 5 § tredje stycket BBS-lagen

gäller skyldigheten i 5 § första stycket om att ta bort vissa meddelanden också den som på tillhandahållarens uppdrag har uppsikt över tjänsten. I förarbetena anges att exempelvis en operatör, vars verksamhet är tillhandahållande av enbart nät, i det enskilda fallet kan vara ansvarig om operatören är den som faktiskt sköter en anslagstavla på uppdrag av tillhandahållaren.¹

De meddelanden som avses i 5 § är sådana med innehåll som utgör olaga hot, olaga integritetsintrång, uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott, olaga våldsskildring och offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet i 7 § terroristbrottslagen (2022:666). Därutöver avses meddelanden där det är uppenbart att användaren gjort intrång i upphovsrätt eller i rättighet som skyddas genom föreskrift i 5 kap. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk genom att sända in meddelandet.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot sina skyldigheter enligt 3 § döms till böter (6 §). Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot sina skyldigheter enligt 5 § döms till böter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst två år (7 §). I ringa fall ska det inte dömas till ansvar (7 § första stycket). Första stycket ska inte tillämpas om det för gärningen kan dömas till ansvar enligt brottsbalken, lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk eller terroristbrottslagen (2022:666) (7 § andra stycket).

Den 24 maj 2023 fattade riksdagen beslut om propositionen Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online, prop. 2022/23:71. I den föreslås bland annat en ändring i BBS-lagen som innebär att lagen inte ska tillämpas på meddelanden som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online. Lagändringen träder i kraft den 1 juli 2023.

Datorer och annan egendom som har använts som hjälpmedel vid de brott som anges i BBS-lagen kan enligt 8 § i vissa fall förklaras förverkade. Lagen ger, som nämnts i avsnitt 5.2.2 ingen möjlighet till utfärdande av sådant föreläggande att ta bort olagligt innehåll som avses i artikel 9 i DSA.

¹ Prop. 1997/98:15 s. 17.

Särskilt om uppsiktsplikten

Det framgår i förarbetena till BBS-lagen att skyldigheten enligt 5 § bör inträda i varje fall när tillhandahållaren får kännedom om förekomsten av meddelandet, antingen genom att själv läsa det eller genom att någon gör honom eller henne uppmärksam på meddelandet.² Syftet med uppsiktsplikten i 4 § är alltså att åstadkomma sådan kännedom om olagligt innehåll som bör tas bort och vidare spridning bör förhindras. Kännedomsbegreppet är centralt.

I förarbetena anges vidare att utgångspunkten för ansvaret för att ta bort vissa meddelanden bör vara att den som tillhandahåller tjänsten inte bör få gå med på eller passivt se på när användare missbrukar tjänsten. Hur en tillhandahållare praktiskt ska förfara för att uppfylla uppsiktskravet måste enligt propositionen bedömas i det enskilda fallet. Någon form av återkommande kontroll krävs dock, genom att gå igenom innehållet i den elektroniska anslagstavlan och inte lämna den utan tillsyn. Ett riktmärke bör vara att en tjänst inte bör lämnas utan tillsyn under längre tid än en vecka. Ett sätt att uppfylla uppsiktsplikten om mängden meddelanden gör det svårt att läsa alla meddelanden i tjänsten med en rimlig arbetsinsats eller till rimliga kostnader kan vara att med hjälp av en ”klagomur” ge användarna möjligheter att nå tillhandahållaren för att påtala en eventuell förekomst av straffbara meddelanden.³

EU:s förordning om digitala tjänster

Artikel 8 i DSA anger att leverantörer av förmedlingstjänster inte ska åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information som de överför eller lagrar, eller att undersöka fakta eller omständigheter som tyder på olaglig verksamhet. Detta vidareutvecklas i skäl 30, enligt vilket leverantörer av förmedlingstjänster inte, varken rättsligt eller de facto, bör omfattas av en övervakningsskyldighet när det gäller skyldigheter av allmän karaktär. Detta berör inte övervakningsskyldigheter i ett specifikt fall. Det påverkar i synnerhet inte förelägganden från nationella myndigheter utfärdade i enlighet med nationell lagstiftning. Ingenting i DSA bör enligt skäl 30 tolkas som ett åläggande av en allmän övervakningsskyldighet eller en allmän aktiv undersökningsplikt eller som

² Prop. 1997/98:15 s. 20.

³ Prop. 1997/98:15 s. 15.

en allmän skyldighet för leverantörer att vidta proaktiva åtgärder mot olagligt innehåll.

Motstridighet

Med anledning av vad som angivits ovan kan det konstateras att det finns en motstridighet mellan uppsiktsplikten i 4 § BBS-lagen och artikel 8 i DSA, som anger att det inte ska finnas några allmänna skyldigheter avseende övervakning och aktivt faktasökande. Denna motstridighet får effekt på aktörer som lyder under både BBS-lagen och DSA.

10.3.2 Överväganden och förslag

Utredningens förslag: I lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor införs en ny bestämmelse som innebär att sådana förmedlingstjänster som faller inom tillämpningsområdet för EU:s förordning om digitala tjänster undantas från kravet att ha sådan uppsikt över tjänsten som skäligen kan krävas för att fullgöra sin skyldighet att ta bort meddelandet från tjänsten eller på annat sätt förhindra vidare spridning av vissa meddelanden. En sådan skyldighet att ta bort meddelandet från tjänsten eller på annat sätt förhindra vidare spridning av vissa meddelanden ska gälla för leverantörer av sådana förmedlingstjänster som omfattas av tillämpningsområdet för EU:s förordning om digitala tjänster när det kommer till förmedlingstjänstleverantörens kännedom att ett visst innehåll finns på dess tjänst. Motsvarande ska gälla för en fysisk eller juridisk person som fått i uppdrag att sköta tjänsten.

Motstridigheten rör endast vissa aktörer

BBS-lagen gäller enligt 1 § elektroniska anslagstavlor, med vilket avses en tjänst för elektronisk förmedling av meddelanden. Av förarbetena framgår att definitionen av elektronisk anslagstavla innefattar alla tjänster för elektronisk förmedling av meddelanden. Däremot avses inte tjänster som syftar till annat än att användarna ska kunna kommuni-

cera. En informationsdatabas, till exempel en hemsida, som enbart tillhandahåller information omfattas således i normalfallet inte av lagen.⁴

DSA gäller enligt artikel 2 förmedlingstjänster, vilket i artikel 3 definieras som en av följande informationssamhällestjänster: en tjänst för enbart vidarefordran (mere conduit) enligt artikel 3 punkten g i), en cachningstjänst enligt artikel 3 punkten g ii) eller en värdtjänst enligt punkten g iii). För en definition av en informationssamhällestjänst hänvisas till artikel 1.1 b i direktiv (EU) 2015/1535⁵ som anger att informationssamhällets tjänster är tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

Det kan konstateras att BBS-lagen och DSA i stor utsträckning är tillämpliga på samma slags aktörer och att det för dessa aktörer finns en motstridighet mellan regelverken i fråga om uppsiktsplikten. I BBS-lagen görs dock ingen distinktion mellan elektroniska anslagstavlor som vanligtvis tillhandahålls mot ersättning och sådana som är icke-kommersiella. Lagen gäller alltså både sådana elektroniska anslagstavlor som är informationssamhällets tjänster och sådana som inte är det. I propositionen uttalas att elektroniska anslagstavlor ofta tillhandahålls av personer som inte yrkesmässigt sysslar med tjänsterna.⁶ Med den utveckling som har skett sedan propositionen skrevs utgår utredningen ifrån att en majoritet av de elektroniska anslagstavlor i dag tillhandahålls mot ersättning i någon form, men det torde även finnas en grupp där ersättning vanligtvis inte utgår.

I de fall där elektroniska anslagstavlor omfattas av begreppet informationssamhällets tjänster finns den motstridighet mellan uppsiktsplikten i 4 § BBS-lagen och artikel 8 DSA som nämnts ovan.

⁴ Proposition 1997/98:15, Ansvar för elektroniska anslagstavlor, s. 9.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

⁶ Prop. 1997/98:15 s. 17.

Ingen uppsiktsplikt för tillhandahållare av elektroniska anslagstavlor som faller inom tillämpningsområdet för EU:s förordning om digitala tjänster

Utredningen föreslår att en ny bestämmelse införs i BBS-lagen som endast gäller sådana förmedlingstjänster som faller inom DSA:s tillämpningsområde. Bestämmelsen ska innebära att uppsiktsplikten i 4 § inte bör gälla sådana tjänster.

Skyldigheten enligt 5 § BBS-lagen bör även fortsättningsvis inträda i varje fall när tillhandahållaren får kännedom om förekomsten av meddelandet, antingen genom att själv läsa det eller genom att någon gör honom eller henne uppmärksam på meddelandet. Detta sker dock inte genom en uppsiktsplikt, utan genom kännedom uppkommer på annat sätt. Det bör inte finnas några formkrav för hur informationen ska ha kommit till leverantörens kännedom. Exempel kan dock vara att information har inkommit via leverantörens kontaktpunkter enligt artikel 11 eller 12 i DSA, den rättsliga företrädaren enligt artikel 13 i DSA eller mekanismen för anmälan och åtgärder enligt artikel 16 i DSA, oavsett om leverantören själv administrerar kontaktpunkt eller anmälningsmekanism eller om denne har uppdragit åt annan att göra det.

Det undantag från uppsiktsplikten som utredningen föreslår omfattar även sådana som på tillhandahållarens uppdrag dittills har haft uppsikt över tjänsten. Även för någon som leverantören har givit i uppdrag att sköta tjänsten på så sätt som anges i prop. 1997/98:15 s. 17 bör skyldigheten i 5 § första stycket i stället gälla från det att information om visst innehåll kommer till deras kännedom. En presumtion för kännedom bör gälla om den som givits i uppdrag att sköta tjänsten även har i uppdrag att sköta kontaktpunkten eller mekanismen för anmälan och åtgärder och information om visst innehåll har inkommit dit.

Eftersom utredningens förslag löser motstridigheterna mellan BBS-lagen och DSA saknas det skäl att vidta några andra åtgärder avseende BBS-lagen med anledning av DSA.

Inget förslag om ändrad uppsiktsplikt avseende andra elektroniska anslagstavlor

Utredningens förslag om undantag gäller endast förmedlingstjänster som faller inom DSA:s tillämpningsområde. Inget förslag lämnas om ändrad uppsiktsplikt avseende sådana elektroniska anslagstavlor som

faller utanför detta område. Ett sådant ändringsförslag, som inte för-
anleds av förordningen, förutsätter rättspolitiska överväganden som
inte ingår i utredningens uppdrag.

Det kan samtidigt konstateras att tillhandahållare av en elektronisk
anslagstavla som inte faller under DSA:s tillämpningsområde inte har
någon skyldighet att följa DSA:s krav på att inrätta kontaktpunkter,
rättsliga företrädare (i förekommande fall) eller mekanismer för an-
mälan och åtgärder som kan leda till kännedom om olagligt innehåll
på tjänsten. De kan förstås på frivillig väg inrätta egna kontaktpunkter
och anmälningsmekanismer, men skyldigheterna i DSA tillämpas inte.

11 Förslagets konsekvenser

11.1 Konsekvensutredningens innehåll

En särskild utredare ska redovisa vilka konsekvenser i olika avseenden som förslagen i ett betänkande kan få (1 § andra stycket kommittéförordningen [1998:1474]). Om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, regioner, företag eller andra enskilda, ska enligt 14 § en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Innebär förslagen samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt ska dessa redovisas. Vid kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller regioner ska utredaren föreslå en finansiering.

I 15 § anges att om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen, för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen ska konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Om ett betänkande innehåller förslag till nya regler ska, enligt 15 a §, förslagets kostnadsmässiga och andra konsekvenser anges i betänkandet.

De största konsekvenserna av tillämpningen av DSA i Sverige för alla berörda är i huvudsak en följd av DSA i sig och de skyldigheter som följer av förordningen, inte av utredningens förslag. De förslag som lämnades i delbetänkandet får dock ekonomiska konsekvenser för samordnaren för digitala tjänster och för behöriga myndigheter, vilket redovisades i delbetänkandet. Frågan om ytterligare konsekvenser till följd av de förslag som utredningen nu lägger fram berörs nedan, bland annat för Kronofogdemyndigheten, domstolar, leverantörer av förmedlingstjänster och konsekvenser i övrigt.

11.2 Inledning

I utredningens delbetänkande SOU 2023:2 konstaterades att antalet och storleken av de leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i Sverige är osäkert. Därmed råder det också osäkerhet om ärendenas komplexitet och den kommande ärendebördan i tillsynsverksamheten. Av delbetänkandet framgår att en utvärdering av ansvarsfördelning, resursbehov och finansiering enligt utredningens bedömning bör göras när tillsynen pågått en period och andra rättsakter som har beröringspunkter med DSA har antagits.

Osäkerhetsfaktorerna kvarstår alltså och det finns enligt utredningens mening sannolikt bättre möjligheter att utvärdera också de frågor som är föremål för detta betänkande när tillsynen pågått en period. Det gäller särskilt möjlighet till avgiftsfinansiering och behov av organ för tvistlösning utanför domstol. Betydelsefulla parametrar kan då ha blivit kända genom tillämpning av DSA. Även mot bakgrund av den i hög grad föränderliga marknaden finns skäl till utvärdering efter något eller några års tillämpning.

11.3 Konsekvenser för samordnaren för digitala tjänster och övriga behöriga myndigheter

Medlemsstaterna ska enligt artikel 50 i DSA säkerställa att de behöriga myndigheterna och samordnaren för digitala tjänster har tillräckliga resurser för att på ett effektivt sätt kunna utföra de uppgifter de tilldelas och därmed uppnå förordningens mål. De behöriga myndigheterna (inklusive samordnaren för digitala tjänster) bör förses med de tekniska och finansiella resurser samt de personalresurser som de behöver för att på ett effektivt sätt kunna utföra de uppgifter som de tilldelas och därmed uppnå förordningens syfte. I delbetänkandet föreslog utredningen att PTS ska utses till behörig myndighet, tillika samordnare för digitala tjänster i Sverige och att MPRT och Konsumentverket ska utses till behöriga myndigheter. I delbetänkandet behandlas frågan om vilken arbetsbörda den löpande tillsynen över DSA kommer att innebära för myndigheterna och hur denna bör finansieras.

Utredningen gör bedömningen att inga ytterligare ekonomiska konsekvenser uppstår med anledning av slutbetänkandets förslag. De

undersökningsbefogenheter och det sanktionssystem som föreslås i slutbetänkandet kompletterar de tillsynsuppgifter som föreslagits i delbetänkandet. I delbetänkandet konstaterades att antalet och storleken av de leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i Sverige är osäkert och det har stor betydelse för tillsynsuppgiften. Därmed är, som konstaterats ovan, också ärendebördan och ärendenas komplexitet osäker. Härutöver råder det också osäkerhet om i vilken utsträckning ömsesidigt bistånd kommer att begäras. Osäkerhetsfaktorerna kvarstår.

Inte heller samordning och samverkan mellan samordnare och de behöriga myndigheterna väntas medföra ytterligare finansieringsbehov. Det förhållande att utredningen inte föreslår att ett organ för alternativ tvistlösning införs nu förväntas inte i det här läget leda till en påtagligt ökad arbetsbörda för myndigheterna, även om en konsekvens kan bli att samordnaren får certifiera fler andra organ.

11.4 Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

Enligt utredningens förslag bör Kronofogdemyndigheten ge handräckning till behörig myndighet och till kommissionen vid inspektioner. Hur många inspektioner som kan tänkas ske beror på de behöriga myndigheternas och kommissionens utredningar, men med tanke på att information även kan lämnas på frivillig väg är det troligt att inspektion kommer att ske i mycket begränsad omfattning.

Förslagen i denna promemoria innebär även att obetalda sanktionsavgifter och viten ska lämnas till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Antalet sådana mål förväntas bli mycket begränsat.

Eventuella ökade kostnader för Kronofogdemyndigheten med anledning av förslagen ska därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

11.5 Konsekvenser för Sveriges domstolar

De behöriga myndigheternas beslut enligt den nya kompletteringslag som föreslås i detta betänkande ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. De nya bestämmelserna förväntas leda till domstolsprövning endast i enstaka fall. De eventuella ökade kostnader som kan uppkomma med anledning av förslagen ska därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

11.6 Konsekvenser för leverantörer av förmedlingstjänster och övriga näringsidkare

DSA innehåller skyldigheter för leverantörer av förmedlingstjänster och kan därför väntas ge ekonomiska konsekvenser för sådana leverantörer. Förordningens innehåll och konsekvenser i sig ingår dock inte i utredningens uppdrag att bedöma.

De förslag som utredningen lämnar i slutbetänkandet om undersökningsbefogenheter respektive sanktionssystem syftar till att ge goda förutsättningar för sakkunnig tillsyn och efterlevnadskontroll. Sanktionssystemet har föreslagits på ett sätt som ska ge effektiva och, så långt som möjligt, förutsebara konsekvenser av bristande efterlevnad för både leverantörer av förmedlingstjänster och de näringsidkare som har avtal med leverantörerna.

I kommissionens konsekvensanalys, framtagen år 2020 i samband med att kommissionens förslag till förordning lämnades, gjorde kommissionen bedömningar rörande påverkan på förmedlingstjänstleverantörer.¹ Kommissionen framhåller i sin analys att förordningsförslagen medför kostnader för förmedlingstjänstleverantörer men att dessa innebär en betydande minskning jämfört med kostnader förknippade med en fragmenterad marknad. Vissa kostnader tillkommer för tekniska åtgärder för rapportering, informations- och transparenskrav men borde enligt kommissionens mening absorberas av allmänna drifts- och designkostnader.² Kommissionen framhåller vidare att det kan förväntas en positiv effekt på EU:s inre marknad och konkurrensförhållanden samt menar att det asymmetriska regelverket säkerställer små och medelstora företags respektive nystartade och växande företags möjlighet att konkurrera på marknaden. Sådana företag är i vissa fall är undantagna från bestämmelser som rör krav på aktsamhet för förmedlingstjänstleverantörer.³

Förslaget väntas inte påverka företag i andra avseenden.

¹ Impact assessment of the Digital Services Act | Shaping Europe's digital future (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/impact-assessment-digital-service-act>, hämtad 2023-05-31).

² Commission Staff Working Document Impact Assessment (2020) 348 s. 53 f.

³ Commission Staff Working Document Impact Assessment, Executive Summary (2020) 349, s. 2.

11.7 Konsekvenser för brottslighet och det brottsförebyggande arbetet

DSA kan i sig leda till att näringsidkare avskräcks från att sälja produkter eller tjänster i strid med tillämpliga regler⁴ och att möjligheterna att upptäcka och åtgärda olagligt innehåll på förmedlingstjänsterna ökar. Dessutom inrättas en skyldighet att anmäla misstanke om brott, vilket kan förhindra brott eller bidra till att de klaras upp. Detta är dock en konsekvens av DSA och inte av utredningens förslag.

Utredningens förslag om vilka myndigheter som bör utses till behöriga myndigheter, samordnare för digitala tjänster respektive att specificera vilken myndighet som är mottagare för anmälan om misstanke om brott förväntas bidra till en effektiv tillämpning av de bestämmelser i DSA som syftar till att förhindra olaglig verksamhet.

Utredningens förslag till bestämmelse om att anmälan av misstanke om brott enligt artikel 18.1 i DSA ska göras till Polismyndigheten innebär inte någon ny uppgift för myndigheten.

I övrigt bedöms förslagen i detta betänkande inte ha särskilda konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet.

11.8 Övriga konsekvenser

Utredningens förslag överensstämmer med EU-rätten och följer kravet i artikel 49 att medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av förordningen. Av kravet i artikel 52 i DSA följer att medlemsstaterna ska fastställa regler för sanktioner och av kraven i artiklarna 49 och 84 följer att bestämmelser behövs avseende samordning och informationsutbyte.

Förslaget väntas inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män, för de nationella klimat- och miljömålen eller för de integrationspolitiska målen.

Konsekvenserna för grundläggande fri- och rättigheter är snarare en följd av DSA än av utredningens förslag i detta delbetänkande. Genom det föreslagna uppdraget till MPRT kommer dock en myndighet med hög kompetens på området att behandla frågor om yttrandefrihet. Det är utredningens bedömning att detta är ägnat att bidra till

⁴ DSA skäl 72.

upprätthållandet av grundläggande fri- och rättigheter. Utredningen har dessutom i sitt förslag till sanktionssystem beaktat konsekvensen av alltför långtgående sanktioner när det gäller överträdelser som skulle kunna få effekter på yttrandefriheten.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG.

Förordningen kallas i denna lag EU:s förordning om digitala tjänster.

I paragrafen anges lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Av *första stycket* framgår att syftet med lagen är att komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (i författningskommentaren kallad DSA). Eftersom lagen kompletterar DSA ska den läsas tillsammans med denna förordning och kan inte tillämpas fristående.

Hänvisningar till förordningen är i huvudsak dynamiska. Det innebär att hänvisningen avser DSA i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. I 2 kap. 24 § görs dock hänvisning till DSA i dess ursprungliga lydelse. Det innebär att denna bestämmelse i stället innehåller en statisk hänvisning till förordningen, det vill säga förordningens lydelse i den ursprungliga versionen gäller vid tillämpning.

I *andra stycket* anges att nämnda förordning i denna lag kallas EU:s förordning om digitala tjänster.

Definitioner

2 § Ord och uttryck har samma betydelse i denna lag som i EU:s förordning om digitala tjänster, om inte annat anges.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Av paragrafen framgår att de ord och uttryck som används i lagen ska förstås på samma sätt som i DSA, om inget annat anges. Det innebär att definitionerna i artikel 3 i DSA även gäller vid tillämpningen av lagen, om inget annat anges. Också sådana ord och uttryck som används i DSA utan att definieras där, ska tolkas och tillämpas på samma sätt när de förekommer i lagen.

I lagen görs dock vissa anpassningar till svensk rättsordning, vilket innebär att annan terminologi kan användas. Som exempel kan anges att i stället för böter för bristande efterlevnad av undersökningsåtgärd används ordet utredningsskadeavgift (2 kap. 2 § 4) och i stället för böter vid bristande efterlevnad av DSA:s materiella förpliktelser används ordet sanktionsavgift (2 kap. 2 § 5).

Behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster

3 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer

1. är behörig myndighet enligt EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag och
2. är samordnare för digitala tjänster enligt samma förordning och denna lag.

Paragrafen reglerar behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 4.3 och i delbetänkandet *EU:s förordning om digitala tjänster – frågan om behöriga myndigheter* (SOU 2023:2).

Enligt paragrafens *första punkt* är den eller de myndigheter som regeringen bestämmer behöriga myndigheter enligt DSA och denna lag. Detta innebär att de behöriga myndigheterna för svenskt vidkommande ska utöva tillsyn och vidta åtgärder för efterlevnadskontroll enligt artikel 49.1 i DSA och denna lag.

Av den *andra punkten* framgår att den myndighet som regeringen utser är samordnare för digitala tjänster enligt DSA och denna lag. Därmed ska samordnaren för svenskt vidkommande vidta alla åtgärder som enligt DSA åligger en samordnare för digitala tjänster.

Ansvarsfördelningen mellan behöriga myndigheter regleras i förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster, (i författningskommentaren kallad kompletteringsförordningen), se avsnitt 1.4.

Avgifter

4 § En behörig myndighet får ta ut avgifter för sin verksamhet enligt EU:s förordning om digitala tjänster, denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgiftssystemets utformning.

Paragrafen öppnar för att behörig myndighet ska kunna ta ut avgifter för den del av sin verksamhet som följer av DSA, denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.6

Enligt *första stycket* får behörig myndighet, inklusive samordnare för digitala tjänster, ta ut avgifter för sin verksamhet enligt DSA, denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

I *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgiftssystemets utformning. Sådana föreskrifter kan exempelvis avse avgiftsuttag vid certifiering av organ för tvistlösning utanför domstol enligt artikel 21 i DSA eller för hanteringen av ansökningar om att bli utsedd till betrodd anmälare enligt artikel 22 i samma förordning.

2 kap. Tillsyn och sanktioner

Tillsynens omfattning

1 § De befogenheter som behöriga myndigheter har enligt artikel 51 i EU:s förordning om digitala tjänster, denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen gäller vid tillsyn och efterlevnadskontroll avseende bestämmelserna i

1. EU:s förordning om digitala tjänster,
2. delegerade akter och genomförandekter som Europeiska kommissionen antar som kompletterar EU:s förordning om digitala tjänster,
3. denna lag,
4. föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag och
5. åtaganden som behöriga myndigheter har gjort bindande.

Paragrafen anger området inom vilket samordnaren för digitala tjänster och de övriga behöriga myndigheterna ska utöva tillsyn. Den kompletterar de regler om *befogenhet* som finns i artiklarna 51 och 49.4 i DSA och 2 kap. 2 § i lagen samt de regler om *behörighet* som finns i artiklarna 56 och 49.4 i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.3.

I paragrafen anges att tillsynen omfattar efterlevnaden av bestämmelser i DSA, de delegerande akter och genomförandeakter som kommissionen har antagit med stöd av förordningen, denna lag, föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen och åtaganden som behöriga myndigheter gjort bindande.

Den rättsliga grunden för de i den andra punkten nämnda akterna är delegation till kommissionen enligt artikel 87 i DSA.

I den femte punkten inkluderas i tillsynsområdet även åtaganden som har gjorts bindande med stöd av förordningen. Sådana åtaganden kan ha gjorts bindande genom beslut av en behörig myndighet i Sverige eller i någon annan medlemsstat enligt artikel 51.2 första stycket a i DSA eller av kommissionen enligt artikel 71. Åtaganden som godkänts och gjorts bindande ska ses som en precisering av hur leverantören i fråga ska efterleva DSA.

Befogenhet och åtgärder

2 § Utöver de befogenheter som en behörig myndighet har enligt artikel 51.1 a och c, 51.2 första stycket a och 51.3 i EU:s förordning om digitala tjänster får behörig myndighet

1. försegla företagslokaler, bokföring och affärshandlingar i enlighet med 6 § i samband med inspektion,

2. beordra att överträdelser upphör och, när så är lämpligt, föreskriva avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster,

3. vidta interimistiska åtgärder enligt artikel 51.2 första stycket e i EU:s förordning om digitala tjänster,

4. ålägga utredningsskadeavgift för bristande efterlevnad av undersökningsåtgärd med stöd av artikel 51.1 i EU:s förordning om digitala tjänster, i enlighet med artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i samma förordning, och vid bruten försegling enligt 6 § i detta kapitel,

5. ålägga sanktionsavgift för bristande efterlevnad av EU:s förordning om digitala tjänster i enlighet med artikel 51.2 första stycket c i samma förordning och

6. förena beslut med vite i enlighet med artikel 51.2 första stycket d i EU:s förordning om digitala tjänster.

Paragrafen anger de befogenheter en behörig myndighet har enligt DSA och lagen. Den kompletterar artikel 51 i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3 och 7.4.

I paragrafen upplyses inledningsvis om de befogenheter som behörig myndighet har enligt bestämmelser i artikel 51 i DSA som är direkt tillämpliga, det vill säga som inte lämnar utrymme för medlemsstaten att göra vägval i fråga om vilken typ av myndighet som ska ges befogenheten eller vilken befogenhet som ska ges till myndigheten. Sedan anges vilka befogenheter som denna lag med stöd av artikel 51 därutöver ger behöriga myndigheter. Det avser alltså befogenheter där DSA lämnar utrymme för medlemsstaterna att välja mellan att ge befogenheten direkt till en behörig myndighet eller ge den behöriga myndigheten befogenhet att begära att andra offentliga eller rättsliga myndigheter beslutar om en viss undersökningsåtgärd.

De bestämmelser som är tillämpliga på samordnare för digitala tjänster i artiklarna 51 och 56 i DSA ska enligt artikel 49.4 i samma förordning även tillämpas på övriga behöriga myndigheter som medlemsstaterna utser. Befogenhetsbestämmelserna gäller alltså även andra behöriga myndigheter än samordnaren för digitala tjänster.

Behöriga myndigheter har enligt artikel 51.1 a i DSA befogenhet att ålägga leverantörer av förmedlingstjänster och vissa andra personer att tillhandahålla information om en misstänkt överträdelse. Artikel 51.1 c ger behöriga myndigheter befogenhet att be varje anställd eller företrädare för leverantörerna eller andra utpekade personer att förklara all information som rör en misstänkt överträdelse. I artikel 51.2 första stycket a ges behöriga myndigheter rätt att godkänna åtaganden och göra dem bindande. Slutligen ges i artikel 51.3 behöriga myndigheter befogenhet att dels ålägga leverantörernas ledningsorgan att granska en viss situation och lägga fram en åtgärdsplan, dels befogenhet att begära att den behöriga rättsliga myndigheten fattar beslut om en tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en viss tjänst eller ett visst onlinegränssnitt. I 3 § första stycket 2 anges att allmän förvaltningsdomstol är rätt domstol att fatta beslut om en sådan begränsning av mottagarnas tillgång till en viss tjänst eller ett visst onlinegränssnitt, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

Enligt *första punkten* har en behörig myndighet befogenhet att försegla företagslokaler, folkbokföring och affärshandlingar i enlighet med 6 § i samband med inspektion.

I *andra punkten* anges att en behörig myndighet har befogenhet att beordra att överträdelser upphör och, när så är lämpligt, föreskriva avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket b i DSA. Detta innebär alltså att myndigheterna får meddela förelägganden som på ett preciserat sätt anger vilka åtgärder en leverantör av en förmedlingstjänst ska vidta eller underlåta för att en överträdelse ska upphöra.

Av *tredje punkten* framgår att en behörig myndighet har befogenhet att vidta interimistiska åtgärder enligt artikel 51.2 första stycket e i DSA. I 15 § finns ytterligare bestämmelser om interimistiska åtgärder, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *fjärde punkten* anges att behörig myndighet har befogenhet att ålägga utredningsskadeavgift för bristande efterlevnad av undersökningsåtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i DSA (där begreppet böter används i stället för utredningsskadeavgift). Grunden för att utredningsskadeavgift får tas ut framgår av nämnda artikel i DSA. Utredningsskadeavgift är en administrativ sanktion som en behörig myndighet får besluta om när den som är föremål för en undersökningsåtgärd enligt artikel 51.1 i DSA eller 6 § inte följer undersökningsåtgärden genom att till exempel lämna felaktig information eller ingen information, inte medverka till inspektion eller bryta en försegling. I 18–22 §§ finns flera bestämmelser om utredningsskadeavgift, se författningskommentarerna till de paragraferna. Reglerna om utredningsskadeavgift har utformats i nära anslutning till i 5 kap. 21–24 §§ konkurrenslagen.

Enligt *femte punkten* får behörig myndighet ålägga sanktionsavgift för dels bristande efterlevnad av DSA i enlighet med artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i samma förordning. I 23–26 §§ finns flera bestämmelser om sanktionsavgift, se författningskommentarerna till de paragraferna.

Av *sjätte punkten* framgår att behörig myndighet har rätt att förena beslut med vite i enlighet med artikel 51.2 första stycket d i DSA. Att allmän förvaltningsdomstol får förena vissa beslut med vite framgår av 3 § andra stycket.

- 3 § Allmän förvaltningsdomstol får på ansökan av behörig myndighet
1. besluta om inspektion i enlighet med artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster och

2. besluta om tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till tjänst eller onlinegränssnitt i enlighet med artikel 51.3 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster.

Ett beslut enligt första stycket får förenas med vite.

Paragrafen anger vilken domstol som är behörig att fatta beslut om vissa åtgärder och att åtgärderna får förenas med vite. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3 och 7.4.3.

Första stycket anger att allmän förvaltningsdomstol är behörig att på ansökan av behörig myndighet fatta beslut om vissa åtgärder. Enligt *första punkten* är domstolen behörig att besluta om inspektion enligt artikel 51.1 b i DSA. I 4–13 §§ finns ytterligare bestämmelser om inspektion, se författningskommentarerna till de paragraferna. Reglerna om inspektion har utformats i nära anslutning till i 5 kap. 5–10 och 17 §§ konkurrenslagen (2008:579).

I *andra punkten* anges att domstolen är behörig att besluta om tillfällig begränsning av tjänstemottagarnas tillgång till en tjänst eller onlinegränssnitt i enlighet med artikel 51.2 första stycket b i DSA.

Av det *andra stycket* framgår att ett beslut enligt första stycket får förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i artikel 51.2 första stycket d i DSA och i 17 § i detta kapitel.

Inspektion

4 § Inspektion får tillåtas om

1. det finns skäl att anta bristande efterlevnad av någon av skyldigheterna i EU:s förordning om digitala tjänster,
2. det finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas och
3. vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar en inspektion får tillåtas. Den kompletterar artikel 51.1 punkten b i DSA. Överväganden finns i avsnitt 7.3.3.

Enligt paragrafen bör inspektion tillåtas om det finns skäl att anta bristande efterlevnad av någon av skyldigheterna i DSA, om det finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas och om vikten av att åtgärden vidtas uppväger det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden. Kraven är kumulativa.

Syftet med inspektion ska vara att samla in bevis för misstänkt bristande efterlevnad av någon av skyldigheterna i DSA. Vikten av att åtgärden vidtas hänför sig till i vilken mån åtgärden kan väntas vara till nytta för myndighetens utredning.

Enligt *första punkten* är en första förutsättning för inspektion att det finns en anledning att anta bristande efterlevnad av någon av skyldigheterna i DSA. Beviskravet är alltså relativt lågt, men det måste ändå finnas en grund för konkret misstanke om en överträdelse.

Enligt *andra punkten* ska det finnas risk för att bevis undanhålls eller förvanskas. Även sabotagerisken kan vara svår att bevisa, men myndigheten bör ändå kunna påvisa någon omständighet som ger stöd för att ett sådant agerande kan befaras. Omständigheter som pekar mot bristande efterlevnad kan i sig utgöra grund för att befara ett undanhållande av bevis, särskilt om den bristande efterlevnaden framstår som systematisk och avsiktlig.

En tredje förutsättning är enligt *tredje punkten* att åtgärden framstår som proportionerlig. Vikten av att åtgärden vidtas hänför sig till i vilken mån åtgärden kan väntas vara till nytta för myndighetens utredning. I det sammanhanget måste myndigheten beakta om den information som söks kan erhållas genom en mindre ingripande åtgärd. Finns bevisningen inte på en offentlig webbplats utan endast i företagets interna system och det kan befaras att den inte kommer att överlämnas på förfrågan kan en inspektion vara rätt åtgärd. Så kan särskilt vara fallet i utredningar rörande artikel 18 i DSA om misstanke om brott, artikel 23.1 om åtgärder och skydd mot missbruk, artikel 24.2 om transparensrapporteringsskyldigheter, artikel 27.1 om rekommendationssystem och artikel 32 om rätt till information. Om det är brådskande att finna bevisning för särskilt allvarliga överträdelser talar detta för att kravet på proportionalitet är uppfyllt, eftersom en ansökan om inspektion bör hanteras skyndsamt och bevisning kan hittas snabbt under inspektionen. Så kan vara fallet rörande de ovan nämnda artiklarna 18, 23.1 och 32.1.

I övrigt bör en intresseavvägning ske där integritetshänsyn och varje företags intresse att bedriva verksamhet utan onödiga störningar vägs mot behovet av en effektiv tillsyn. I den avvägningen bör, som redan nämnts, särskilt beaktas om en mindre ingripande åtgärd, till exempel en begäran om information, kan vara tillräcklig.

Paragrafens utformning har likheter med 5 kap. 3 § konkurrenslagen.

5 § Ett beslut om inspektion får meddelas utan att den som ansökan avser får tillfälle att yttra sig, om det kan befaras att inspektionen annars skulle förlora i betydelse.

Beslutet ska sändas endast till den ansökande myndigheten.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om handläggning vid beslut om inspektion. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Överväganden finns i avsnitt 7.3.3.

I *första stycket* anges att ett beslut om inspektion får meddelas utan att den som ansökan avser får tillfälle att yttra sig, om det kan befaras att undersökningen annars skulle förlora i betydelse. Eftersom överraskningsmoment är viktigt vid en inspektion kan det i normalfallet anses att inspektionen skulle förlora i betydelse om den som ansökan avser får yttra sig i förväg.

Av *andra stycket* framgår att beslut om inspektion ska expedieras endast till den ansökande myndigheten. Bestämmelsen är ett undantag från huvudregeln att ett beslut ska sändas till berörda parter.

Paragrafens utformning har likheter med 5 kap. 7 § konkurrenslagen.

6 § När en behörig myndighet genomför en inspektion får den försegla företagslokaler, bokföring och affärshandlingar så länge och i den omfattning det är nödvändigt för att genomföra inspektionen.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om försegling i samband med inspektion. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

I bestämmelsen anges vad som får förseglas och hur länge. Företagslokaler, bokföring och affärshandlingar där inspektion pågår får förseglas. Förseglingens omfattning i tid och sak beror på vad som är nödvändigt för inspektionens genomförande.

Att myndigheten har befogenhet att vidta förseglingsåtgärd framgår av 2 § 2. Den inspekterande myndighetens försegling kan inte överklagas separat. Förseglingen är en konsekvens av domstolens beslut att tillåta inspektion. Om den inspekterade motsätter sig försegling kan den behöriga myndigheten inte genomföra åtgärden. I stället kan den begära handräckning av Kronofogdemyndigheten enligt 8 §. Handräckningsbeslutet kan överklagas i enlighet med utsökningsbalken och därmed sker en prövning av åtgärden. Om försegling bryts, kan den behöriga myndigheten besluta om utredningsskadeavgift.

Bestämmelsen liknar 5 kap. 6 § 5 i konkurrenslagen och den bestämmelse som gäller kommissionens rätt att fatta beslut om försegling i enlighet med artikel 69.2 e i DSA.

7 § Ett beslut om inspektion ska innehålla uppgifter om

1. vilken eller vilka myndigheter som ska genomföra inspektionen,
2. föremålet för och syftet med inspektionen,
3. tidpunkten när inspektionen ska börja,
4. myndighetens eller myndigheternas befogenheter enligt artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster och 2 och 6 §§ i detta kapitel och
5. huruvida beslutet är förenat med vite.

Ett beslut om inspektion ska gälla omedelbart, om rätten inte bestämmer något annat.

Paragrafen anger vilka uppgifter som ett beslut om inspektion ska innehålla och när ett beslut ska börja gälla. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Överväganden finns i avsnitt 7.3.3.

I *första stycket* anges vilka uppgifter som ett beslut om inspektion ska innehålla.

Enligt *första punkten* ska det i beslutet ska framgå vilken eller vilka myndigheter som ges befogenhet att genomföra inspektionen. Beslutet ska avse minst en svensk behörig myndighet. Om en eller flera samordnare för digitala tjänster ska delta i enlighet med artikel 60 och skäl 130 i DSA om gemensamma undersökningar ska även detta framgå av beslutet. I Sverige kan en gemensam undersökning ledas inte bara av den svenska samordnaren för digitala tjänster, utan även av övriga svenska behöriga myndigheter.

Enligt *andra punkten* ska föremålet för och syftet med inspektionen anges i beslutet.

I *tredje punkten* anges att tiden som inspektionen ska börja ska framgå av beslutet.

Enligt *fjärde punkten* ska myndighetens eller myndigheternas befogenheter anges, med utgångspunkt i de befogenheter som finns i artikel 51.1 b i DSA och, avseende svenska behöriga myndigheter, befogenheten i 2 och 6 §§ i detta kapitel.

Enligt *femte punkten* ska domstolen i beslutet slutligen ange om beslutet förenas med vite för den som ska underkasta sig inspektion. Att beslut om inspektion kan förenas med löpande vite framgår av artikel 51.2 första stycket d i DSA. I normalfallet torde utrednings-skadeavgift vara ett mer ändamålsenligt verktyg att använda än löpande

vite, eftersom det kan löna sig för den som inspekteras att betala löpande vite en kort tid för att hinna undanskaffa bevisning.

Att ett beslut ska innehålla uppgifter om hur man överklagar följer av förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Av *andra stycket* framgår att ett beslut ska gälla omedelbart, om rätten inte bestämmer något annat. Inspektion kan alltså genomföras utan hinder av överklagande, men måste avbrytas om inspektionsbeslutet inhiberas.

Paragrafen liknar 5 kap. 8 § konkurrenslagen.

8 § Den behöriga myndigheten som ska genomföra inspektion får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten.

Vid handräckning tillämpas bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande. Kronofogdemyndigheten ska dock inte underrätta den hos vilken inspektionen ska genomföras innan verkställighet sker.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handräckning för genomförande av inspektion. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

I *första stycket* anges att den inspekterande myndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten.

Av *andra stycket* framgår att utsökningsbalkens bestämmelser om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande är tillämpliga. Det framgår även att Kronofogdemyndigheten inte ska underrätta den som inspektionen ska genomföras hos innan verkställighet sker.

Paragrafen har likheter med 5 kap. 10 § konkurrenslagen.

9 § När inspektionen börjar ska den behöriga myndigheten överlämna ett exemplar av beslutet till den hos vilken inspektionen ska genomföras.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om överlämning av inspektionsbeslut. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

Bestämmelsen anger att inspektionsbeslutet ska överlämnas till den hos vilken inspektionen ska genomföras när inspektionen börjar. Beslutet bör överlämnas till den högst ansvarige som finns på platsen. När den personen har givits rimlig tid att läsa och förstå beslutet kan inspektionen påbörjas, med beaktande av 2 kap. 11 § lagen.

Paragrafen har likheter med 5 kap. 7 § andra stycket konkurrens-lagen.

10 § Under inspektionen har den hos vilken inspektionen genomförs rätt att följa de åtgärder som myndigheten eller myndigheterna vidtar.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om rätt för den hos vilken inspektionen genomförs att följa inspektionsåtgärderna som vidtas. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

Enligt paragrafen har den hos vilken inspektionen genomförs rätt att följa åtgärder som den eller de inspekterande myndigheterna vidtar. Den har dock inte rätt att hindra några åtgärder.

Paragrafen liknar 5 kap. 6 b § konkurrenslagen.

11 § När ett beslut om inspektion ska verkställas har den hos vilken inspektion genomförs rätt att tillkalla ett juridiskt biträde. I avvaktan på att biträdet inställer sig får verkställigheten inte påbörjas. Detta gäller dock inte, om

1. inspektionen därigenom onödigt fördröjs, eller
2. inspektionen har beslutats enligt 5 § första stycket.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om den inspekterades rätt att tillkalla juridiskt biträde. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

Enligt paragrafen har den hos vilken inspektion genomförs rätt att tillkalla ett juridiskt biträde. Det framgår att verkställigheten inte får påbörjas förrän biträdet inställer sig. Undantag ska göras om inspektionen därigenom onödigt skulle fördröjas. Hur lång tid detta är får avgöras från fall till fall, men det ska naturligtvis inte finnas utrymme att förvanska eller undanhålla bevis.

Undantag ska också göras om inspektionen har beslutats utan att den som ansökan avser får tillfälle att yttra sig. Eftersom beslut om inspektion i normalfallet torde meddelas utan att den som ansökan avser får yttra sig, bör alltså den eller de inspekterande myndigheterna vanligtvis kunna påbörja inspektionen utan att invänta biträdet.

Paragrafen har likheter med 5 kap. 9 § konkurrenslagen.

12 § Den inspekterande myndigheten ska lämna tillbaka handlingar och annat som har tagits om hand vid inspektion så snart de inte längre behövs för utredningen.

Om den hos vilken inspektion har genomförts har försatts i konkurs, ska den inspekterande myndigheten

1. överlämna handlingarna och annat till konkursförvaltaren och
2. underrätta den som beslutet gäller om överlämningen.

Den inspekterande myndigheten ska på begäran av den hos vilken inspektionen har genomförts pröva om en handling eller annat som tagits om hand kan lämnas tillbaka före den tidpunkt som anges i första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när och hur den behöriga myndigheten ska lämna tillbaka det som har omhändertagits vid inspektion. Den kompletterar artikel 51.1 b i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

I *första stycket* anges att den inspekterande myndigheten ska lämna tillbaka handlingar och annat som tagits om hand vid inspektion så snart de inte längre behövs för utredningen. Det är myndigheten som bestämmer när de inte längre behövs.

Av det *andra stycket* framgår att om den hos vilken inspektion har genomförts har försatts i konkurs ska handlingarna och det andra materialet lämnas tillbaka till konkursförvaltaren och att den som beslutet gäller ska underrättas om att så har skett.

I det *tredje stycket* finns en bestämmelse som ger den hos vilken inspektion har genomförts en möjlighet att få en prövning av om det som har tagits om hand ska lämnas tillbaka. Den inspekterande myndigheten ska därmed pröva om det som har omhändertagits fortfarande behövs för utredningen eller om det kan lämnas tillbaka.

Paragrafen har likheter med 5 kap. 6 c § konkurrenslagen.

13 § När Europeiska kommissionen har beslutat om en inspektion enligt artikel 69 i EU:s förordning om digitala tjänster, får Kronofogdemyndigheten på ansökan av samordnaren för digitala tjänster besluta om handräckning för att inspektionen ska kunna genomföras.

Vid handräckning enligt första stycket tillämpas 8 § andra stycket.

Vid en ansökan enligt första stycket ska det som anges om nationell rättslig myndighet i artikel 69.10 i EU:s förordning om digitala tjänster gälla för Kronofogdemyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser för verkställighet av kommissionens beslut om inspektion. Den kompletterar artikel 69.8–10 i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.3.

Av *första stycket* framgår att när kommissionen har beslutat om en undersökning enligt artikel 69 DSA, får Kronofogdemyndigheten

på ansökan av samordnaren för digitala tjänster besluta om handräckning för att undersökningen ska kunna genomföras.

I *andra stycket* anges att vid handräckning enligt första stycket tillämpas 8 § andra stycket. Nämnade stycke hänvisar till bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande. Kronofogdemyndigheten ska inte underrätta den hos vilken inspektionen ska genomföras innan verkställighet sker.

Enligt *tredje stycket* ska det som anges om nationell rättslig myndighet i artikel 69.10 i DSA gälla för Kronofogdemyndigheten. Artikeln handlar om vilka kontrollåtgärder en nationell rättslig myndighet ska vidta när ett ärende har inletts.

Paragrafen liknar 5 kap. 17 § konkurrenslagen.

Åtaganden

14 § Den myndighet som har fattat ett beslut om att godkänna ett åtagande och göra det bindande i enlighet med artikel 51.2 första stycket a i EU:s förordning om digitala tjänster får ändra eller återkalla sitt beslut om

1. sakförhållandena som låg till grund för beslutet har ändrats,
2. den som beslutet avser agerar i strid med sitt åtagande, eller
3. om beslutet grundade sig på ofullständig, oriktig eller vilseledande information som tillhandahållits av den berörda leverantören eller andra fysiska eller juridiska personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet, vilka rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Paragrafen innehåller förfarandebestämmelser som ska gälla för åtaganden som en behörig myndighet har gjort bindande. Paragrafen kompletterar artikel 51.2 första stycket a i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.1.

Åtagandena innebär en preciserad handlingsnorm som en leverantör av förmedlingstjänster har erbjudit sig att följa och som myndigheten har beslutat att godkänna och göra bindande. I paragrafen anges att den myndighet som har fattat ett sådant beslut får ändra eller återkalla sitt beslut under vissa omständigheter. Omständigheterna är inte kumulativa.

Enligt den *första punkten* kan det finnas utrymme för ändring eller återkallelse av beslutet är när det visar sig att de sakförhållanden som

låg till grund för beslutet har ändrats. Så kan vara fallet till exempel om företaget i fråga inte längre är etablerat i Sverige och inte längre omfattas av den svenska myndighetens tillsynsansvar.

I den *andra punkten* anges att en situation som aktualiserar beslut om återkallelse är när den som beslutet avser agerar i strid med sitt åtagande. Myndighetens beslut om att godkänna ett åtagande är ett alternativ till föreläggande under förutsättning att leverantören av förmedlingstjänsten är beredd att lojalt följa handlingsnormen. Om åtagandet inte fullföljs, brister den grundläggande förutsättningen.

Av den *tredje punkten* framgår att den behöriga myndigheten kan återkalla eller ändra beslutet när detta grundar sig på felaktig information som lämnats från någon eller några av de angivna fysiska eller juridiska personerna.

Interimistiska åtgärder

15 § Interimistiska åtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket e i EU:s förordning om digitala tjänster och 2 § 3 i detta kapitel får vidtas genom att den behöriga myndigheten bestämmer att ett sådant beslut som avses i artikel 51.2 första stycket b i nämnda förordning ska gälla omedelbart.

Om inget annat anges eller senare beslutas, ska det interimistiska beslutet gälla fram till dess att ett lagakraftvunnet beslut föreligger.

Paragrafen innehåller bestämmelser om interimistiska åtgärder som kan vidtas med anledning av bristande efterlevnad av DSA i enlighet med artikel 51.2 första stycket e i DSA och 2 § 3 i detta kapitel. Paragrafen kompletterar nämnda artikel i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.5 och 7.4.2.

Enligt *första stycket* får interimistiska åtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket e i EU:s förordning om digitala tjänster (interimistiska åtgärder för att undvika risk för allvarlig skada) och 2 kap. 2 § 3 i detta kapitel vidtas genom att den behöriga myndigheten bestämmer att ett sådant beslut som avses i artikel 51.2 första stycket b i nämnda förordning ska gälla omedelbart. Myndigheten kan alltså med stöd av bestämmelsen meddela interimistiska förelägganden mot en leverantör av en förmedlingstjänst att upphöra med en misstänkt överträdelse i avvaktan på fortsatt utredning.

Av *andra stycket* framgår att beslutet, om inget annat anges eller senare beslutas, ska gälla fram till dess att ett lagakraftvunnet beslut

föreligger. Detta innebär att myndigheten ska fatta ett slutligt beslut som ersätter det interimistiska när utredningen är slutförd.

Att interimistiska beslut får förenas med vite framgår av artikel 51.2 första stycket d i DSA.

Enligt 28 § förvaltningsprocesslagen får en allmän förvaltningsdomstol besluta om inhibition, det vill säga förordna att beslutet tills vidare inte ska gälla.

Advokatsekretess

16 § Undersökningsåtgärder i enlighet med artikel 51.1 i EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag som en behörig myndighet vidtar för egen, annan samordnares för digitala tjänster eller Europeiska kommissionens räkning får inte avse en skriftlig handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet och som innehas av advokaten eller biträdet eller av den som tystnadsplikten gäller till förmån för.

Om den behöriga myndigheten anser att en viss handling bör omfattas av undersökningsåtgärden och den som åtgärden avser åberopar att handlingen är skyddad enligt första stycket, ska handlingen omedelbart förseglas och skyndsamt överlämnas till allmän förvaltningsdomstol. Domstolen ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av undersökningsåtgärden.

Paragrafen innehåller bestämmelser för hur material som misstänks innehålla advokatsekretess ska hanteras. Den utgör en förfaranderegulering som är en komplettering av artikel 51.1 i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.4.

I *första stycket* framgår att åtgärder i enlighet med artikel 51.1 i DSA som en behörig myndighet vidtar för egen, annan samordnares eller kommissionens räkning inte får avse en skriftlig handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet, och som innehas av advokaten eller biträdet eller av den som tystnadsplikten gäller till förmån för. De åtgärder som avses är alla undersökningsåtgärder i artikel 51.1. De kan vidtas för den behöriga myndighetens räkning, för en samordnare för digitala tjänster i en annan medlemsstat eller för Europeiska kommissionen.

I *andra stycket* anges att om den inspekterande myndigheten anser att en viss handling bör omfattas av ett föreläggande om information eller inspektion och den som åtgärden avser åberopar att handlingen är skyddad av advokatsekretess, ska handlingen omedelbart förseglas och skyndsamt överlämnas till allmän förvaltningsdomstol. Det är den

som innehar handlingen som ska överlämna den till domstolen. Domstolen ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av undersökningsåtgärden.

Paragrafen liknar 5 kap. 11 § konkurrenslagen.

Vite

17 § Ett vite får inte per dag överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den som föreläggandet avser under det föregående räkenskapsåret, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om vitets storlek. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket d i DSA och överensstämmer med artikel 52.4. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.6 och 7.4.3.

Bestämmelsen anger att ett vite inte per dag får överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den som föreläggandet avser under det föregående räkenskapsåret, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet. Detta motsvarar artikel 52.4 i DSA, med den kompletteringen att vad avser undersökningsåtgärder ska detta vitestak gälla inte bara leverantörer av förmedlingstjänster utan även de andra personer som enligt artikel 51.1 kan bli föremål för undersökningsåtgärder. Att det är löpande vite som avses framgår av utformningen av beloppsgränsen.

Enligt artikel 51.2 första stycket d i DSA kan vissa beslut förenas med vite för att säkerställa att en överträdelse upphör i enlighet med ett föreläggande som utfärdats enligt artikel 51.2 första stycket b i DSA, det vill säga föreläggande att se till att överträdelser av DSA upphör och föreläggande om avhjälpan åtgärder. Beslut om undersökningsåtgärd enligt artikel 51.1 i DSA kan också förenas med vite enligt artikel 51.2 första stycket d i samma förordning.

Som framgår av 2 § 6 har behörig myndighet befogenhet att förena beslut med vite. Allmän förvaltningsdomstol får också förena vissa beslut med vite, se 3 § andra stycket. Oavsett vilken skyldighet enligt DSA eller vilken bestämmelse i denna lag som utgör grund för ett föreläggande, får detta förenas med vite.

Av artikel 52.2 DSA följer att vite ska vara effektivt, proportionerligt och avskräckande. I skäl 117 i DSA utvecklas ytterligare de kriterier som behöriga myndigheter ska beakta.

Det är av yttersta vikt att de behöriga myndigheterna samordnar sig avseende vitesnivåer, så att nationell enhetlighet i rättstillämpningen kan uppnås.

Vid föreläggande och utdömande av vite tillämpas lagen (1985:206) om viten (viteslagen). Bestämmelsen i 4 § tredje stycket viteslagen ska inte utgöra hinder för att förena beslut med eller utdöma löpande vite enligt DSA eller denna lag.

Utredningsskadeavgift

18 § En utredningsskadeavgift ska inte beslutas om

1. den bristande efterlevnaden av undersökningsåtgärden omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av viten, eller

2. den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att den bristande efterlevnaden ägde rum.

Paragrafen anger i vilka situationer som det föreligger hinder mot beslut om utredningsskadeavgift. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

I *första punkten* anges att beslut om utredningsskadeavgift inte ska fattas om den bristande efterlevnaden av undersökningsåtgärden omfattas av ett föreläggande vid vite och den ligger till grund för en ansökan om utdömande av viten. Denna bestämmelse förhindrar dubbelprövning.

Enligt *andra punkten* får beslut om utredningsskadeavgift inte fattas om den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att den bristande efterlevnaden ägde rum. Kommunikation enligt 25 § förvaltningslagen (2017:900) måste ske inom två år för att en utredningsskadeavgift ska få beslutas. Bevisbördan för att kommunikation har skett ligger på den behöriga myndigheten. Tidsfristen räknas från när överträdelsen ägde rum. I fråga om en överträdelse som skett löpande under viss tid är det tillräckligt att kommunikation sker inom två år från det att överträdelsen upphörde för att en utredningsskadeavgift ska kunna åläggas.

Att behörig myndighet får ålägga utredningsskadeavgift framgår av 2 § 4 i detta kapitel. Den legala grunden för utredningsskadeavgift framgår av artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i DSA.

19 § En utredningsskadeavgift får inte överstiga en procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den som avgiften avser under det föregående räkenskapsåret.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om utredningsskadeavgiftens storlek. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i DSA och genomför artikel 52.3 i samma förordning. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

Enligt paragrafen får en utredningsskadeavgift inte överstiga en procent av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den som avgiften avser under det föregående räkenskapsåret.

Av artikel 52.2 DSA följer att utredningsskadeavgift ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. I skäl 117 i DSA utvecklas ytterligare de kriterier som behöriga myndigheter ska beakta vid bestämmande av avgiftens nivå.

20 § Beslut om utredningsskadeavgift ska delges den som beslutet gäller.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om delgivning av beslut om utredningsskadeavgift och kompletterar artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

Bestämmelsen innebär att ett beslut om utredningsskadeavgift ska delges den avgiftsskyldige med hjälp av något av de förfaranden för delgivning som regleras i delgivningslagen (2010:1932).

21 § En utredningsskadeavgift ska betalas till den behöriga myndighet som har fattat beslutet om utredningsskadeavgift eller till den myndighet som den behöriga myndigheten anger inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om utredningsskadeavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet ske enligt utsökningsbalken.

En utredningsskadeavgift tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när och till vem utredningsskadeavgift ska betalas samt vem avgiften tillfaller. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i DSA. Överväganden finns i avsnitt 7.3.5.

I *första stycket* anges att en utredningsskadeavgift ska betalas till den behöriga myndighet som har fattat beslutet eller till den myndighet

som den behöriga myndigheten anger. Detta lämnar utrymme för en behörig myndighet att överlåta åt exempelvis Kammarkollegiet att ta emot betalning. Det anges vidare att utredningsskadeavgift ska betalas inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Bestämmelsen ger möjlighet till myndigheten att fatta beslut om längre tid än 30 dagar om den så väljer.

Av *andra stycket* framgår att om utredningsskadeavgiften inte betalas inom den angivna tiden, är den myndighet som skulle ta emot avgiften skyldig att lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen om indrivning av statliga fordringar m.m. En utredningsskadeavgift som inte har betalats inom angiven tid får verkställas enligt utsökningsbalken. Det innebär att den kan drivas in utan att det krävs något domstolsavgörande.

Enligt *tredje stycket* tillfaller en utredningsskadeavgift staten.

22 § En beslutad utredningsskadeavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Paragrafen anger en bortre tidsgräns för när en beslutad utredningsskadeavgift kan drivas in. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c och artikel 51.2 andra stycket i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.5.

Enligt paragrafen preskriberas en beslutad utredningsskadeavgift i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Paragrafens utformning har likheter med 12 kap. 5 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Sanktionsavgift

23 § En sanktionsavgift får beslutas vid bristande efterlevnad av följande bestämmelser i EU:s förordning om digitala tjänster, inbegripet åtaganden avseende samma bestämmelser: artiklarna 11.1, 11.3, 12.1, 13.1, 14.6, 16.4, 18.1, 24.1, 24.2, 24.3, 26.2, 26.3, 30.1, 30.6, 31.1, 32.1 och 32.2, i deras ursprungliga lydelse.

Paragrafen anger vilka artiklar i DSA som vid bristande efterlevnad kan läggas till grund för beslut om sanktionsavgift. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c i DSA och överensstämmer med artikel 52.3 första meningen i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.4.

I paragrafen anges de bestämmelser i DSA och hänförliga åtaganden, som vid bristande efterlevnad kan läggas till grund för ett beslut om sanktionsavgift. Dessa bestämmelser är: 11.1, 11.3, 12.1, 13.1, 14.6, 16.4, 18.1, 24.1, 24.2, 24.3, 26.2, 26.3, 30.1, 30.6, 31.1, 32.1 och 32.2, i deras ursprungliga lydelse. Hänvisningen är statisk.

I 2 § 5 anges att behörig myndighet har befogenhet att ålägga sanktionsavgift.

Den behöriga myndigheten bestämmer själv om det är mest ändamålsenligt att ålägga sanktionsavgift enligt artikel 51.2 första stycket c i DSA eller utfärda ett föreläggande enligt artikel 51.2 första stycket b som förenas med vite enligt artikel 51.2 första stycket d i samma förordning.

Det är lämpligt att avstå från att besluta om sanktionsavgift om:

1. den bristande efterlevnaden är ringa eller ursäktlig och leverantören i fråga gör en rättelse,
2. någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot leverantören och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, eller
3. det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Om någon av dessa omständigheter föreligger och rättelse har skett kan det finnas utrymme för att helt avstå från sanktioner.

En överträdelse kan vara ursäktlig om leverantören har gjort sitt bästa för att följa bestämmelsen men inte lyckats helt. Det bör dock inte anses ursäktligt att leverantören inte har avsatt tillräckliga personella eller ekonomiska resurser för att följa lagen. Rättelse ska ha gjorts omgående efter att leverantören har fått information från en behörig myndighet om hur den bör förfara.

Förutsättningar för att inte besluta om sanktionsavgift på den grunden att det med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften torde föreligga endast i undantagsfall. Det bör alltså föreligga skäl av extraordinär karaktär.

24 § Beslut om sanktionsavgift ska inte fattas om

1. överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet, eller

2. den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Paragrafen anger i vilka situationer det föreligger hinder mot beslut om sanktionsavgift. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.4.

I *första punkten* anges att beslut om sanktionsavgift inte ska fattas om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet. Denna bestämmelse förhindrar dubbelprövning.

Enligt *andra punkten* ska beslut om sanktionsavgift inte fattas om den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum. Kommunikation enligt 25 § förvaltningslagen (2017:900) måste ske inom två år för att en utredningsskadeavgift ska få beslutas. Bevisbördan för att kommunikation har skett ligger på den behöriga myndigheten. Tidsfristen räknas från när överträdelsen ägde rum. I fråga om en överträdelse som skett löpande under viss tid är det tillräckligt att kommunikation sker inom två år från det att överträdelsen upphörde för att en sanktionsavgift ska kunna åläggas.

25 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst sex procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret.

I paragrafen regleras en sanktionsavgifts storlek. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c och artikel 52.2–3 i DSA. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.4.

Av artikel 52.2 DSA framgår att sanktionsavgifter ska vara effektivt, proportionerligt och avskräckande. I skäl 117 i DSA utvecklas ytterligare de kriterier som behöriga myndigheter ska beakta.

Paragrafen anger att sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst sex procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret. Maximibeloppet överensstämmer med artikel 52.3 första meningen i DSA.

Det är av yttersta vikt att de behöriga myndigheterna samordnar sig avseende nivåer på sanktionsavgifter, så att nationell enhetlighet i rättstillämpningen kan uppnås.

26 § Det som anges i 20–22 §§ om utredningsskadeavgift ska även gälla i fråga om sanktionsavgift.

Paragrafen reglerar delgivning, betalning och preskription av sanktionsavgift. Den kompletterar artikel 51.2 första stycket c i DSA. Överväganden finns i avsnitt 7.4.4.

Enligt paragrafen ska det som anges i 20–22 §§ om utredningsskadeavgift även gälla i fråga om sanktionsavgift. Bestämmelserna reglerar delgivning, betalning och indrivning av avgiften, att avgiften tillfaller staten samt preskription.

3 kap. Handläggning i domstol

Skyndsam handläggning

1 § Ett mål ska handläggas skyndsamt om det avser

1. ansökan om inspektion enligt artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster,

2. ansökan om tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en tjänst eller onlinegränssnitt i enlighet med artikel 51.3 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster eller

3. beslut i enlighet med 2 kap. 16 §.

Även om ett mål inte är av skyndsam karaktär, ska ett framställt inhibitionsyrkande prövas med skyndsamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka mål som ska handläggas skyndsamt. Överväganden finns i avsnitt 7.5.4.

Enligt *första stycket* ska ett mål handläggas skyndsamt om det avser en ansökan om inspektion i enlighet med 51.1 b i DSA, en ansökan om tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till tjänst eller onlinegränssnitt enligt artikel 51.3 första stycket b i samma förordning, eller ett beslut som aktualiserar advokatsekretess enligt 2 kap. 16 § i denna lag.

Även om ett mål inte är av skyndsam karaktär, ska enligt *andra stycket*, ett framställt inhibitionsyrkande prövas med skyndsamhet.

Att allmän förvaltningsdomstol är behörig framgår av 40 § förvaltningslagen. Överväganden finns i avsnitt 7.5.1.

Bestämmelser om överklagande av beslut finns i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Överväganden finns i avsnitt 7.5.3.

4 kap. Särskilt om vissa bestämmelser i EU:s förordning om digitala tjänster

*Förelägganden att agera mot olagligt innehåll
eller tillhandahålla information*

1 § Förelägganden att agera mot olagligt innehåll som avses i artikel 9 i EU:s förordning om digitala tjänster ska utformas på så sätt som anges i artikel 9.2 i samma förordning.

I artikel 9 i EU:s förordning om digitala tjänster finns bestämmelser om förfarandet efter beslut om sådana förelägganden.

Paragrafen innehåller bestämmelser om formkrav för förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och kompletterar artikel 9 i DSA. Överväganden finns i avsnitt 5.2.3.

Enligt *första stycket* ska förelägganden om att agera mot olagligt innehåll som avses i artikel 9 i DSA utformas på så sätt som anges i artikel 9.2 i DSA.

Andra stycket är en upplysningsbestämmelse om att det i artikel 9 finns bestämmelser om förfarandet efter beslut om sådana förelägganden som avses i artikel 9 i DSA.

2 § Förelägganden att tillhandahålla information som avses i artikel 10 i EU:s förordning om digitala tjänster ska utformas på så sätt som anges i artikel 10.2 i samma förordning.

I artikel 10 i EU:s förordning om digitala tjänster finns bestämmelser om förfarandet efter beslut om sådana förelägganden.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om formkrav för förelägganden om att tillhandahålla information och kompletterar artikel 10 i DSA. Överväganden finns i avsnitt 5.3.3.

Enligt *första stycket* ska förelägganden om tillhandahålla information som avses i artikel 10 i DSA utformas på så sätt som anges i artikel 10.2 i DSA.

Anmälan av misstanke om brott

3 § Anmälan av misstanke om brott enligt artikel 18.1 i EU:s förordning om digitala tjänster ska göras till Polismyndigheten.

Paragrafen anger till vilken myndighet anmälan av misstanke om brott enligt artikel 18 ska göras. Bestämmelsen utgör en komplettering av artikel 18.1 i DSA. Överväganden finns i avsnitt 6.

Enligt paragrafen är Polismyndigheten den myndighet till vilken leverantörer av värdtjänster ska anmäla misstanke om brott i de fall som avses i artikel 18.

12.2 Förslag till lag med ändring i lag (1998:112) om elektroniska anslagstavlor

4 a § När det gäller elektroniska anslagstavlor som är förmedlingstjänster inom tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster ska 4 § inte tillämpas.

För leverantörer av sådana förmedlingstjänster som avses i första stycket gäller skyldigheten i 5 § när det kommit till leverantörens kännedom att innehållet finns på leverantörens tjänst.

För en fysisk eller juridisk person som av leverantören fått i uppdrag att sköta tjänsten gäller skyldigheten i 5 § när det kommit till dennes kännedom att innehållet finns på leverantörens tjänst.

Paragrafen innehåller undantagsbestämmelser som gäller för de elektroniska anslagstavlor som är förmedlingstjänster inom tillämpningsområdet för DSA. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.2.

I *första stycket* anges att 4 § inte ska tillämpas på elektroniska anslagstavlor som är förmedlingstjänster inom tillämpningsområdet för DSA. Detta ska gälla oavsett om förmedlingstjänstleverantören faller under svensk, annan medlemsstats eller kommissionens jurisdiktion enligt artikel 56 i DSA. Enligt artikel 2 g i DSA är en förmedlingstjänst en av flera angivna informationssamhällestjänster. En informationssamhällestjänst är enligt artikel 2 a en tjänst enligt definitionen i artikel 1.1 b i direktiv (EU) 2015/1535.¹ I nämnda direktivs artikel 1 b anges att informationssamhällets tjänster är tjänster som vanligtvis utförs mot er-

¹ Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering).

sättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

Enligt *andra stycket* gäller skyldigheten i 5 § för sådana leverantörer av förmedlingstjänster som avses i första stycket när det kommit till leverantörens kännedom att innehållet finns på leverantörens tjänst. Det finns inte formkrav för hur informationen har kommit till leverantörens kännedom, men presumtion för kännedom bör finnas om den som givits i uppdrag att sköta tjänsten även har i uppdrag att sköta kontaktpunkten eller mekanismen för anmälan och åtgärder och information om visst innehåll har inkommit dit.

Enligt *tredje stycket* gäller skyldigheten i 5 § när det har kommit till dennes kännedom att innehållet finns på leverantörens tjänst.

Kommittédirektiv 2022:49

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster

Beslut vid regeringssammanträde den 2 juni 2022

Sammanfattning

Inom kort förväntas EU besluta om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG (Digital Service Act – DSA). En särskild utredare ska föreslå dels vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken av dessa som bör utses till samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning, delsnödvändiga ändringar och kompletteringar av svensk rätt.

Utredaren ska dessutom bl.a.

- analysera och ta ställning till om, och i sådana fall hur, ett organ för tvistlösning som inte är en domstol ska inrättas i Sverige enligt förordningen,
- kartlägga vilka bestämmelser som kan anses omfattas av tillämpningsområdet för förordningens bestämmelser om förelägganden, analysera om bestämmelserna behöver upphävas, ändras eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen samt lämna nödvändiga författningsförslag,
- analysera vilka sanktionsbestämmelser som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelse av förordningen och lämna nödvändiga författningsförslag, och

- lämna de författningsförslag i övrigt som är nödvändiga eller annars bedöms lämpliga för att komplettera förordningen.

Uppdraget att lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster, ska redovisas senast den 30 november 2022. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 7 april 2023.

EU-förordningen

Förslaget till DSA presenterades i december 2020 i ett lagstiftningspaket där också förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (rättsakten om digitala marknader) ingår. Regleringarna syftar till att förbättra konkurrensvillkoren på den digitala marknaden och stärka användarnas intressen vid nyttjande av digitala tjänster.

DSA syftar till att skapa en inre marknad för digitala tjänster genom att harmonisera reglerna för tillhandahållandet av förmedlingstjänster. Förslaget innefattar regler om förfarandet för hantering av innehåll som förekommer i dessa tjänster, motivering av beslut avseende sådant innehåll, överklagandemekanismer, transparens och informationsutbyte mellan medlemsstater. Det innefattar vidare regler om tillsyn och sanktioner för att säkerställa tillämpningen av reglerna.

DSA är tänkt att utgöra en ramlag i förhållande till annan unionslagstiftning och nationell lagstiftning. DSA lägger därför inte fast några befogenheter för nationella myndigheter att utfärda exempelvis förelägganden om borttagande av visst olagligt innehåll. DSA innehåller inte heller någon reglering om ett sådant föreläggandes territoriella effekt och ger inte heller någon grund för gränsöverskridande verkställighetsåtgärder. Inte heller definieras det i DSA vad som ska utgöra olagligt innehåll, utan det överlämnas till annan unionslagstiftning och nationell rätt. Däremot läggs det i DSA fast grundläggande procedurkrav och formella krav för de åtgärder som vidtas mot olagligt innehåll.

För leverantörer av förmedlingstjänster innebär förordningen bl.a. krav på att ha en kontaktpunkt och en rättslig företrädare inom unionen, tillhandahålla ett system för anmälan av påstått olagligt innehåll

och interna klagomålsmekanismer. Förordningen innehåller också ett regelverk för utformningen och hanteringen av förelägganden att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla viss information som rättsliga och administrativa myndigheter riktar mot förmedlingstjänster. Förordningen ställer upp vissa krav som avser samtliga förmedlingstjänster, särskilda krav för onlineplattformar och onlinemarknadsplatser samt ytterligare skyldigheter för mycket stora onlineplattformar och mycket stora sökmotorer.

Varje medlemsstat är vidare skyldig att utse en samordnare för digitala tjänster. Samordnaren ska bland annat ansvara för ett gränsöverskridande samarbete för vissa delar av tillsynen och för hanteringen av klagomål från användare.

Förordningen kommer att vara direkt tillämplig i medlemsstaterna men kommer både att möjliggöra och förutsätta kompletterande nationella bestämmelser. Förordningen kommer sannolikt att träda i kraft under tidig höst 2022 och börja tillämpas vid den tidpunkt som infaller senast, antingen 15 månader efter ikraftträdandet eller 1 januari 2024.

Olagligt innehåll på internet

Det pågår för närvarande en rättslig utveckling på EU-nivå som rör digitala tjänster och avlägsnande av olagligt innehåll på internet. Det handlar om ett flertal befintliga och kommande rättsakter som lägger fast dels befogenheter för nationella myndigheter att agera mot olagligt innehåll, dels krav på förmedlingstjänster och värdtjänster. Den 7 juni 2022 börjar exempelvis Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (TCO-förordningen) att tillämpas och under våren 2022 har kommissionen presenterat ett förslag till förordning om att förebygga och bekämpa sexualbrott mot barn online. DSA innehåller bestämmelser som i vissa avseenden kommer att gälla tillsammans med de mer specifika bestämmelserna i övriga rättsakter.

I likhet med DSA innehåller TCO-förordningen ett krav på att medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter. Även kommande förordningar förväntas innefatta ett sådant krav. För TCO-

förordningens del har regeringen beslutat att utse Polismyndigheten till behörig myndighet.

Den nuvarande svenska regleringen

DSA innehåller bestämmelser om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster. Dessa bestämmelser ersätter bestämmelserna om tjänstelevererande mellanhänders ansvar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"), i fortsättningen kallat e-handelsdirektivet. Bestämmelserna i e-handelsdirektivet som ersätts av DSA upphävs. E-handelsdirektivet har i svensk rätt huvudsakligen genomförts i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, den s.k. e-handelslagen, se propositionen Lag om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, m.m. (prop. 2001/02:150). E-handelslagens bestämmelser om ansvar för mellanhänder innebär en viss ansvarsfrihet för tjänsteleverantörer som bara överför eller lagrar information som lämnats av andra. Sådana leverantörer får inte på grund av innehållet i informationen bli skyldiga att ersätta skada eller betala sanktionsavgift. Detta förutsätter dock bl.a. att leverantören inte väljer ut eller ändrar informationen. Leverantörer får vidare endast dömas till ansvar för brott som avser innehållet i informationen om brottet begåtts uppsåtligen.

Leverantörer av förmedlingstjänster förmedlar inte sällan innehåll via en webbplats eller applikation. Som huvudregel endast vidareförmedlar de innehåll, ofta s.k. användargenererat innehåll. Någon möjlighet för svenska myndigheter att stänga ned eller kräva nedstängning av en webbplats finns inte. På vissa specifika områden finns det möjligheter att utfärda förelägganden eller order om att innehåll ska tas bort eller på annat sätt ska göras otillgängligt. Rättsligt stöd att utfärda förelägganden till förmedlingstjänster att plocka bort terrorisminnehåll finns i TCO-förordningen. I den immaterialrättsliga lagstiftningen finns bestämmelser om vitesförelägganden och informationsförelägganden. Med stöd av dessa bestämmelser kan t.ex. en internetoperatör bli skyldig att blockera sina användares tillgång till sajter med intrångsgörande material, eller förpliktigas att ge rättighetshavare

uppgifter om vem som står bakom en viss ip-adress som misstänks ha begått ett intrång på nätet.

Innehåll på internet faller i princip utanför yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområde. Det finns dock undantag. Grundlagsskyddet gäller till exempel för uttalanden som publiceras på webbplatser som har så kallat utgivningsbevis. Skyddet enligt yttrandefrihetsgrundlagen innebär bland annat att myndigheter eller andra allmänna organ inte får förhandsgranska publicering av innehåll på webbplatser. Eventuella ingripanden får endast göras mot offentliggöranden i efterhand. Ansvar för innehållet i en publicering kan komma i fråga endast för vissa uppräknade brott i yttrandefrihetsgrundlagen, bland annat ett antal brott mot rikets säkerhet. Yttrandefrihetsgrundlagen bygger på principen om ensamansvar. Ansvaret för innehållet på en grundlagsskyddad webbplats ligger i första hand på utgivaren.

Ingripanden med anledning av innehållet i en publicering som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen får endast ske på det sätt som anges i grundlagen. Det finns dock undantag från tillämpningsområdet som avgränsas genom materiella krav. Det gäller till exempel vissa typer av kommersiella annonser, upphovsrätt och barnpornografi. Vidare har ändamålstolkningar av yttrandefrihetsgrundlagens syfte medfört vissa ytterligare undantag. Renodlade kommersiella reklambudskap, förfalskningar eller olovlig användning av varumärken kan med stöd av en sådan tolkning falla utanför grundlagens tillämpningsområde.

Yttrandefriheten och informationsfriheten är vidare grundläggande fri- och rättigheter som var och en är tillförsäkrad gentemot det allmänna enligt regeringsformen. Begränsningar av yttrandefriheten och informationsfriheten får enligt regeringsformen göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Den får inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. För yttrandefriheten och informationsfriheten gäller dessutom särskilda begränsningsändamål. Dessa fri- och rättigheter får begränsas med hänsyn till rikets säkerhet, folkförsörjningen, allmän ordning och säkerhet, enskildas anseende, privatlivets helgd eller förebyggandet och beivrandet av brott och i övrigt endast om särskilt

viktiga skäl föranleder det. Vid bedömandet av vilka begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter.

Lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen) gäller för elektroniska anslagstavlor, det vill säga tjänster för elektronisk förmedling av meddelanden. Lagen föreskriver en skyldighet för den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla att ta bort vissa meddelanden från tjänsten eller på annat sätt förhindra vidare spridning av meddelandet. En förutsättning för detta är att meddelandets innehåll uppenbart är sådant som avses i bl.a. bestämmelserna om olaga hot, olaga integritetsintrång, uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott eller olaga våldsskildring i brottsbalken. Skyldigheten gäller också om det är uppenbart att användaren genom att sända in meddelandet har gjort intrång i upphovsrätt eller i en rättighet som skyddas genom en föreskrift i 5 kap. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. För att kunna fullgöra sin skyldighet enligt lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor ska tillhandahållaren ha en sådan uppsikt över tjänsten som skäligen kan krävas med hänsyn till omfattningen och inriktningen av verksamheten. Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot dessa bestämmelser kan dömas till böter eller fängelse. Något ansvar enligt lagen blir dock inte aktuellt om det för gärningen kan dömas till ansvar enligt bl.a. brottsbalken eller lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Lagen gäller inte för sådana tjänster som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen.

Uppdraget

Behörig myndighet och samordnare för digitala tjänster

Förordningen kommer att innebära en skyldighet för varje medlemsstat att utse en eller flera behöriga myndigheter. Sådana myndigheter ska anförtros befogenheter att hantera klagomål, delta i ett gränsöverskridande samarbete med andra medlemsstaters myndigheter, Europeiska kommissionen och den nämnd som ska inrättas enligt förordningen samt utöva tillsyn över att förordningens regler följs. En av dessa behöriga myndigheter ska utses som samordnare för

digitala tjänster för Sveriges räkning. Förordningen lämnar även utrymme för att utse en eller flera behöriga myndigheter utöver samordnaren för digitala tjänster.

Vid valet av behöriga myndigheter enligt DSA är det viktigt att ta hänsyn till den rättsliga utvecklingen på EU-nivå, med ett flertal befintliga och kommande rättsakter som reglerar frågor om hantering av olagligt innehåll på internet samt tillhandahållande av information. Det kan finnas uppgifter enligt olika rättsakter som på sikt bör samlas hos en myndighet. Det är tänkbart att sådana uppgifter bör samlas hos en myndighet som är behörig myndighet enligt DSA.

Utredaren ska därför

- ta ställning till vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster för Sveriges räkning,
- analysera om samtliga ansvarsområden enligt förordningen bör tillfalla den digitala samordnaren, eller om ansvaret bör fördelas mellan flera behöriga myndigheter, och i sådant fall föreslå vilka ytterligare myndigheter som bör utses till behöriga myndigheter och ansvarsfördelningen mellan dem,
- vid sina överväganden ta hänsyn till att myndigheten eller myndigheterna på sikt kan få uppgifter enligt andra befintliga och kommande rättsakter som reglerar frågor om olagligt innehåll på internet och tillhandahållande av information,
- föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som krävs för att den föreslagna myndigheten eller myndigheterna ska kunna vidta de åtgärder som åläggs en samordnare för digitala tjänster och annan behörig myndighet enligt förordningen.

Twistlösning utanför domstol

Användare av onlineplattformar ska enligt förordningen ha rätt att vända sig till ett certifierat twistlösningsorgan för att lösa tvister som gäller plattformens beslut. Det kan bl.a. röra sig om avlägsnande av information som användaren har laddat upp på plattformen, inklusive klagomål som inte har kunnat lösas genom plattformens interna system för hantering av klagomål. Twistlösningsorganet kan vara en befintlig aktör som certifierats eller ett organ som en medlemsstat

väljer att inrätta särskilt för ändamålet. Certifieringen görs av den digitala samordnaren i den medlemsstat där organet är etablerat.

Utredaren ska därför

- analysera och ta ställning till om, och i så fall hur, ett organ för tvistlösning utanför domstol ska inrättas i Sverige enligt förordningen.

Kartläggning av berörda svenska regelverk i vissa fall

DSA innehåller bestämmelser om hanteringen och utformningen av förelägganden som utfärdas mot leverantörer av förmedlingstjänster för att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla viss information. Bestämmelserna avser förelägganden som utfärdas av nationella rättsliga eller administrativa myndigheter. Vad som utgör olagligt innehåll anges dock inte i förordningen utan regleras i nationell rätt eller annan unionslagstiftning. Förordningens bestämmelser omfattar även förelägganden som utfärdas med stöd av annan lagstiftning inom olika rättsområden.

Det finns ett behov av att identifiera vilka svenska bestämmelser som berörs, samt om och hur dessa behöver upphävas, anpassas eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen.

Det finns exempelvis bestämmelser om förelägganden som kan riktas mot leverantörer av förmedlingstjänster i de immaterialrättsliga lagarna, se bestämmelserna om vitesförelägganden och informationsförelägganden i samtliga immaterialrättsliga lagar, t.ex. i 53 b och 53 c §§ lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Även marknadsföringslagen (2008:486) innehåller bestämmelser om ålägganden och informationsförelägganden som angränsar till förordningens tillämpningsområde.

Vidare finns det i BBS-lagen en skyldighet för tillhandahållare av elektroniska anslagstavlor att hålla viss uppsikt över tjänsten och ta bort eller på annat sätt förhindra spridning av vissa meddelanden.

Utredaren ska därför

- kartlägga vilka svenska bestämmelser som kan anses omfattas av tillämpningsområdet för förordningens bestämmelser om förelägganden,

- analysera om bestämmelserna behöver upphävas, ändras eller om nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen,
- för det fall BBS-lagen bör upphävas eller ändras överväga hur ansvaret för förmedlingstjänster att plocka bort sådant innehåll som omfattas av den i stället bör regleras med utgångspunkt i DSA,
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Sanktionsbestämmelser

Förordningen föreskriver en skyldighet för medlemsstaterna att ta fram nationella bestämmelser om sanktioner för tillhandahållare av förmedlingstjänster vid överträdelser av förordningen.

Utredaren ska därför

- analysera vilka sanktioner som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelser av förordningen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Författningsförslag som behövs i övrigt

En analys av förordningen kan ge vid handen att befintliga svenska bestämmelser behöver ändras eller att nya bestämmelser behövs med anledning av förordningen. Det kan inte heller uteslutas att regeländringar eller kompletteringar av regelverket är lämpligt i övrigt med anledning av förordningen.

Utredaren ska därför

- analysera i vilken utsträckning det är nödvändigt eller lämpligt att ändra eller komplettera svensk rätt i andra avseenden än de som berörs ovan, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Allmänna utgångspunkter för uppdragets genomförande

I uppdraget ingår inte att lämna förslag till ändring i grundlag. Utredaren ska dock vid sina överväganden noga beakta skyddet för grundläggande fri- och rättigheter, däribland yttrande- och informationsfriheten.

Utredarens förslag ska utformas utifrån kostnadseffektivitet och så att företagens och myndigheternas totala regelbörda och kostnader inte ökar mer än nödvändigt.

Om det som en följd av utredarens förslag i övrigt bedöms nödvändigt, får utredaren ta upp och lämna förslag i näraliggande frågor.

Utredaren får, om det bedöms lämpligt och främjar uppdraget, också undersöka hur andra medlemsstater planerar att genomföra förordningen.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av förslagen i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras. Utredaren ska vidare redovisa förslagets konsekvenser för företagen, med särskild redovisning av hur små och medelstora företag påverkas. Utredaren ska även redovisa om, och i så fall hur, förslagen får konsekvenser för grundläggande fri- och rättigheter.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska ha en dialog med och inhämta upplysningar från Post- och telestyrelsen. Utredaren ska även, i den utsträckning som det bedöms lämpligt, ha en dialog med och inhämta upplysningar från andra myndigheter, näringslivet och organisationer som berörs av uppdraget.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta annat relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet samt inom EU och andra internationella forum.

Uppdraget att lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som

bör utses till samordnare för digitala tjänster, ska redovisas senast den 30 november 2022. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 7 april 2023.

(Infrastrukturdepartementet)

Kommittédirektiv 2022:133

Tilläggsdirektiv till Utredningen om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster (I 2022:02)

Beslut vid regeringssammanträde den 13 oktober 2022

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 2 juni 2022 kommittédirektiv om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster (dir. 2022:49).

Enligt kommittédirektiven ska utredningen senast den 30 november 2022 lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör utses till behörig myndighet, inbegripet vilken myndighet som bör utses till samordnare för digitala tjänster.

Utredningstiden för den delen av uppdraget förlängs. Förslaget ska i stället lämnas senast den 31 januari 2023.

(Infrastrukturdepartementet)

Kommittédirektiv 2023:18

Tilläggsdirektiv till Utredningen om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster (I 2022:02)

Beslut vid regeringssammanträde den 2 februari 2023

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 2 juni 2022 kommittédirektiv till en ny utredning, Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster (dir. 2022:49). Utredningen överlämnade den 31 januari 2023 delbetänkandet En inre marknad för digitala tjänster – ansvarfördelning mellan myndigheter (SOU 2023:2).

Enligt kommittédirektiven ska utredningen senast den 7 april 2023 lämna sitt slutbetänkande.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 9 juni 2023.

(Finansdepartementet)

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2022/2065

av den 19 oktober 2022

om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Informationssamhällets tjänster och i synnerhet förmedlingstjänster har blivit en viktig del av unionens ekonomi och unionsmedborgarnas vardag. Tjugo år efter antagandet av den befintliga rättsliga ram som är tillämplig på sådana tjänster som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG ⁽⁴⁾ har nya och innovativa affärsmodeller och tjänster, såsom sociala nätverk och onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, gjort det möjligt för företagsanvändare och konsumenter att sprida och få åtkomst till information och utföra transaktioner på nya sätt. En majoritet av unionens medborgare använder nu dessa tjänster dagligen. Den digitala omvandlingen och den ökade användningen av dessa tjänster har dock också lett till nya risker och utmaningar för enskilda mottagare av relevanta tjänster, för företaget och för samhället som helhet.
- (2) Medlemsstaterna håller i allt högre grad på att införa, eller överväger att införa, nationell lagstiftning om de frågor som omfattas av denna förordning, särskilt genom att införa krav på aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster när det gäller hur de bör ta itu med olagligt innehåll, desinformation online eller andra samhällsrisker. Dessa sinsemellan olika nationella lagstiftningar har en negativ inverkan på den inre marknaden, som enligt artikel 26 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) omfattar ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor och tjänster samt etableringsfrihet säkerställs, med beaktande av den inneboende gränsöverskridande karaktären av internet, som i allmänhet används för att tillhandahålla dessa tjänster. Villkoren för tillhandahållande av förmedlingstjänster på hela den inre marknaden bör harmoniseras för att ge företag tillräde

⁽¹⁾ EUT C 286, 16.7.2021, s. 70.

⁽²⁾ EUT C 440, 29.10.2021, s. 67.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 5 juli 2022 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 oktober 2022.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

till nya marknader och möjligheter att utnyttja fördelarna med den inre marknaden, samtidigt som konsumenterna och andra tjänstemottagare ges större valmöjligheter. Företagsanvändare, konsumenter och andra användare anses vara *tjänstemottagare* vid tillämpningen av denna förordning.

- (3) Att leverantörer av förmedlingstjänster agerar ansvarsfullt och aktsamt är avgörande för en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö och för att göra det möjligt för unionsmedborgare och andra personer att utöva sina grundläggande rättigheter som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), särskilt yttrande- och informationsfriheten, näringsfriheten, rätten till icke-diskriminering och uppnående av en hög konsumentskyddsnivå.
- (4) För att skydda och förbättra den inre marknads funktion bör därför en målinriktad uppsättning enhetliga, effektiva och proportionella bindande regler fastställas på unionsnivå. Denna förordning skapar förutsättningar för att innovativa digitala tjänster ska kunna växa fram och skalas upp på den inre marknaden. En tillnärmning av nationella regleringsåtgärder på unionsnivå när det gäller kraven på leverantörer av förmedlingstjänster är nödvändig för att undvika och sätta stopp för fragmenteringen av den inre marknaden och för att säkerställa rättssäkerhet, och därigenom minska osäkerheten för utvecklare och främja interoperabilitet. Genom användning av teknikneutrala krav bör innovation inte hindras utan i stället stimuleras.
- (5) Denna förordning bör tillämpas på leverantörer av vissa av informationssamhällets tjänster enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535^(*), dvs. tjänster som normalt utförs mot ersättning, på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en mottagare. Denna förordning bör särskilt tillämpas på leverantörer av förmedlingstjänster, och särskilt förmedlingstjänster som består av tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachningstjänster* och *värdtjänster*, med tanke på att den exponentiella ökningen av användningen av dessa tjänster, huvudsakligen för legitima och samhällsnyttiga ändamål av alla slag, också har ökat deras roll när det gäller förmedling och spridning av olaglig eller på annat sätt skadlig information och verksamhet.
- (6) I praktiken tillhandahåller vissa leverantörer av förmedlingstjänster förmedling i samband med tjänster som antingen kan eller inte kan tillhandahållas på elektronisk väg, såsom it-tjänster på distans, transport, inkvartering eller leveranstjänster. Denna förordning bör endast tillämpas på förmedlingstjänster och inte påverka de krav som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt för produkter eller tjänster som förmedlas genom förmedlingstjänster, inbegripet i situationer där förmedlingstjänsten utgör en integrerad del av en annan tjänst som inte är en förmedlingstjänst enligt Europeiska unionens domstols rättspraxis.
- (7) För att säkerställa att reglerna i denna förordning är ändamålsenliga och att det råder likvärdiga förutsättningar på den inre marknaden, bör dessa regler gälla för leverantörer av förmedlingstjänster oavsett etableringsställe eller var de befinner sig, i den mån de erbjuder tjänster i unionen, vilket bevisas genom en väsentlig anknytning till unionen.
- (8) En sådan väsentlig anknytning till unionen bör anses föreligga om tjänsteleverantören har ett etableringsställe i unionen eller, i avsaknad av ett sådant etableringsställe, om antalet tjänstemottagare i en eller flera medlemsstater är betydande i förhållande till deras befolkning, eller baserat på att verksamheten riktas mot en eller flera medlemsstater. Verksamhetens inriktning på en eller flera medlemsstater kan fastställas på grundval av alla relevanta omständigheter, inbegripet faktorer som användningen av ett språk eller en valuta som vanligen används i den medlemsstaten, eller möjligheten att beställa varor eller tjänster eller användningen av en relevant toppdomän. Verksamhetens inriktning på en medlemsstat skulle också kunna härledas från tillgången till en app i den berörda nationella appbutiken, från tillhandahållande av lokal annonsering eller annonsering på ett språk som används i

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

- medlemsstaten, eller om kundkontakter, till exempel kundtjänst, sköts på ett språk som vanligen används i den medlemsstaten. En väsentlig anknytning bör också antas föreligga när en tjänsteleverantör riktar sin verksamhet till en eller flera medlemsstater i den mening som avses i artikel 17.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012⁽⁹⁾. Däremot kan enbart teknisk åtkomst till en webbplats i unionen inte i sig anses utgöra en väsentlig anknytning till unionen.
- (9) Genom denna förordning harmoniseras fullt ut de regler som är tillämpliga på förmedlingstjänster på den inre marknaden i syfte att säkerställa en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö och ta itu med spridningen av olagligt innehåll online och de samhällsrisiker som spridning av desinformation eller annat innehåll kan medföra, en onlinemiljö inom vilken de grundläggande rättigheterna i stadgan skyddas på ett effektivt sätt och innovation underlättas. Medlemsstaterna bör inte anta eller behålla ytterligare nationella krav i de frågor som omfattas av denna förordning, såvida detta inte uttryckligen föreskrivs i denna förordning, eftersom detta skulle påverka den direkta och enhetliga tillämpningen av de till fullo harmoniserade regler som är tillämpliga på leverantörer av förmedlingstjänster i enlighet med målen för denna förordning. Detta bör inte utesluta möjligheten att tillämpa annan nationell lagstiftning som är tillämplig på leverantörer av förmedlingstjänster, i överensstämmelse med unionsrätten, inbegripet direktiv 2000/31/EG, särskilt artikel 3 i det direktivet, om bestämmelserna i nationell rätt eftersträvar andra legitima mål av allmänt intresse än de som eftersträvas med denna förordning.
- (10) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av andra unionsrättsakter som reglerar tillhandahållande av informationssamhällets tjänster i allmänhet, som reglerar andra aspekter av tillhandahållande av förmedlingstjänster på den inre marknaden eller som specificerar och kompletterar de harmoniserade regler som fastställs i denna förordning, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁽¹⁰⁾, inbegripet bestämmelserna däri med avseende på videodelningsplattformar. Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2019/1148⁽¹¹⁾, (EU) 2019/1150⁽¹²⁾, (EU) 2021/784⁽¹³⁾ och (EU) 2021/1232⁽¹⁴⁾ samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG⁽¹⁵⁾ och bestämmelser i unionsrätten som anges i en förordning om europeiska produktions- och bevarandeförelägganden för elektroniska bevis i brottmål och i ett direktiv som fastställer harmoniserade regler om utnämningen av juridiska ombud i syftet att samla in bevis i brottmål.

(9) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

(10) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

(11) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 1).

(12) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150 av den 20 juni 2019 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (EUT L 186, 11.7.2019, s. 57).

(13) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (EUT L 172, 17.5.2021, s. 79).

(14) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1232 av den 14 juli 2021 om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet (EUT L 274, 30.7.2021, s. 41).

(15) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

På samma sätt bör av tydlighetsskäl den här förordningen inte påverka tillämpningen av unionsrätten om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2017/2394⁽¹³⁾ och (EU) 2019/1020⁽¹⁴⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG⁽¹⁵⁾, 2005/29/EG⁽¹⁶⁾, 2011/83/EU⁽¹⁷⁾ och 2013/11/EU⁽¹⁸⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG⁽¹⁹⁾, och om skydd av personuppgifter, särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽²⁰⁾.

Den här förordningen bör inte heller påverka tillämpningen av unionens regler om internationell privaträtt, särskilt sådana regler som rör behörighet och erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, som förordning (EU) nr 1215/2012, samt regler om tillämplig rätt för avtalsförpliktelser och utomobligatoriska förpliktelser. Skyddet för individer med avseende på behandling av personuppgifter regleras endast av unionsrättens regler på området, särskilt förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG. Den här förordningen bör inte heller påverka tillämpningen av unionsrätten om arbetsvillkor eller unionsrätten på området civil- och straffrättsligt samarbete. I den mån de unionsrättsakterna eftersträvar samma mål som fastställs i den här förordningen bör reglerna i den här förordningen emellertid vara tillämpliga på frågor som inte tas upp eller bara delvis tas upp i dessa andra rättsakter samt på frågor där dessa andra rättsakter ger medlemsstaterna möjlighet att anta vissa åtgärder på nationell nivå.

- (11) Det bör klargöras att denna förordning inte påverkar tillämpningen av unionsrätten om upphovsrätt och närstående rättigheter, inbegripet Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG⁽²¹⁾, 2004/48/EG⁽²²⁾ och (EU) 2019/790⁽²³⁾, som fastställer särskilda regler och förfaranden som inte bör påverkas.
- (12) För att uppnå målet att säkerställa en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö bör begreppet *olagligt innehåll* i denna förordning i vid bemärkelse spegla de regler som gäller för offlinemiljön. I synnerhet bör begreppet *olagligt innehåll* definieras så vitt som möjligt så att det omfattar information om olagligt innehåll, olagliga produkter, olagliga tjänster och olaglig verksamhet. Detta begrepp bör särskilt förstås som att det omfattar information, oavsett form, som enligt tillämplig rätt antingen i sig är olaglig, såsom olaglig hatpropaganda eller terrorisminnehåll och olagligt diskriminerande innehåll, eller som blir olaglig genom de regler som är tillämpliga eftersom den avser olaglig verksamhet. Betygsande exempel är bland annat delning av bilder som visar sexuella övergrepp mot barn, olagligt utbyte av privata bilder utan samtycke, nätstalkning, försäljning av produkter som inte uppfyller kraven eller

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 345, 27.12.2017, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EUT L 169, 25.6.2019, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produkt säkerhet (EGT L 11, 15.1.2002, s. 4).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otilbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otilbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 11.6.2005, s. 22).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (EUT L 165, 18.6.2013, s. 63).

⁽¹⁹⁾ Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 21.4.1993, s. 29).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 30.4.2004, s. 45).

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (EUT L 130, 17.5.2019, s. 92).

förfalskade produkter, försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster i strid med konsumentskyddslagstiftningen, otillåten användning av upphovsrättsskyddat material, olagligt erbjudande av inkvarteringstjänster eller olaglig försäljning av levande djur. Däremot bör en ögonvittnesvideo av ett potentiellt brott inte betraktas som olagligt innehåll bara för att det avbildar en olaglig handling, om inspelningen eller spridningen av en sådan video till allmänheten inte är olaglig enligt nationell rätt eller unionsrätten. I detta avseende saknar det betydelse huruvida informationens eller verksamhetens olaglighet följer av unionsrätten eller av nationell rätt som är förenlig med unionsrätten och vad den berörda lagstiftningens exakta innehåll och karaktär är.

- (13) Med tanke på de berörda tjänsternas särskilda egenskaper och det motsvarande behovet av att göra leverantörerna av dessa tjänster föremål för vissa specifika skyldigheter är det nödvändigt att, inom den bredare kategorin av värdtjänstleverantörer enligt definitionen i denna förordning, särskilja underkategorin onlineplattformar. Onlineplattformar, såsom sociala nätverk eller onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, bör definieras som värdtjänstleverantörer som inte bara lagrar information som tillhandahålls av tjänstemottagarna på deras begäran, utan även sprider denna information till allmänheten, på begäran av tjänstemottagarna. För att undvika att ålägga alltför omfattande skyldigheter bör dock värdtjänstleverantörer inte betraktas som onlineplattformar om spridningen till allmänheten enbart är en extrafunktion av mindre betydelse som är nära kopplad till en annan tjänst, eller en funktion av mindre betydelse inom den huvudsakliga tjänsten, och om denna extrafunktion eller funktion av objektiva tekniska skäl inte kan användas utan den andra tjänsten eller den huvudsakliga tjänsten, och integreringen av extrafunktionen eller funktionen inte är ett sätt att kringgå tillämpningen av de regler i denna förordning som gäller onlineplattformar. Till exempel skulle kommentarsavsnittet i en nättidning kunna utgöra en sådan funktion, om det står klart att den är en extrafunktion till den huvudsakliga tjänst som utgörs av utgivningen av nyheter under förläggarens redaktionella ansvar. Däremot bör lagring av kommentarer i ett socialt nätverk betraktas som en onlineplattformstjänst om det står klart att den inte utgör en extrafunktion av mindre betydelse inom den tjänst som erbjuds, även om den är underordnad publiceringen av tjänstemottagares inlägg. Vid tillämpningen av denna förordning bör molntjänster eller webbvärdtjänster inte anses utgöra en onlineplattform om spridning av specifik information till allmänheten utgör en extrafunktion av mindre betydelse eller en funktion av mindre betydelse inom sådana tjänster.

Vidare bör molntjänster och webbvärdtjänster när de används som infrastruktur, till exempel som underliggande infrastrukturlagrings- och datatjänst för en internetbaserad applikation, webbplats eller onlineplattform, inte i sig anses sprida information till allmänheten som lagras eller behandlas på begäran av en mottagare hos den applikation, den webbplats eller den onlineplattform som de fungerar som värdtjänst för.

- (14) Begreppet *spridning till allmänheten*, såsom det används i denna förordning, bör innebära att information görs tillgänglig för ett potentiellt obegränsat antal personer, dvs. att informationen görs lättillgänglig för tjänstemottagare i allmänhet utan att det krävs ytterligare åtgärder av den tjänstemottagare som tillhandahåller informationen, oavsett om dessa personer faktiskt utnyttjar möjligheten att få åtkomst till informationen i fråga. När tillgång till information kräver registrering eller tillträde till en grupp av tjänstemottagare bör denna information följaktligen anses ha spridits till allmänheten endast om tjänstemottagare som vill få tillgång till informationen automatiskt registreras eller godkänns utan något mänskligt beslut eller utan något val av vem som ska beviljas tillgång. Interpersonella kommunikationstjänster, enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972⁽²⁴⁾, såsom e-post eller privata meddelandetjänster, ligger utanför definitionen av onlineplattformar eftersom de används för interpersonell kommunikation mellan ett begränsat antal personer som fastställs av kommunikationens avsändare. De skyldigheter som fastställs i denna förordning för leverantörer av onlineplattformar kan dock tillämpas på tjänster som möjliggör tillgängliggörande av information för ett potentiellt obegränsat antal mottagare, som inte fastställs av kommunikationens avsändare, däribland genom offentliga grupper eller öppna kanaler. Information bör anses spridas till allmänheten i den mening som avses i denna förordning endast om den spridningen sker direkt på begäran av den tjänstemottagare som tillhandahåller informationen.

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

- (15) Om vissa av de tjänster som tillhandahålls av en leverantör omfattas av denna förordning medan andra inte omfattas, eller om de tjänster som tillhandahålls av en leverantör omfattas av olika avsnitt i denna förordning, bör de relevanta bestämmelserna i denna förordning endast tillämpas på de tjänster som omfattas av deras tillämpningsområde.
- (16) Den rättsliga säkerhet som skapas genom den övergripande ram för villkorade undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster som fastställs i direktiv 2000/31/EG har gjort det möjligt för många nya tjänster att växa fram och skalas upp på den inre marknaden. Den ramen bör därför bibehållas. Med tanke på skillnaderna vid införlivandet och tillämpningen av relevanta regler på nationell nivå, och av tydlighets- och konsekvensskäl, bör dock den ramen införlivas i denna förordning. Det är också nödvändigt att klargöra vissa delar av ramen, med beaktande av Europeiska unionens domstols rättspraxis.
- (17) Reglerna om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster som anges i denna förordning bör endast fastställas när den berörda leverantören av förmedlingstjänster inte kan hållas ansvarig för olagligt innehåll som tillhandahålls av tjänstemottagarna. Dessa regler bör inte omvänt tolkas för att fastställa när en leverantör kan hållas ansvarig, utan detta ska fastställas genom de regler i unionsrätt eller nationell rätt som är tillämpliga. Dessutom bör de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning gälla för alla typer av ansvar för alla typer av olagligt innehåll, oberoende av den lagstiftningens exakta sakinnehåll eller karaktär.
- (18) De undantag från ansvar som fastställs i denna förordning bör inte tillämpas om leverantören av förmedlingstjänsterna, i stället för att begränsa sig till att tillhandahålla tjänsterna neutralt genom en rent teknisk och automatisk behandling av den information som tillhandahålls av tjänstemottagaren, spelar en aktiv roll av ett sådant slag att leverantören får kännedom om eller kontroll över denna information. Dessa undantag bör därför inte gälla ansvar för information som inte tillhandahålls av tjänstemottagaren utan av leverantören av förmedlingstjänsten själv, inbegripet när informationen har tagits fram under denna leverantörs redaktionella ansvar.
- (19) Med tanke på att *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachning* och *värdtjänster* har olika karaktär och att leverantörerna av tjänsterna i fråga har olika ställning och förmåga, är det nödvändigt att skilja mellan de regler som är tillämpliga på dessa verksamheter, i den mån de enligt denna förordning omfattas av olika krav och villkor och deras räckvidd skiljer sig åt, såsom det tolkats av Europeiska unionens domstol.
- (20) Om en leverantör av förmedlingstjänster avsiktligt samarbetar med en tjänstemottagare för att bedriva olaglig verksamhet bör tjänsterna inte anses ha tillhandahållits på ett neutralt sätt och leverantören bör därför inte kunna omfattas av de undantag från ansvar som föreskrivs i denna förordning. Detta bör exempelvis vara fallet när leverantören erbjuder sin tjänst i det huvudsakliga syftet att underlätta olaglig verksamhet, till exempel genom att klargöra att syftet är att underlätta olaglig verksamhet eller att dennes tjänster är lämpliga för detta ändamål. Enbart det faktum att en tjänst erbjuder krypterade överföringar eller något annat system som omöjliggör identifiering av användaren bör inte i sig betraktas som underlättande av olaglig verksamhet.
- (21) En leverantör bör kunna utnyttja undantagen från ansvar för tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)* och *cachningstjänster* när leverantören på intet sätt befattar sig med den överförda eller tillgängliggjorda informationen. Detta kräver bland annat att leverantören inte ändrar den information som den överför eller till vilken den ger tillgång. Detta krav bör dock inte förstås som att det omfattar manipulationer av teknisk natur som sker under överföringen eller tillgängliggörandet, så länge de manipulationerna inte ändrar den överförda eller tillgängliggjorda informationens integritet.
- (22) För att kunna dra nytta av undantaget från ansvar för värdtjänster bör leverantören, efter att ha fått faktisk kännedom om eller blivit medveten om olaglig verksamhet eller olagligt innehåll, agera snabbt för att avlägsna innehållet eller göra det oåtkomligt. Tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, däribland rätten till yttrandefrihet och till information, bör iaktas när innehåll avlägsnas eller görs oåtkomligt. Leverantören kan skaffa sig sådan faktisk kännedom eller medvetenhet om innehållets olagliga karaktär genom, bland annat, undersökningar på eget initiativ eller anmälningar som lämnats till den av individer eller enheter i enlighet med denna förordning, i den mån dessa

anmälningar är tillräckligt exakta och tillräckligt väl underbyggda för att en aktsam ekonomisk aktör på ett rimligt sätt ska kunna identifiera, bedöma och när så är lämpligt agera mot det påstått olagliga innehållet. En sådan faktisk kännedom eller medvetenhet kan emellertid inte anses ha skaffats enbart på grund av att leverantören i allmänhet är medveten om att dennes tjänst även används för att lagra olagligt innehåll. Den omständigheten att leverantören automatiskt indexerar information som laddats upp till dennes tjänst, att den har en sökfunktion eller att den rekommenderar information på grundval av tjänstemottagarnas profiler eller preferenser räcker inte för att leverantören i fråga ska anses ha *specifik* kännedom om olaglig verksamhet som bedrivs på plattformen eller om olagligt innehåll som lagras på den.

- (23) Undantaget från ansvar bör inte tillämpas om tjänstemottagaren handlar under en värdtjänstleverantörs överinseende eller kontroll. Om exempelvis leverantören av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare bestämmer priset på de varor eller tjänster som näringsidkaren erbjuder, kan det anses att näringsidkaren agerar under den onlineplattformens överinseende eller kontroll.
- (24) För att säkerställa ett effektivt skydd för konsumenter när de deltar i förmedlade kommersiella transaktioner online bör vissa värdtjänstleverantörer, nämligen onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, inte kunna dra nytta av det undantag från ansvar för värdtjänstleverantörer som fastställs i denna förordning, i den mån dessa onlineplattformar presenterar relevant information om transaktionerna i fråga på ett sådant sätt att konsumenterna tror att den informationen tillhandahålls av dessa onlineplattformar själva eller av näringsidkare som agerar under deras överinseende eller kontroll, och att dessa onlineplattformar sålunda har kännedom om eller kontroll över informationen, även om detta eventuellt i själva verket inte stämmer. Exempel på sådant beteende skulle kunna vara om en onlineplattform underläter att tydligt visa en näringsidkares identitet, enligt kraven i denna förordning, om en sådan onlineplattform undanhåller näringsidkarens identitet eller kontaktuppgifter fram till efter det att ett avtal ingåtts mellan näringsidkaren och konsumenten, eller om en onlineplattform marknadsför produkten eller tjänsten i sitt eget namn i stället för att använda namnet på den näringsidkare som kommer att tillhandahålla den produkten eller tjänsten. I så fall bör det på grundval av samtliga relevanta omständigheter objektivt fastställas, huruvida presentationen skulle kunna leda till att en genomsnittskonsument tror att informationen i fråga tillhandahålls av onlineplattformen själv eller av näringsidkare som agerar under dess överinseende eller kontroll.
- (25) De undantag från ansvar som fastställs i denna förordning bör inte påverka möjligheten till olika typer av förelägganden mot leverantörer av förmedlingstjänster, även om de uppfyller de villkor som fastställs som en del av dessa undantag. Sådana förelägganden kan särskilt bestå av förelägganden från domstolar eller administrativa myndigheter, som utfärdats i överensstämmelse med unionsrätten, som kräver att alla överträdelser ska upphöra eller förhindras, inbegripet att olaglig information som angetts i dessa förelägganden avlägsnas eller görs oåtkomlig.
- (26) För att skapa rättssäkerhet och inte avskräcka från verksamhet som syftar till att upptäcka, identifiera och agera mot olagligt innehåll, som leverantörer av alla kategorier av förmedlingstjänster åtar sig på frivillig basis, bör det klargöras att enbart det faktum att leverantörerna bedriver sådan verksamhet inte gör att de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning inte blir tillgängliga, förutsatt att denna verksamhet utförs i god tro och aktsamt. Villkoret att agera i god tro och aktsamt bör inbegripa att agera på ett objektivt, icke-diskriminerande och proportionellt sätt, med vederbörlig hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, och tillhandahålla nödvändiga skyddsåtgärder mot omotiverat avlägsnande av lagligt innehåll, i enlighet med målet för och kraven i denna förordning. I detta syfte bör de berörda leverantörerna till exempel vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att den relevanta tekniken, när automatiska verktyg används för att utföra sådan verksamhet, är tillräckligt tillförlitlig för att i största möjliga utsträckning begränsa felrekvensen. Det är dessutom lämpligt att klargöra att enbart det faktum att dessa leverantörer i god tro vidtar åtgärder för att uppfylla kraven i unionsrätten, inbegripet kraven i denna förordning när det gäller genomförandet av deras allmänna villkor, inte bör göra att de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning inte blir tillgängliga. Sådana verksamheter och åtgärder som en leverantör kan ha bedrivit eller vidtagit bör därför inte beaktas vid fastställandet av huruvida leverantören kan åberopa ett undantag från ansvar, särskilt när det gäller huruvida leverantören tillhandahåller sin tjänst på ett neutralt sätt och därför kan omfattas av den relevanta bestämmelsen, men utan att denna regel innebär att leverantören nödvändigtvis kan åberopa undantaget. Frivilliga åtgärder bör inte användas för att kringgå skyldigheterna för leverantörer av förmedlingstjänster enligt denna förordning.

- (27) Även om de regler om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster som anges i denna förordning är inriktade på undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster är det viktigt att komma ihåg att problemet med olagligt innehåll och olaglig verksamhet online, trots den allmänt viktiga roll som spelas av sådana leverantörer, inte bör hanteras genom att enbart fokusera på deras ansvar och skyldigheter. Om möjligt bör tredje parter som berörs av olagligt innehåll som överförs eller lagras online försöka lösa konflikter som rör sådant innehåll utan att involvera de berörda leverantörerna av förmedlingstjänster. Tjänstemottagare bör hållas ansvariga för det olagliga innehåll som de tillhandahåller och eventuellt sprider till allmänheten genom förmedlingstjänster, om de tillämpliga regler i unionsrätten och nationell rätt som fastställer sådant ansvar föreskriver det. När så är lämpligt bör andra aktörer, såsom gruppmoderatorer i slutna onlinemiljöer, särskilt när det gäller stora grupper, också bidra till att förhindra spridning av olagligt innehåll online i enlighet med tillämplig rätt. När det är nödvändigt att involvera leverantörer av informationssamhällets tjänster, inbegripet leverantörer av förmedlingstjänster, bör dessutom varje begäran eller föreläggande om sådan medverkan som en allmän regel riktas till den specifika leverantör som har teknisk och operativ förmåga att agera mot specifika delar av olagligt innehåll, i syfte att förebygga och minimera eventuella negativa effekter på åtkomsten till och tillgängligheten av information som inte är olagligt innehåll.
- (28) Sedan 2000 har ny teknik utvecklats som förbättrar tillgängligheten, effektiviteten, hastigheten, tillförlitligheten, kapaciteten och säkerheten för system som används för överföring och lagring av data online och deras *sökbarhet*, vilket har lett till ett alltmer komplext ekosystem online. I detta avseende bör det erinras om att tjänsteleverantörer som upprättar och underlättar den underliggande logiska arkitekturen och ett väl fungerande internet, inbegripet tekniska hjälpfunktioner, också kan omfattas av de undantag från ansvar som fastställs i denna förordning, i den mån deras tjänster klassificeras som tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachningstjänster* eller *värdtjänster*. Sådana tjänster omfattar, alltefter omständigheterna, trådlösa lokala nät, DNS-tjänster, toppdomänregister, registratorer, certifieringsmyndigheter som utfärdar digitala certifikat, virtuella privata nätverk, onlinesökmotorer, molninfrastruktur-tjänster eller innehållsleveransnätverk som möjliggör, lokaliserar eller förbättrar funktionerna för andra leverantörer av förmedlingstjänster. På samma sätt har tjänster som används för kommunikationsändamål och de tekniska leveranssätten också utvecklats avsevärt, vilket har gett upphov till onlinetjänster såsom ip-telefoni, meddelandetjänster och webbaserade e-posttjänster, där kommunikationen levereras via en internetanslutningstjänst. Även dessa tjänster kan omfattas av undantagen från ansvar, i den mån de räknas som tjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, *cachningstjänster* eller *värdtjänster*.
- (29) Förmedlingstjänster spänner över ett brett spektrum av ekonomiska verksamheter som äger rum online och som kontinuerligt utvecklas för att möjliggöra snabb, säker och trygg överföring av information och för att säkerställa bekvämligheten för alla deltagare i ekosystemet online. Förmedlingstjänster för *enbart vidarebefordran (mere conduit)* omfattar till exempel allmänna kategorier av tjänster såsom internetknutpunkter, trådlösa åtkomstpunkter, virtuella privata nätverk, DNS-tjänster och DNS-resolvrar, toppdomänregister, registratorer, certifieringsmyndigheter som utfärdar digitala certifikat, ip-telefoni och andra interpersonella kommunikationstjänster, medan allmänna exempel på förmedlingstjänster för *cachning* omfattar ett rent tillhandahållande av innehållsleveransnätverk, omvända proxyserverar eller proxyserverar för anpassning av innehåll. Sådana tjänster är avgörande för att säkerställa en smidig och effektiv överföring av information som tillhandahålls på internet. Exempel på *värdtjänster* omfattar kategorier av tjänster såsom molntjänster, webshotell, avgiftsbelagda annonseringstjänster eller tjänster som möjliggör utbyte av information och innehåll online, inbegripet fillagring och fildelning. Förmedlingstjänster kan tillhandahållas separat, som en del av en annan typ av förmedlingstjänst, eller samtidigt med andra förmedlingstjänster. Huruvida en viss tjänst utgör en tjänst för *enbart vidarebefordran (mere conduit)*, en *cachningstjänst* eller en *värdtjänst* beror uteslutande på dess tekniska funktioner, som kan utvecklas över tid, och bör bedömas från fall till fall.
- (30) Leverantörer av förmedlingstjänster bör inte, vare sig rättsligt eller de facto, omfattas av en övervakningsskyldighet när det gäller skyldigheter av allmän karaktär. Detta beror inte övervakningsskyldigheter i ett specifikt fall och, i synnerhet, påverkar inte förelägganden från nationella myndigheter i enlighet med nationell lagstiftning, i överensstämmelse med unionsrätten såsom den tolkats av Europeiska unionens domstol, och i enlighet med de villkor som fastställs i denna förordning. Ingenting i denna förordning bör tolkas som ett åläggande av en allmän övervakningsskyldighet eller en allmän aktiv undersökningsplikt eller som en allmän skyldighet för leverantörer att vidta proaktiva åtgärder mot olagligt innehåll.

- (31) Beroende på varje medlemsstats rättssystem och det aktuella rättsområdet kan nationella rättsliga eller administrativa myndigheter, inbegripet brottsbekämpande myndigheter, förelägga leverantörer av förmedlingstjänster att agera mot en eller flera specifika delar av olagligt innehåll eller att tillhandahålla viss specifik information. De nationella lagar som ligger till grund för utfärdandet av sådana förelägganden skiljer sig åt avsevärt, och dessa förelägganden behandlas allt oftare i gränsöverskridande situationer. För att säkerställa att dessa förelägganden kan följas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, i synnerhet i ett gränsöverskridande sammanhang, så att de berörda offentliga myndigheterna kan utföra sina uppgifter och leverantörerna inte utsätts för oproportionella bördor, utan att otillbörligt påverka tredje parter rättigheter och legitima intressen, är det nödvändigt att fastställa vissa villkor som dessa förelägganden bör uppfylla och vissa kompletterande krav avseende behandlingen av dessa förelägganden. Följaktligen bör denna förordning harmonisera endast vissa särskilda minimivillkor som sådana förelägganden bör uppfylla för att ge upphov till en skyldighet för leverantörer av förmedlingstjänster att informera de berörda myndigheterna om den verkan som givits dessa förelägganden. Därför tillhandahåller denna förordning inte den rättsliga grunden för utfärdande av sådana förelägganden, och den reglerar inte heller deras territoriella tillämpningsområde eller gränsöverskridande verkställighet.
- (32) Den tillämpliga unionsrätt eller nationella rätt som ligger till grund för utfärdande av dessa förelägganden kan kräva ytterligare villkor och bör ligga till grund för respektive föreläggandes verkställighet. I händelse av att sådana förelägganden inte följs bör den utfärdande medlemsstaten kunna verkställa dem i enlighet med sin nationella rätt. Tillämplig nationell rätt bör vara förenlig med unionsrätten, inbegripet stadgan och EUF-fördragets bestämmelser om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster inom unionen, särskilt när det gäller onlinespeljänster och vadhallningstjänster. På motsvarande sätt påverkar inte tillämpningen av sådan nationell rätt för verkställighet av respektive föreläggande tillämpliga unionsrättsakter eller internationella avtal som ingåtts av unionen eller medlemsstaterna om gränsöverskridande erkännande, genomförande och verkställighet av dessa förelägganden, särskilt i civilrättsliga och straffrättsliga frågor. Å andra sidan bör kontrollen av efterlevnaden av skyldigheten att informera de berörda myndigheterna om den verkan som givits till de föreläggandena, till skillnad från verkställigheten av föreläggandena själva, omfattas av de regler som anges denna förordning.
- (33) Leverantören av förmedlingstjänster bör utan onödigt dröjsmål informera den utfärdande myndigheten om eventuell uppföljning av sådana förelägganden i enlighet med de tidsfrister som anges i relevant unionsrätt eller nationell rätt.
- (34) Berörda nationella myndigheter bör kunna utfärda sådana förelägganden mot innehåll som anses olagligt eller förelägganden om att tillhandahålla information på grundval av unionsrätten eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, i synnerhet stadgan, och att rikta dem till leverantörer av förmedlingstjänster, även sådana som är etablerade i en annan medlemsstat. Denna förordning bör dock inte påverka unionsrätten på området civil- och straffrättsligt samarbete, inbegripet förordning (EU) nr 1215/2012 och en förordning om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden, och inte heller nationell straffprocessrätt eller civilprocessrätt. Om dessa lagar i samband med straffrättsliga eller civilrättsliga förfaranden föreskriver villkor som går utöver eller är oförenliga med de villkor som föreskrivs i den här förordningen när det gäller förelägganden om att agera mot olagligt innehåll eller tillhandahålla information, kan de villkor som föreskrivs i den här förordningen därför inte vara tillämpliga eller kan anpassas. I synnerhet kan skyldigheten för samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat att översända en kopia av föreläggandena till alla andra samordnare för digitala tjänster inte vara tillämplig i samband med straffrättsliga förfaranden eller kan anpassas, om så föreskrivs i tillämplig nationell straffprocessrätt.

Skyldigheten att föreläggandena ska innehålla en motivering som förklarar varför informationen utgör olagligt innehåll bör vid behov anpassas enligt tillämplig nationell straffprocessrätt i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja och lagföra brott. Slutligen kan skyldigheten för leverantörer av förmedlingstjänster att informera tjänstemottagaren senareläggas i enlighet med tillämplig unionsrätt eller nationell rätt, särskilt i samband med straffrättsliga, civilrättsliga eller administrativa förfaranden. Föreläggandena bör dessutom utfärdas i överensstämmelse med förordning (EU) 2016/679 och förbudet mot en allmän skyldighet att övervaka information eller att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet enligt den här förordningen. De villkor och krav som fastställs i den här förordningen och som är tillämpliga på förelägganden om att agera mot olagligt innehåll påverkar inte andra unionsakter som föreskriver liknande system för att agera mot särskilda typer av olagligt innehåll, såsom förordning (EU) 2021/784, förordning (EU) 2019/1020 eller förordning (EU) 2017/2394, som ger särskilda befogenheter att förelägga om tillhandahållande av information till medlemsstaternas tillsynsmy-

digheter för konsumentkyddslagstiftning, medan de villkor och krav som gäller för förelägganden om att tillhandahålla information inte påverkar andra unionsakter som föreskriver liknande relevanta regler för specifika sektorer. De villkoren och kraven bör inte påverka reglerna om lagring och bevarande enligt tillämplig nationell rätt, i överensstämmelse med unionsrätten och de brottsbekämpande myndigheternas begäranden om konfidentiell behandling när det gäller att inte lämna ut information. De villkoren och kraven bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att kräva att en leverantör av förmedlingstjänster förhindrar en överträdelse, i överensstämmelse med unionsrätten, inbegripet den här förordningen, och i synnerhet med förbudet mot allmänna övervakningsskyldigheter.

- (35) De villkor och krav som fastställs i denna förordning bör vara uppfyllda senast när föreläggandet översänds till den berörda leverantören. Föreläggandet får därför utfärdas på ett av de officiella språken för den berörda medlemsstatens utfärdande myndighet. Om det språket skiljer sig från det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster, eller från ett annat officiellt språk i medlemsstaterna som den myndighet som utfärdar föreläggandet och leverantören av förmedlingstjänster har kommit överens om, bör emellertid översändandet av föreläggandet åtföljas av en översättning av åtminstone de delar av föreläggandet som anges i denna förordning. Om en leverantör av förmedlingstjänster har kommit överens med myndigheterna i en medlemsstat om att använda ett visst språk, bör den uppmuntras att godta förelägganden på samma språk utfärdade av myndigheter i andra medlemsstater. Föreläggandena bör innehålla uppgifter som gör det möjligt för adressaten att identifiera den utfärdande myndigheten, i tillämpliga fall inbegripet kontaktuppgifter till en kontaktpunkt inom den myndigheten, och att kontrollera föreläggandets äkthet.
- (36) Det territoriella tillämpningsområdet för sådana förelägganden om att agera mot olagligt innehåll bör fastställas tydligt på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt som möjliggör utfärdandet av föreläggandet och bör inte gå utöver vad som är strikt nödvändigt för att uppnå dess mål. I detta avseende bör den nationella rättsliga eller administrativa myndighet, vilket kan vara en brottsbekämpande myndighet, som utfärdar föreläggandet göra en avvägning mellan det mål som föreläggandet syftar till att uppnå, i enlighet med den rättsliga grund som gör det möjligt att utfärda föreläggandet, och de rättigheter och legitima intressen som tillkommer alla tredje parter som kan påverkas av föreläggandet, särskilt deras grundläggande rättigheter enligt stadgan. Föreläggandets verkan bör, i synnerhet i ett gränsöverskridande sammanhang, i princip begränsas till den utfärdande medlemsstatens territorium, såvida inte innehållets olaglighet härrör direkt från unionsrätten eller den utfärdande myndigheten anser att de rättigheter som står på spel kräver ett bredare territoriellt tillämpningsområde, i enlighet med unionsrätten och internationell rätt, samtidigt som principen om internationell hövlighet beaktas.
- (37) De förelägganden om att tillhandahålla information som regleras i denna förordning avser framtagande av specifik information om enskilda mottagare av den berörda förmedlingstjänsten som identifieras i dessa förelägganden, i syfte att avgöra om tjänstemottagarna följer tillämpliga unionsregler eller nationella regler. Sådana förelägganden bör begära information i syfte att göra det möjligt att identifiera de berörda tjänstemottagarna. Därför omfattas förelägganden om att tillhandahålla information om en grupp tjänstemottagare som inte är specifikt identifierade, inbegripet förelägganden om tillhandahållande av aggregerad information som krävs för statistiska ändamål eller evidensbaserat beslutsfattande, inte av kraven på tillhandahållande av information i denna förordning.
- (38) Förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och om att tillhandahålla information omfattas av de regler som säkerställer behörigheten för den medlemsstat där den mottagande tjänsteleverantören är etablerad och de regler som föreskriver eventuella undantag från denna behörighet i vissa fall, som anges i artikel 3 i direktiv 2000/31/EG, endast om villkoren i den artikeln är uppfyllda. Mot bakgrund av att dessa förelägganden är kopplade till specifika delar av olagligt innehåll respektive olaglig information, innebär de inte någon principiell inskränkning av friheten för leverantörer av förmedlingstjänster att tillhandahålla sina tjänster över gränserna när de riktar sig till leverantörer som är etablerade i en annan medlemsstat. Reglerna i artikel 3 i direktiv 2000/31/EG, inbegripet om behovet av att motivera åtgärder som avviker från behörigheten för den medlemsstat i vilken tjänsteleverantören är etablerad på vissa angivna grunder och om anmälan av sådana åtgärder, är därför inte tillämpliga på dessa förelägganden.

- (39) Kraven på att tillhandahålla information om prövningsmekanismer som är tillgängliga för leverantören av förmedlingstjänster och den tjänstemottagare som tillhandahöll innehållet innebär ett krav på att tillhandahålla information om administrativa mekanismer för hantering av klagomål och rättslig prövning, inbegripet överklaganden av förelägganden som utfärdats av rättsliga myndigheter. Dessutom kan samordnarna för digitala tjänster utveckla nationella verktyg och vägledning för klagomåls- och prövningsmekanismer som är tillämpliga på deras respektive territorium, i syfte att underlätta tillgången till sådana mekanismer för tjänstemottagarna. Slutligen bör medlemsstaterna vid tillämpningen av denna förordning respektera den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol i enlighet med artikel 47 i stadgan. Denna förordning bör därför inte hindra de relevanta nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna från att, på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt, utfärda ett föreläggande om att återställa innehåll, om sådant innehåll överensstämde med de allmänna villkoren för leverantören av förmedlingstjänsten, men av den leverantören felaktigt har betraktats som olagligt och avlägsnats.
- (40) För att uppnå målen för denna förordning, och särskilt för att förbättra den inre marknadens funktion och säkerställa en säker och transparent onlinemiljö, är det nödvändigt att fastställa en tydlig, effektiv, förutsebar och balanserad uppsättning harmoniserade krav på tillbörlig aktsamhet för leverantörer av förmedlingstjänster. Dessa skyldigheter bör särskilt syfta till att garantera olika mål för den offentliga politiken, såsom att skapa säkerhet för och förtroende hos tjänstemottagarna, inbegripet konsumenter, minderåriga och användare som löper särskild risk att utsättas för hatpropaganda, sexuella trakasserier eller andra diskriminerande åtgärder, skydda de relevanta grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan, säkerställa en meningsfull ansvarsskyldighet för dessa leverantörer och ge tjänstemottagare och andra berörda parter egenmakt, samtidigt som den nödvändiga tillsynen från de behöriga myndigheternas sida underlättas.
- (41) I detta avseende är det viktigt att kraven på tillbörlig aktsamhet anpassas till typen, storleken och arten av den berörda förmedlingstjänsten. I denna förordning fastställs därför grundläggande skyldigheter som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster samt ytterligare skyldigheter för värdtjänstleverantörer och, mer specifikt, leverantörer av onlineplattformar och av mycket stora onlineplattformar samt av mycket stora onlinesökmotorer. I den mån leverantörer av förmedlingstjänster omfattas av ett antal olika kategorier med hänsyn till deras tjänsters art och deras storlek bör de fullgöra alla motsvarande skyldigheter i denna förordning med avseende på dessa tjänster. Dessa harmoniserade krav på tillbörlig aktsamhet, som bör vara rimliga och icke godtyckliga, behövs för att adressera identifierade allmänintressen, såsom att skydda tjänstemottagarnas legitima intressen, ta itu med olagliga metoder och skydda grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan. Kraven på tillbörlig aktsamhet är oberoende av frågan om ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster, som därför måste bedömas separat.
- (42) För att underlätta smidig och effektiv tvåvägskommunikation, inbegripet, i förekommande fall, genom mottagningsbevis för sådan kommunikation, i frågor som omfattas av denna förordning bör leverantörer av förmedlingstjänster åläggas att utse en enda elektronisk kontaktpunkt och att offentliggöra och uppdatera relevant information om den kontaktpunkten, inbegripet vilka språk som ska användas i sådan kommunikation. Den elektroniska kontaktpunkten kan också användas av betrodda anmälare och av professionella enheter som står i en särskild relation till leverantören av förmedlingstjänster. Till skillnad från den rättsliga företrädaren bör den elektroniska kontaktpunkten tjäna operativa syften och bör inte vara skyldig att ha en fysisk plats. Leverantörer av förmedlingstjänster kan utse samma enda kontaktpunkt för att uppfylla kraven i denna förordning som för tillämpningen av andra unionsrättsakter. Leverantörer av förmedlingstjänster uppmanas att, i samband med att kommunikationsspråken anges, säkerställa att de språk som väljs inte i sig utgör ett hinder för kommunikationen. Vid behov bör det vara möjligt för leverantörer av förmedlingstjänster och medlemsstaternas myndigheter att nå en separat överenskommelse om kommunikationsspråket eller söka alternativa sätt att övervinna språkbarriären, bland annat genom att använda alla tillgängliga tekniska medel eller interna och externa personalresurser.
- (43) Leverantörer av förmedlingstjänster bör också vara skyldiga att utse en enda kontaktpunkt för tjänstemottagarna som möjliggör snabb, direkt och effektiv kommunikation, i synnerhet med lättillgängliga medel såsom telefonnummer, e-postadresser, elektroniska kontaktformulär, dialogrobotar eller snabbmeddelandetjänster. Det bör uttryckligen anges när en tjänstemottagare kommunicerar med dialogrobotar. Leverantörer av förmedlingstjänster bör göra det möjligt för tjänstemottagare att välja ett direkt och effektivt kommunikationssätt som inte enbart förlitar sig på automatiska verktyg. Leverantörer av förmedlingstjänster bör göra alla rimliga ansträngningar för att garantera att tillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser anslås så att denna kommunikation kan tillhandahållas på ett snabbt och effektivt sätt.

- (44) Leverantörer av förmedlingstjänster som är etablerade i ett tredjeland och som erbjuder tjänster i unionen bör utse en tillräckligt bemyndigad rättslig företrädare i unionen och tillhandahålla information om sina rättsliga företrädare till de berörda myndigheterna samt offentliggöra den. För att fullgöra den skyldigheten bör sådana leverantörer av förmedlingstjänster säkerställa att den utsedda rättsliga företrädaren har de befogenheter och resurser som krävs för att samarbeta med de berörda myndigheterna. Detta kan till exempel vara fallet när en leverantör av förmedlingstjänster utser ett dotterföretag tillhörande samma grupp som leverantören, eller leverantörens moderföretag, om det dotterföretaget eller moderföretaget är etablerat i unionen. Det kan dock hända att detta inte är fallet, till exempel när den rättsliga företrädaren är föremål för rekonstruktionsförfaranden, konkurs eller ett insolvensförfarande för privatpersoner eller företag. Den skyldigheten bör innebära att denna förordning kan övervakas och, vid behov, dess efterlevnad försäkras effektivt i förhållande till dessa leverantörer. Det bör vara möjligt för en rättslig företrädare att vara bemyndigad av fler än en leverantör av förmedlingstjänster, i enlighet med nationell rätt. Det bör vara möjligt för den rättsliga företrädaren att även fungera som kontaktpunkt, förutsatt att de relevanta kraven i denna förordning uppfylls.
- (45) Även om avtalsfriheten för leverantörer av förmedlingstjänster i princip bör respekteras, är det lämpligt att fastställa vissa regler om innehållet i, tillämpningen av och efterlevnaden av dessa leverantörers allmänna villkor, i syfte att värna om transparensen, skydda tjänstemottagarna och undvika orättvisa eller godtyckliga resultat. Leverantörer av förmedlingstjänster bör i sina allmänna villkor tydligt ange och uppdatera information om de skäl på grundval av vilka de kan begränsa tillhandahållandet av sina tjänster. De bör i synnerhet inkludera information om eventuella policyer, förfaranden, åtgärder och verktyg som används för innehållsmoderering, däribland algoritmbaserat beslutsfattande och mänsklig granskning samt arbetsordningen för leverantörens interna system för hantering av klagomål. De bör också tillhandahålla lättillgänglig information om rätten att avsluta användningen av tjänsten. Leverantörer av förmedlingstjänster kan i sina villkor för tjänsten använda grafiska element, såsom ikoner eller bilder, för att illustrera de viktigaste inslagen i informationskraven enligt denna förordning. Leverantörer bör på lämpligt sätt informera tjänstemottagarna om betydande ändringar av de allmänna villkoren, till exempel när de ändrar reglerna om information som är tillåten inom ramen för deras tjänst, eller andra sådana ändringar som direkt kan påverka tjänstemottagarnas möjlighet att använda tjänsten.
- (46) Leverantörer av förmedlingstjänster som främst riktar sig till minderåriga, till exempel genom utformning eller marknadsföring av tjänsten, eller som till övervägande del används av minderåriga, bör göra särskilda ansträngningar för att göra förklaringen av sina allmänna villkor lättbegriplig för minderåriga.
- (47) När dessa begränsningar utformas, tillämpas och upprätthålls bör leverantörer av förmedlingstjänster agera på ett icke godtyckligt och icke-diskriminerande sätt och ta hänsyn till tjänstemottagarnas rättigheter och legitima intressen, inbegripet de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar bör till exempel i synnerhet ta vederbörlig hänsyn till yttrande- och informationsfriheten, inbegripet mediernas frihet och mångfald. Alla leverantörer av förmedlingstjänster bör också ta vederbörlig hänsyn till relevanta internationella normer för skydd av de mänskliga rättigheterna, såsom Förenta nationernas vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.
- (48) Med tanke på mycket stora onlineplattformars och mycket stora onlinesökmotorers särskilda roll och räckvidd är det lämpligt att lägga dem ytterligare krav på information och transparens i deras allmänna villkor. Följaktligen bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer tillhandahålla sina allmänna villkor på de officiella språken i alla medlemsstater där de erbjuder sina tjänster och även ge tjänstemottagarna en koncis och lättläst sammanfattning av de viktigaste inslagen i de allmänna villkoren. I sammanfattningen bör de viktigaste inslagen i informationskraven anges, inbegripet möjligheten att lätt kunna välja bort frivilliga klausuler.

- (49) För att säkerställa en lämplig nivå av transparens och ansvarsskyldighet bör leverantörer av förmedlingstjänster, i enlighet med de harmoniserade kraven i denna förordning, i ett maskinläsbart format, offentliggöra en årlig rapport om den innehållsmoderering som de gör, inbegripet de åtgärder som vidtas till följd av tillämpningen och efterlevnaden av deras allmänna villkor. För att undvika oproportionella bördor bör dessa transparensrapporterings-skyldigheter dock inte gälla för leverantörer som är mikroföretag eller små företag enligt definitionen i kommissionens rekommendation 2003/361/EG⁽²⁵⁾ och som inte är mycket stora onlineplattformar i den mening som avses i denna förordning.
- (50) Vårdtjänstleverantörer spelar en särskilt viktig roll när det gäller att bekämpa olagligt innehåll online, eftersom de lagrar information som tillhandahålls av tjänstemottagarna och på deras begäran och ofta ger andra mottagare åtkomst till den informationen, ibland i stor skala. Det är viktigt att alla vårdtjänstleverantörer, oavsett deras storlek, inför lättillgängliga och användarvänliga anmälnings- och åtgärdsmekanismer som underlättar anmälan av specifik information som den anmälande parten anser vara olagligt innehåll till den berörda vårdtjänstleverantören (*anmälan*), enligt vilka leverantören kan besluta huruvida den samtycker till denna bedömning och vill avlägsna innehållet eller göra det oåtkomligt (*åtgärd*). Sådana mekanismer bör vara tydligt identifierbara, placerade nära informationen i fråga och minst lika lätta att hitta och använda som anmälningsmekanismer för innehåll som strider mot vårdtjänstleverantörens allmänna villkor. Förutsatt att kraven på anmälningar är uppfyllda bör det vara möjligt för individer eller enheter att anmäla flera specifika delar med påstått olagligt innehåll genom en enda anmälan för att säkerställa att anmälnings- och åtgärdsmekanismer fungerar på ändamålsenligt sätt. Anmälningsmekanismen bör möjliggöra, men inte kräva, identifiering av den individ eller enhet som lämnar in en anmälan. För vissa typer av information som anmäls kan det vara nödvändigt att säkerställa identiteten på den individ eller enhet som lämnar in en anmälan för att avgöra om informationen i fråga innehåller olagligt innehåll, i enlighet med det som påstås. Skyldigheten att införa mekanismer för anmälan och åtgärder bör till exempel gälla för fillagrings- och fildelningstjänster, webbvärdtjänster, annonseringsservrar och paste bin-tjänster, i den mån de kan betraktas som vårdtjänster som omfattas av denna förordning.
- (51) Med beaktande av behovet att ta vederbörlig hänsyn till alla berörda parter grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan, bör åtgärder som vidtas av en vårdtjänstleverantör till följd av mottagandet av en anmälan vara strikt riktade, i den meningen att de bör syfta till att avlägsna specifik information som anses utgöra olagligt innehåll eller göra den oåtkomlig, utan att på ett otillbörligt sätt påverka yttrandefriheten och informationsfriheten för tjänstemottagarna. Anmälningar bör därför som allmän regel riktas till de vårdtjänstleverantörer som rimligen kan förväntas ha den tekniska och operativa förmågan att agera mot sådan specifik information. De vårdtjänstleverantörer som mottar en anmälan för vilken de av tekniska eller operativa skäl inte kan avlägsna den specifika informationen bör informera den individ eller enhet som lämnade in anmälan.
- (52) Reglerna om sådana anmälnings- och åtgärdsmekanismer bör harmoniseras på unionsnivå för att möjliggöra en snabb, aktsam och icke godtycklig behandling av anmälningar på grundval av regler som är enhetliga, transparenta och tydliga och som ger robusta garantier för att skydda alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, särskilt deras grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan, oavsett i vilken medlemsstat dessa parter är etablerade eller bosatta och vilket rättsområde det gäller. De grundläggande rättigheterna omfattar, men är inte begränsade till, för tjänstemottagare: rätten till yttrandefrihet och till informationsfrihet, rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, rätten till skydd av personuppgifter, rätten till icke-diskriminering och rätt till ett effektivt rättsmedel; för tjänstleverantörer: näringsfrihet och avtalsfrihet; för parter som påverkas av olagligt innehåll: rätten till mänsklig värdighet, barnets rättigheter, rätten till skydd av egendom, inbegripet immateriella rättigheter, och rätten till icke-diskriminering. Vårdtjänstleverantörer bör reagera på anmälningar i god tid, särskilt genom att beakta vilken typ av olagligt innehåll som anmäls och hur brådskande det är att vidta åtgärder. Sådana leverantörer kan till exempel förväntas agera utan dröjsmål när det påstått olagliga innehåll som anmäls innebär ett hot mot människors liv eller säkerhet. Vårdtjänstleverantören bör utan onödigt dröjsmål informera den individ eller enhet som anmält det specifika innehållet efter att ha fattat ett beslut om huruvida åtgärder ska vidtas med anledning av anmälan.

⁽²⁵⁾ Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (53) Anmälnings- och åtgärdsmekanismerna bör göra det möjligt att lämna in anmälningar som är tillräckligt exakta och tillräckligt väl underbyggda för att den berörda värdtjänstleverantören ska kunna fatta ett välgrundat och omsorgsfullt beslut – förenligt med yttrandefriheten och informationsfriheten – om det innehåll som anmälan avser, särskilt huruvida innehållet ska betraktas som olagligt innehåll och avlägsnas eller göras oåtkomligt. Dessa mekanismer bör vara utformade så att de gör det lätt att lämna in anmälningar som innehåller en redogörelse för skälen till att den individ eller enhet som lämnar in en anmälan anser att innehållet utgör olagligt innehåll och en tydlig anvisning om var innehållet finns. Om en anmälan innehåller tillräcklig information för att en aktsam värdtjänstleverantör utan en ingående rättslig prövning ska kunna fastställa att det är uppenbart att innehållet är olagligt, bör anmälan anses ge upphov till faktisk kännedom eller medvetenhet om olagligheten. Med undantag för inlämning av anmälningar om brott som avses i artiklarna 3–7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU⁽²⁶⁾ bör dessa mekanismer uppmäna den individ eller enhet som lämnar in en anmälan att ange sin identitet, för att undvika missbruk.
- (54) Om en värdtjänstleverantör, på grund av att den information som tillhandahålls av mottagarna utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med dess allmänna villkor, beslutar att avlägsna eller oåtkomliggöra information som tillhandahållits av en tjänstemottagare eller på annat sätt begränsa dess synlighet eller monetarisering, till exempel efter mottagande av en anmälan eller på eget initiativ, inbegripet enbart med hjälp av automatiserade metoder, bör leverantören på ett klart och lättbegripligt sätt informera mottagaren om sitt beslut, skälen för sitt beslut och de tillgängliga möjligheterna att få beslutet prövat, med hänsyn till de negativa konsekvenser sådana beslut kan få för mottagaren, inbegripet för utövandet av dennes grundläggande rätt till yttrandefrihet. Denna skyldighet bör gälla oberoende av skälen till beslutet, särskilt oberoende av om åtgärden har vidtagits på grund av att den anmälda informationen anses utgöra olagligt innehåll eller bedöms vara oförenlig med de tillämpliga allmänna villkoren. Om beslutet fattades efter mottagande av en anmälan bör värdtjänstleverantören uppge identiteten på den person eller enhet som lämnade in anmälan till tjänstemottagaren endast om denna information är nödvändig för att fastställa att innehållet är olagligt, till exempel i fall av intrång i immateriella rättigheter.
- (55) Begränsningar av synligheten kan bestå i degradering i rangordning eller i rekommendationssystem samt begränsning av tillgängligheten för en eller flera tjänstemottagare eller blockering av användaren från en nätgemenskap utan användarens vetskap (*shadow banning*). Monetariseringen via annonseringsintäkter från information som tillhandahålls av tjänstemottagaren kan begränsas genom att den penningutbetalning eller de intäkter som är kopplade till denna information skjuts upp eller avslutas. Skyldigheten att lämna en motivering bör dock inte gälla för omfattande vilseliedande kommersiellt innehåll som sprids genom avsiktlig manipulering av tjänsten, särskilt icke-autentisk användning av tjänsten, till exempel användning av botten eller falska konton eller annan bedräglig användning av tjänsten. Oberoende av andra möjligheter att invända mot värdtjänstleverantörens beslut bör tjänstemottagaren alltid ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol i enlighet med nationell rätt.
- (56) En värdtjänstleverantör kan i vissa fall, till exempel genom en anmälan från en anmälande part eller genom egna frivilliga åtgärder, bli medveten om information om delar av en tjänstemottagares verksamhet, såsom tillhandahållande av vissa typer av olagligt innehåll, som rimligen, med beaktande av alla relevanta omständigheter som värdtjänstleverantören är medveten om, motiverar misstanken om att den mottagaren kan ha begått, kan vara i färd med att begå eller sannolikt kommer att begå ett brott som inbegriper ett hot mot människors liv eller säkerhet, såsom brott som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU⁽²⁷⁾, direktiv 2011/93/EU eller Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541⁽²⁸⁾. Till exempel kan specifikt innehåll ge upphov till misstanke om ett hot mot allmänheten, såsom anstiftan till terrorism i den mening som avses i artikel 21 i direktiv (EU) 2017/541. I sådana fall bör värdtjänstleverantören utan dröjsmål informera de behöriga brottsbekämpande myndigheterna om sådana misstankar. Värdtjänstleverantören bör tillhandahålla all relevant information som den

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (EUT L 335, 17.12.2011, s. 1).

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).

har tillgång till, inbegripet i förekommande fall innehållet i fråga och, om den finns tillgänglig, tidpunkten för offentliggörandet av innehållet, inbegripet den angivna tidszonen, en förklaring av misstanken och den information som krävs för att lokalisera och identifiera den berörda tjänstemottagaren. Denna förordning utgör inte rättslig grund för en profilering av tjänstemottagare i syfte att värdtjänstleverantörer eventuellt ska kunna identifiera brott. När värdtjänstleverantörer informerar brottsbekämpande myndigheter bör de också respektera andra tillämpliga regler i unionsrätt eller nationell rätt som skyddar individens rättigheter och friheter.

- (57) För att undvika oproportionella bördor bör de ytterligare skyldigheter som införs enligt denna förordning för leverantörer av onlineplattformar, inbegripet plattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, inte gälla leverantörer som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG. Av samma skäl bör dessa ytterligare skyldigheter inte heller gälla leverantörer av onlineplattformar som tidigare uppfyllde kraven för status som mikroföretag eller små företag under en period på tolv månader efter det att de förlorat den statusen. Sådana leverantörer bör inte undantas från skyldigheten att på begäran av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen tillhandahålla information om det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad. Med tanke på att mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer har en större räckvidd och en större inverkan när det gäller att påverka hur tjänstemottagare erhåller information och kommunicerar online, bör sådana leverantörer emellertid inte kunna dra nytta av det undantaget, oavsett om de utgör mikroföretag eller små företag eller kommit att göra det nyligen. De konsolideringsregler som fastställs i rekommendation 2003/361/EG bidrar till att säkerställa att ett kringgående av dessa ytterligare skyldigheter förhindras. Ingenting i denna förordning hindrar leverantörer av onlineplattformar som omfattas av det undantaget från att på frivillig basis inrätta ett system som uppfyller en eller flera av dessa skyldigheter.
- (58) Tjänstemottagarna bör enkelt och effektivt kunna bestrida vissa beslut av leverantörer av onlineplattformar – gällande innehålls olaglighet eller dess oförenlighet med de allmänna villkoren – som påverkar dem negativt. Därför bör leverantörer av onlineplattformar åläggas att tillhandahålla interna system för hantering av klagomål som uppfyller vissa villkor som syftar till att säkerställa att systemen är lättillgängliga och leder till snabba, icke-diskriminerande, icke godtyckliga samt rättvisa resultat, och blir föremål för mänsklig granskning om automatiserade metoder används. Sådana system bör göra det möjligt för alla tjänstemottagare att lämna in klagomål och bör inte fastställa formella krav, såsom hänvisning till specifika, relevanta rättsliga bestämmelser eller avancerade rättsliga förklaringar. Tjänstemottagare som har lämnat in en anmälan via den anmälnings- och åtgärdsmechanism som föreskrivs i denna förordning eller genom anmälningsmekanismen för innehåll som strider mot leverantören av onlineplattformars allmänna villkor bör ha rätt att använda klagomålsmekanismen för att bestrida det beslut som leverantören av onlineplattformar fattat om deras anmälningar, även när de anser att den åtgärd som vidtagits av leverantören inte var tillräcklig. Det bör vara möjligt att lämna in ett klagomål om upphävande av de bestridda besluten i minst sex månader, räknat från den tidpunkt då leverantören av onlineplattformar informerade tjänstemottagaren om beslutet.
- (59) Dessutom bör det ges möjlighet att interagera i god tro för att lösa sådana tvister utanför domstol, även tvister som inte kunnat lösas på ett tillfredsställande sätt genom de interna systemen för hantering av klagomål, av certifierade organ som har det oberoende, de resurser och den sakkunskap som krävs för att de ska kunna utföra sin verksamhet på ett rättvist, snabbt och kostnadseffektivt sätt. Oberoendet för tvistlösningsorgan utanför domstol bör säkerställas även när det gäller de fysiska personer som ansvarar för att lösa tvister, bland annat genom regler om intressekonflikter. De avgifter som tas ut av organ för tvistlösning utanför domstol bör vara rimliga, tillgängliga, attraktiva, billiga för konsumenter och proportionella, och avgöras från fall till fall. Om ett organ för tvistlösning utanför domstol certifieras av den behöriga samordnaren för digitala tjänster bör certifieringen vara giltig i samtliga medlemsstater. Leverantörer av onlineplattformar bör kunna vägra att delta i förfaranden för tvistlösning utanför domstol enligt denna förordning, om samma tvist – särskilt när det gäller den berörda informationen och skälen för att fatta det bestridda beslutet, effekterna av beslutet och de grunder som åberopats för att bestrida beslutet – redan har lösts av eller redan är föremål för ett pågående förfarande vid den behöriga domstolen eller vid ett annat

behörigt organ för tvistlösning utanför domstol. Tjänstemottagare bör kunna välja mellan den interna klagomålsmekanismen, tvistlösning utanför domstol och möjligheten att när som helst inleda rättsliga förfaranden. Eftersom resultatet av förfarandet för tvistlösning utanför domstol inte är bindande bör parterna inte hindras från att inleda rättsliga förfaranden avseende samma tvist. Möjligheterna att bestrida beslut från leverantörer av onlineplattformar på detta sätt bör inte på något sätt påverka möjligheten att söka rättslig prövning i enlighet med lagstiftningen i den berörda medlemsstaten, och bör därmed inte påverka möjligheten att utöva rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i stadgan. Bestämmelserna i denna förordning om tvistlösning utanför domstol bör inte ålägga medlemsstaterna att inrätta sådana organ för tvistlösning utanför domstol.

- (60) Vid avtalstvister mellan konsumenter och företag gällande inköp av varor eller tjänster säkerställer direktiv 2013/11/EU att unionens konsumenter och företag i unionen har tillgång till kvalitetscertifierade alternativa tvistlösningsorgan. I detta avseende bör det klargöras att reglerna om tvistlösning utanför domstol i denna förordning inte påverkar tillämpningen av det direktivet, inbegripet konsumenternas rätt enligt det direktivet att när som helst dra sig ur förfarandet om de är missnöjda med hur förfarandet genomförs eller fungerar.
- (61) Åtgärder mot olagligt innehåll kan vidtas snabbare och mer tillförlitligt om leverantörer av onlineplattformar vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att anmälningar som lämnas in av betrodda anmälare, som agerar inom sitt särskilda sakkunskapsområde, genom de anmälnings- och åtgärdsmekanismer som krävs enligt denna förordning prioriteras, utan att det påverkar kravet att behandla och fatta beslut om alla anmälningar som lämnas in inom ramen för dessa mekanismer på ett snabbt, aktsamt och icke godtyckligt sätt. Statusen som betrodd anmälare bör tilldelas av samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där sökanden är etablerad och bör erkännas av alla leverantörer av onlineplattformar som omfattas av denna förordning. Statusen som betrodd anmälare bör endast tilldelas enheter, och inte individer, som bland annat har visat att de har särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att bekämpa olagligt innehåll och att de arbetar aktsamt, korrekt och objektivt. Sådana enheter kan vara offentliga, till exempel för terrorisminnehåll enheter för anmälan av internetinnehåll vid nationella brottsbekämpande myndigheter eller Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol), eller vara icke-statliga organisationer och privata eller halvoffentliga organ, såsom de organisationer som ingår i INHOPE-nätverket för telefonjourer för rapportering av material med sexuella övergrepp mot barn och organisationer som har åtagit sig att anmäla olagliga rasistiska och främlingsfientliga uttryck online. För att inte minska mervärdet av en sådan mekanism bör det totala antalet betrodda anmälare som tilldelas denna status i enlighet med denna förordning vara begränsat. I synnerhet uppmuntras branschorganisationer som företrädare sina medlemmars intressen att ansöka om status som betrodda anmälare, utan att det påverkar privata enheters eller enskilda personers rätt att ingå bilaterala avtal med leverantörer av onlineplattformar.
- (62) Betrodda anmälare bör offentliggöra lättbegripliga och detaljerade rapporter om anmälningar som lämnats in i enlighet med denna förordning. Dessa rapporter bör innehålla information om till exempel antalet anmälningar som kategoriserats av värdtjänstleverantören, typen av innehåll och de åtgärder som leverantören vidtagit. Under förutsättning att betrodda anmälare har visat sakkunskap och kompetens kan behandlingen av anmälningar som lämnats in av betrodda anmälare förväntas bli mindre betungande och därför snabbare än anmälningar som lämnats in av andra tjänstemottagare. Den genomsnittliga behandlingstiden kan dock variera beroende på faktorer som typen av olagligt innehåll, anmälingarnas kvalitet och de faktiska tekniska förfaranden som införts för att lämna in sådana anmälningar.

I uppförandekoden för att motverka olaglig hatpropaganda på nätet från 2016 fastställs till exempel ett riktmärke för de deltagande företagen när det gäller den tid som krävs för att behandla giltiga anmälningar för avlägsnande av olaglig hatpropaganda, men behandlingstiden för andra typer av olagligt innehåll kan variera avsevärt, beroende på specifika fakta och omständigheter och vilken typ av olagligt innehåll det rör sig om. För att undvika missbruk av statusen som betrodd anmälare bör det vara möjligt att tillfälligt upphäva denna status när en samordnare för digitala tjänster i etableringslandet har inlett en utredning av legitima skäl. Reglerna om betrodda anmälare i den här

förordningen bör inte tolkas så att de hindrar leverantörer av onlineplattformar från att på liknande sätt behandla anmälningar som lämnats in av enheter eller individer som inte har tilldelats status som betrodda anmälare enligt denna förordning eller från att på annat sätt samarbeta med andra enheter, i enlighet med tillämplig rätt, inbegripet denna förordning och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794^(*). Reglerna i den här förordningen bör inte hindra leverantörer av onlineplattformar från att använda en sådan betrodd anmälare eller liknande mekanismer för att snabbt och tillförlitligt vidta åtgärder mot innehåll som är oförenligt med deras allmänna villkor, särskilt mot innehåll som är skadligt för sårbara tjänstemottagare, såsom minderåriga.

- (63) Missbruk av onlineplattformar genom att ofta tillhandahålla uppenbart olagligt innehåll eller genom att ofta lämna in uppenbart oggrundade anmälningar eller klagomål inom ramen för de mekanismer respektive system som inrättas genom denna förordning, undergräver förtroendet och skadar de berörda parternas rättigheter och legitima intressen. Det finns därför ett behov av att införa lämpliga, proportionella och effektiva skyddsåtgärder mot sådant missbruk, med respekt för alla berörda parternas rättigheter och legitima intressen, inbegripet tillämpliga grundläggande rättigheter och friheter enligt stadgan, i synnerhet yttrandefriheten. Information bör betraktas som uppenbart olagligt innehåll och anmälningar eller klagomål bör betraktas som uppenbart oggrundade om det är uppenbart för en lekman, utan någon ingående analys, att innehållet är olagligt respektive att anmälningarna eller klagomålen är oggrundade.
- (64) Under särskilda omständigheter bör leverantörer av onlineplattformar tillfälligt avbryta sin relevanta verksamhet med avseende på den person som ägnar sig åt oegentligt beteende. Detta påverkar inte friheten för leverantörer av onlineplattformar att fastställa sina allmänna villkor och införa strängare åtgärder när det gäller uppenbart olagligt innehåll i anknytning till allvarliga brott, däribland material med sexuella övergrepp mot barn. Av transparens skull bör denna möjlighet anges tydligt och tillräckligt detaljerat i onlineplattformarnas allmänna villkor. De beslut som fattas av leverantörer av onlineplattformar i detta avseende bör alltid kunna prövas och de bör stå under tillsyn av den behöriga samordnaren för digitala tjänster. Leverantörer av onlineplattformar bör innan de fattar beslut om tillfälligt avbrott skicka en föregående varning, som bör innehålla skälen till det eventuella avbrottet och möjligheterna att överklaga det beslut som fattas av leverantören av onlineplattformen. När leverantörer av onlineplattformar fattar beslut om tillfälligt avbrott bör de skicka motiveringar i enlighet med de regler som anges i denna förordning. Reglerna om missbruk i denna förordning bör inte hindra leverantörer av onlineplattformar från att vidta andra åtgärder för att ta itu med tillhandahållande av olagligt innehåll från tjänstemottagarnas sida eller annat missbruk av deras tjänster, inbegripet i form av överträdelse av deras allmänna villkor, i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt. Dessa regler påverkar inte en eventuell möjlighet att hålla personer inblandade i missbruk ansvariga, inbegripet för skador, som föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt.
- (65) Med tanke på de särskilda ansvarsområdena och skyldigheterna för leverantörer av onlineplattformar bör de omfattas av transparensrapporteringskyldigheter, som är tillämpliga utöver de transparensrapporteringskyldigheter som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster enligt denna förordning. För att fastställa huruvida onlineplattformar och onlinesökmotorer kan vara mycket stora onlineplattformar respektive mycket stora onlinesökmotorer som omfattas av vissa ytterligare skyldigheter enligt denna förordning, bör onlineplattformarnas och onlinesökmotorernas transparensrapporteringskyldigheter omfatta vissa skyldigheter som rör offentliggörande och vidarebefordran av information om det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen.
- (66) För att säkerställa transparens och för att möjliggöra granskning av beslut om innehållsmoderering av leverantörerna av onlineplattformar och övervakning av spridningen av olagligt innehåll online bör kommissionen upprätthålla och offentliggöra en databas som innehåller beslut och motiveringar från leverantörer av onlineplattformar när de avslägs eller på annat sätt begränsar tillgången och åtkomsten till information. För att fortlöpande hålla databasen

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottbekämpning (Europol) och om ersätande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135, 24.5.2016, s. 53).

uppdaterad bör leverantörerna av onlineplattformar, i ett standardformat, lämna in besluten och motiveringarna utan onödigt dröjsmål efter antagandet av beslutet, för att möjliggöra realtidsuppdateringar om detta är tekniskt möjligt och står i proportion till den berörda onlineplattformens resurser. Den strukturerade databasen bör göra det möjligt att få tillgång till och söka efter relevant information, särskilt när det gäller den typ av påstått olagligt innehåll som det rör sig om.

- (67) Mörka mönster i onlineplattformarnas onlinegränssnitt är metoder som avsevärt snedvrider eller försämrar, antingen avsiktligt eller i praktiken, tjänstemottagarnas möjlighet att fatta självständiga och välgrundade beslut eller val. Dessa metoder kan användas för att förmå tjänstemottagarna att ägna sig åt oönskade beteenden eller fatta oönskade beslut som får negativa konsekvenser för dem. Leverantörer av onlineplattformar bör därför förbjudas att vilseleda eller puffa tjänstemottagare och att förvränga eller undergräva tjänstemottagarnas oberoende, beslutsfattande eller val via strukturen, utformningen eller funktionen hos ett onlinegränssnitt eller en del av detta. Detta bör omfatta, men inte vara begränsat till, exploaterande konstruktionsval som får tjänstemottagaren att agera på ett sätt som gynnar leverantören av onlineplattformar, men som kanske inte ligger i mottagarens intresse, genom att valen presenteras på ett icke-neutralt sätt, bland annat genom att ge vissa alternativ en mer framträdande position genom synliga, hörbara eller andra inslag när tjänstemottagaren uppmanas att fatta ett beslut.

Det bör också omfatta att vid upprepad tillfällen begära att tjänstemottagaren ska göra ett val när ett sådant val redan har gjorts, göra förbandet för att avbryta en tjänst betydligt krångligare än att anmäla sig till den, eller göra vissa val svårare eller mer tidskrävande än andra, göra det orimligt svårt att avbryta köp eller logga ut från en viss onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, och vilseleda tjänstemottagarna genom att puffa dem till beslut om transaktioner, eller genom standardinställningar som är mycket svåra att ändra, och på så sätt snedvrider tjänstemottagarens beslutsfattande på ett orimligt sätt, så att tjänstemottagarnas oberoende, beslutsfattande och val förvrängs och undergrävs. Regler som förhindrar mörka mönster bör dock inte tolkas som att de hindrar leverantörer från att interagera direkt med tjänstemottagare och erbjuda dem nya eller kompletterande tjänster. Legitima metoder, till exempel när det gäller annonsering, som är förenliga med unionsrätten bör inte i sig betraktas som mörka mönster. Dessa regler om mörka mönster bör tolkas som att de omfattar förbjudna metoder som omfattas av denna förordning i den mån dessa metoder inte redan omfattas av direktiv 2005/29/EG eller förordning (EU) 2016/679.

- (68) Annonsering online spelar en viktig roll i onlinemiljön, bland annat när det gäller tillhandahållandet av onlineplattformar, där tillhandahållandet av tjänsten ibland, helt eller delvis, ersätts direkt eller indirekt genom annonseringsintäkter. Annonsering online kan bidra till betydande risker, från annonser som i sig utgör olagligt innehåll till att bidra till ekonomiska incitament för publicering eller utbredning av olagligt eller på andra sätt skadligt innehåll och agerande på nätet, eller diskriminerande presentation av annonser som påverkar medborgarnas lika behandling och möjligheter. Utöver de krav som följer av artikel 6 i direktiv 2000/31/EG bör leverantörer av onlineplattformar därför vara skyldiga att se till att tjänstemottagarna har viss individualiserad information som behövs för att förstå när och för vems räkning annonsen presenteras. De bör säkerställa att informationen är framträdande, inbegripet genom standardiserade visuella märken eller ljudmärken, klart identifierbar och otvetydig för en genomsnittlig tjänstemottagare, och anpassad till arten av den enskilda tjänstens onlinegränssnitt. Dessutom bör tjänstemottagarna ha information – direkt tillgänglig från det onlinegränssnitt där annonsen presenteras – om de viktigaste parametrar som används för att fastställa att en specifik annons presenteras för dem, med meningsfulla förklaringar av den logik som används för detta ändamål, inbegripet när detta grundar sig på profilering.

Sådana förklaringar bör inbegripa information om den metod som använts för att presentera annonsen – exempelvis om det rör sig om kontextuell eller annan typ av annonsering – och, i tillämpliga fall, de huvudsakliga profileringsskriterier som använts; de bör också informera mottagaren om alla medel som står till deras förfogande för att ändra sådana kriterier. Kraven i denna förordning om tillhandahållande av information om annonsering påverkar inte tillämpningen av relevanta bestämmelser i förordning (EU) 2016/679, särskilt de som rör rätten att göra invändningar, automatiserat individuellt beslutsfattande, inbegripet profilering, och särskilt behovet av att inhämta den registrerades samtycke innan personuppgifter behandlas för riktad annonsering. Kraven i den här förordningen påverkar inte heller bestämmelserna i direktiv 2002/58/EG, särskilt bestämmelserna om lagring av information i

terminalutrustning och tillgång till information som lagras där. Slutligen kompletterar den här förordningen tillämpningen av direktiv 2010/13/EU, som föreskriver åtgärder för att göra det möjligt för användare att uppgge audiovisuella kommersiella meddelanden i användargenererade videor. Den kompletterar också de skyldigheter för näringsidkare angående tillhandahållande av kommersiella meddelanden som följer av direktiv 2005/29/EG.

- (69) Om tjänstemottagare får annonser presenterade för sig som bygger på målinriktade tekniker optimerade för att matcha deras intressen och potentiellt appellera till deras sårbarheter, kan detta få särskilt allvarliga negativa effekter. I vissa fall kan manipulativa tekniker påverka hela grupper negativt och öka de samhälleliga skadorna, till exempel genom att bidra till desinformationskampanjer eller genom att diskriminera vissa grupper. Onlineplattformar är särskilt känsliga miljöer för sådana metoder, och de utgör en större samhällsrisk. Följaktligen bör leverantörer av onlineplattformar inte presentera annonser som bygger på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679, med användning av särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i den förordningen, inbegripet genom att använda profileringsskategorier baserade på de särskilda kategorierna. Detta förbud påverkar inte skyldigheterna för leverantörer av onlineplattformar eller andra tjänsteleverantörer eller annonsörer som deltar i spridningen av annonserna enligt unionsrätten om skydd av personuppgifter.
- (70) En central del av en onlineplattformens verksamhet är det sätt på vilket information prioriteras och presenteras i dess onlinegränssnitt för att underlätta och optimera tillgången till information för tjänstemottagarna. Detta görs till exempel genom att algoritmiskt föreslå, rangordna och prioritera information, särskilja den med hjälp av text eller andra visuella representationer eller på annat sätt kuratera information som tillhandahålls av mottagarna. Sådana rekommendationssystem kan ha en betydande inverkan på mottagarnas möjlighet att hämta och interagera med information online, bland annat när det gäller att underlätta sökningar efter relevant information för tjänstemottagarna och bidra till en förbättrad användarupplevelse. De spelar också en viktig roll för att förstärka vissa budskap, sprida information och stimulera onlinebeteende. Onlineplattformarna bör därför konsekvent säkerställa att mottagarna av deras tjänst har informerats på lämpligt sätt om hur rekommendationssystem påverkar det sätt på vilket information visas och att de kan påverka hur information presenteras för dem. De bör tydligt presentera parametrarna för sådana rekommendationssystem på ett lättbegripligt sätt för att säkerställa att tjänstemottagarna förstår hur information prioriteras för dem. De parametrarna bör omfatta åtminstone de viktigaste kriterierna för att fastställa den information som föreslås tjänstemottagaren och skälen till deras respektive betydelse, inbegripet när information prioriteras på grundval av profilering och deras onlinebeteende.
- (71) Skyddet av minderåriga är ett viktigt politiskt mål för unionen. En onlineplattform kan anses vara tillgänglig för minderåriga när dess allmänna villkor tillåter minderåriga att använda tjänsten, när dess tjänst är riktad till eller till övervägande del används av minderåriga, eller om leverantören på annat sätt är medveten om att vissa av tjänstemottagarna är minderåriga, till exempel genom att den redan, för andra ändamål, behandlar personuppgifter från tjänstemottagare som avslöjar deras ålder. Leverantörer av onlineplattformar som används av minderåriga bör vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att skydda minderåriga, till exempel genom att utforma sina onlinegränssnitt eller delar av dem med största möjliga integritet, trygghet och säkerhet för minderåriga som standard när så är lämpligt eller genom att anta standarder för skydd av minderåriga, eller följa uppförandekoder för att skydda minderåriga. De bör beakta bästa praxis och tillgänglig vägledning, såsom den som ges i kommissionens meddelande Ett digitalt decennium för barn och ungdomar: den nya europeiska strategin för ett bättre internet för barn (BIK+). Leverantörer av onlineplattformar bör inte presentera annonser som bygger på profilering med hjälp av tjänstemottagarens personuppgifter när de med rimlig säkerhet är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig. I enlighet med förordning (EU) 2016/679, särskilt principen om uppgiftsminimering enligt artikel 5.1 c i den förordningen, bör detta förbud inte leda till att leverantören av onlineplattformen bevarar, förvärvar eller behandlar fler personuppgifter än den redan har för att bedöma om tjänstemottagaren är minderårig. Denna skyldighet bör därför inte uppmuntra leverantörer av onlineplattformar att samla in uppgifter om tjänstemottagarens ålder innan de används. Detta bör inte påverka tillämpningen av unionsrätten om skydd av personuppgifter.

- (72) För att bidra till en säker, tillförlitlig och öppen onlinemiljö för konsumenterna, liksom för andra berörda parter såsom konkurrerande näringsidkare och innehavare av immateriella rättigheter, och för att avskräcka näringsidkare från att sälja produkter eller tjänster i strid med tillämpliga regler, bör onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare säkerställa att sådana näringsidkare är spårbara. Näringsidkaren bör därför vara skyldig att tillhandahålla viss väsentlig information till leverantörerna av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, bland annat för att dela information om produkter eller erbjuda produkter. Detta krav bör också vara tillämpligt på näringsidkare som delar information om produkter eller tjänster för varumärkens räkning, på grundval av underliggande avtal. De leverantörerna av onlineplattformar bör lagra all information på ett säkert sätt under hela löptiden för deras avtalsförhållande med näringsidkaren och sex månader därefter, så att eventuella krav mot näringsidkaren eller förelägganden som rör näringsidkaren kan uppfyllas.

Denna skyldighet är nödvändig och proportionell, så att offentliga myndigheter och privata parter med ett legitimt intresse kan få tillgång till informationen, i enlighet med tillämplig rätt, däribland rätt om skydd av personuppgifter, inbegripet genom de förelägganden om att tillhandahålla information som avses i denna förordning. Denna skyldighet påverkar inte eventuella skyldigheter att bevara visst innehåll under längre perioder, på grundval av annan unionsrätt eller nationell lagstiftning, i överensstämmelse med unionsrätten. Utan att det påverkar definitionen i denna förordning bör alla näringsidkare, oavsett om de är en fysisk eller en juridisk person, som identifierats på grundval av artikel 6a.1 b i direktiv 2011/83/EU och artikel 7.4 f i direktiv 2005/29/EG, vara spårbara när de erbjuder en produkt eller tjänst via en onlineplattform. Enligt direktiv 2000/31/EG är alla leverantörer av informationssamhällets tjänster skyldiga att tillse att det för tjänstemottagare och behöriga myndigheter ska vara möjligt att enkelt, direkt och stadigvarande ha tillgång till viss information som gör det möjligt att identifiera alla leverantörer. De spårbarhetskrav för leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, som fastställs i denna förordning påverkar inte tillämpningen av rådets direktiv (EU) 2021/514⁽⁹⁾, som eftersträvar andra legitima mål av allmänt intresse.

- (73) För att säkerställa en effektiv och adekvat tillämpning av denna skyldighet utan att det medför några oproportionella bördor bör leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare göra sitt bästa för att bedöma tillförlitligheten hos den information som tillhandahålls av de berörda näringsidkarna, särskilt genom att använda fritt tillgängliga officiella onlinedatabaser och onlinegränssnitt, såsom nationella handelsregister och systemet för utbyte av information om mervärdesskatt, eller begära att de berörda näringsidkarna tillhandahåller tillförlitliga styrkande handlingar, såsom kopior av identitetshandlingar, bestyrkta utdrag från betalkonton, företagscertifikat och handelsregisterintyg. För att fullgöra denna skyldighet får de också använda andra källor som är tillgängliga för användning på distans och som erbjuder en liknande grad av tillförlitlighet. De berörda leverantörerna av onlineplattformar bör dock inte vara skyldiga att genomföra onödigt utförliga eller kostsamma undersökningar online eller utföra oproportionella kontroller på plats. Det bör inte heller antas att de leverantörer som har gjort sitt bästa, i enlighet med kraven i denna förordning, garanterar att informationen till konsumenterna eller andra berörda parter är tillförlitlig.
- (74) Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare bör utforma och organisera sitt onlinegränssnitt på ett sätt som gör det möjligt för näringsidkare att fullgöra sina skyldigheter enligt relevant unionsrätt, särskilt de krav som anges i artiklarna 6 och 8 i direktiv 2011/83/EU, artikel 7 i direktiv 2005/29/EG, artiklarna 5 och 6 i direktiv 2000/31/EG och artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG⁽¹⁰⁾. I detta syfte bör berörda leverantörer av onlineplattformar göra sitt bästa för att bedöma huruvida de näringsidkare som använder deras tjänster har laddat upp fullständig information på deras onlinegränssnitt, i enlighet med relevant tillämplig unionsrätt. Leverantörerna av onlineplattformar bör säkerställa att produkter eller tjänster inte erbjuds så länge sådan information inte är fullständig. Detta bör inte innebära en skyldighet för de berörda leverantörerna av onlineplattformar att allmänt övervaka de produkter eller tjänster som erbjuds av näringsidkare genom deras tjänster eller en allmän undersökningsplikt, i synnerhet inte att bedöma korrektheten hos den information som näringsidkarna tillhandahåller. Onlinegränssnitten bör vara användarvänliga

⁽⁹⁾ Rådets direktiv (EU) 2021/514 av den 22 mars 2021 om ändring av direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning (EUT L 104, 25.3.2021, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG av den 16 februari 1998 om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna (EGT L 80, 18.3.1998, s. 27).

och lättillgängliga för näringsidkare och konsumenterna. Dessutom bör de berörda leverantörerna av onlineplattformar, efter att ha gjort det möjligt för näringsidkaren att erbjuda produkten eller tjänsten, göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov kontrollera huruvida de erbjudna produkterna eller tjänsterna har identifierats som olagliga i de officiella, fritt tillgängliga och maskinläsbara onlinedatabaser eller onlinegränssnitt som finns att tillgå i en medlemsstat eller i unionen. Kommissionen bör också uppmuntra produkters spårbarhet genom tekniska lösningar såsom digitalt signerade *Quick Response*-koder (eller *QR-koder*) eller icke-fungibla objekt. Kommissionen bör främja utvecklingen av standarder och, i avsaknad av sådana, marknadslösningar som kan godtas av de berörda parterna.

- (75) Med tanke på hur viktiga mycket stora onlineplattformar är, vilket beror på deras räckvidd, särskilt uttryckt i antalet tjänstemottagare, vad gäller underlättande av offentlig debatt, ekonomiska transaktioner och spridning av information, åsikter och idéer till allmänheten samt för att påverka hur mottagare får och förmedlar information online, är det nödvändigt att införa särskilda skyldigheter för leverantörerna av dessa plattformar, utöver de skyldigheter som gäller för alla onlineplattformar. På grund av den avgörande roll som leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer spelar när det gäller att lokalisera och göra information tillgänglig online är det också nödvändigt att införa dessa skyldigheter, i den mån de är tillämpliga, för dessa leverantörer. Dessa ytterligare skyldigheter för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer är nödvändiga för att hantera dessa frågor av allmänintresse, eftersom det inte finns några alternativa och mindre restriktiva åtgärder som i praktiken skulle leda till samma resultat.
- (76) Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer kan orsaka samhällsrisiker vars omfattning och konsekvenser inte kan jämföras med dem som orsakas av mindre plattformar. Leverantörer av sådana mycket stora onlineplattformar och av sådana mycket stora onlinesökmotorer bör därför uppfylla högsta möjliga standard när det gäller krav på tillbörlig aktsamhet, i proportion till deras samhällseffekter. När antalet aktiva mottagare som en onlineplattform eller aktiva sökmotormottagare som en onlinesökmotor har, beräknat som genomsnittet under en sexmånadersperiod, når en betydande andel av unionens befolkning kan de systemrisiker som onlineplattformen eller onlinesökmotorn ger upphov till få oproportionella effekter i unionen. En sådan betydande andel bör anses föreligga om antalet överstiger en operativ tröskel som har fastställts till 45 miljoner personer, dvs. ett antal som motsvarar 10 % av unionens befolkning. Detta operativa tröskelvärde bör hållas uppdaterat och därför bör kommissionen ges befogenhet att vid behov komplettera bestämmelserna i denna förordning genom att anta delegerade akter.
- (77) För att fastställa räckvidden för en viss onlineplattform eller onlinesökmotor är det nödvändigt att fastställa det genomsnittliga antalet aktiva mottagare av varje tjänst separat. Följaktligen bör det genomsnittliga antalet aktiva mottagare per månad för en onlineplattform återspegla alla mottagare som faktiskt interagerar med tjänsten minst en gång under en viss tidsperiod, genom att exponeras för information som sprids på onlineplattformens gränssnitt, till exempel genom att se det eller lyssna på det eller genom att tillhandahålla information, såsom näringsidkare på en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare.

Vid tillämpningen av denna förordning är interaktion inte begränsat till att interagera med information genom att klicka på, kommentera, länka, dela, köpa eller utföra transaktioner på en onlineplattform. Följaktligen sammanfaller begreppet aktiv tjänstemottagare inte nödvändigtvis med begreppet registrerad användare av en tjänst. Vad gäller onlinesökmotorer bör begreppet aktiv tjänstemottagare omfatta dem som ser information på sitt onlinegränssnitt, men inte till exempel ägarna av de webbplatser som indexerar av en onlinesökmotor, eftersom de inte aktivt interagerar med tjänsten. Antalet aktiva mottagare av en tjänst bör omfatta alla unika tjänstemottagare som interagerar med den specifika tjänsten. I detta syfte bör en tjänstemottagare som använder olika onlinegränssnitt – såsom webbplatser eller applikationer, även om tjänsterna är åtkomliga via olika enhetliga webbadresser (URL:er) eller domännamn – om möjligt räknas bara en gång. Begreppet aktiv tjänstemottagare bör dock inte inbegripa tillfällig användning av tjänsten för mottagare hos andra leverantörer av förmedlingstjänster som indirekt tillgängliggör information som innehas av leverantören av onlineplattformar genom att en leverantör av en onlinesökmotor länkar till eller indexerar innehållet. Denna förordning kräver inte heller att leverantörer av onlineplattformar eller onlinesökmotorer utför specifik spårning av enskilda personer online. Om sådana leverantörer kan bortse från automatiserade användare, såsom botten eller skrapor, utan ytterligare behandling av

personuppgifter och spårning, får de göra det. Fastställandet av antalet aktiva tjänstemottagare kan påverkas av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen, och kommissionen bör därför ges befogenhet att komplettera bestämmelserna i denna förordning genom att anta delegerade akter för att fastställa metoden för fastställande av aktiva mottagare av en onlineplattform eller aktiva onlinesökmotormottagare, när så är nödvändigt, med hänsyn till tjänstens art och hur tjänstemottagarna interagerar med den.

- (78) Med tanke på de nätverkseffekter som kännetecknar plattformsekonomin kan en onlineplattform eller en onlinesökmotors användbarhet snabbt expandera och nå tröskelvärden för en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor, med därmed sammanhängande konsekvenser för den inre marknaden. Detta kan vara fallet vid exponentiell tillväxt under en kort tidsperiod eller vid en stor global närvaro och omsättning som gör det möjligt för onlineplattformen eller onlinesökmotorn att fullt ut utnyttja nätverkseffekter och stordriftsfördelar. En hög årsomsättning eller ett högt börsvärde kan i synnerhet vara tecken på snabb skalbarhet när det gäller att nå ut till användare. I dessa fall bör samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen kunna begära mer frekvent rapportering om antalet aktiva tjänstemottagare från leverantören av onlineplattformen eller onlinesökmotorn för att i god tid kunna fastställa vid vilken tidpunkt den plattformen eller sökmotorn bör anses utgöra en mycket stor onlineplattform respektive en mycket stor onlinesökmotor vid tillämpningen av denna förordning.
- (79) Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer kan användas på ett sätt som starkt påverkar säkerheten online, hur den allmänna opinionen och debatten formas samt onlinehandeln. Det sätt på vilket de utformar sina tjänster optimeras i allmänhet för att gynna deras ofta annonseringsdrivna affärsmodeller, vilket kan leda till samhällsproblem. Effektiv reglering och kontroll av efterlevnaden behövs för att effektivt identifiera och minska riskerna och den samhälleliga och ekonomiska skada som kan uppstå. Enligt denna förordning bör därför leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bedöma de systemrisk som härrör från utformningen, driften och användningen av deras tjänster, liksom från eventuell felaktig användning från tjänstemottagarnas sida, och bör vidta lämpliga motåtgärder, med respekt för grundläggande rättigheter. När leverantörerna fastställer betydelsen av potentiella negativa effekter bör de beakta hur allvarlig den potentiella effekten är och sannolikheten för alla sådana systemrisk. De skulle till exempel kunna bedöma om den potentiella negativa effekten kan beröra ett stort antal personer, dess potentiella oåterkallelighet eller hur svårt det är att åtgärda och återställa situationen såsom den var före den potentiella effekten.
- (80) Fyra kategorier av systemrisk bör bedömas ingående av leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer. En första kategori rör de risker som är förknippade med spridning av olagligt innehåll, såsom spridning av material med sexuella övergrepp mot barn eller olaglig hatpropaganda eller andra typer av missbruk av deras tjänster för brottslig verksamhet, och olaglig verksamhet, såsom försäljning av produkter eller tjänster som är förbjudna enligt unionsrätten eller nationell rätt, inbegripet farliga eller förfälskade produkter, eller olaglig handel med djur. Sådan spridning eller sådan verksamhet kan till exempel utgöra en betydande systemrisk om tillgången till olagligt innehåll kan ökas snabbt och med stor utbredning genom konton med särskilt stor räckvidd eller andra förstärkningsmetoder. Leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör bedöma risken för spridning av olagligt innehåll oberoende av huruvida informationen också är oförenlig med deras allmänna villkor. Denna bedömning påverkar inte det personliga ansvaret för mycket stora onlineplattformars tjänstemottagare eller ägarna av webbplatsen som indexerats av mycket stora onlinesökmotorer för eventuell olaglig verksamhet enligt tillämplig rätt.
- (81) En andra kategori rör tjänstens faktiska eller förutsebara inverkan på utövandet av grundläggande rättigheter som skyddas av stadgan, inbegripet men inte begränsat till människans värdighet, yttrande- och informationsfrihet, inklusive mediernas frihet och mångfald, rätten till privatliv, dataskydd, rätten till icke-diskriminering, barnets rättigheter och konsumentskydd. Sådana risker kan exempelvis uppstå i samband med utformningen av de algoritmiska system som används av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller missbruk av deras tjänster genom inlämning av oskäliga anmälningar eller andra metoder för

- att tysta åsikter eller hämma konkurrens. Vid bedömningen av riskerna för barnets rättigheter bör leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer beakta till exempel hur lätt det är för minderåriga att förstå tjänstens utformning och funktion samt hur minderåriga genom tjänsten kan exponeras för innehåll som kan skada minderårigas hälsa och deras fysiska, mentala och moraliska utveckling. Sådana risker kan exempelvis uppstå i samband med utformningen av onlinegränssnitt som avsiktligt eller oavsiktligt utnyttjar minderårigas svagheter och oerfarenhet eller som kan orsaka beroendebeteende.
- (82) En tredje riskkategori rör de faktiska eller förutsebara negativa effekterna på demokratiska processer, samhällsdebatten och valprocesser samt den allmänna säkerheten.
- (83) En fjärde riskkategori härrör från liknande farhågor som rör utformning, funktion eller användning, även genom manipulering, av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer med en faktisk eller förutsebar negativ effekt på skyddet av folkhälsan och minderåriga och allvarliga negativa konsekvenser för en persons fysiska och psykiska välbefinnande eller för könsrelaterat våld. Sådana risker kan också härröra från samordnade desinformationskampanjer som rör folkhälsan, eller från utformning av onlinegränssnitt som kan bidra till beroendebeteende hos tjänstemottagarna.
- (84) Vid bedömningen av sådana systemrisker bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer fokusera på de system eller andra inslag som kan bidra till riskerna, inbegripet alla algoritmiska system som kan vara relevanta, särskilt deras rekommendationssystem och system för annonsering, med beaktande av tillhörande datainsamlings- och användningsmetoder. De bör också bedöma huruvida deras allmänna villkor och upprätthållandet av dem är lämpliga, liksom deras processer för innehållsmoderering, tekniska verktyg och anslagna medel. Vid bedömningen av de systemrisker som identifieras i denna förordning bör de leverantörerna också fokusera på information som inte är olaglig men som bidrar till de systemrisker som identifieras i denna förordning. Sådana leverantörer bör därför ägna särskild uppmärksamhet åt hur deras tjänster används för att sprida eller förstärka vilseliedande eller bedrägligt innehåll, inbegripet desinformation. Om den algoritmiska förstärkningen av information bidrar till systemriskerna bör de leverantörerna vederbörligen återspegla detta i sina riskbedömningar. Om riskerna lokaliseras eller om det föreligger språkliga skillnader bör de leverantörerna också ta hänsyn till detta i sina riskbedömningar. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör i synnerhet bedöma hur deras tjänsters utformning och funktion samt den avsiktliga och, i många fall, samordnade manipuleringen och användningen av deras tjänster, eller systemiska överträdelse av deras villkor för tjänsten, bidrar till sådana risker. Sådana risker kan exempelvis uppstå genom icke-autentisk användning av tjänsten, såsom skapande av falska konton, användning av botten eller vilseliedande användning av en tjänst, och andra automatiserade eller delvis automatiserade beteenden, vilket kan leda till snabb och omfattande spridning till allmänheten av information som utgör olagligt innehåll eller som är oförenlig med de allmänna villkoren för en onlineplattform eller onlinesökmotor och som bidrar till desinformationskampanjer.
- (85) För att möjliggöra att efterföljande riskbedömningar bygger på varandra och visar hur de identifierade riskerna utvecklas, samt för att underlätta undersökningar och åtgärder för efterlevnadskontroll, bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bevara alla styrkande handlingar som rör de riskbedömningar som de har utfört, såsom information om utarbetandet av dessa, underliggande data och data om testningen av deras algoritmiska system.
- (86) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör använda nödvändiga medel för att aktsamt minska de systemrisker som identifierats i riskbedömningarna, med respekt för grundläggande rättigheter. Alla åtgärder som antas bör respektera kraven på tillbörlig aktsamhet i denna förordning och vara rimliga och ändamålsenliga när det gäller att minska de specifika systemrisker som identifierats. De bör vara proportionella mot bakgrund av den ekonomiska kapaciteten hos leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn och behovet att undvika onödiga begränsningar av användningen av deras tjänster, med vederbörlig hänsyn till potentiella negativa effekter på dessa grundläggande rättigheter. De leverantörerna bör särskilt beakta inverkan på yttrandefriheten.

- (87) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör inom ramen för sådana riskreducerande åtgärder överväga exempelvis att anpassa varje nödvändig utformning, extrafunktion eller funktion hos sina tjänster, såsom onlinegränssnittets utformning. De bör vid behov anpassa och tillämpa sina allmänna villkor i enlighet med reglerna i denna förordning om allmänna villkor. Andra lämpliga åtgärder skulle kunna vara att anpassa systemen och de interna processerna för innehållsmoderering eller att anpassa beslutsprocesserna och resurserna, inbegripet personal för innehållsmoderering, utbildning för personalen samt lokal sakkunskap. Detta gäller särskilt hur snabbt och med vilken kvalitet som behandlingen av anmälningar sker. I detta avseende fastställs till exempel i uppförandekoden för att motverka olaglig hatpropaganda på nätet från 2016 ett riktmärke på mindre än 24 timmar för att behandla giltiga anmälningar för avlägsnande av olaglig hatpropaganda. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar, särskilt sådana som främst används för spridning av pornografiskt innehåll till allmänheten, bör aktsamt fullgöra alla sina skyldigheter enligt denna förordning med avseende på olagligt innehåll som utgör cybervåld, inbegripet olagligt pornografiskt innehåll, särskilt när det gäller att säkerställa att offren effektivt kan utöva sina rättigheter rörande innehåll som utgör delning av intimt eller manipulerat material utan samtycke genom snabb behandling av anmälningar och avlägsnande av sådant innehåll utan onödigt dröjsmål. Andra typer av olagligt innehåll kan kräva längre eller kortare tidsfrister för behandling av anmälningar, beroende på fakta, omständigheter och typen av olagligt innehåll. De leverantörerna kan också inleda samarbete eller utöka samarbetet med betrodda anmälare och anordna utbildningstillfällen och utbyten med organisationer för betrodda anmälare.
- (88) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör också vara aktsamma i de åtgärder de vidtar för att testa och vid behov anpassa sina algoritmiska system, inte minst sina rekommendationssystem. De kan behöva begränsa de negativa effekterna av individanpassade rekommendationer och korrigera kriterierna i sina rekommendationer. De system för annonsering som används av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer kan också utgöra en katalysator för systemrisk. De leverantörerna bör överväga korrigerande åtgärder, såsom att stoppa annonseringsintäkter för viss information, eller andra åtgärder, till exempel att förbättra synligheten för tillförlitliga informationskällor, eller på ett mer strukturerat sätt anpassa sina system för annonsering. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer kan behöva stärka sina interna processer eller den interna tillsynen över sin verksamhet, i synnerhet vad gäller upptäckten av systemrisk, och genomföra mer frekventa eller riktade riskbedömningar i samband med nya funktioner. I synnerhet när riskerna delas mellan olika onlineplattformar eller onlinesökmotorer bör de samarbeta med andra tjänsteleverantörer, bland annat genom att initiera eller ansluta sig till befintliga uppförandekoder eller andra självreglerande åtgärder. De bör också överväga medvetandehöjande åtgärder, särskilt när riskerna rör desinformationskampanjer.
- (89) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör ta hänsyn till minderårigas bästa när de vidtar åtgärder som gäller exempelvis anpassning av utformningen av sin tjänst och sitt onlinegränssnitt, särskilt när deras tjänster riktar sig till minderåriga eller till övervägande del används av dem. De bör säkerställa att deras tjänster är organiserade på ett sätt som gör det lätt för minderåriga att få tillgång till de mekanismer som föreskrivs i denna förordning, i tillämpliga fall, inbegripet anmälnings-, åtgärds- och klagomålsmekanismer. De bör också vidta åtgärder för att skydda minderåriga från innehåll som kan skada deras fysiska, mentala eller moraliska utveckling och tillhandahålla verktyg som möjliggör villkorad tillgång till sådan information. Vid valet av lämpliga riskreducerande åtgärder kan leverantörerna, när så är lämpligt, beakta bästa praxis i branschen, däribland sådan som fastlagts genom självreglerande samarbete, till exempel uppförandekoder, och bör ta riktlinjerna från kommissionen i beaktande.
- (90) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör säkerställa att deras strategi för riskbedömning och riskreducering bygger på bästa tillgängliga information och vetenskapliga rön och att de testar sina antaganden på de grupper som påverkas mest av riskerna och de åtgärder de vidtar. I detta syfte bör de, när så är lämpligt, genomföra sina riskbedömningar och utforma sina riskreducerande åtgärder tillsammans med företrädare för tjänstemottagarna, företrädare för grupper som potentiellt påverkas av deras tjänster, oberoende experter och civilsamhällesorganisationer. De bör sträva efter att integrera sådana samråd i sina metoder för

riskbedömning och utformning av riskreducerande åtgärder, inbegripet, när så är lämpligt, undersökningar, fokusgrupper, rundabordssamtal och andra samråds- och utformningsmetoder. Vid bedömningen av huruvida en åtgärd är rimlig, proportionell och effektiv bör särskild hänsyn tas till rätten till yttrandefrihet.

- (91) I kriser kan leverantörer av mycket stora onlineplattformar omgående behöva vidta vissa specifika åtgärder, utöver åtgärder som de skulle vidta med tanke på sina andra skyldigheter enligt denna förordning. I det avseendet bör en kris anses ha inträffat om extraordinära omständigheter uppstår som kan leda till ett allvarligt hot mot den allmänna säkerheten eller folkhälsan i unionen eller i betydande delar av unionen. Sådana kriser kan uppstå till följd av väpnade konflikter eller terroristdåd, inbegripet hotande konflikter eller terroristdåd, naturkatastrofer som jordbävningar och orkaner, samt pandemier och andra allvarliga gränsöverskridande hot mot folkhälsan. Kommissionen bör på rekommendation av den europeiska nämnden för digitala tjänster (*nämnden*) kunna kräva att leverantörer av mycket stora onlineplattformar och leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer omgående inleder krishantering. Åtgärder som de leverantörerna kan identifiera och överväga att tillämpa kan till exempel omfatta anpassning av processerna för innehållsmoderering och ökade resurser för innehållsmoderering, anpassning av de allmänna villkoren, relevanta algoritmiska system och system för annonsering, ytterligare intensifiering av samarbetet med betrodda anmälare, vidtagande av medvetandehöjande åtgärder och främjande av tillförlitlig information samt anpassning av utformningen av deras onlinegränssnitt. Nödvändiga krav bör fastställas för att säkerställa att sådana åtgärder vidtas mycket snabbt och att krishanteringsmekanismen används endast om och i den utsträckning som detta är absolut nödvändigt och att alla åtgärder som vidtas inom ramen för denna mekanism är effektiva och proportionella, med vederbörlig hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen. Användningen av mekanismen bör inte påverka tillämpningen av andra bestämmelser i denna förordning, såsom bestämmelserna om riskbedömningar och riskreducerande åtgärder och verkställandet av dessa och bestämmelserna om krisprotokoll.
- (92) Med tanke på behovet av att säkerställa oberoende experters kontroll bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer genom oberoende revision hållas ansvariga för att de fullgör de skyldigheter som fastställs i denna förordning och, i förekommande fall, eventuella kompletterande åtaganden som görs enligt uppförandekoder och krisprotokoll. För att säkerställa att revisioner utförs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt i rätt tid bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer på det sätt som krävs samarbeta med och stödja de organisationer som utför revisionerna, bland annat genom att ge revisorn tillgång till alla relevanta uppgifter och lokaler som krävs för att revisionen ska kunna utföras korrekt, inbegripet, när så är lämpligt, uppgifter som rör algoritmiska system, och genom att besvara muntliga eller skriftliga frågor. Revisorerna bör också kunna använda sig av andra objektiva informationskällor, däribland studier utförda av utvalda forskare. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör inte undergräva utförandet av revisionen. Revisionerna bör utföras i enlighet med bästa praxis i branschen och hög yrkesetik och objektivitet, i förekommande fall med vederbörlig hänsyn till revisionsstandarder och uppförandekoder. Revisorerna bör garantera konfidentialiteten, säkerheten och integriteten för den information, såsom företagshemligheter, som de erhåller när de utför sina uppgifter. Denna garanti bör inte utgöra ett sätt att kringgå tillämpligheten av revisionskyldigheterna i denna förordning. Revisorerna bör ha nödvändig sakkunskap inom riskhantering och teknisk kompetens för att granska algoritmer. De bör vara oberoende så att de kan utföra sina uppgifter på ett lämpligt och tillförlitligt sätt. De bör uppfylla grundläggande krav på oberoende med avseende på att andra tjänster än revision är förbjudna, byte av revisionsföretag och icke resultatbaserade arvoden. Om deras oberoende och tekniska kompetens inte är ställda utom allt tvivel bör de avsäga sig eller avstå från revisionsuppdraget.
- (93) Revisionsberättelsen bör vara välgrundad så att den ger en meningsfull redogörelse för den verksamhet som bedrivits och de slutsatser som dragits. Den bör bidra till att ge underlag till och vid behov föreslå förbättringar av de åtgärder som vidtas av leverantörerna av den mycket stora onlineplattformen och av den mycket stora onlinesökmotorn för att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning. Revisionsberättelsen bör, efter mottagandet av revisionsberättelsen, översändas till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, kommissionen och nämnden. Leverantörer bör också utan onödigt dröjsmål efter slutförandet översända var och en av rapporterna om riskbedömningen och de riskreducerande åtgärderna, samt den genomföranderapport från leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn som visar hur de har följt revisionens

rekommendationer. Revisionsberättelsen bör innehålla ett revisionsuttalande baserat på de slutsatser som dragits av de revisionsbevis som inhämtats. Ett *positivt uttalande* bör avges om alla uppgifter talar för att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn uppfyller de skyldigheter som fastställs i denna förordning eller, i tillämpliga fall, eventuella åtaganden som den har gjort enligt en uppförandekod eller ett krisprotokoll, särskilt genom att identifiera, utvärdera och minska de systemriskerna som dess system och tjänster utgör. Ett *positivt uttalande* bör åtföljas av kommentarer om revisorn vill inkludera anmärkningar som inte har någon väsentlig inverkan på resultatet av revisionen. Ett *negativt uttalande* bör avges om revisorn anser att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn inte uppfyller kraven i denna förordning eller de åtaganden som gjorts. Om det i revisionsuttalandet inte varit möjligt att dra någon slutsats angående specifika element som omfattas av revisionen bör en motivering till varför detta inte varit möjligt ingå i revisionsuttalandet. I tillämpliga fall bör rapporten innehålla en redogörelse av specifika element som inte kunnat granskas och en förklaring till varför de inte kunnat granskas.

- (94) Skyldigheterna att bedöma och reducera risker bör, från fall till fall, ge upphov till ett krav på att leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bedömer och, vid behov, anpassar utformningen av sina rekommendationssystem, till exempel genom att vidta åtgärder för att förebygga eller minimera snedvridningar som leder till diskriminering av personer i utsatta situationer, särskilt när sådan anpassning är i enlighet med dataskyddslagstiftningen och när informationen individanpassas på grundval av de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i förordning (EU) 2016/679. Dessutom, och som komplement till de transparenskrav som gäller för onlineplattformar avseende deras rekommendationssystem, bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer konsekvent säkerställa att mottagarna av deras tjänster har andra alternativ som inte bygger på profilering, i den mening som avses i förordning (EU) 2016/679, för de viktigaste parametrarna i deras rekommendationssystem. Sådana val bör vara direkt tillgängliga från det onlinegränssnitt där rekommendationerna presenteras.
- (95) System för annonsering som används av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer medför särskilda risker och kräver ytterligare offentlig och rättslig tillsyn på grund av deras omfattning och förmåga att rikta sig till och nå tjänstemottagarna på grundval av deras beteende inom och utanför plattformens eller sökmotorns onlinegränssnitt. Mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer bör säkerställa allmänhetens tillgång till datakataloger för annonser som presenteras i deras onlinegränssnitt för att underlätta övervakning och forskning om framväxande risker till följd av spridning av annonsering online, till exempel olagliga annonser eller manipulativ teknik och desinformation med en verklig och förutsebar negativ inverkan på folkhälsan, den allmänna säkerheten, samhällsdebatten, det politiska deltagandet och jämställdheten. Datakatalogerna bör omfatta innehållet i annonser, inbegripet namnet på produkten, tjänsten eller varumärket och annonsens ämne, tillhörande uppgifter om annonsören och den fysiska eller juridiska person som betalade för annonsen, om detta är en annan person, samt om hur annonsen levereras, särskilt när det gäller riktad annonsering. Denna information bör omfatta uppgifter om både riktningsskriterier och leveranskriterier, särskilt när annonser levereras till personer i utsatta situationer, såsom minderåriga.
- (96) För att på lämpligt sätt övervaka och bedöma huruvida mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer fullgör de skyldigheter som fastställs i denna förordning kan samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen kräva tillgång till eller rapportering av specifika uppgifter, inbegripet uppgifter som rör algoritmer. Ett sådant krav kan till exempel omfatta de uppgifter som krävs för att bedöma de risker och eventuella skador som orsakas av den mycket stora onlineplattformens eller den mycket stora onlinesökmotorns system, uppgifter om noggrannhet, funktion och testning med avseende på algoritmiska system för innehållsmoderering, rekommendationssystem eller system för annonsering, inbegripet, när så är lämpligt, träningsdata och algoritmer, eller uppgifter om processer för och resultat av innehållsmoderering eller av interna system för hantering av klagomål i den mening som avses i denna förordning. Sådana begäranden om tillgång till uppgifter bör

inte omfatta begäranden om att förete specifik information om enskilda tjänstemottagare i syfte att fastställa sådana mottagares efterlevnad av annan tillämplig unionsrätt eller nationell rätt. Forskares undersökningar av hur systemriskerna online utvecklas och deras allvarlighetsgrad är särskilt viktiga för att överbygga informationsasymmetrier och inrätta ett motståndskraftigt system för riskreducering samt informera leverantörer av onlineplattformar, leverantörer av onlinesökmotorer, samordnare för digitala tjänster, andra behöriga myndigheter, kommissionen och allmänheten.

- (97) Denna förordning utgör därför en ram för tvingande tillgång till uppgifter från mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer för utvalda forskare som är knutna till en forskningsorganisation i den mening som avses i artikel 2 i direktiv (EU) 2019/790, vilket vid tillämpningen av denna förordning kan inbegripa civilsamhällsorganisationer som primärt bedriver vetenskaplig forskning till stöd för sitt uppdrag i allmänhetens intresse. Alla begäranden om tillgång till uppgifter inom den ramen bör vara proportionella och på lämpligt sätt skydda de mycket stora onlineplattformarnas och de mycket stora onlinesökmotorernas och andra berörda parter, däribland tjänstemottagarnas, rättigheter och legitima intressen, inbegripet skydd av personuppgifter, affärshemligheter och annan konfidentiell information. För att säkerställa att målet med denna förordning uppnås bör dock hänsyn till leverantörernas kommersiella intressen inte leda till en vägran att ge tillgång till uppgifter som krävs för det specifika forskningssyftet till följd av en begäran enligt denna förordning. I detta avseende bör leverantörerna, utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/943⁽¹²⁾, säkerställa lämplig tillgång för forskare, inbegripet, vid behov, genom tekniskt skydd, till exempel genom datamagasinering. Begäranden om tillgång till uppgifter kan till exempel omfatta antalet visningar eller, i förekommande fall, andra typer av tillgång till innehåll för tjänstemottagarna innan det avlägsnas av leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer.
- (98) Om uppgifter är allmänt tillgängliga bör sådana leverantörer dessutom inte hindra forskare som uppfyller en lämplig undergrupp av kriterier från att använda dessa uppgifter för forskningsändamål som bidrar till att upptäcka, identifiera och förstå systemriskerna. De bör ge sådana forskare tillgång, inbegripet i realtid om det är tekniskt möjligt, till allmänt tillgängliga uppgifter, till exempel om aggregerad interaktion med innehåll från offentliga sidor, offentliga grupper eller offentliga personer, däribland uppgifter om sidexponering och interaktion, såsom antalet reaktioner, delningar och kommentarer från tjänstemottagarna. Leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer bör uppmuntras att samarbeta med forskare och ge bredare tillgång till uppgifter för övervakning av samhällliga frågor genom frivilliga insatser, bland annat genom åtaganden och förfaranden som överenskommit inom ramen för uppförandekoder eller krisprotokoll. De leverantörerna och forskarna bör ägna särskild uppmärksamhet åt skyddet av personuppgifter och säkerställa att all behandling av personuppgifter är förenlig med förordning (EU) 2016/679. Leverantörer bör anonymisera eller pseudonymisera personuppgifter utom i de fall detta skulle omöjliggöra det forskningssyfte som eftersträvas.
- (99) Med tanke på komplexiteten hos de system som används och de systemriskerna de utgör för samhället bör leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer inrätta en funktion för regellefterlevnad, som bör vara oberoende av de leverantörernas operativa funktioner. Chefen för funktionen för regellefterlevnad bör rapportera direkt till de leverantörernas ledning, inbegripet i frågor som rör bristande efterlevnad av denna förordning. De regellefterlevnadsansvariga som ingår i funktionen för regellefterlevnad bör ha de kvalifikationer och den kunskap, de erfarenheter och den förmåga som krävs för att genomföra åtgärderna och övervaka efterlevnaden av denna förordning inom organisationen för leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer bör säkerställa att funktionen för regellefterlevnad på ett korrekt sätt och i god tid involveras i alla frågor som rör denna förordning, inbegripet i strategin för riskbedömning och riskreducering och i specifika åtgärder samt, i tillämpliga fall, i bedömningen av efterlevnaden av åtaganden som gjorts av de leverantörerna enligt de uppförandekoder och krisprotokoll som de är anslutna till.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/943 av den 8 juni 2016 om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs (EUT L 157, 15.6.2016, s. 1).

- (100) Med tanke på de ytterligare risker som är förknippade med deras verksamhet och med hänsyn till deras ytterligare skyldigheter enligt denna förordning bör ytterligare transparenskrav gälla särskilt för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, särskilt att utförligt rapportera om de riskbedömningar som gjorts och efterföljande åtgärder som vidtagits i enlighet med denna förordning.
- (101) Kommissionen bör ha de resurser i fråga om personal, sakkunskap och ekonomiska medel som krävs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna förordning. För att säkerställa tillgången till de resurser som krävs för adekvat tillsyn på unionsnivå enligt denna förordning, och med tanke på att medlemsstaterna bör ha rätt att ta ut en tillsynsavgift från leverantörer som är etablerade på deras territorium med avseende på de uppgifter avseende tillsyn och kontroll av efterlevnad som deras myndigheter utför, bör kommissionen ta ut en tillsynsavgift, vars nivå bör fastställas årligen, för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer. Det totala beloppet för den årliga tillsynsavgift som tas ut bör fastställas på grundval av de totala kostnader som kommissionen ådrar sig för att utföra sina tillsynsuppgifter enligt denna förordning, enligt en rimlig uppskattning på förhand. Detta belopp bör omfatta kostnader för utövandet av de särskilda befogenheterna och utförandet av de särskilda uppgifterna när det gäller tillsyn, undersökning, kontroll av efterlevnaden och övervakning med avseende på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer, inbegripet kostnader för att utse mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer eller för att inrätta, underhålla och driva de databaser som avses i denna förordning.

Det bör också omfatta kostnader för att inrätta, underhålla och driva grundläggande informationsinfrastruktur och institutionell infrastruktur för samarbetet mellan samordnarna för digitala tjänster, nämnden och kommissionen, med tanke på att mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer i och med sin storlek och räckvidd har en betydande inverkan på de resurser som behövs för att stödja sådan infrastruktur. Uppskattningen av de totala kostnaderna bör ta hänsyn till tillsynskostnaderna under det föregående året, inklusive, i tillämpliga fall, de kostnader som överstiger den enskilda årliga tillsynsavgift som tagits ut under det föregående året. Externa inkomster avsatta för särskilda ändamål som härrör från den årliga tillsynsavgiften skulle kunna användas för att finansiera ytterligare personalresurser, såsom kontraktsanställda och utstationerade nationella experter, och andra utgifter i samband med fullgörandet av de uppgifter som anförtrots kommissionen genom denna förordning. Den årliga tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer bör stå i proportion till tjänstens storlek såsom den återspeglas av antalet aktiva tjänstemottagare i unionen. Dessutom bör den enskilda årliga tillsynsavgiften inte överstiga ett övergripande tak för varje leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer, med beaktande av den ekonomiska kapaciteten hos leverantören av den eller de utsedda tjänsterna.

- (102) För att underlätta en effektiv och konsekvent tillämpning av de skyldigheter i denna förordning som kan kräva genomförande med hjälp av tekniska medel är det viktigt att främja frivilliga standarder som omfattar vissa tekniska förfaranden, där branschen kan bidra till att utveckla standardiserade metoder för att hjälpa leverantörer av förmedlingstjänster att efterleva denna förordning, till exempel genom att tillåta inlämning av anmälningar, inbegripet genom gränssnitt för tillämpningsprogram, eller standarder som rör allmänna villkor eller revisioner, eller standarder som gäller interoperabiliteten mellan datakataloger för annonser. Dessutom skulle sådana standarder kunna omfatta standarder för annonsering online, rekommendationssystem, tillgänglighet och skydd av minderåriga online. Det står leverantörer av förmedlingstjänster fritt att anta standarderna, men antagandet av dem innebär inte att det presumeras att denna förordning efterlevs. Genom att tillhandahålla bästa praxis skulle sådana standarder samtidigt särskilt kunna vara användbara för relativt små leverantörer av förmedlingstjänster. Standarderna skulle kunna skilja mellan olika typer av olagligt innehåll eller olika typer av förmedlingstjänster, beroende på vad som är lämpligt.
- (103) Kommissionen och nämnden bör uppmuntra utarbetandet av frivilliga uppförandekoder, liksom genomförandet av bestämmelserna i de uppförandekoderna, för att bidra till tillämpningen av denna förordning. Kommissionen och nämnden bör sträva efter att uppförandekoderna tydligt ska definiera naturen av de mål av allmänt intresse som de är avsedda att eftersträva, att de ska innehålla mekanismer för oberoende utvärdering av uppnåendet av dessa mål och att de berörda myndigheternas roll ska vara tydligt definierad. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att undvika negativa effekter på säkerheten, skyddet av privatlivet och av personuppgifter samt förbudet mot att införa allmänna övervakningsskyldigheter. Genomförandet av uppförandekoder bör vara mätbart och omfattas av

- offentlig tillsyn, men detta bör inte påverka sådana uppförandekoders frivilliga karaktär och berörda parter frihet att besluta om de ska delta. Under vissa omständigheter är det viktigt att mycket stora onlineplattformar samarbetar vid utarbetandet av och följer särskilda uppförandekoder. Ingenting i denna förordning hindrar andra tjänsteleverantörer från att följa samma standarder för tillbörlig aktsamhet, anta bästa praxis och dra nytta av de riktlinjer som tillhandahålls av kommissionen och nämnden genom att följa samma uppförandekoder.
- (104) Det är lämpligt att i denna förordning identifiera vissa områden där sådana uppförandekoder bör övervägas. I synnerhet bör det undersökas om riskreducerande åtgärder för specifika typer av olagligt innehåll kan uppnås genom själv- och samregleringsavtal. Ett annat område som bör övervägas är de möjliga negativa effekterna av systemrisk för samhället och demokratin, såsom desinformation eller manipulativ och otillbörlig verksamhet eller eventuella negativa effekter för minderåriga. Detta inbegriper samordnade insatser som syftar till att utöka information, inbegripet desinformation, såsom användning av botten eller falska konton för att skapa avsiktligt oriktig eller vilseledande information, ibland i syfte att uppnå ekonomisk vinning, vilket är särskilt skadligt för sårbara tjänstemottagare, såsom minderåriga. När det gäller sådana områden kan det förhållandet att en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor ansluter sig till och efterlever en viss uppförandekod betraktas som en lämplig riskreducerande åtgärd. Om en leverantör av en onlineplattform eller av en onlinesökmotor utan tillräckliga förklaringar vägrar att på kommissionens inbjudan att delta i tillämpningen av en sådan uppförandekod skulle detta i förekommande fall kunna beaktas vid fastställandet av huruvida onlineplattformen eller onlinesökmotorn har åsidosatt de skyldigheter som fastställs i denna förordning. Enbart det förhållandet att man deltar i och genomför en viss uppförandekod bör i sig inte innebära att det presumeras att denna förordning efterlevs.
- (105) Uppförandekoderna bör underlätta tillgången till mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, för att underlätta förutsebar användning bland personer med funktionsnedsättning. I synnerhet bör uppförandekoderna säkerställa att information presenteras på ett robust sätt som är möjligt att uppfatta, hantera och begripa, och att formulär och åtgärder som tillhandahålls enligt denna förordning görs tillgängliga på ett sådant sätt att de är lätta att hitta och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- (106) Reglerna om uppförandekoder i denna förordning skulle kunna ligga till grund för redan etablerade självreglerande insatser på unionsnivå, inbegripet produktsäkerhetslöftet, samförståndsavtalet om försäljning av varumärkesförfalskade varor via internet, uppförandekoden för att motverka olaglig hatpropaganda på nätet samt uppförandekoden om desinformation. I synnerhet när det gäller den sistnämnda har uppförandekoden om desinformation stärkts i enlighet med kommissionens vägledning såsom angavs i den europeiska handlingsplanen för demokrati.
- (107) Tillhandahållandet av annonsering online involverar i allmänhet flera aktörer, däribland förmedlingstjänster som kopplar samman utgivare av annonser med annonsörer. Uppförandekoder bör stödja och komplettera de transparenskrav avseende annonsering för leverantörer av onlineplattformar, av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som fastställs i denna förordning i syfte att tillhandahålla flexibla och effektiva mekanismer för att underlätta och förbättra efterlevnaden av dessa krav, särskilt när det gäller formerna för överföring av relevant information. Detta bör inbegripa att underlätta överföringen av information om den annonsör som betalar för annonsen är någon annan än den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenteras i en onlineplattformens onlinegränssnitt. Uppförandekoderna bör också omfatta åtgärder för att säkerställa att meningsfull information om monetarisering av data delas på lämpligt sätt i hela värdekedjan. Att ett brett spektrum av berörda parter deltar bör säkerställa att dessa uppförandekoder får brett stöd, är tekniskt sounda, är effektiva och ger största möjliga användarvänlighet för att säkerställa att transparenskraven fyller sina syften. För att säkerställa uppförandekodernas ändamålsenlighet bör kommissionen inkludera utvärderingsmekanismer vid utarbetandet av uppförandekoderna. När så är lämpligt får kommissionen uppmana Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter eller Europeiska datatillsynsmannen att yttra sig om respektive uppförandekod.

- (108) Utöver krishanteringsmekanismen för mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer kan kommissionen inleda utarbetandet av frivilliga krisprotokoll för att samordna snabba, kollektiva och gränsöverskridande insatser i onlinemiljön. Detta kan vara fallet exempelvis om onlineplattformar missbrukas för att snabbt sprida olagligt innehåll eller desinformation eller om det uppstår ett behov att snabbt sprida tillförlitlig information. Med tanke på den viktiga roll som mycket stora onlineplattformar spelar när det gäller att sprida information i våra samhällen och över gränserna bör leverantörer av sådana plattformar uppmanas till att utarbeta och tillämpa specifika krisprotokoll. Sådana krisprotokoll bör endast aktiveras under en begränsad tidsperiod, och de åtgärder som antas bör också begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att hantera de extraordinära omständigheterna. Dessa åtgärder bör vara förenliga med denna förordning och bör inte innebära en allmän skyldighet för de deltagande leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer att övervaka den information som de överför eller lagrar, eller att aktivt söka efter fakta eller omständigheter som tyder på olagligt innehåll.
- (109) För att säkerställa adekvat tillsyn och efterlevnadskontroll av de skyldigheter som fastställs i denna förordning bör medlemsstaterna utse minst en myndighet med uppgift att utöva tillsyn över tillämpningen och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, utan att det påverkar möjligheten att utse en befintlig myndighet och utan att det påverkar dess rättsliga form i enlighet med nationell rätt. Medlemsstaterna bör dock kunna anförtro mer än en behörig myndighet särskilda uppgifter och befogenheter för tillsyn eller efterlevnadskontroll när det gäller tillämpningen av denna förordning, till exempel för specifika sektorer där även befintliga myndigheter kan anförtros dessa uppgifter och befogenheter, såsom tillsynsmyndigheter för elektronisk kommunikation, tillsynsmyndigheter för medier eller konsumentskyddsmyndigheter, som återspeglar deras nationella konstitutionella, organisatoriska och administrativa struktur. När de utför sina uppgifter bör alla behöriga myndigheter bidra till att målen för denna förordning uppnås, nämligen en väl fungerande inre marknad för förmedlingstjänster där de harmoniserade reglerna för en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö som främjar innovation, särskilt de krav på tillbörlig aktsamhet som gäller för olika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster, är föremål för effektiv tillsyn och efterlevnadskontroll, i syfte att säkerställa att de grundläggande rättigheterna i stadgan, inbegripet principen om konsumentskydd, skyddas på ett effektivt sätt. Denna förordning kräver inte att medlemsstaterna ska ge behöriga myndigheter i uppgift att pröva lagenligheten av specifikt innehåll.
- (110) Med tanke på de berörda tjänsternas gränsöverskridande karaktär och det övergripande spektrum av skyldigheter som införs genom denna förordning bör en myndighet som utses för att utöva tillsyn över tillämpningen och vid behov kontrollera efterlevnaden av denna förordning identifieras som samordnare för digitala tjänster i varje medlemsstat. Om mer än en behörig myndighet utses för att utöva tillsyn över tillämpningen och kontrollera efterlevnaden av denna förordning bör endast en myndighet i den medlemsstaten utses till samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster bör fungera som gemensam kontaktpunkt för alla frågor som rör tillämpningen av denna förordning för kommissionen, nämnden och samordnarna för digitala tjänster i andra medlemsstater samt för andra behöriga myndigheter i den berörda medlemsstaten. I synnerhet om flera behöriga myndigheter anförtros uppgifter enligt denna förordning i en viss medlemsstat bör samordnaren för digitala tjänster samordna och samarbeta med dessa myndigheter i enlighet med den nationella rätt som fastställer deras respektive uppgifter och utan att det påverkar de andra behöriga myndigheternas oberoende bedömning. Även om samordnaren för digitala tjänster inte har någon hierarkiskt överordnad ställning i förhållande till andra behöriga myndigheter när de utför sina uppgifter, bör denna säkerställa att alla relevanta behöriga myndigheter deltar på ett ändamålsenligt sätt i – och bör i god tid rapportera om deras bedömning inom ramen för – samarbetet om tillsyn och efterlevnadskontroll på unionsnivå. Utöver de särskilda mekanismer som föreskrivs i denna förordning när det gäller samarbete på unionsnivå, bör medlemsstaterna dessutom säkerställa samarbete mellan samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts på nationell nivå, i tillämpliga fall, genom lämpliga verktyg såsom sammanslagning av resurser, gemensamma arbetsgrupper, gemensamma undersökningar och mekanismer för ömsesidigt bistånd.
- (111) Samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts enligt denna förordning spelar en avgörande roll för att säkerställa att de rättigheter och skyldigheter som fastställs i denna förordning är ändamålsenliga och att dess mål uppnås. Det är därför nödvändigt att säkerställa att dessa myndigheter har de medel som krävs, inbegripet ekonomiska resurser och personalresurser, för att utöva tillsyn över alla leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet, i alla unionsmedborgares intresse. Med hänsyn till mångfalden av leverantörer av förmedlingstjänster och till att de använder avancerad teknik för att tillhandahålla sina tjänster, är det också mycket viktigt att samordnaren för digitala tjänster och de relevanta behöriga myndigheterna har tillräckligt med personal och experter med specialiserade färdigheter och avancerade tekniska

- medel och att de självständigt förvaltar ekonomiska resurser för att kunna utföra sina uppgifter. Dessutom bör resursnivån vara anpassad till de leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet, med avseende på leverantörernas storlek, komplexitet och potentiella samhällseffekter samt räckvidden för deras tjänster i unionen. Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att inrätta finansieringsmekanismer baserade på en tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster enligt nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, i den mån den tas ut från leverantörer av förmedlingstjänster som har sitt huvudsakliga etableringsställe i medlemsstaten i fråga, att den är strikt begränsad till vad som är nödvändigt och proportionellt för att täcka kostnaderna för fullgörandet av de uppgifter som tilldelats de behöriga myndigheterna enligt denna förordning, med undantag för de uppgifter som tilldelats kommissionen, och att tillräcklig transparens säkerställs när det gäller uttag och användning av en sådan tillsynsavgift.
- (112) De behöriga myndigheter som utsetts enligt denna förordning bör också agera helt oberoende av privata och offentliga organ, utan skyldighet eller möjlighet att begära eller ta emot instruktioner, inbegripet från regeringen, och utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda skyldigheterna att samarbeta med andra behöriga myndigheter, samordnarna för digitala tjänster, nämnden och kommissionen. Å andra sidan bör dessa myndigheters oberoende ställning inte innebära att de, i enlighet med nationella författningar och utan att äventyra uppnåendet av målen i denna förordning, inte kan bli föremål för proportionella ansvarsskyldighetsmekanismer avseende den allmänna verksamhet som utförs av samordnarna för digitala tjänster, såsom deras finansiella utgifter eller deras rapportering till de nationella parlamenten. Kravet på oberoende bör inte heller hindra utövandet av rättslig prövning, eller möjligheten att samråda eller regelbundet utbyta åsikter med andra nationella myndigheter, inbegripet brottsbekämpande myndigheter, krishanteringsmyndigheter eller konsumentskyddsmyndigheter, när så är lämpligt, för att informera varandra om pågående undersökningar, utan att det påverkar utövandet av deras respektive befogenheter.
- (113) Medlemsstaterna kan utse en befintlig nationell myndighet till samordnare för digitala tjänster eller med särskilda uppgifter att utöva tillsyn över tillämpningen och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, förutsatt att en sådan utsedd myndighet uppfyller kraven i denna förordning, till exempel när det gäller dess oberoende. Dessutom är medlemsstaterna i princip inte förhindrade att slå samman funktioner inom en befintlig myndighet, i enlighet med unionsrätten. Åtgärder i detta avseende kan bland annat omfatta hinder mot att avsätta ordföranden eller en styrelseledamot i ett kollegialt organ inom en befintlig myndighet innan deras mandat löper ut, enbart på grund av att en institutionell reform har genomförts som innebär en sammanslagning av olika funktioner inom en myndighet, i avsikt att regler som garanterar att sådana avsättningar inte äventyrar dessa ledamöters oberoende och opartiskhet.
- (114) Medlemsstaterna bör ge samordnaren för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter som utsetts enligt denna förordning tillräckliga befogenheter och resurser för att säkerställa en effektiv undersökning och efterlevnadskontroll, i enlighet med de uppgifter som anförtrots dem. Detta inbegriper behöriga myndigheters befogenhet att anta interimistiska åtgärder i enlighet med nationell rätt i händelse av risk för allvarlig skada. Sådana interimistiska åtgärder, som kan inbegripa förelägganden om att upphöra med eller avhjälpa en viss påstådd överträdelse, bör inte gå utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att allvarlig skada förhindras i avvaktan på det slutliga beslutet. Samordnarna för digitala tjänster bör i synnerhet kunna söka efter och inhämta information som finns på dess territorium, även i samband med gemensamma undersökningar, med vederbörlig hänsyn till att tillsyns- och efterlevnadsåtgärder som gäller en leverantör under en annan medlemsstats jurisdiktion eller under kommissionens jurisdiktion bör antas av samordnaren för digitala tjänster i den andra medlemsstaten, i tillämpliga fall i enlighet med förfarandena för gränsoverskridande samarbete eller, i tillämpliga fall, av kommissionen.
- (115) Medlemsstaterna bör i sin nationella rätt, i enlighet med unionsrätten och i synnerhet denna förordning och stadgan, fastställa detaljerade villkor och gränser för när deras samordnare för digitala tjänster utövar sina undersökningsbefogenheter och befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll och, i förekommande fall, andra behöriga myndigheter enligt denna förordning.

- (116) Vid utövandet av dessa befogenheter bör de behöriga myndigheterna följa tillämpliga nationella regler om förfaranden och frågor såsom kravet på förhandstillstånd från rättsliga myndigheter för att få tillträde till vissa lokaler och lagstadgad tystnadsplikt. Dessa bestämmelser bör särskilt säkerställa att den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol respekteras, inbegripet rätten till försvar, och rätten till respekt för privatlivet. I detta avseende skulle de garantier som föreskrivs i samband med kommissionens förfaranden enligt denna förordning kunna fungera som en lämplig referenspunkt. Ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande bör garanteras innan ett slutligt beslut fattas, inbegripet de berörda personernas rätt att bli hörda och rätten att få tillgång till handlingar i ärendet, samtidigt som konfidentialitet, tystnadsplikt och affärshemligheter respekteras, liksom skyldigheten att på ett meningsfullt sätt motivera besluten. Detta bör dock inte hindra vidtagandet av åtgärder i vederbörligen motiverade brådskande fall och med förbehåll för lämpliga villkor och förfaranden. Utövandet av befogenheter bör också stå i proportion till bland annat arten av överträdelsen och den totala faktiska eller potentiella skada som orsakats av överträdelsen eller den misstänkta överträdelsen. De behöriga myndigheterna bör beakta alla relevanta fakta och omständigheter i fallet, inbegripet information som samlats in av behöriga myndigheter i andra medlemsstater.
- (117) Medlemsstaterna bör säkerställa att överträdelser av de skyldigheter som fastställs i denna förordning kan leda till effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, med beaktande av vilken typ av överträdelse det rör sig om, hur allvarlig den är, om den är återkommande och hur länge den pågått, med hänsyn till det allmänintresse som eftersträvas, omfattningen och typen av verksamhet som bedrivs samt den ekonomiska kapaciteten hos den som begått överträdelsen. Sanktionerna bör särskilt ta hänsyn till huruvida leverantören av förmedlingstjänster systematiskt eller återkommande underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning samt, om så är lämpligt, antalet berörda tjänstemottagare, huruvida överträdelsen är avsiktlig eller beror på försumlighet och huruvida leverantören är verksam i flera medlemsstater. Om det i denna förordning föreskrivs ett högsta belopp för böter eller viten bör detta högsta belopp gälla per överträdelse av denna förordning och utan att det påverkar anpassningen av bötes- eller vitesbeloppen för specifika överträdelser. Medlemsstaterna bör säkerställa att föreläggandet av böter eller viten för överträdelser i varje enskilt fall är ändamålsenligt, proportionellt och avskräckande genom att fastställa nationella regler och förfaranden i enlighet med denna förordning, med beaktande av samtliga kriterier avseende de allmänna villkoren för åläggande av böter eller viten.
- (118) För att säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i denna förordning bör enskilda personer eller representativa organisationer kunna lämna in klagomål som rör efterlevnaden av dessa skyldigheter till samordnaren för digitala tjänster på det territorium där de tog emot tjänsten, utan att det påverkar tillämpningen av reglerna i denna förordning om fördelning av behörighet eller de tillämpliga reglerna om hantering av klagomål i enlighet med nationella principer om god förvaltning. Klagomålen kan ge en tillförlitlig översikt över farhågor om efterlevnaden hos en viss leverantör av förmedlingstjänster och kan också ge samordnaren för digitala tjänster underlag angående eventuella mer övergripande frågor. Samordnaren för digitala tjänster bör involvera andra nationella behöriga myndigheter samt samordnaren för digitala tjänster i en annan medlemsstat och särskilt samordnaren i den medlemsstat där leverantören av förmedlingstjänster är etablerad, om frågan kräver gränsöverskridande samarbete.
- (119) Medlemsstaterna bör säkerställa att samordnarna för digitala tjänster kan vidta åtgärder som är effektiva och proportionella när det gäller att hantera vissa särskilt allvarliga och ihållande överträdelser av denna förordning. Särskilt när dessa åtgärder kan påverka tredje parter rättigheter och intressen, vilket kan vara fallet särskilt när tillgången till onlinegränssnitt begränsas, är det lämpligt att kräva att åtgärderna omfattas av ytterligare skyddsåtgärder. I synnerhet bör tredje parter som potentiellt berörs ges möjlighet att höras, och sådana förelägganden bör endast utfärdas när befogenheter att vidta sådana åtgärder som föreskrivs i andra unionsrättsakter eller nationell rätt inte rimligen är tillgängliga, till exempel för att skydda konsumenters kollektiva intressen, säkerställa ett snabbt avlägsnande av webbsidor som innehåller eller sprider barnpornografi eller förhindra åtkomst till tjänster som används av en tredje part för att göra intrång i en immateriell rättighet.

- (120) Ett sådant föreläggande att förhindra åtkomst bör inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet med föreläggandet. I detta syfte bör föreläggandet vara tillfälligt och i princip rikta sig till en leverantör av förmedlings-tjänster, såsom den berörda värdtjänstleverantören, internetleverantören, domänregistret eller registratören, som har rimliga möjligheter att uppnå detta mål utan att otillbörligt begränsa tillgången till laglig information.
- (121) Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om undantag från ansvar enligt denna förordning när det gäller information som överförs eller lagras på begäran av en tjänstemottagare bör en leverantör av förmedlings-tjänster hållas ansvarig för skada som tjänstemottagarna lidit till följd av att den leverantören av förmedlingstjänster åsidosatt de skyldigheter som anges i denna förordning. Sådan ersättning bör ske i enlighet med de regler och förfaranden som fastställs i tillämplig nationell rätt och utan att det påverkar andra möjligheter till prövning enligt konsumentskyddsregler.
- (122) Samordnaren för digitala tjänster bör regelbundet offentliggöra, till exempel på sin webbplats, en rapport om den verksamhet som bedrivs enligt denna förordning. I synnerhet bör rapporten offentliggöras i ett maskinläsbart format och innehålla en översikt över mottagna klagomål och uppföljningen av dem, såsom det sammanlagda antalet mottagna klagomål och antalet klagomål som ledde till att en formell undersökning inleddes eller till överföring till andra samordnare för digitala tjänster, utan att hänvisning sker till några personuppgifter. Med tanke på att samordnaren för digitala tjänster också görs uppmärksam på förelägganden om att vidta åtgärder mot olagligt innehåll eller att tillhandahålla information som regleras genom denna förordning genom systemet för informationsutbyte, bör samordnaren för digitala tjänster i sin årsrapport inkludera antalet och kategorierna av sådana förelägganden riktade till leverantörer av förmedlingstjänster som utfärdats av rättsliga och administrativa myndigheter i den egna medlemsstaten.
- (123) För tydlighetens, enkelhetens och ändamålsenlighetens skull bör befogenheten att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av skyldigheterna enligt denna förordning tilldelas de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för leverantören av förmedlingstjänster är beläget, dvs. där leverantören har sitt huvudkontor eller sitt registrerade säte där de huvudsakliga finansiella funktionerna och den operativa ledningen utövas. När det gäller leverantörer som inte är etablerade i unionen men som erbjuder tjänster i unionen och därför omfattas av denna förordning, bör den medlemsstat där dessa leverantörer har utsett sin rättsliga företrädare ha behörighet, med beaktande av funktionen som rättslig företrädare enligt denna förordning. För att denna förordning ska kunna tillämpas effektivt bör dock alla medlemsstater, eller kommissionen i tillämpliga fall, ha behörighet i fråga om leverantörer som har underlåtit att utse en rättslig företrädare. Denna behörighet får utövas av vilken som helst av de behöriga myndigheterna eller av kommissionen, förutsatt att leverantören inte är föremål för verkställighetsförfaranden avseende samma sakförhållanden som inlemts av en annan behörig myndighet eller kommissionen. För att säkerställa att principen *ne bis in idem* respekteras, och framför allt för att undvika att samma överträdelse av de skyldigheter som fastställs i denna förordning bestraffas mer än en gång, bör varje medlemsstat som avser att utöva sin behörighet med avseende på sådana leverantörer utan onödigt dröjsmål underrätta alla andra myndigheter, inbegripet kommissionen, genom det system för informationsutbyte som inrättas för tillämpningen av denna förordning.
- (124) Med tanke på den potentiella inverkan av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer och utmaningarna med att effektivt utöva tillsyn över dem behövs särskilda regler för tillsyn och kontroll av efterlevnaden när det gäller dessa leverantörer. Kommissionen bör, med stöd av nationella behöriga myndigheter när så är lämpligt, ansvara för tillsyn och offentlig övervakning av systemfrågor, såsom frågor med stor inverkan på tjänstemottagarnas kollektiva intressen. Kommissionen bör därför ha exklusiva befogenheter att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av de ytterligare skyldigheter att hantera systemrisker som åläggs leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer enligt denna förordning. Kommissionens exklusiva befogenheter bör inte påverka vissa administrativa uppgifter som enligt denna förordning tilldelas de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten, såsom urval av forskare.

- (125) Befogenheterna att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av andra skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet än de ytterligare skyldigheter att hantera systemrisker som läggs leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer enligt denna förordning, bör delas mellan kommissionen och de nationella behöriga myndigheterna. Å ena sidan kan kommissionen i många fall vara bättre lämpad att hantera systemiska överträdelser som begås av dessa leverantörer, exempelvis sådana som påverkar flera medlemsstater, allvarliga upprepade överträdelser eller sådana som rör underlåtenhet att inrätta effektiva mekanismer som krävs enligt denna förordning. Å andra sidan kan de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller av en mycket stor onlinesökmotor är beläget vara bättre lämpade att hantera enskilda överträdelser som begås av dessa leverantörer och som inte ger upphov till några systemiska eller gränsöverskridande problem. Av effektivitetsskal, för att undvika dubbelarbete och för att säkerställa efterlevnad av principen *ne bis in idem*, bör det vara kommissionens sak att bedöma om den anser det lämpligt att utöva dessa delade befogenheter i ett visst fall, och när den väl har inlett ett förfarande bör medlemsstaterna inte längre ha möjlighet att göra detta. Medlemsstaterna bör ha ett nära samarbete både sinsemellan och med kommissionen, och kommissionen bör ha ett nära samarbete med medlemsstaterna för att säkerställa att det system för tillsyn och kontroll av efterlevnaden som inrättas genom denna förordning fungerar smidigt och effektivt.
- (126) Bestämmelserna i denna förordning om fördelningen av behörighet bör inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i unionsrätten och nationella bestämmelser om internationell privaträtt beträffande domstols behörighet och tillämplig lag på privaträttens område, såsom förfaranden som inlemts av konsumenter vid domstolarna i den medlemsstat där de har hemvist i enlighet med relevanta bestämmelser i unionsrätten. När det gäller de skyldigheter som genom denna förordning läggs leverantörer av förmedlingstjänster att informera den utfärdande myndigheten om den verkan som givits förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och förelägganden om att tillhandahålla information, bör reglerna om fördelning av behörighet endast tillämpas på övervakningen av efterlevnaden av dessa skyldigheter, men inte på andra frågor som rör föreläggandet, såsom behörigheten att utfärda föreläggandet.
- (127) Med hänsyn till förmedlingstjänsters gränsöverskridande och sektorsövergripande relevans är en hög nivå av samarbete nödvändig för att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna förordning och tillgången till relevant information för utförandet av uppgifter för efterlevnadskontroll genom systemet för informationsutbyte. Samarbetet kan ha olika former beroende på vilka frågor det rör sig om, utan att det påverkar specifika gemensamma undersökningar. Det är under alla omständigheter nödvändigt att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet för en leverantör av förmedlingstjänster informerar andra samordnare för digitala tjänster om frågor, undersökningar och åtgärder som kommer att vidtas gentemot en sådan leverantör. När en behörig myndighet i en medlemsstat förfogar över information som är relevant för en undersökning som genomförs av de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten, eller kan samla in sådan information som finns på dess territorium och som de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten inte har tillgång till, bör samordnaren för digitala tjänster i destinationslandet dessutom i god tid bistå samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, bland annat genom att utöva sina undersökningsbefogenheter i enlighet med tillämpliga nationella förfaranden och stadgan. Den som sådana undersökningsåtgärder riktar sig till bör följa åtgärderna och bör hållas ansvarig vid underlåtenhet att följa dem, och de behöriga myndigheterna i etableringsmedlemsstaten bör kunna förlita sig på den information som samlats in genom ömsesidigt bistånd, för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.
- (128) Samordnaren för digitala tjänster i destinationslandet bör kunna begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet vidtar undersökningsåtgärder eller åtgärder för efterlevnadskontroll med avseende på en leverantör som omfattas av dess behörighet, särskilt på grundval av klagomål som mottagits eller bidrag från andra nationella behöriga myndigheter, i tillämpliga fall, eller nämnden i fall som involverar minst tre medlemsstater. En sådan begäran om åtgärder bör grundas på väl underbyggda bevis som visar att det föreligger en påstådd överträdelse som har en negativ inverkan på tjänstemottagarnas kollektiva intressen i medlemsstaten eller som har en negativ inverkan på samhället. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet bör kunna förlita sig på ömsesidigt bistånd eller bjuda in den samordnare för digitala tjänster som lämnar begäran att delta i en gemensam undersökning om ytterligare information behövs för att fatta ett beslut, utan att det påverkar möjligheten att begära att kommissionen ska bedöma ärendet om det finns anledning att misstänka att det kan röra sig om en systemisk överträdelse som begåtts av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor.

- (129) Nämnden bör kunna hänskjuta ärendet till kommissionen om det råder oenighet om bedömningarna eller de åtgärder som vidtagits eller föreslagits eller om åtgärder inte har vidtagits i enlighet med denna förordning efter en begäran om gränsöverskridande samarbete eller en gemensam undersökning. Om kommissionen på grundval av den information som gjorts tillgänglig av de berörda myndigheterna anser att de föreslagna åtgärderna, inbegripet den föreslagna bötesnivån, inte kan säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i denna förordning, bör den följaktligen kunna uttrycka sina allvarliga tvivel och begära att den behöriga samordnaren för digitala tjänster gör en ny bedömning av ärendet och vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa efterlevnad av denna förordning inom en fastställd tidsperiod. Denna möjlighet påverkar inte kommissionens allmänna skyldighet att övervaka tillämpningen av och vid behov kontrollera efterlevnaden av unionsrätten under Europeiska unionens domstols kontroll i enlighet med fördragen.
- (130) För att underlätta gränsöverskridande tillsyn och undersökningar av skyldigheter som föreskrivs i denna förordning som involverar flera medlemsstater, bör samordnarna för digitala tjänster i etableringsländerna genom systemet för informationsutbyte, kunna bjuda in andra samordnare för digitala tjänster till en gemensam undersökning om en påstådd överträdelse av denna förordning. Andra samordnare för digitala tjänster, och andra behöriga myndigheter när så är lämpligt, bör kunna ansluta sig till den undersökning som föreslås av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, såvida inte den sistnämnda anser att ett alltför stort antal deltagande myndigheter kan påverka undersökningens effektivitet med beaktande av den påstådda överträdelsens särdrag och avsaknaden av direkta följder för tjänstemottagarna i dessa medlemsstater. Gemensam undersökningsverksamhet kan inbegripa en rad olika åtgärder som bör samordnas av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet i enlighet med de deltagande myndigheternas möjligheter, såsom samordnade datainsamlingsövningar, sammanslagning av resurser, arbetsgrupper, samordnade begäranden om information eller gemensamma inspektioner av lokaler. Alla behöriga myndigheter som deltar i en gemensam undersökning bör samarbeta med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, inbegripet genom att utöva sina undersökningsbefogenheter inom sitt territorium, i enlighet med tillämpliga nationella förfaranden. Den gemensamma undersökningen bör avslutas inom en viss tidsram med en slutrapport som tar hänsyn till bidraget från alla deltagande behöriga myndigheter. Nämnden får också, om detta begärs av minst tre samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna rekommendera en samordnare för digitala tjänster i etableringslandet att inleda en sådan gemensam undersökning och ge anvisningar om hur den ska organiseras. För att undvika dödlägen bör nämnden kunna hänskjuta ärendet till kommissionen i särskilda fall, inbegripet om samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet vägrar att inleda undersökningen och nämnden inte instämmer i den motivering som lämnats.
- (131) För att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna förordning är det nödvändigt att inrätta en oberoende rådgivande grupp på unionsnivå, en europeisk nämnd för digitala tjänster, som bör stödja kommissionen och bidra till samordningen av de åtgärder som utförs av samordnarna för digitala tjänster. Nämnden bör bestå av samordnarna för digitala tjänster, om sådana har utsetts, utan att det påverkar möjligheten för samordnarna för digitala tjänster att bjuda in till sina möten eller utse tillfälliga delegater från andra behöriga myndigheter som anförtrots särskilda uppgifter enligt denna förordning, om detta krävs enligt deras nationella fördelning av uppgifter och behörighet. Om flera deltagare från en medlemsstat deltar bör rösträttens begränsas till en företrädare per medlemsstat.
- (132) Nämnden bör bidra till att uppnå ett gemensamt unionsperspektiv på den konsekventa tillämpningen av denna förordning och samarbetet mellan behöriga myndigheter, bland annat genom att ge råd till kommissionen och samordnarna för digitala tjänster om lämpliga undersökningsåtgärder och åtgärder för efterlevnadskontroll, särskilt gentemot leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och med beaktande av framför allt friheten för leverantörer av förmedlingstjänster att tillhandahålla tjänster i hela unionen. Nämnden bör också bidra till utarbetandet av relevanta mallar och uppförandekoder och till analysen av framväxande allmänna trender för utvecklingen av digitala tjänster inom unionen, inbegripet genom att utfärda yttranden eller rekommendationer om frågor som rör standarder.

- (133) För det ändamålet bör nämnden kunna anta yttranden, begäranden och rekommendationer riktade till samordnare för digitala tjänster eller andra behöriga nationella myndigheter. Även om det inte är rättsligt bindande bör ett beslut om att avvika från dem motiveras ordentligt och kan komma att beaktas av kommissionen vid bedömningen av den berörda medlemsstatens efterlevnad av denna förordning.
- (134) Nämnden bör sammanföra företrädare för samordnarna för digitala tjänster och eventuella andra behöriga myndigheter under kommissionens ordförandeskap, i syfte att säkerställa en bedömning av de frågor som läggs fram för den i en fullständig europeisk dimension. Med tanke på eventuella övergripande inslag som kan vara relevanta för andra regelverk på unionsnivå bör nämnden, i den utsträckning som krävs för att den ska kunna utföra sina uppgifter, tillåtas att samarbeta med andra av unionens organ, byråer och rådgivande grupper med ansvar på områden såsom jämlikhet, inbegripet jämställdhet, icke-diskriminering, dataskydd, elektronisk kommunikation, audiovisuella tjänster, upptäckt och undersökning av bedrägerier som rör tullar som riktar sig mot unionens budget, konsumentskydd eller konkurrensrätt.
- (135) Kommissionen bör genom rollen som ordförande delta i nämndens verksamhet utan rösträtt. Genom rollen som ordförande bör kommissionen se till att dagordningen för mötena fastställs enligt begäranden från styrelsens ledamöter i enlighet med arbetsordningen och i överensstämmelse med nämndens uppgifter enligt denna förordning.
- (136) Med tanke på behovet av att säkerställa stöd för nämndens verksamhet bör nämnden kunna förlita sig på kommissionens och de behöriga nationella myndigheternas sakkunskap och personalresurser. De särskilda operativa arrangemang som rör nämndens interna verksamhet bör specificeras närmare i nämndens arbetsordning.
- (137) Med tanke på stora onlineplattformars eller mycket stora onlinesökmotorers betydelse i fråga om räckvidd och inverkan, kan deras underlåtenhet att fullgöra de särskilda skyldigheter som är tillämpliga på dem påverka ett stort antal tjänstemottagare i olika medlemsstater och orsaka stora samhälleliga skador, samtidigt som sådana underlåtenheter också kan vara särskilt komplexa att identifiera och hantera. Därför bör kommissionen, i samarbete med samordnarna för digitala tjänster och nämnden, utveckla unionens sakkunskap och kapacitet när det gäller tillsyn över mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer. Kommissionen bör därför kunna samordna och förlita sig på sådana myndigheters sakkunskap och resurser, till exempel genom att på permanent eller tillfällig basis analysera specifika trender eller frågor som uppstår med avseende på en eller flera mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer. Medlemsstaterna bör samarbeta med kommissionen för att utveckla sådan kapacitet, bland annat genom utstationering av personal när så är lämpligt, och för att bidra till skapandet av en gemensam tillsynskapacitet för unionen. För att utveckla unionens sakkunskap och kapacitet kan kommissionen också utnyttja sakkunskapen och kapaciteten hos det observationscentrum för onlineplattformsekonomin som inrättats genom kommissionens beslut av den 26 april 2018 om inrättande av en expertgrupp för observationscentrumet för onlineplattformsekonomin, relevanta expertorgan samt olika kompetenscentrum. Kommissionen kan bjuda in experter med särskild sakkunskap, särskilt utvalda forskare, företrädare för unionens byråer och organ, företrädare för näringslivet, sammanslutningar som företräder användare eller civilsamhället, internationella organisationer, sakkunniga från den privata sektorn samt andra berörda parter.
- (138) Kommissionen bör kunna undersöka överträdelser på eget initiativ i enlighet med de befogenheter som föreskrivs i denna förordning, inbegripet genom att begära tillgång till uppgifter, begära information eller genomföra inspektioner, samt genom att utnyttja stöd från samordnarna för digitala tjänster. Om de behöriga nationella myndigheternas tillsyn över enskilda påstådda överträdelser av leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer pekar på systemproblem, såsom problem med stor inverkan på tjänstemottagarnas kollektiva intressen, bör samordnarna för digitala tjänster, på grundval av en vederbörligen motiverad begäran, kunna hänskjuta sådana frågor till kommissionen. En sådan begäran bör åtminstone omfatta alla nödvändiga fakta och omständigheter som ligger till grund för den påstådda överträdelsen och dess systemomfattande karaktär. Kommissionen bör beroende på resultatet av sin egen bedömning kunna vidta nödvändiga undersökningsåtgärder och åtgärder för efterlevnadskontroll enligt denna förordning, däribland i förekommande fall inleda en undersökning eller anta interimistiska åtgärder.

- (139) För att effektivt kunna utföra sina uppgifter bör kommissionen ha ett utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller beslutet om att inleda ett förfarande mot leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer. När kommissionen har inlett förfarandet bör de berörda samordnarna för digitala tjänster i etableringsländerna vara förhindrade att utöva sina undersökningsbefogenheter och befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll med avseende på det berörda agerandet av leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, i syfte att undvika dubbelarbete, inkonsekvenser och risker med avseende på principen *ne bis in idem*. Kommissionen bör dock kunna begära att samordnarna för digitala tjänster lämnar individuella eller gemensamma bidrag till undersökningen. I enlighet med principen om lojalt samarbete bör samordnaren för digitala tjänster göra sitt bästa för att tillmötesgå motiverade och proportionella begäranden från kommissionen i samband med en undersökning. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, liksom nämnden och eventuella andra samordnare för digitala tjänster bör dessutom, där så är relevant, förse kommissionen med all nödvändig information och hjälp så att den kan utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt, inbegripet information som har samlats in i samband med förfaranden för datainsamling eller åtkomst till data, i den mån den rättsliga grund enligt vilken informationen har samlats in tillåter detta. Kommissionen bör å sin sida hålla samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämnden informerade om hur kommissionen utövar sina befogenheter och särskilt när den avser att inleda ett förfarande och utöva sina undersökningsbefogenheter. Dessutom bör kommissionen, när den meddelar de berörda leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer sina preliminära slutsatser, inbegripet eventuella frågor där den har invändningar, också meddela nämnden dessa. Nämnden bör yttra sig över kommissionens invändningar och bedömning, och kommissionen bör beakta detta yttrande i den motivering som ligger till grund för dess slutliga beslut.
- (140) Med tanke på både de särskilda utmaningar som kan uppstå när det gäller att säkerställa efterlevnad för leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och vikten av att göra detta på ett effektivt sätt, med tanke på deras storlek och inverkan och de skador de kan orsaka, bör kommissionen ha starka undersökningsbefogenheter och befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll så att den kan undersöka, verkställa och övervaka efterlevnaden av reglerna i denna förordning, med full respekt för den grundläggande rätten att höras och att få tillgång till handlingar i ärendet i samband med verkställighetsförfaranden, proportionalitetsprincipen och de berörda parternas rättigheter och intressen.
- (141) Kommissionen bör kunna begära den information som krävs för att säkerställa ett effektivt genomförande och en effektiv efterlevnad av de skyldigheter som fastställs i denna förordning, i hela unionen. Kommissionen bör i synnerhet ha tillgång till alla relevanta handlingar och uppgifter och all relevant information som behövs för att inleda och genomföra undersökningar och för att övervaka efterlevnaden av de relevanta skyldigheter som fastställs i denna förordning, oavsett vem som innehar handlingarna, uppgifterna eller informationen i fråga, och oavsett form, format, lagringsmedium eller exakt var de lagras. Kommissionen bör genom en vederbörligen motiverad begäran om information direkt kunna kräva att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn i fråga samt varje eventuell annan fysisk eller juridisk person som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om den misstänkta överträdelsen eller överträdelsen, beroende på vad som är tillämpligt, tillhandahåller alla relevanta bevis och uppgifter och all relevant information. Dessutom bör kommissionen kunna begära all relevant information från offentliga myndigheter, organ eller byråer i medlemsstaten för tillämpningen av denna förordning. Kommissionen bör kunna kräva tillgång till, och genom utövande av undersökningsbefogenheter, såsom begäranden om information eller utfrågningar, förklaringar av, handlingar, uppgifter, information, databaser och algoritmer för relevanta personer, och att med deras samtycke höra fysiska eller juridiska personer som kan ha användbar information och att protokollföra de uttalanden som gjorts med alla tekniska medel. Kommissionen bör också ges befogenhet att utföra inspektioner som är nödvändiga för att kontrollera efterlevnaden av relevanta bestämmelser i denna förordning. Dessa undersökningsbefogenheter syftar till att komplettera kommissionens möjlighet att be samordnare för digitala tjänster och andra myndigheter i medlemsstaterna om hjälp till exempel med att tillhandahålla information eller utövandet av dessa befogenheter.

- (142) Interimistiska åtgärder kan vara ett viktigt verktyg för att under pågående undersökning säkerställa att den överträdelse som undersöks inte medför någon risk för allvarlig skada för tjänstemottagarna. Detta verktyg är viktigt för att undvika en utveckling som kan vara mycket svår för kommissionen att vända genom ett beslut fattat vid förfarandets slut. Kommissionen bör därför ha befogenhet att införa interimistiska åtgärder genom beslut inom ramen för förfaranden som inletts med sikte på ett eventuellt antagande av ett beslut om bristande efterlevnad. Denna befogenhet bör gälla i fall då kommissionen har gjort ett prima facie-konstaterande att leverantören av en mycket stor onlineplattform eller av en mycket stor onlinesökmotor har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna förordning. Ett beslut om interimistiska åtgärder bör endast vara tillämpligt under en angiven tidsperiod, som antingen upphör när kommissionen har avslutat förfarandet eller omfattar en bestämd period som kan förnyas i den mån detta är nödvändigt och lämpligt.
- (143) Kommissionen bör kunna vidta nödvändiga åtgärder för att övervaka det faktiska genomförandet och fullgörandet av de skyldigheter som fastställs i denna förordning. Sådana åtgärder bör inbegripa möjligheten att utse oberoende externa sakkunniga och revisorer för att bistå kommissionen i denna process, i förekommande fall även från medlemsstaternas behöriga myndigheter, såsom dataskydds- eller konsumentskyddsmyndigheter. När kommissionen utser revisorer bör den säkerställa tillräcklig rotation.
- (144) Efterlevnaden av de relevanta skyldigheter som åläggs enligt denna förordning bör kunna verkställas genom böter och viten. Därför bör det även fastställas lämpliga nivåer för böter och viten för bristande fullgörande av skyldigheterna och överträdelse av förfaranderegler, med förbehåll för lämpliga preskriptionsfrister i enlighet med proportionalitetsprincipen och principen *ne bis in idem*. Kommissionen och de berörda nationella myndigheterna bör samordna sina åtgärder för efterlevnadskontroll för att säkerställa att dessa principer respekteras. I synnerhet bör kommissionen beakta eventuella böter och viten som åläggs samma juridiska person för samma sakförhållanden genom ett slutligt beslut i förfaranden som rör en överträdelse av andra unionsregler eller nationella regler, för att säkerställa att de totala böter och viten som utdöms är proportionella och motsvarar de begärda överträdelsernas allvar. Alla beslut som kommissionen fattar enligt denna förordning kan prövas av Europeiska unionens domstol i enlighet med EUF-fördraget. Europeiska unionens domstol bör i enlighet med artikel 261 i EUF-fördraget ha o begränsad behörighet i fråga om böter och viten.
- (145) Med hänsyn till de potentiellt betydande samhällseffekterna av en överträdelse av de ytterligare skyldigheter att hantera systemriskerna som endast gäller mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, och för att hantera dessa frågor av allmänintresse, är det nödvändigt att införa ett system för förstärkt tillsyn av åtgärder som vidtas för att på ett effektivt sätt få överträdelse av denna förordning att upphöra eller att avhjälpa dem. När en överträdelse av en av de bestämmelser i denna förordning som endast är tillämplig på mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer har fastställts och, när så krävs, blivit föremål för sanktioner, bör kommissionen därför begära att leverantören av en sådan plattform eller av en sådan sökmotor utarbetar en detaljerad handlingsplan för att åtgärda överträdelsens eventuella effekter i framtiden och inom en tidsfrist fastställd av kommissionen, samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Kommissionen bör med beaktande av nämndens yttrande fastställa huruvida de åtgärder som ingår i handlingsplanen är tillräckliga för att komma till rätta med överträdelsen, och även beakta om anslutning till en relevant uppförandekod ingår bland de föreslagna åtgärderna. Kommissionen bör också övervaka eventuella efterföljande åtgärder som vidtas av leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn i enlighet med dess handlingsplan, även med beaktande av en oberoende revision av leverantören. Om kommissionen efter genomförandet av handlingsplanen fortfarande anser att överträdelsen inte har åtgärdats fullt ut, eller om handlingsplanen inte har lämnats in eller om den inte anses lämplig, bör den kunna använda alla undersökningsbefogenheter eller befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll enligt denna förordning, inbegripet befogenheten att ålägga vite och inledande av förfarandet för att göra den tjänst som är föremål för överträdelsen oåtkomlig.

- (146) Leverantören av den mycket stora onlineplattform eller av den mycket stora onlinesökmotor som berörs och andra personer som omfattas av utövandet av kommissionens befogenheter, och vars intressen kan påverkas av ett beslut, bör ges möjlighet att lämna synpunkter på förhand, och de beslut som fattas bör offentliggöras på ett omfattande sätt. Samtidigt som de berörda parterna rätt till försvar säkerställs, särskilt rätten att få tillgång till handlingarna i ärendet, är det mycket viktigt att konfidentiella uppgifter skyddas. Dessutom bör kommissionen, med respekt för informationens konfidentialitet, se till att all information som den stöder sig på för sitt beslut lämnas ut i en omfattning som gör det möjligt för den som beslutet riktar sig till att förstå de fakta och överväganden som låg till grund för beslutet.
- (147) För att slå vakt om en samordnad tillämpning och efterlevnadskontroll av denna förordning är det viktigt att säkerställa att nationella myndigheter, inbegripet nationella domstolar, har all information som krävs för att säkerställa att deras beslut inte strider mot något beslut som kommissionen har antagit enligt denna förordning. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 267 i EUF-fördraget.
- (148) En effektiv efterlevnadskontroll och övervakning av denna förordning kräver ett smidigt informationsutbyte i realtid mellan samordnarna för digitala tjänster, nämnden och kommissionen, på grundval av de informationsflöden och förfaranden som anges i denna förordning. Detta kan också vid behov motivera att andra behöriga myndigheter får tillgång till detta system. Med tanke på att den information som utbyts kan vara konfidentiell eller omfatta personuppgifter, bör den samtidigt skyddas från obehörig åtkomst i enlighet med de ändamål för vilka informationen har samlats in. Därför bör all kommunikation mellan dessa myndigheter ske på grundval av ett tillförlitligt och säkert system för informationsutbyte, vars närmare bestämmelser bör fastställas i en genomförandeakt. Systemet för informationsutbyte kan baseras på befintliga verktyg för den inre marknaden, i den mån de kan uppfylla målen för denna förordning på ett kostnadseffektivt sätt.
- (149) Utan att det påverkar tjänstemottagarnas rätt att vända sig till ett ombud i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828⁽¹³⁾ eller någon annan form av representation enligt nationell rätt, bör tjänstemottagarna också ha rätt att bemyndiga en juridisk person eller ett offentligt organ att utöva de rättigheter som föreskrivs i denna förordning. Det kan vara fråga om rättigheter i samband med inlämnande av anmälningar, invändningar mot beslut som fattats av leverantörer av förmedlingstjänster och inlämnande av klagomål mot leverantörerna för överträdelse av denna förordning. Vissa organ, organisationer och sammanslutningar har särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att upptäcka och anmäla felaktiga eller omotiverade beslut om innehållsmoderering, och deras klagomål på tjänstemottagarnas vägnar kan ha en positiv inverkan på yttrandefriheten och på informationsfriheten i allmänhet, och leverantörer av onlineplattformar bör därför behandla de klagomålen utan onödigt dröjsmål.
- (150) För att förordningen ska vara ändamålsenlig och effektiv bör kommissionen genomföra en allmän utvärdering av denna förordning. I synnerhet bör den allmänna utvärdering gälla bland annat räckvidden av de tjänster som omfattas av denna förordning, samspillet med andra rättsakter, denna förordnings inverkan på den inre marknads funktionsätt, särskilt när det gäller digitala tjänster, genomförandet av uppförandekoder, skyldigheten att utse en rättslig företrädare som är etablerad i unionen, hur skyldigheterna påverkar små företag och mikroföretag, effektiviteten i mekanismen för tillsyn och kontroll av efterlevnaden och hur rätten till yttrandefrihet och informationsfrihet påverkas. För att undvika oproportionella bördor och säkerställa att denna förordning förblir ändamålsenlig bör kommissionen dessutom göra en utvärdering av hur de skyldigheter som anges i denna förordning påverkar små och medelstora företag inom tre år från det att den började tillämpas och en utvärdering av dess räckvidd för de tjänster som omfattas av denna förordning, särskilt för mycket stora onlineplattformar och för mycket stora onlinesökmotorer, och samspillet med andra rättsakter inom tre år från dess ikraftträdande.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 av den 25 november 2020 om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (EUT L 409, 4.12.2020, s. 1).

- (151) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att fastställa mallar för form, innehåll och andra detaljer för rapporter om innehållsmoderering, att fastställa storleken på den årliga tillsynsavgift som tas ut från leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer, att fastställa de praktiska arrangemangen för förfarandena, utfrågningarna och det förhandlade utlämnandet av information som genomförs i samband med tillsyn, undersökning, efterlevnadskontroll och övervakning när det gäller leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer, samt att fastställa de praktiska och operativa arrangemangen för driften av systemet för informationsutbyte och dess interoperabilitet med andra relevanta system. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽⁶⁴⁾.
- (152) För att uppnå målen för denna förordning bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen i syfte att komplettera denna förordning med avseende på kriterierna för identifiering av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, förfarandestegen, metoderna och rapporteringsmallarna för revisionerna, de tekniska specifikationerna för begäranden om åtkomst och den detaljerade metoden och förfarandena för fastställande av tillsynsavgiften. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽⁶⁵⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (153) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter som erkänns i stadgan och de grundläggande rättigheter som utgör allmänna principer i unionsrätten. Denna förordning bör således tolkas och tillämpas i enlighet med dessa grundläggande rättigheter, inbegripet yttrande- och informationsfriheten samt mediernas frihet och mångfald. Vid utövandet av de befogenheter som fastställs i denna förordning bör alla berörda offentliga myndigheter, i situationer där de relevanta grundläggande rättigheterna står i strid med varandra, uppnå en rättvis balans mellan de berörda rättigheterna, i enlighet med proportionalitetsprincipen.
- (154) Med tanke på omfattningen och konsekvenserna av de samhällsrisiker som kan orsakas av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer, behovet av att prioritera hanteringen av dessa risker och förmågan att vidta nödvändiga åtgärder, är det motiverat att begränsa den tidsperiod efter vilken denna förordning blir tillämplig på leverantörer av sådana tjänster.
- (155) Eftersom målen för denna förordning, närmare bestämt att bidra till en väl fungerande inre marknad och säkerställandet av en säker, förutsebar och tillförlitlig onlinemiljö i vilken de grundläggande rättigheterna enligt stadgan vederbörligen skyddas, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna eftersom de inte kan nå den nödvändiga graden av harmonisering och samarbete genom att agera på egen hand, utan snarare, på grund av territoriell tillämpningsområde och de personer som omfattas, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att nå dessa mål.
- (156) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725⁽⁶⁶⁾ och avgav ett yttrande den 10 februari 2021⁽⁶⁷⁾.

⁽⁶⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽⁶⁵⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽⁶⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽⁶⁷⁾ EUT C 149, 27.4.2021, s. 3.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

1. Denna förordning syftar till att bidra till en korrekt fungerande inre marknad för förmedlingstjänster genom att fastställa harmoniserade regler för en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö som främjar innovation, och i vilken de grundläggande rättigheterna i stadgan, däribland principen om konsumentskydd, skyddas på ett effektivt sätt.
2. I denna förordning fastställs harmoniserade regler för tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden. I synnerhet fastställs följande:
 - a) En ram för ett villkorat undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster.
 - b) Regler om särskilda krav på tillbörlig aktsamhet som är skräddarsydda för specifika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster.
 - c) Regler för genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning, även vad gäller samarbete och samordning mellan behöriga myndigheter.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare som har sitt etableringsställe eller befinner sig i unionen, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller dessa förmedlingstjänster har sitt etableringsställe.
2. Denna förordning är inte tillämplig på sådana tjänster som inte utgör förmedlingstjänster eller på eventuella krav som införs för sådana tjänster, oavsett om tjänsten tillhandahålls med användning av en förmedlingstjänst.
3. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av direktiv 2000/31/EG.
4. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av de regler som fastställs i andra unionsrättsakter som reglerar andra aspekter av tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden eller som specificerar och kompletterar denna förordning, särskilt
 - a) direktiv 2010/13/EU,
 - b) unionsrätten på området upphovsrätt och närstående rättigheter,
 - c) förordning (EU) 2021/784,
 - d) förordning (EU) 2019/1148,
 - e) förordning (EU) 2019/1150,
 - f) unionsrätten på området konsumentskydd och produktsäkerhet, inklusive förordningarna (EU) 2017/2394 och (EU) 2019/1020 och direktiven 2001/95/EG och 2013/11/EU,
 - g) unionsrätten om skydd av personuppgifter, särskilt förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG,

- h) unionsrätten på området civilrättsligt samarbete, särskilt förordning (EU) nr 1215/2012 eller varje unionsrättsakt som fastställer regler om tillämplig rätt när det gäller avtalsförpliktelser och utomobligatoriska förpliktelser,
- i) unionsrätten på området straffrättsligt samarbete, särskilt en förordning om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden,
- j) ett direktiv om fastställande av harmoniserade bestämmelser för utseende av rättsliga företrädare för insamling av bevisning i straffrättsliga förfaranden.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *informationssamhällestjänst*: en tjänst enligt definitionen i artikel 1.1 b i direktiv (EU) 2015/1535.
- b) *tjänstemottagare*: fysisk eller juridisk person som använder en förmedlingstjänst, i synnerhet för att söka information eller göra den tillgänglig.
- c) *konsument*: fysisk person som agerar utanför ramen för sin handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet.
- d) *erbjuda tjänster i unionen*: att göra det möjligt för fysiska eller juridiska personer i en eller flera medlemsstater att använda de tjänster som tillhandahålls av en leverantör av förmedlingstjänster som har en väsentlig anknytning till unionen.
- e) *väsentlig anknytning till unionen*: en förmedlingstjänstleverantörs anknytning till unionen som antingen följer av att denne är etablerad i unionen eller av särskilda faktiska kriterier, såsom
 - ett betydande antal tjänstemottagare i en eller flera medlemsstater i förhållande till dess eller deras befolkning, eller
 - verksamhet som riktas till en eller flera medlemsstater.
- f) *näringsidkare*: en fysisk person, eller en juridisk person oavsett om den är offentligägad eller privatägad, som agerar för ändamål som faller inom ramen för den egna handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamheten, inklusive när detta sker genom en person som agerar i dennes namn eller på dennes vägnar.
- g) *förmedlingstjänst*: en av följande informationssamhällestjänster:
 - i) En tjänst för *enbart vidarefördran (mere conduit)* som består av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahålls av en tjänstemottagare, eller tillhandahållande av tillgång till ett kommunikationsnät.
 - ii) En *cachningstjänst* som består av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahålls av en tjänstemottagare, som innefattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av informationen och som utförs enbart för att effektivisera den vidare överföringen av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran.
 - iii) En *värdtjänst* som består av lagring av information som tillhandahålls av en tjänstemottagare och som sker på dennes begäran.
- h) *olagligt innehåll*: information som i sig eller i förhållande till en verksamhet, däribland försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster, inte är förenlig med unionsrätten eller gällande rätt i en medlemsstat som står i överensstämmelse med unionsrätten, oavsett denna rätts exakta sakinnehåll eller art.

- i) *onlineplattform*: en värdtjänst som på begäran av en tjänstemottagare lagrar och sprider information till allmänheten, såvida inte denna verksamhet enbart utgör en extrafunktion av mindre betydelse inom en annan tjänst eller en funktion av mindre betydelse inom den huvudsakliga tjänsten och om denna extrafunktion eller funktion av objektiva och tekniska skäl inte kan användas utan denna andra tjänst, och integreringen av extrafunktionen eller funktionen inte är ett sätt att kringgå tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning.
- j) *onlinesökmotor*: en förmedlingstjänst som gör det möjligt för användare att mata in sökfraser för att göra sökningar på i princip alla webbplatser eller alla webbplatser på ett visst språk på grundval av en fråga om vilket ämne som helst i form av ett nyckelord, en röstbegäran, en fras eller någon annan inmatning, och som returnerar resultat i vilket format som helst som innehåller information om det begärda innehållet.
- k) *spridning till allmänheten*: att på begäran av den tjänstemottagare som tillhandahållit informationen göra den tillgänglig för ett potentiellt obegränsat antal tredje parter.
- l) *distansavtal*: ett *distansavtal* enligt definitionen i artikel 2.7 i direktiv 2011/83/EU.
- m) *onlinegränssnitt*: programvara, inbegripet en webbplats eller en del av en sådan, och applikationer, inbegripet mobilappar.
- n) *samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet*: samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för en leverantör av en förmedlingstjänst är beläget eller där leverantörens rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad.
- o) *samordnaren för digitala tjänster i destinationslandet*: samordnaren för digitala tjänster i en medlemsstat där förmedlingstjänsten tillhandahålls.
- p) *aktiv mottagare av en onlineplattform*: en tjänstemottagare som interagerat med en onlineplattform antingen genom att be onlineplattformen att agera värd för information eller genom att exponeras för information som onlineplattformen agerar värd för och som sprids via dess onlinegränssnitt.
- q) *aktiv mottagare av en onlinesökmotor*: en tjänstemottagare som har lämnat in en fråga till en onlinesökmotor och blivit exponerad för indexerad information som presenteras på dess onlinegränssnitt.
- r) *annons*: information utformad för att främja ett meddelande från en juridisk eller fysisk person, oavsett om det handlar om att uppnå kommersiella eller icke-kommersiella syften, och som presenteras på en onlineplattform på dess onlinegränssnitt mot betalning för att särskilt lyfta fram denna information.
- s) *rekommendationssystem*: ett helt eller delvis automatiserat system som en onlineplattform använder för att i sitt onlinegränssnitt föreslå tjänstemottagarna specifik information eller prioritera den informationen, inbegripet till följd av en sökning som gjorts av tjänstemottagaren eller på annat sätt fastställa den relativa ordningsföljden eller synligheten för den information som visas.
- t) *innehållsmoderering*: åtgärder, oavsett om dessa är automatiserade eller inte, som vidtas av leverantörer av förmedlingstjänster, och som särskilt syftar till att upptäcka, identifiera och ta itu med olagligt innehåll eller information som är oförenlig med leverantörens allmänna villkor, som tillhandahålls av tjänstemottagarna, inbegripet åtgärder som vidtas vilka påverkar tillgången, synligheten och tillgängligheten för detta olagliga innehåll eller denna information, exempelvis genom nedprioritering, demonetisering eller genom att det görs oåtkomligt eller avlägsnas, eller åtgärder som påverkar tjänstemottagarnas förmåga att tillhandahålla informationen, exempelvis genom avslutande eller tillfällig stängning av en mottagares konto.
- u) *allmänna villkor*: alla klausuler, oavsett beteckning eller form, som reglerar avtalsförhållandet mellan leverantören av förmedlingstjänster och tjänstemottagare.

- v) *personer med funktionsnedsättning*: personer med funktionsnedsättning i den mening som avses i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 ⁽³⁸⁾.
- w) *kommersiellt meddelande*: kommersiellt meddelande enligt definitionen i artikel 2 f i direktiv 2000/31/EG.
- x) *omsättning*: ett företags intäkter i den mening som avses i artikel 5.1 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 ⁽³⁹⁾.

KAPITEL II

ANSVAR FÖR LEVERANTÖRER AV FÖRMEDLINGSTJÄNSTER

Artikel 4

Enbart vidarefordran (mere conduit)

1. Om en av informationssamhällets tjänster tillhandahålls och den utgörs av överföring i ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare, eller tillgång till ett kommunikationsnät tillhandahålls, ska tjänsteleverantören inte vara ansvarig för den överförda eller tillgängliggjorda informationen under förutsättning att tjänsteleverantören
 - a) inte initierat överföringen,
 - b) inte valt ut mottagaren av den överförda informationen, och
 - c) inte valt ut eller ändrat den information som överförts.
2. Överföringen och tillhandahållandet av sådan tillgång som avses i punkt 1 omfattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av den överförda informationen, i den mån lagringen enbart görs för att genomföra överföringen i kommunikationsnätet och under förutsättning att informationen inte lagras längre än vad som rimligtvis krävs för överföringen.
3. Denna artikel ska inte påverka möjligheterna för en rättslig eller administrativ myndighet att i enlighet med medlemsstaternas rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.

Artikel 5

Cachning

1. Vid tillhandahållandet av en informationssamhällestjänst som utgörs av överföring inom ett kommunikationsnät av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare ska tjänsteleverantören inte vara ansvarig för den automatiska, mellanliggande och tillfälliga lagring av informationen som utförs enbart för att effektivisera eller göra vidare överföring av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran mer säkert, under förutsättning att tjänsteleverantören
 - a) inte ändrar informationen,
 - b) uppfyller villkoren för tillgång till informationen,
 - c) följer regler för uppdatering av informationen, vilka fastställs på ett sätt som är allmänt vedertaget och använt inom branschen,

⁽³⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70).

⁽³⁹⁾ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1).

- d) inte ingriper i den lagliga användningen av den teknik som är allmänt vedertagen och som används inom branschen för att få fram uppgifter om hur informationen används, och
- e) handlar utan dröjsmål för att avlägsna den information som tjänsteleverantören har lagrat eller göra den oåtkomlig så snart denne fått kännedom om att den information som ursprungligen överfördes har avlägsnats från nätet eller gjorts oåtkomlig, eller att en rättslig eller administrativ myndighet har bestämt att den ska avlägsnas eller göras oåtkomlig.
2. Denna artikel ska inte påverka möjligheterna för en rättslig eller administrativ myndighet att i enlighet med en medlemsstats rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.

Artikel 6

Värdtjänster

1. Vid tillhandahållandet av en informationssamhällestjänst som utgörs av lagring av information som tillhandahållits av en tjänstemottagare ska tjänsteleverantören inte vara ansvarig för information som lagrats på tjänstemottagarens begäran, under förutsättning att tjänsteleverantören
- a) inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olagligt innehåll och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller det olagliga innehållet uppenbar, eller
- b) så snart den fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna det olagliga innehållet eller göra det oåtkomligt.
2. Punkt 1 är inte tillämplig om tjänstemottagaren handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende.
3. Punkt 1 ska inte tillämpas med avseende på ansvar inom ramen för konsumentskyddslagstiftningen för onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, när en sådan onlineplattform visar den specifika informationen, eller på annat sätt möjliggör den specifika transaktionen i fråga, på ett sådant sätt att en genomsnittlig konsument fås att tro att denna information, eller den produkt eller tjänst som är föremål för transaktionen, tillhandahålls antingen av själva onlineplattformen eller av en tjänstemottagare som handlar under dess överinseende eller kontroll.
4. Denna artikel ska inte påverka möjligheterna för en rättslig eller administrativ myndighet att i enlighet med en medlemsstats rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.

Artikel 7

Frivilliga undersökningar på eget initiativ och regelefterlevnad

Enbart det faktum att leverantörer av förmedlingstjänster i god tro och aktsamt utför frivilliga undersökningar på eget initiativ eller vidtar andra åtgärder som syftar till att upptäcka, identifiera och avlägsna olagligt innehåll, eller göra det oåtkomligt, eller vidtar åtgärder som är nödvändiga för att uppfylla kraven i unionsrätten och nationell rätt, i överensstämmelse med unionsrätten, däribland de krav som fastställs i denna förordning, innebär inte att de inte ska vara berättigade att omfattas av de undantag från ansvar som avses i artiklarna 4, 5 och 6.

Artikel 8

Inga allmänna skyldigheter avseende övervakning eller aktivt faktasökande

Leverantörer av förmedlingstjänster ska inte åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information som de överför eller lagrar, eller att undersöka fakta eller omständigheter som tyder på olaglig verksamhet.

Artikel 9

Förelägganden om att agera mot olagligt innehåll

1. Vid mottagandet av ett föreläggande att agera mot en eller flera specifika delar av olagligt innehåll vilket utfärdats av de berörda nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna, på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, ska leverantörer av förmedlingstjänster utan onödigt dröjsmål informera den myndighet som utfärdade föreläggandet eller annan eventuell myndighet som anges i föreläggandet om varje eventuell verkan det givits, med angivande av om och när föreläggandet getts verkan.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett föreläggande som avses i punkt 1 när det översänds till leverantören, uppfyller åtminstone följande villkor:
 - a) Föreläggandet innehåller följande:
 - i) En hänvisning till den rättsliga grunden för föreläggandet, i unionsrätt eller nationell rätt.
 - ii) En motivering som förklarar varför informationen utgör olagligt innehåll, med hänvisning till en eller flera specifika bestämmelser i unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten.
 - iii) Information som identifierar den utfärdande myndigheten.
 - iv) Tydlig information som gör det möjligt för leverantören av förmedlingstjänster att identifiera och lokalisera det berörda olagliga innehållet, såsom en eller flera URL och, när så är nödvändigt, ytterligare information.
 - v) Information om de prövningsmekanismer som finns tillgängliga för leverantören av förmedlingstjänster och för den tjänstemottagare som tillhandahållit innehållet.
 - vi) I tillämpliga fall, upplysningar om vilken myndighet som ska få informationen om den verkan som ges åt föreläggandena.
 - b) Föreläggandets territoriella tillämpningsområde, på grundval av de tillämpliga reglerna i unionsrätt och nationell rätt, inbegripet stadgan, och, i förekommande fall, allmänna principer i internationell rätt, är begränsat till vad som är strikt nödvändigt för att uppnå dess mål.
 - c) Föreläggandet översänds på ett av de språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.3 eller på något annat av medlemsstaternas officiella språk, som den myndighet som utfärdar föreläggandet och den leverantören kommit överens om, och sänds till den elektroniska kontaktpunkt som utsetts av den leverantören i enlighet med artikel 11; om föreläggandet inte är avfattat på det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster eller på något annat språk som överenskommits bilateralt, får det översändas på det språk den utfärdande myndigheten använder, förutsatt att det åtföljs av en översättning till ett sådant språk som angetts eller som har överenskommits bilateralt av åtminstone de uppgifter som anges i leden a och b i denna punkt.
3. Den myndighet som utfärdar föreläggandet eller, i tillämpliga fall, den myndighet som anges i föreläggandet, ska översända föreläggandet och den information som mottagits från leverantören av förmedlingstjänster om den verkan föreläggandet givits till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat.
4. Efter att ha tagit emot föreläggandet från den rättsliga eller administrativa myndigheten ska samordnaren för digitala tjänster i den berörda medlemsstaten utan onödigt dröjsmål sända en kopia av de förelägganden som avses i punkt 1 i denna artikel till alla andra samordnare för digitala tjänster via det system som upprättas i enlighet med artikel 85.
5. Senast vid den tidpunkt då föreläggandet ges verkan eller, i förekommande fall, vid den tidpunkt som den utfärdande myndigheten anger i sitt föreläggande, ska leverantörer av förmedlingstjänster informera den berörda tjänstemottagaren om det mottagna föreläggandet och den verkan det givits. Sådant information som tillhandahålls tjänstemottagaren ska innehålla en motivering, ange de möjligheter till prövning som finns och en beskrivning av det territoriella tillämpningsområdet för föreläggandet, i enlighet med punkt 2.

6. De villkor och krav som fastställs i denna artikel ska inte påverka nationell civilprocessrätt och straffprocessrätt.

Artikel 10

Förelägganden om att tillhandahålla information

1. Vid mottagandet av ett föreläggande om att tillhandahålla specifik information om en eller flera specifika individuella tjänstemottagare vilket utfärdats av de berörda nationella rättsliga eller administrativa myndigheterna på grundval av tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, ska leverantörer av förmedlingstjänster utan onödigt dröjsmål underrätta den myndighet som utfärdat föreläggandet eller annan myndighet som anges i föreläggandet om att föreläggandet tagits emot och den verkan som det givits, med angivande av om föreläggandet getts verkan och när detta i så fall skett.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett föreläggande som avses i punkt 1 när det överlämnas till leverantören åtminstone uppfyller följande villkor:

a) Föreläggandet innehåller följande:

- i) En hänvisning till den rättsliga grunden för föreläggandet, i unionsrätt eller nationell rätt.
- ii) Information som identifierar den utfärdande myndigheten.
- iii) Tydlig information som gör det möjligt för leverantören av förmedlingstjänster att identifiera den eller de specifika mottagare om vilka information begärs, såsom ett eller flera kontonamn eller unika identifierare.
- iv) En motivering som förklarar för vilket ändamål som informationen behövs och varför kravet på tillhandahållande av information är nödvändigt och proportionellt för att avgöra om mottagarna av förmedlingstjänsterna följer tillämplig unionsrätt eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, om det inte är omöjligt att tillhandahålla en sådan motivering av skäl förbundna med förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott.
- v) Information om de prövningsmekanismer som finns tillgängliga för leverantören och för de berörda tjänstemottagarna.
- vi) I tillämpliga fall, information om till vilken myndighet informationen om den verkan som givits föreläggandena ska sändas.

b) Föreläggandet ålägger endast leverantören att tillhandahålla information som redan samlats in för syftet att tillhandahålla tjänsten och som är inom leverantörens kontroll.

c) Föreläggandet översänds på ett av de språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.3 eller på något annat av medlemsstaternas officiella språk, som den myndighet som utfärdar föreläggandet och leverantören kommit överens om, och sänds till den elektroniska kontaktpunkt som utsetts av leverantören i enlighet med artikel 11; om föreläggandet inte är avfattet på det språk som angetts av leverantören av förmedlingstjänster eller på något annat språk som överenskommit bilateralt, får det översändas på det språk den utfärdande myndigheten använder, förutsatt att det åtföljs av en översättning till ett sådant språk som angetts eller som har överenskommit bilateralt av åtminstone de uppgifter som anges i leden a och b i denna punkt.

3. Den myndighet som utfärdar föreläggandet eller, i tillämpliga fall, den myndighet som anges i föreläggandet, ska översända det och eventuell information som mottagits från leverantören av förmedlingstjänster om den verkan föreläggandet givits till samordnaren för digitala tjänster från den utfärdande myndighetens medlemsstat.

4. Efter att ha tagit emot föreläggandet från den rättsliga eller administrativa myndigheten ska samordnaren för digitala tjänster i den berörda medlemsstaten utan onödigt dröjsmål sända en kopia av det föreläggande som avses i punkt 1 i denna artikel till alla samordnare för digitala tjänster via det system som upprättas i enlighet med artikel 85.

5. Senast då föreläggandet ges verkan, eller i förekommande fall vid den tidpunkt som den utfärdande myndigheten angav i sitt föreläggande, ska leverantörer av förmedlingstjänster informera den berörda tjänstemottagaren om det mottagna föreläggandet och den verkan det givits. Sådan information som tillhandahålls tjänstemottagaren ska innehålla en motivering och ange de möjligheter till prövning som finns, i enlighet med punkt 2.
6. De villkor och krav som fastställs i denna artikel ska inte påverka nationell civilprocessrätt och straffprocessrätt.

KAPITEL III

KRAV PÅ TILLBÖRLIG AKTSAMHET FÖR EN TRANSPARENT OCH SÄKER ONLINEMILJÖ

AVSNITT 1

Bestämmelser som är tillämpliga på alla leverantörer av förmedlingstjänster

Artikel 11

Kontaktpunkter för medlemsstaternas myndigheter, kommissionen och nämnden

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska utse en enda kontaktpunkt för att göra det möjligt för dem att kommunicera direkt, på elektronisk väg, med medlemsstaternas myndigheter, kommissionen och den nämnd som avses i artikel 61 för tillämpningen av denna förordning.
2. Leverantörer av förmedlingstjänster ska offentliggöra den information som behövs för att enkelt identifiera och kommunicera med deras enda kontaktpunkter. Den informationen ska vara lätt tillgänglig och ska hållas uppdaterad.
3. Leverantörer av förmedlingstjänster ska i den information som avses i punkt 2 ange vilket eller vilka av medlemsstaternas officiella språk som, utöver ett språk som i huvudsak förstås av största möjliga antal medborgare i unionen, kan användas för kommunikation med deras kontaktpunkter, och dessa språk ska innefatta minst ett av de officiella språken i den medlemsstat där leverantören av förmedlingstjänster har sitt huvudsakliga etableringsställe eller där dess rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad.

Artikel 12

Kontaktpunkter för tjänstemottagare

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska utse en enda kontaktpunkt för att göra det möjligt för tjänstemottagare att kommunicera direkt och snabbt med dem, på elektronisk väg och på ett användarvänligt sätt, inbegripet genom att göra det möjligt för tjänstemottagarna att välja kommunikationsmedel, som inte enbart ska förlita sig på automatiserade verktyg.
2. Utöver de skyldigheter som föreskrivs enligt direktiv 2000/31/EG ska leverantörer av förmedlingstjänster offentliggöra den information som behövs för att tjänstemottagarna enkelt ska kunna identifiera sina enda kontaktpunkter och kommunicera med dem. Den informationen ska vara lätt tillgänglig och ska hållas uppdaterad.

Artikel 13

Rättsliga företrädare

1. Leverantörer av förmedlingstjänster som inte har ett etableringsställe i unionen men som erbjuder tjänster i unionen ska skriftligen utse en juridisk eller fysisk person att agera som deras rättsliga företrädare i en av de medlemsstater där de erbjuder sina tjänster.

2. Leverantörer av förmedlingstjänster ska bemyndiga sina rättsliga företrädare att vid sidan av eller i stället för sådana leverantörer hantera kontakterna med medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och nämnden när det gäller alla frågor som är nödvändiga för mottagande, efterlevnad och tillämpning av beslut som utfärdas i samband med denna förordning. Leverantörer av förmedlingstjänster ska förse sina rättsliga företrädare med de befogenheter som är nödvändiga och tillräckliga resurser för att garantera ett effektivt och lämpligt samarbete med medlemsstaternas behöriga myndigheter, kommissionen och nämnden och för att följa sådana beslut.
3. Det ska vara möjligt för den utsedda rättsliga företrädaren att hållas ansvarig för bristande efterlevnad av skyldigheter enligt denna förordning, utan att det påverkar de skadeståndskrav och rättsliga åtgärder som kan riktas mot leverantören av förmedlingstjänster.
4. Leverantörer av förmedlingstjänster ska meddela den rättsliga företrädarens namn, postadress, e-postadress och telefonnummer till samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där den rättsliga företrädaren har sin hemvist eller är etablerad. De ska säkerställa att den informationen är allmänt tillgänglig, lättillgänglig, korrekt och hålls uppdaterad.
5. Utseendet av en rättslig företrädare inom unionen enligt punkt 1 ska inte utgöra en etablering i unionen.

Artikel 14

Allmänna villkor

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska i sina allmänna villkor inkludera information om eventuella begränsningar de tillämpar på användningen av deras tjänster när det gäller den information som tillhandahålls av tjänstemottagarna. Denna information ska omfatta uppgifter om eventuella policyer, förfaranden, åtgärder och verktyg som används för innehållsmoderering, inbegripet algoritmbaserat beslutsfattande och mänsklig granskning samt om arbetsordningen för deras interna system för hantering av klagomål. Den ska vara formulerad i tydliga, klara, lättbegripliga, användarvänliga och entydiga ordalag och finnas allmänt tillgänglig i ett lättillgängligt och maskinläsbart format.
2. Leverantörer av förmedlingstjänster ska underrätta tjänstemottagarna om varje betydande ändring av de allmänna villkoren.
3. Om en förmedlingstjänst främst riktar sig till minderåriga eller till övervägande del används av dem ska leverantören av den förmedlartjänsten förklara villkoren och eventuella begränsningar för användningen av tjänsten på ett sätt som minderåriga kan förstå.
4. Leverantörer av förmedlingstjänster ska agera på ett aktsamt, objektivt och proportionellt sätt vid tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av de begränsningar som avses i punkt 1, med vederbörlig hänsyn till alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet tjänstemottagarnas grundläggande rättigheter, såsom yttrandefriheten, mediernas frihet och mångfald och andra grundläggande rättigheter och friheter enligt stadgan.
5. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska ge tjänstemottagarna en koncis, lättillgänglig och maskinläsbar sammanfattning av de allmänna villkoren, inbegripet tillgängliga rättsmedel och prövningsmekanismer, i klara och entydiga ordalag.
6. Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer i den mening som avses i artikel 33 ska offentliggöra sina allmänna villkor på de officiella språken i samtliga medlemsstater där de erbjuder sina tjänster.

Artikel 15

Transparensrapporteringskyldigheter för leverantörer av förmedlingstjänster

1. Leverantörer av förmedlingstjänster ska minst en gång om året i ett maskinläsbart format samt på ett lättillgängligt sätt offentliggöra tydliga, lättbegripliga rapporter om all innehållsmoderering som de bedrivit under den berörda perioden. Dessa rapporter ska särskilt innehålla information om följande, beroende på vad som är tillämpligt:

- a) För leverantörer av förmedlingstjänster: antalet förelägganden som mottagits från medlemsstaternas myndigheter, inbegripet förelägganden som utfärdats i enlighet med artiklarna 9 och 10, kategoriserade efter typen av olagligt innehåll, den medlemsstat som utfärdat föreläggandet och den mediantid som behövs för att informera den myndighet som utfärdat föreläggandet, eller någon annan myndighet som angetts i föreläggandet, om mottagandet av föreläggandet, och för att ge verkan åt föreläggandet.
- b) För leverantörer av värdtjänster: antalet anmälningar som lämnats in i enlighet med artikel 16, kategoriserade enligt typen av påstått olagligt innehåll, antalet anmälningar som lämnats in av betrodda anmälare, eventuella åtgärder som vidtagits till följd av dessa anmälningar och med särskiljande av fall där åtgärder vidtagits baserat på lagstiftning och fall där åtgärder vidtagits på grundval av leverantörens allmänna villkor, antalet anmälningar som behandlats uteslutande med hjälp av automatiserade metoder samt mediantiden för vidtagande av åtgärder.
- c) För leverantörer av förmedlingstjänster: meningsfull och begriplig information om den innehållsmoderering som görs på leverantörens eget initiativ, inbegripet användningen av automatiserade verktyg, vilka åtgärder som vidtagits för att tillhandahålla utbildning och stöd till personer med ansvar för innehållsmoderering, antalet och typen av vidtagna åtgärder som påverkar tillgången, synligheten och tillgängligheten för information som tillhandahålls av tjänstemottagarna och mottagarnas förmåga att tillhandahålla information genom tjänsten, samt andra relaterade begränsningar av tjänsten. Den inrapporterade informationen ska vara kategoriserad efter typ av olagligt innehåll eller överträdelse av tjänsteleverantörens allmänna villkor, detektionsmetod och typ av begränsning som tillämpas.
- d) För leverantörer av förmedlingstjänster: antalet klagomål som inkommit via de interna systemen för hantering av klagomål i enlighet med leverantörens allmänna villkor, och dessutom, för leverantörer av onlineplattformar, i enlighet med artikel 20 grunden för dessa klagomål, beslut som fattats med avseende på dessa klagomål, mediantiden för att fatta dessa beslut samt antal tillfällen då dessa beslut upphävts.
- e) All användning av automatiserade metoder för innehållsmoderering, inbegripet en kvalitativ beskrivning, en specificering av de exakta syftena och indikatorer på tillförlitligheten och den möjliga felprocenten för de automatiserade metoder som används för uppnåendet av dessa syften samt eventuella skyddsåtgärder som tillämpas.

2. Punkt 1 i denna artikel ska inte tillämpas på leverantörer av förmedlingstjänster som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG och som inte är mycket stora onlineplattformar i den mening som avses i artikel 33 i denna förordning.

3. Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa mallar när det gäller formen på, innehållet i och andra aspekter av rapporterna enligt punkt 1 i denna artikel, inbegripet harmoniserade rapporteringsperioder. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

AVSNITT 2

Ytterligare bestämmelser som är tillämpliga på leverantörer av värdtjänster, inbegripet onlineplattformar

Artikel 16

Mekanismer för anmälan och åtgärder

1. Leverantörer av värdtjänster ska införa mekanismer som gör det möjligt för varje individ eller enhet att till dem anmäla förekomster på deras tjänst av specifik information som individen eller enheten anser utgöra olagligt innehåll. Dessa mekanismer ska vara lättillgängliga och användarvänliga och det ska vara möjligt att lämna in anmälningar enbart på elektronisk väg.

2. De mekanismer som avses i punkt 1 ska vara sådana att de främjar inlämning av anmälningar som är tillräckligt exakta och underbyggda. Därför ska leverantörerna av värdtjänster vidta nödvändiga åtgärder för att möjliggöra och främja inlämning av anmälningar som innehåller samtliga följande delar:

- a) En tillräckligt underbyggd redogörelse för skälen till att individen eller enheten hävdar att informationen i fråga utgör olagligt innehåll.
- b) En tydlig angivelse av informationens exakta elektroniska lokalisering, exempelvis en eller flera exakta URL och, vid behov, ytterligare information som gör det möjligt att identifiera det olagliga innehållet anpassat till typen av innehåll och den specifika typen av värdtjänst.
- c) Namn och e-postadress för den individ eller enhet som lämnar in anmälan, utom när det gäller information som anses involvera ett av de brott som avses i artiklarna 3–7 i direktiv 2011/93/EU.
- d) En förklaring där den individ eller enhet som lämnar in anmälan bekräftar sin övertygelse i ärligt uppsåt om att informationen och påståendena i anmälan är korrekta och fullständiga.

3. Anmälningar som avses i denna artikel ska anses ge upphov till faktisk kunskap eller medvetenhet för tillämpningen av artikel 6 avseende den specifika information som berörs när de gör det möjligt för en aktsam leverantör av värdtjänster att utan en detaljerad rättslig undersökning fastställa att den aktuella verksamheten eller informationen är olaglig.

4. I de fall då anmälan innehåller de elektroniska kontaktuppgifterna för den individ eller enhet som gjort anmälan ska leverantören av värdtjänster utan onödigt dröjsmål sända ett mottagningsbevis till den individen eller enheten.

5. Leverantören ska också utan onödigt dröjsmål underrätta den individen eller enheten om sitt beslut avseende den information som anmälan avser och tillhandahålla information om möjligheterna till prövning av beslutet.

6. Leverantörer av värdtjänster ska behandla alla anmälningar som de tar emot genom de mekanismer som avses i punkt 1 och fatta sina beslut om den information som anmälningarna omfattar på ett snabbt, aktsamt, icke godtyckligt och objektivt sätt. Om de använder automatiserade metoder för denna behandling eller detta beslutsfattande ska de inkludera information om denna användning i det meddelande som avses i punkt 5.

Artikel 17

Motivering

1. Leverantörer av värdtjänster ska tillhandahålla en tydlig och specifik motivering till berörda tjänstemottagare om någon av följande begränsningar har införts på grund av att den information som tjänstemottagaren lämnat utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med deras allmänna villkor:

- a) Begränsningar vad gäller synligheten för specifika delar av den information som tillhandahållits av tjänstemottagaren, inbegripet att innehåll avlägsnas, att innehåll görs oåtkomligt eller att innehåll demonetiseras.
- b) Tillfälligt upphävande, avslutande eller annan begränsning av penningutbetalningar.
- c) Tillfälligt avbrytande eller avslutande av tillhandahållandet av tjänsten, helt eller delvis.
- d) Tillfällig stängning eller avslutande av tjänstemottagarens konto.

2. Punkt 1 ska endast tillämpas om leverantören känner till de relevanta elektroniska kontaktuppgifterna. Den ska tillämpas senast från och med det datum då begränsningen införs, oavsett varför eller hur den införs.

Punkt 1 ska inte tillämpas om informationen utgör vilselärande kommersiellt innehåll i stora volymer.

3. Den motivering som avses i punkt 1 ska minst innehålla följande uppgifter:
 - a) Information om huruvida beslutet medför att informationen antingen avlägsnas, görs oåtkomlig, demoniseras eller ges begränsad synlighet, eller om betalningar kopplade till den tillfälligt upphävs eller avslutas, eller innebär att andra åtgärder som avses i punkt 1 införs avseende informationen, och, om relevant, den territoriella omfattningen av beslutet samt dess varaktighet.
 - b) De fakta och omständigheter som legat till grund för beslutet, inklusive, i förekommande fall, information om huruvida beslutet fattats till följd av en anmälan i enlighet med artikel 16 eller på grundval av frivilliga undersökningar på eget initiativ och, när så är strikt nödvändigt, anmälarens identitet.
 - c) Om tillämpligt, uppgifter om eventuell användning av automatiserade metoder vid beslutsfattandet, inbegripet information om huruvida beslutet fattats med avseende på innehåll som upptäckts eller identifierats med hjälp av automatiserade metoder.
 - d) Om beslutet rör påstått olagligt innehåll, en hänvisning till den rättsliga grund som använts och förklaringar till varför informationen anses utgöra olagligt innehåll på denna grund.
 - e) Om beslutet fattats baserat på informationens påstådda oförenlighet med värdtjänstleverantörens allmänna villkor, en hänvisning till den avtalsgrund som använts och en förklaring av varför informationen anses oförenlig med denna grund.
 - f) Tydliga och användarvänliga uppgifter om de möjligheter till prövning som är tillgängliga för tjänstemottagaren med avseende på beslutet, framför allt, om tillämpligt, genom interna mekanismer för hantering av klagomål, tvistlösning utanför domstol och rättslig prövning.
4. De uppgifter som leverantörer av värdtjänster tillhandahåller i enlighet med denna artikel ska vara tydliga och lättbegripliga och så exakta och specifika som rimligen är möjligt under de givna omständigheterna. Uppgifterna ska i synnerhet vara sådana att den berörda tjänstemottagaren har rimlig möjlighet att effektivt utöva de möjligheter till prövning som avses i punkt 3 f.
5. Denna artikel ska inte tillämpas på förelägganden som avses i artikel 9.

Artikel 18

Anmälan av misstanke om brott

1. Om en leverantör av värdtjänster får kännedom om information som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, ska den omedelbart underrätta de brottsbekämpande eller rättsliga myndigheterna i den eller de berörda medlemsstaterna om denna misstanke och tillhandahålla all relevant information som finns tillgänglig.
2. Om en leverantör av värdtjänster inte med rimlig säkerhet kan fastställa vilken medlemsstat som berörs ska den underrätta de brottsbekämpande myndigheterna i den medlemsstat där den är etablerad eller där dess rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad, eller underrätta Europol, eller båda.

Vid tillämpningen av denna artikel ska den berörda medlemsstaten vara den medlemsstat i vilken brottet misstänks ha skett, håller på att ske eller sannolikt kommer att ske, eller den medlemsstat där den brottsmisstänkte har sin hemvist eller befinner sig, eller den medlemsstat där offret för det misstänkta brottet har sin hemvist eller befinner sig.

AVSNITT 3

Ytterligare bestämmelser som är tillämpliga på leverantörer av onlineplattformar

Artikel 19

Undantag för mikroföretag och små företag

1. Detta avsnitt ska, med undantag för artikel 24.3, inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG.

Detta avsnitt ska, med undantag för artikel 24.3, inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som tidigare har uppfyllt kraven för status som mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG under de tolv månader som följer efter det att de förlorat denna status enligt artikel 4.2 i den rekommendationen, förutom om de är mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33.

2. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel ska detta avsnitt tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som har betecknats som mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33, oavsett om de utgör mikroföretag eller små företag.

Artikel 20

Internt system för hantering av klagomål

1. Leverantörer av onlineplattformar ska, under en period på minst sex månader från det beslut som avses i denna punkt, ge tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in en anmälan, tillgång till ett effektivt internt system för hantering av klagomål som gör det möjligt för dem att lämna in klagomål, på elektronisk väg och avgiftsfritt, mot onlineplattformslieferantörens beslut efter att ha mottagit en anmälan eller mot följande beslut som fattas av leverantören av onlineplattformen med motiveringen att den information som tillhandahålls av mottagaren utgör olagligt innehåll eller är oförenlig med plattformens allmänna villkor:

- a) Beslut om huruvida informationen ska avlägsnas eller göras oåtkomlig eller dess synlighet begränsas.
- b) Beslut om huruvida tillhandahållandet av tjänsten till mottagarna, helt eller delvis, ska avbrytas tillfälligt eller avslutas.
- c) Beslut om huruvida mottagarnas konto ska stängas tillfälligt eller avslutas.
- d) Beslut om huruvida möjligheten att monetarisera information som tillhandahålls av mottagarna ska upphävas tillfälligt, avslutas eller på annat sätt begränsas.

2. Den period på minst sex månader som avses i punkt 1 i denna artikel ska anses börja löpa den dag då tjänstemottagaren informerades om beslutet i enlighet med artikel 16.5 eller artikel 17.

3. Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att deras interna system för hantering av klagomål är lättillgängliga och användarvänliga och underlättar inlämning av tillräckligt exakta och underbyggda klagomål.

4. Leverantörer av onlineplattformar ska hantera klagomål som lämnas in via deras interna system för hantering av klagomål på ett snabbt, icke-diskriminerande, aktsamt och icke godtyckligt sätt. När klagomålen omfattar ett tillräckligt underlag för att leverantören av onlineplattformen ska anse att dess beslut att inte vidta några åtgärder efter att ha mottagit en anmälan saknar grund eller att den information som klagomålet avser inte är olaglig eller oförenlig med dess allmänna villkor, eller innehåller information som visar att den klagandes beteende inte motiverar den åtgärd som vidtagits, ska onlineplattformen utan onödigt dröjsmål ändra sitt beslut enligt punkt 1.

5. Leverantörer av onlineplattformar ska utan onödigt dröjsmål underrätta klagande om sitt motiverade beslut med avseende på den information som klagomålet avser och om möjligheterna till tvistlösning utanför domstol enligt artikel 21 samt om andra tillgängliga möjligheter till prövning.

6. Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att de beslut som avses i punkt 5 fattas under tillsyn av lämpligt kvalificerad personal och inte enbart baserat på automatiserade metoder.

Artikel 21

Tvistlösning utanför domstol

1. Tjänstemottagare, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in anmälningar, till vilka de beslut som avses i artikel 20.1 riktas ska ha rätt att välja varje organ för tvistlösning utanför domstol som har certifierats i enlighet med punkt 3 i den här artikeln för att lösa tvister som rör dessa beslut, inklusive klagomål som inte har lösts genom det interna system för hantering av klagomål som avses i den artikeln.

Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att information om tjänstemottagarnas möjlighet att ha tillgång till tvistlösning utanför domstol, som avses i första stycket, är lättillgänglig på deras onlinegränssnitt, tydligt och användarvänligt.

Första stycket ska inte påverka rätten för den berörda tjänstemottagaren att i vilket skede som helst inleda förfaranden för att införa domstol bestrida besluten från leverantörerna av onlineplattformar i enlighet med tillämplig rätt.

2. Båda parterna ska i ärligt uppsåt samarbeta med det utvalda organet för tvistlösning utanför domstol i syfte att lösa tvisten.

Leverantörer av onlineplattformar får vägra att samarbeta med ett sådant organ för tvistlösning utanför domstol, om en tvist redan har lösts rörande samma information och samma grunder för innehållets påstådda olaglighet eller oförenlighet.

Det certifierade organet för tvistlösning utanför domstol ska inte ha befogenhet att ålägga parterna en bindande lösning av tvisten.

3. Samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där organet för tvistlösning utanför domstol är etablerat ska, under en period på högst fem år som får förlängas, certifiera organet, på dess begäran, om organet har visat att det uppfyller samtliga följande villkor:

- a) Organet är opartiskt och oberoende, även oberoende i finansiellt hänseende, från leverantörer av onlineplattformar och från mottagarna av den tjänst som tillhandahålls av leverantörer av onlineplattformar, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in anmälningar.
- b) Organet har den sakkunskap som krävs för de frågor som uppstår inom ett eller flera enskilda områden av olagligt innehåll, eller i förhållande till tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av de allmänna villkoren för en eller flera typer av onlineplattformar, vilket gör att organet kan bidra effektivt till tvistlösningen.
- c) Dess medlemmar får ersättning på ett sätt som inte är kopplat till resultatet av förfarandet.
- d) Den tvistlösning utanför domstol som organet erbjuder är lättillgänglig, sker via elektronisk kommunikationsteknik och tillåter möjligheten att inleda tvistlösningen och lämna in de styrkande handlingar som krävs online.
- e) Organet klarar att lösa tvister på ett snabbt, effektivt och kostnadseffektivt sätt och på minst ett av unionsinstitutionernas officiella språk.
- f) Den tvistlösning utanför domstol som organet erbjuder sker i enlighet med tydliga och rättvisa förfaranderegler som är lättillgängliga för allmänheten och förenliga med tillämplig rätt, inbegripet denna artikel.

Samordnaren för digitala tjänster ska, när så är tillämpligt, i certifikatet ange

- a) de specifika frågor som omfattas av organets sakkunskap, enligt första stycket b, och
- b) det eller de unionsinstitutionernas officiella språk på vilka organet kan lösa tvister, enligt första stycket e.

4. Certifierade organ för tvistlösning utanför domstol ska årligen rapportera om sin verksamhet till den samordnare för digitala tjänster som certifierat dem, med angivande av åtminstone antalet tvister de tagit emot, information om resultaten av dessa tvister, den genomsnittliga tiden för att lösa dem och eventuella brister eller svårigheter som uppstått. De ska tillhandahålla ytterligare information på begäran av samordnaren för digitala tjänster.

Samordnarna för digitala tjänster ska vartannat år utarbeta en rapport om hur de organ för tvistlösning utanför domstol som de certifierat fungerar. Rapporten ska särskilt

- a) innehålla en förteckning över antalet tvister som varje certifierat organ för tvistlösning utanför domstol har mottagit årligen,
- b) ange resultatet av de förfaranden som inletts vid dessa organ och den genomsnittliga tid det tar att lösa tvisterna,
- c) identifiera och förklara eventuella systematiska eller sektorsvisa brister eller svårigheter som uppstått i samband med dessa organs funktion,
- d) identifiera bästa praxis för den funktionen,
- e) innehålla rekommendationer om hur den funktionen kan förbättras, när så är lämpligt.

Certifierade organ för tvistlösning utanför domstol ska göra sina beslut tillgängliga för parterna inom en rimlig tidsperiod och senast 90 kalenderdagar efter mottagandet av klagomålet. Vid mycket komplicerade tvister får det certifierade organet för tvistlösning utanför domstol efter eget gottfinnande förlänga tidsfristen på 90 kalenderdagar med en ytterligare period som inte får överstiga 90 dagar, vilket resulterar i en maximal period på 180 dagar.

5. Om organet för tvistlösning utanför domstol avgör tvisten till tjänstemottagarens fördel, inbegripet den individ eller enhet som har lämnat in en anmälan, ska leverantören av onlineplattformen bära alla avgifter som tas ut av organet för tvistlösning utanför domstol och ska ersätta den mottagaren, inbegripet individen eller enheten, för alla andra skäligena utgifter som denne har betalat i samband med tvistlösningen. Om organet för tvistlösning utanför domstol avgör tvisten till fördel för leverantören av onlineplattformen, ska tjänstemottagaren, inbegripet individen eller enheten, inte behöva stå för några avgifter eller andra utgifter som leverantören av onlineplattformen har betalat eller ska betala i samband med tvistlösningen, såvida inte organet för tvistlösning utanför domstol konstaterar att den mottagaren uppenbart agerat i ond tro.

De avgifter som organet för tvistlösning utanför domstol tar ut från leverantörer av onlineplattformar för tvistlösning ska vara skäligena och får i vart fall inte överstiga de kostnader som organet ådragit sig. För tjänstemottagare ska tvistlösnings-tjänster vara tillgängliga kostnadsfritt eller mot en låg avgift.

Certifierade organ för tvistlösning utanför domstol ska se till att tjänstemottagaren, inbegripet individer eller enheter som har lämnat in en anmälan, och leverantören av den berörda onlineplattformen får kännedom om avgifterna, eller de mekanismer som används för att fastställa avgifterna, innan tvistlösningen inleds.

6. Medlemsstaterna får inrätta organ för tvistlösning utanför domstol för de syften som anges i punkt 1 eller stödja verksamheten för vissa eller samtliga organ för tvistlösning utanför domstol som de har certifierat i enlighet med punkt 3.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de åtgärder som de vidtar i enlighet med första stycket inte påverkar förmågan för deras samordnare för digitala tjänster att certifiera de berörda organen i enlighet med punkt 3.

7. En samordnare för digitala tjänster som har certifierat ett organ för tvistlösning utanför domstol ska återkalla certifieringen om det efter en undersökning, antingen på dennes egna initiativ eller på grundval av information från tredje parter fastställs att organet för tvistlösning utanför domstol inte längre uppfyller de villkor som anges i punkt 3. Innan certifieringen återkallas ska samordnaren för digitala tjänster ge det organet möjlighet att reagera på resultatet av undersökningen och samordnarens avsikt att återkalla certifieringen för organet för tvistlösning utanför domstol.

8. Samordnarna för digitala tjänster ska till kommissionen anmäla de organ för tvistlösning utanför domstol som de har certifierat i enlighet med punkt 3, i förekommande fall inklusive de specifikationer som avses i andra stycket i den punkten samt de organ för tvistlösning utanför domstol för vilka de återkallat certifieringen. Kommissionen ska på en särskild och lättillgänglig webbplats offentliggöra en förteckning över dessa organ, inklusive dessa specifikationer, och hålla den uppdaterad.

9. Denna artikel påverkar inte tillämpningen av direktiv 2013/11/EU eller alternativa tvistlösningsförfaranden och tvistlösningsenheter för konsumenter som inrättats inom ramen för det direktivet.

Artikel 22

Betrodda anmälare

1. Leverantörer av onlineplattformar ska vidta de tekniska och organisatoriska åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de anmälningar som inom ramen för deras respektive särskilda sakkunskapsområde lämnas in av betrodda anmälare via de mekanismer som avses i artikel 16 ges prioritet och behandlas och blir föremål för beslut utan onödigt dröjsmål.

2. Statusen *betrodd anmälare* enligt denna förordning ska, efter ansökan från en enhet, beviljas av samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där den sökande är etablerad, till en sökande som har visat att den uppfyller samtliga följande villkor:

- a) Den har särskild sakkunskap och kompetens när det gäller att upptäcka, identifiera och anmäla olagligt innehåll.
- b) Den är oberoende från leverantörer av onlineplattformar.
- c) Den bedriver sin anmälningsrelaterade verksamhet aktsamt, korrekt och objektivt.

3. Betrodda anmälare ska minst en gång om året offentliggöra lättbegripliga och detaljerade rapporter om anmälningar som lämnats in i enlighet med artikel 16 under den berörda perioden. Rapporten ska åtminstone innehålla en förteckning över antalet anmälningar som kategoriseras enligt följande:

- a) Värdtjänstleverantörens identitet.
- b) Typen av påstått olagligt innehåll som anmäls.
- c) De åtgärder som vidtagits av leverantören.

Rapporterna ska innehålla en förklaring av de förfaranden som införts för att säkerställa att den betrodda anmälaren behåller sitt oberoende.

Betrodda anmälare ska skicka rapporterna till den tilldelande samordnaren för digitala tjänster och ska offentliggöra dem. Informationen i dessa rapporter får inte innehålla några personuppgifter.

4. Samordnarna för digitala tjänster ska meddela kommissionen och nämnden namn, adresser och e-postadresser för de enheter som de har beviljat statusen *betrodd anmälare* i enlighet med punkt 2 eller vars status som *betrodd anmälare* de har dragit in tillfälligt i enlighet med punkt 6 eller återkallat i enlighet med punkt 7.

5. Kommissionen ska offentliggöra den information som avses i punkt 4 i en allmänt tillgänglig databas, i ett lättillgängligt och maskinläsbart format, och ska hålla denna databas uppdaterad.

6. Om en leverantör av onlineplattformar har information som visar att en betrodd anmälare har lämnat in ett betydande antal anmälningar som inte är tillräckligt exakta, som är inkorrekta eller som är bristfälligt underbyggda via de mekanismer som avses i artikel 16, inbegripet information som samlats in i samband med behandlingen av klagomål via det interna system för hantering av klagomål som avses i artikel 20.4, ska den överlämna denna information till den samordnare för digitala tjänster som beviljade den berörda enheten status som betrodd anmälare och därvid tillhandahålla de nödvändiga förklaringarna och styrkande handlingarna. Vid mottagandet av informationen från leverantörerna av onlineplattformar och om samordnaren för digitala tjänster anser att det finns legitima skäl att inleda en undersökning ska statusen som betrodd anmälare upphävas tillfälligt under den tid som undersökningen pågår. Undersökningen ska genomföras utan onödigt dröjsmål.

7. Den samordnare för digitala tjänster som beviljade enheten status som betrodd anmälare ska återkalla denna status om den efter en undersökning, antingen på eget initiativ eller på grundval av information från tredje parter, inbegripet information som tillhandahålls av en leverantör av onlineplattformar enligt punkt 6, fastställer att enheten inte längre uppfyller de villkor som anges i punkt 2. Innan statusen återkallas ska samordnaren för digitala tjänster ge enheten möjlighet att reagera på resultatet av undersökningen och samordnarens avsikt att återkalla enhetens status som betrodd anmälare.

8. Kommissionen ska, vid behov, efter samråd med nämnden utfärda riktlinjer för att bistå leverantörerna av onlineplattformar och samordnarna för digitala tjänster vid tillämpningen av punkterna 2, 6 och 7.

Artikel 23

Åtgärder och skydd mot missbruk

1. Leverantörer av onlineplattformar ska, under en rimlig tidsperiod och efter att ha utfärdat en förhandsvarning, tillfälligt avbryta behandlingen av sina tjänster till tjänstemottagare som ofta tillhandahåller innehåll som är uppenbart olagligt.

2. Leverantörer av onlineplattformar ska, under en rimlig tidsperiod och efter att ha utfärdat en förhandsvarning, tillfälligt avbryta behandlingen av anmälningar och klagomål som lämnas in via de mekanismer för anmälan och åtgärder och interna system för hantering av klagomål som avses i artiklarna 16 respektive 20, av individer eller enheter eller från klagande som ofta lämnar in anmälningar eller klagomål som är uppenbart ogrundade.

3. När de fattar beslut om tillfälligt avbrytande, ska leverantörer av onlineplattformar från fall till fall, i rätt tid och på ett aktsamt och objektivt sätt bedöma om tjänstemottagaren, individen, enheten eller klaganden ägnar sig åt sådant missbruk som avses i punkterna 1 och 2, med beaktande av alla relevanta fakta och omständigheter som framgår av den information som leverantören av onlineplattformar har tillgång till. Dessa omständigheter ska innefatta minst följande:

- a) Det absoluta antalet innehållsposter som är uppenbart olagliga eller anmälningar eller klagomål som är uppenbart ogrundade, som lämnats in under en viss tidsperiod.
- b) Deras relativa andel av det totala antalet uppgifter som tillhandahållits eller anmälningar som lämnats in under en viss tidsperiod.
- c) Graden av allvar i missbruket, inbegripet det berörda olagliga innehållets karaktär, och i dess konsekvenser.
- d) Om denna kan fastställas: tjänstemottagarens, individens, enhetens eller den klagandes avsikt.

4. Leverantörer av onlineplattformar ska i sina allmänna villkor på ett tydligt och detaljerat sätt ange sin policy när det gäller sådant missbruk som avses i punkterna 1 och 2, och ska ge exempel på vilka sakförhållanden och omständigheter som de beaktar när de bedömer om ett visst beteende utgör missbruk och fastställer det tillfälliga avbrytandets varaktighet.

Artikel 24

Transparensrapporteringskyldigheter för leverantörer av onlineplattformar

1. Utöver den information som avses i artikel 15 ska leverantörer av onlineplattformar i de rapporter som avses i den artikeln inkludera uppgifter om följande:
 - a) Antalet tvister som hänskjutits till de organ för tvistlösning utanför domstol som avses i artikel 21, resultaten av tvistlösningarna och mediantidsåtgången för genomförandet av tvistlösningsförfarandena samt andelen tvister där leverantören av onlineplattformen genomfört organets beslut.
 - b) Antalet tillfälliga avbrytanden som gjorts enligt artikel 23, varvid åtskillnad ska göras mellan tillfälliga avbrytanden som gjorts till följd av tillhandahållande av innehåll som är uppenbart olagligt, inlämning av anmälningar som är uppenbart ogrundade och inlämning av klagomål som är uppenbart ogrundade.
2. Senast den 17 februari 2023 och minst en gång var sjätte månad därefter ska leverantörer offentliggöra för varje onlineplattform eller onlinesökmotor, i en allmänt tillgänglig del av sitt onlinegränssnitt, information om det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen, beräknat som ett genomsnitt under de senaste sex månaderna och i enlighet med den metod som fastställs i de delegerade akter som avses i artikel 33.3, om de delegerade akterna har antagits.
3. Leverantörer av onlineplattformar eller av onlinesökmotorer ska meddela samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen, på dessas begäran och utan onödigt dröjsmål, den information som avses i punkt 2, uppdaterad fram till den tidpunkt då denna begäran gjordes. Den samordnaren för digitala tjänster eller kommissionen får begära att leverantören av onlineplattformen eller av onlinesökmotorn tillhandahåller ytterligare information om den beräkning som avses i den punkten, inbegripet förklaringar och styrkande av de data som använts. Denna information får inte innehålla några personuppgifter.
4. När samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, på grundval av den information som mottagits enligt punkterna 2 och 3 i denna artikel, har skäl att anse att en leverantör av onlineplattformar eller av onlinesökmotorer uppnår det tröskelvärde för det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen som fastställs i artikel 33.1, ska denne informera kommissionen om detta.
5. Leverantörer av onlineplattformar ska utan onödigt dröjsmål lämna in de beslut och motiveringar som avses i artikel 17.1 till kommissionen för införande i en allmänt tillgänglig maskinläsbar databas som förvaltas av kommissionen. Leverantörer av onlineplattformar ska säkerställa att den information som lämnas inte innehåller personuppgifter.
6. Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa mallar när det gäller formen på, innehållet i och andra aspekter av rapporterna enligt punkt 1 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

Artikel 25

Utformning och organisering av onlinegränssnitt

1. Leverantörer av onlineplattformar får inte utforma, organisera eller driva sina onlinegränssnitt på ett sätt som vilsleleder eller manipulerar tjänstemottagare eller på ett sätt som på annat vis väsentligt snedvrider eller försämrar tjänstemottagarnas förmåga att fatta fria och välgrundade beslut.
2. Förbudet i punkt 1 ska inte tillämpas på metoder som omfattas av direktiv 2005/29/EG eller förordning (EU) 2016/679.
3. Kommissionen får utfärda riktlinjer för hur punkt 1 ska tillämpas på specifika metoder, särskilt i fråga om att
 - a) ge större synlighet åt vissa val när tjänstemottagaren uppmanas att fatta ett beslut,

- b) upprepade gånger begära att en tjänstemottagare gör ett val när det valet redan har gjorts, särskilt genom att presentera ett popup-fönster som stör användarupplevelsen.
- c) göra förfarandet för att avsluta en tjänst svårare än att ansluta sig till den.

Artikel 26

Annonsering på onlineplattformar

1. Leverantörer av onlineplattformar som presenterar annonser på sina onlinegränssnitt ska, för varje enskild annons som presenteras för varje enskild mottagare, säkerställa att tjänstemottagarna på ett klart, specifikt och entydigt sätt och i realtid, kan identifiera följande:

- a) Att informationen utgör en annons, bland annat med hjälp av tydliga markeringar vilka kan följa en standard enligt artikel 44.
- b) Den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenterades.
- c) Den fysiska eller juridiska person som betalat för annonsen, om den personen är en annan än den fysiska eller juridiska person som avses i led b.
- d) Meningsfull information som ska vara direkt och lätt tillgänglig via annonsen om de huvudparametrar som använts för att fastställa vilka mottagare som annonsen ska presenteras för och hur dessa parametrar kan ändras.

2. Leverantörer av onlineplattformar ska erbjuda tjänstemottagarna en funktion för att dessa ska kunna anmäla om det innehåll de tillhandahåller utgör eller innehåller kommersiella meddelanden.

När tjänstemottagaren lämnar in en anmälan enligt denna punkt ska leverantören av onlineplattformar säkerställa att andra tjänstemottagare på ett klart och entydigt sätt och i realtid, inbegripet genom tydliga markeringar, vilka kan följa en standard enligt artikel 44, kan identifiera att det innehåll som tillhandahålls av tjänstemottagaren utgör eller innehåller ett kommersiellt meddelande i enlighet med den anmälan.

3. Leverantörer av onlineplattformar får inte för tjänstemottagare presentera annonser som bygger på profilering, enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679, med användning av särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i förordning (EU) 2016/679.

Artikel 27

Transparens i rekommendationssystemet

1. Leverantörer av onlineplattformar som använder rekommendationssystem ska i sina allmänna villkor, på ett klart och begripligt sätt, ange de huvudparametrar som används i deras rekommendationssystem, liksom alla eventuella möjligheter som tjänstemottagarna har att modifiera eller påverka dessa huvudparametrar.

2. De huvudparametrar som avses i punkt 1 ska förklara varför viss information föreslås tjänstemottagaren. De ska åtminstone innehålla följande:

- a) De kriterier som är av störst betydelse för att avgöra vilken information som föreslås tjänstemottagaren.
- b) Skälen för dessa parametrars relativa vikt.

3. Om flera alternativ finns tillgängliga enligt punkt 1 för rekommendationssystem som fastställer den relativa ordningsföljden för information som presenteras för tjänstemottagarna, ska leverantörer av onlineplattformar också tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för tjänstemottagaren att när som helst välja och ändra det alternativ som denne föredrar. Den funktionen ska vara direkt och lätt tillgänglig i den specifika del av onlineplattformens onlinegränssnitt där informationen rangordnas.

Artikel 28

Skydd av minderåriga online

1. Leverantörer av onlineplattformar som är tillgängliga för minderåriga ska på sina tjänster införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga.
2. Leverantörer av onlineplattformar får inte presentera annonser på sina gränssnitt som bygger på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679 med hjälp av tjänstemottagarens personuppgifter när de med rimlig säkerhet är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig.
3. Efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i denna artikel ska inte ålägga leverantörer av onlineplattformar att behandla ytterligare personuppgifter för att bedöma om tjänstemottagaren är minderårig.
4. Kommissionen får efter samråd med nämnden utfärda riktlinjer för att bistå leverantörer av onlineplattformar vid tillämpningen av punkt 1.

AVSNITT 4

Ytterligare bestämmelser tillämpliga på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare

Artikel 29

Uteslutning för mikroföretag och små företag

1. Detta avsnitt ska inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare som utgör mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG.

Detta avsnitt ska inte tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare som tidigare har uppfyllt kraven för status som mikroföretag eller små företag enligt definitionen i rekommendation 2003/361/EG under de tolv månader som följer efter det att de har förlorat den statusen enligt artikel 4.2 i den rekommendationen, utom när de är mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33.

2. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel ska detta avsnitt tillämpas på leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare som har utsetts till mycket stora onlineplattformar i enlighet med artikel 33, oavsett om de utgör mikroföretag eller små företag.

Artikel 30

Näringsidkares spårbarhet

1. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska säkerställa att näringsidkare endast kan använda de onlineplattformarna för att främja meddelanden eller erbjuda produkter eller tjänster till konsumenter som befinner sig i unionen om onlineplattformarna, innan deras tjänster används för dessa ändamål, har erhållit följande information, när detta är tillämpligt på näringsidkaren:

- a) Näringsidkarens namn, adress, telefonnummer och e-postadress.
- b) En kopia av näringsidkarens identitetshandling eller annan elektronisk identifiering enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 ⁽⁴⁰⁾.

⁽⁴⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

- c) Näringsidkarens betalkontouppgifter.
- d) Om näringsidkaren är registrerad i ett handelsregister eller liknande offentligt register, det register i vilket näringsidkaren är registrerad och dennes registreringsnummer eller motsvarande identifieringsuppgifter i detta register.
- e) En självcertifiering där näringsidkaren förbinder sig att endast erbjuda produkter eller tjänster som överensstämmer med tillämpliga regler i unionsrätten.

2. Leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare ska, vid mottagandet av den information som avses i punkt 1 och innan den berörda näringsidkaren tillåts använda dess tjänster, genom att använda fritt tillgängliga officiella onlinedatabaser eller onlinegränssnitt som tillhandahålls av en medlemsstat eller av unionen, eller genom att begära att näringsidkaren tillhandahåller styrkande handlingar från tillförlitliga källor, göra sitt bästa för att bedöma om den information som avses i punkt 1 a–e är tillförlitlig och fullständig. Vid tillämpning av denna förordning ska näringsidkare vara ansvariga för att den information som lämnas är korrekt.

När det gäller näringsidkare som för de ändamål som avses i punkt 1 redan den 17 februari 2024 använder tjänster från leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare, ska leverantörerna göra sitt bästa för att erhålla den angivna informationen från de berörda näringsidkarna inom tolv månader. Om de berörda näringsidkarna inte lämnar informationen inom denna period ska leverantörerna avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till dessa näringsidkare till dess att de har lämnat all information.

3. Om leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare får tillräckliga indikationer på eller har skäl att misstänka att någon del av den information enligt punkt 1 som erhållits från den berörda näringsidkaren är oriktig, ofullständig eller inaktuell ska den leverantören begära att näringsidkaren åtgärdar den situationen utan dröjsmål eller inom den tidsfrist som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt.

Om näringsidkaren underlåter att rätta eller komplettera informationen ska leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare snabbt tillfälligt avbryta tillhandahållandet till den näringsidkaren av sin tjänst vad avser erbjudandet av produkter eller tjänster till konsumenterna i unionen till dess att denna begäran har uppfyllts fullt ut.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i förordning (EU) 2019/1150 ska den berörda näringsidkaren, om en leverantör av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare nekar en näringsidkare att använda sin tjänst enligt punkt 1, eller tillfälligt avbryter tillhandahållandet av sin tjänst enligt punkt 3 i den här artikeln, ha rätt att lämna in ett klagomål i enlighet med artiklarna 20 och 21 i den här förordningen.

5. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare ska lagra den information som erhållits enligt punkterna 1 och 2 på ett säkert sätt under en period på sex månader efter det att dess avtalsförhållande med den berörda näringsidkaren löpt ut. De ska sedan radera informationen.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 i denna artikel ska leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare endast röja informationen till tredje parter när detta krävs i enlighet med tillämplig rätt, inbegripet de förelägganden som avses i artikel 10 och eventuella andra förelägganden som utfärdats av medlemsstaternas behöriga myndigheter eller kommissionen för utövandet av deras uppgifter inom ramen för denna förordning.

7. Leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare ska på sin onlineplattform ge tjänstemottagarna tillgång till den information som avses i punkt 1 a, d och e, på ett tydligt, lättillgängligt och begripligt sätt. Den informationen ska finnas tillgänglig åtminstone på onlineplattformens onlinegränssnitt där informationen om produkten eller tjänsten presenteras.

Artikel 31

Inbyggd överensstämmelse

1. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska säkerställa att deras onlinegränssnitt är utformat och organiserat på ett sådant sätt att näringsidkarna har möjlighet att fullgöra sina skyldigheter när det gäller förhandsinformation, överensstämmelse och produktsäkerhetsinformation enligt tillämplig unionsrätt.

I synnerhet ska den berörda leverantören säkerställa att dess onlinegränssnitt ger näringsidkare möjlighet att tillhandahålla information om namn, adress, telefonnummer och e-postadress vad gäller den ekonomiska aktören, enligt definitionen i artikel 3.13 i förordning (EU) 2019/1020 och annan unionsrätt.

2. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska säkerställa att deras onlinegränssnitt är utformat och organiserat på ett sådant sätt att näringsidkarna kan tillhandahålla åtminstone

- a) den information som krävs för en tydlig och otvetydig identifiering av de produkter eller tjänster som marknadsförs eller erbjuds konsumenter i unionen genom leverantörernas tjänster,
- b) eventuella tecken som identifierar näringsidkaren, såsom varumärket, symbolen eller logotypen, och
- c) i tillämpliga fall, information om etikettering och märkning i enlighet med reglerna i tillämplig unionsrätt om produktsäkerhet och produktöverensstämmelse.

3. Leverantörer av onlineplattformar som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare ska göra sitt bästa för att bedöma huruvida sådana näringsidkare har tillhandahållit den information som avses i punkterna 1 och 2 innan de tillåts att erbjuda produkter eller tjänster på de plattformarna. Efter att ha gjort det möjligt för näringsidkaren att erbjuda produkterna eller tjänsterna på sin onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, ska leverantören göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov i officiella, fritt tillgängliga och maskinläsbara onlinedatabaser eller onlinegränssnitt, kontrollera huruvida de erbjudna produkterna eller tjänsterna har identifierats som olagliga.

Artikel 32

Rätt till information

1. Om en leverantör av en onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare får kännedom, oavsett hur, om att en olaglig produkt eller tjänst har erbjudits av en näringsidkare till konsumenter i unionen genom dess tjänster, ska den leverantören, i den mån den har deras kontaktuppgifter, informera de konsumenter som köpt den olagliga produkten eller tjänsten med hjälp av dess tjänster om följande:

- a) Det faktum att produkten eller tjänsten är olaglig.
- b) Näringsidkarens identitet.
- c) Eventuella möjligheter till rättslig prövning.

Den skyldighet som fastställs i första stycket ska vara begränsad till köp av olagliga produkter eller tjänster som gjorts under de sex månader som föregår den tidpunkt då leverantören fick kännedom om olagligheten.

2. Om leverantören av den onlineplattform som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare, i den situation som avses i punkt 1, inte har kontaktuppgifter till alla berörda konsumenter ska leverantören göra informationen om de olagliga produkterna eller tjänsterna, näringsidkarens identitet och eventuella möjligheter till rättslig prövning tillgänglig för allmänheten och lättåtkomlig på sitt onlinegränssnitt.

AVSNITT 5

Ytterligare skyldigheter för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer att hantera systemrisker

Artikel 33

Mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer

1. Detta avsnitt ska tillämpas på onlineplattformar och onlinesökmotorer som har ett genomsnittligt antal aktiva tjänstemottagare i unionen per månad som uppgår till 45 miljoner eller mer och som utses till mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer enligt punkt 4.

2. Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 för att korrigera det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen enligt punkt 1, om unionens befolkning ökar eller minskar med minst 5 % jämfört med dess befolkning 2020, eller dess befolkning, efter korrigering genom en delegerad akt, det år då den senaste delegerade akten antogs. I ett sådant fall ska den justera antalet så att det motsvarar 10 % av unionens befolkning det år då den antar den delegerade akten, avrundat uppåt eller nedåt så att siffran kan uttryckas i miljoner.

3. Kommissionen får, efter samråd med nämnden, anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 för att komplettera bestämmelserna i denna förordning genom att fastställa metoden för beräkning av det genomsnittliga antalet aktiva tjänstemottagare per månad i unionen, för tillämpningen av punkt 1 i den här artikeln och artikel 24.2, så att det säkerställs att metoden tar hänsyn till marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen.

4. Kommissionen ska, efter samråd med etableringsmedlemsstaten eller efter att ha beaktat den information som tillhandahållits av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet enligt artikel 24.4, anta ett beslut om att vid tillämpningen av denna förordning utse till mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor den onlineplattform eller den onlinesökmotor som har ett genomsnittligt antal aktiva tjänstemottagare per månad som är lika med eller större än det antal som avses i punkt 1 i den här artikeln. Kommissionen ska fatta sitt beslut på grundval av de uppgifter som rapporteras till kommissionen av leverantören av onlineplattformen eller onlinesökmotorn enligt artikel 24.2 och information som begärts enligt artikel 24.3 eller eventuella andra tillförlitliga uppgifter som kommissionen har tillgång till.

Underlåtenhet av leverantören av onlineplattformen eller av onlinesökmotorn att följa artikel 24.2 eller att hörsamma begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller från kommissionen enligt artikel 24.3 ska inte hindra kommissionen från att utse den leverantören till leverantör av en mycket stora onlineplattform eller av en mycket stor onlinesökmotor enligt denna punkt.

Om kommissionen grundar sitt beslut på annan information som är tillgänglig för kommissionen enligt första stycket i denna punkt eller på grundval av ytterligare information som begärts enligt artikel 24.3, ska kommissionen ge den berörda leverantören av onlineplattformen eller av onlinesökmotorn möjlighet att inom tio arbetsdagar lämna in sina synpunkter på kommissionens preliminära slutsatser och att den avser att utse onlineplattformen eller onlinesökmotorn till en mycket stor onlineplattform respektive en mycket stor onlinesökmotor. Kommissionen ska ta vederbörlig hänsyn till de synpunkter som lämnats in av den berörda leverantören.

Om leverantören av den berörda onlineplattformen eller onlinesökmotorn underlåter att lämna in sina synpunkter enligt tredje stycket ska kommissionen inte vara förhindrad att utse den onlineplattformen eller den onlinesökmotorn till en mycket stor onlineplattform respektive en mycket stor onlinesökmotor på grundval av andra uppgifter som är den har tillgång till.

5. Kommissionen ska avsluta utseendet om onlineplattformen eller onlinesökmotorn under en oavbruten period på ett år inte har ett genomsnittligt antal aktiva tjänstemottagare per månad som är lika med eller större än det antal som avses i punkt 1.

6. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål meddela leverantören av den berörda onlineplattformen eller onlinesökmotorn, nämnden och samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet sina beslut enligt punkterna 4 och 5.

Kommissionen ska säkerställa att förteckningen över utsedda mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* och ska hålla förteckningen uppdaterad. De skyldigheter som fastställs i detta avsnitt ska börja gälla, eller upphöra att gälla, för de berörda mycket stora onlineplattformarna och mycket stora onlinesökmotorerna fyra månader efter det meddelande till den berörda leverantören som avses i första stycket.

Artikel 34

Riskbedömning

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska noggrant identifiera, analysera och bedöma alla eventuella systemrisker i unionen som härrör från utformningen av tjänsten eller hur deras tjänst och relaterade system fungerar, inbegripet algoritmiska system, eller från användningen av deras tjänster.

De ska utföra riskbedömningarna senast den tillämpningsdag som avses i artikel 33.6 andra stycket och därefter minst en gång om året, och under alla omständigheter innan införandet av funktioner som sannolikt kommer att ha en kritisk inverkan på de risker som identifierats enligt den här artikeln. Riskbedömningen ska vara specifik för deras tjänster samt stå i proportion till systemriskerna, med beaktande av deras allvarsgrad och sannolikheten för att de blir aktuella och ska omfatta följande systemrisker:

- a) Spridningen av olagligt innehåll via deras tjänster.
- b) Faktiska eller förutsebara negativa effekter på utövandet av grundläggande rättigheter, särskilt den grundläggande rätten till mänsklig värdighet i enlighet med artikel 1 i stadgan, till respekt för privatlivet och familjelivet i enlighet med artikel 7 i stadgan, till skydd av personuppgifter i enlighet med artikel 8 i stadgan, till yttrandefrihet och informationsfrihet, inbegripet mediernas frihet och mångfald, i enlighet med artikel 11 i stadgan, till icke-diskriminering i enlighet med artikel 21 i stadgan, till respekt för barnets rättigheter i enlighet med artikel 24 i stadgan och till en hög konsumentskyddsnivå i enlighet med artikel 38 i stadgan.
- c) Eventuella faktiska eller förutsebara negativa effekter på samhällsdebatten och valprocesser samt den allmänna säkerheten.
- d) Eventuella faktiska eller förutsebara negativa effekter avseende könsrelaterat våld, skydd av folkhälsan och minderåriga och allvarliga negativa konsekvenser för personens fysiska och psykiska välbefinnande.

2. När riskbedömningarna görs ska leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer särskilt beakta om och hur följande faktorer påverkar någon eller några av de systemrisker som avses i punkt 1:

- a) Utformningen av deras rekommendationssystem och andra eventuella relevanta algoritmiska system.
- b) Deras system för innehållsmoderering.
- c) Gällande allmänna villkor och tillämpningen av dem.
- d) System för urval och presentation av annonser.
- e) Leverantörens datarelaterade metoder.

Leverantörerna ska i bedömningarna också analysera om och hur riskerna enligt punkt 1 påverkas av avsiktlig manipulering av deras tjänster, inbegripet genom icke-autentisk användning eller automatiserat utnyttjande av tjänsten, samt förstärkning och potentiellt snabb och omfattande spridning av olagligt innehåll och information som är oförenlig med deras allmänna villkor.

Bedömningen ska ta hänsyn till särskilda regionala eller språkliga aspekter, även när de är specifika för en medlemsstat.

3. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska behålla de styrkande handlingarna från riskbedömningarna i minst tre år efter det att riskbedömningarna har utförts, och ska på begäran översända dem till kommissionen och samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet.

Artikel 35

Risikbegränsning

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska införa rimliga, proportionella och effektiva risikbegränsningsåtgärder som är anpassade för de specifika systemriskerna som identifierats enligt artikel 34, med särskilt beaktande av dessa åtgärders konsekvenser för grundläggande rättigheter. Sådana åtgärder får, i tillämpliga fall, innefatta

- a) anpassning av deras tjänsters utformning, funktioner eller funktionssätt, inbegripet deras onlinegränssnitt,
- b) anpassning av deras allmänna villkor och tillämpningen av dem,
- c) anpassning av innehållsmodereringsprocesserna, inbegripet hastigheten och kvaliteten på behandlingen av anmälningar avseende specifika typer av olagligt innehåll och, i förekommande fall, avlägsnandet eller oåtkomliggörandet utan dröjsmål av det anmälda innehållet, särskilt med avseende på olaglig hatpropaganda eller cybervåld, samt anpassning av eventuella relevanta beslutsprocesser och särskilda resurser för innehållsmoderering,
- d) testning och anpassning av deras algoritmiska system, inbegripet deras rekommendationssystem,
- e) anpassning av deras system för annonsering och anpassning av riktade åtgärder som syftar till att begränsa eller justera presentationen av annonser i samband med de tjänster som de tillhandahåller,
- f) stärkande av interna processer, interna resurser, intern testning, intern dokumentation av eller intern tillsyn över deras verksamhet, särskilt vad gäller upptäckt av systemrisk,
- g) inledande eller anpassning av samarbetet med betrodda anmälare i enlighet med artikel 22, och genomförande av beslutet om organ för tvistlösning utanför domstol enligt artikel 21,
- h) inledande eller anpassning av samarbetet med andra leverantörer av onlineplattformar eller av onlinesökmotorer genom de uppförandekoder och krisprotokoll som avses i artiklarna 45 respektive 48,
- i) vidtagande av medvetandehöjande åtgärder och anpassning av deras onlinegränssnitt i syfte att ge tjänstemottagare mer information,
- j) vidtagande av riktade åtgärder för att skydda barnets rättigheter, inbegripet verktyg för ålderskontroll och föräldrakontroll, verktyg avsedda att hjälpa minderåriga att anmäla övergrepp eller få stöd, beroende på vad som är lämpligt.
- k) säkerställande av att information, oavsett om denna utgör genererad eller manipulerad bild, ljud eller video som på ett märkbart sätt liknar befintliga personer, föremål, platser eller andra enheter eller händelser och som felaktigt framstår som autentiskt eller sanningsenligt går att särskilja genom framträdande märkning när den presenteras på deras onlinegränssnitt samt, dessutom, tillhandahållande av en funktion som är lätt att använda och som gör det möjligt för tjänstemottagarna att markera sådan information.

2. Nämnden ska i samarbete med kommissionen offentliggöra övergripande rapporter en gång om året. Rapporterna ska omfatta följande:

- a) Identifiering och bedömning av de mest framträdande och återkommande systemriskerna som rapporterats av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer eller identifierats genom andra informationskällor, särskilt sådana som tillhandahållits i enlighet med artiklarna 39, 40 och 42.

- b) Bästa praxis för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer för att begränsa de systemriskerna som identifieras.

Dessa rapporter ska redogöra för systemriskerna uppdelade på de medlemsstater där de uppstår och i unionen som helhet, beroende på vad som är tillämpligt.

3. Kommissionen får i samarbete med samordnarna för digitala tjänster utfärda riktlinjer för tillämpningen av punkt 1 med avseende på specifika risker, särskilt för att beskriva bästa praxis och rekommendera tänkbara åtgärder, med vederbörlig hänsyn till de konsekvenser som åtgärderna kan ha på de grundläggande rättigheterna enligt stadgan, för alla berörda parter. Vid utarbetandet av dessa riktlinjer ska kommissionen anordna offentliga samråd.

Artikel 36

Krisresponsmekanism

1. Om en kris uppstår får kommissionen, på rekommendation av nämnden, anta ett beslut som ålägger en eller flera leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer att vidta en eller flera av följande åtgärder:

- a) Bedöma om och, i så fall, i vilken utsträckning och på vilket sätt, driften och användningen av deras tjänster på ett betydande sätt bidrar till ett allvarligt hot enligt punkt 2, eller sannolikt kommer att göra det.
- b) Välja ut och tillämpa specifika, effektiva och proportionella åtgärder, såsom de som föreskrivs i artikel 35.1 eller artikel 48.2, för att förebygga, undanröja eller begränsa sådana bidrag till det allvarliga hot som identifierats enligt led a i denna punkt.
- c) Senast ett visst datum, eller med i beslutet angivna regelbundna mellanrum, rapportera till kommissionen om de bedömningar som avses i led a, om det exakta innehållet i, genomförandet av och de kvalitativa och kvantitativa effekterna av de särskilda åtgärder som vidtagits enligt led b och om alla andra frågor som rör dessa bedömningar eller åtgärder, enligt vad som anges i beslutet.

Vid val och tillämpning av åtgärder enligt led b i denna punkt ska tjänsteleverantören eller tjänsteleverantörerna ta vederbörlig hänsyn till graden av allvar i det allvarliga hot som avses i punkt 2, till åtgärdernas brådskande karaktär och till de faktiska eller potentiella konsekvenserna för alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet eventuell underlåtenhet att vidta åtgärder för att respektera de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan.

2. Vid tillämpningen av denna artikel ska en kris anses föreligga om extraordinära omständigheter leder till ett allvarligt hot mot den allmänna säkerheten eller folkhälsan i unionen eller i betydande delar av den.

3. När kommissionen fattar det beslut som avses i punkt 1 ska den säkerställa att samtliga följande krav är uppfyllda:

- a) De åtgärder som krävs enligt beslutet är absolut nödvändiga, motiverade och proportionella, med hänsyn särskilt till graden av allvar i det allvarliga hot som avses i punkt 2, åtgärdernas brådskande karaktär och de faktiska eller potentiella konsekvenserna för alla berörda parter rättigheter och legitima intressen, inbegripet eventuell underlåtenhet att vidta åtgärder för att respektera de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan.
- b) I beslutet anges en rimlig tidsperiod inom vilken de särskilda åtgärder som avses i punkt 1 b ska vidtas, med hänsyn särskilt till hur brådskande åtgärderna är och den tid som behövs för att förbereda och genomföra dem.
- c) De åtgärder som krävs enligt beslutet är begränsade till en period på högst tre månader.

4. Efter att ha fattat det beslut som avses i punkt 1 ska kommissionen utan onödigt dröjsmål vidta följande åtgärder:

- a) Meddela beslutet till den eller de leverantörer som beslutet riktar sig till.

- b) Offentliggöra beslutet.
- c) Informera nämnden om beslutet, uppmana den att lämna in synpunkter på det och hålla den underrättad om eventuell senare utveckling angående beslutet.
5. Valet av särskilda åtgärder som ska vidtas enligt punkt 1 b och punkt 7 andra stycket ska göras av den eller de leverantörer som kommissionens beslut riktar sig till.
6. Kommissionen får på eget initiativ eller på begäran av leverantören inleda en dialog med leverantören för att, mot bakgrund av leverantörens särskilda omständigheter, avgöra om de planerade eller genomförda åtgärder som avses i punkt 1 b är effektiva och proportionella för att uppnå de eftersträvade målen. Kommissionen ska särskilt se till att de åtgärder som tjänsteleverantören vidtar enligt punkt 1 b uppfyller de krav som avses i punkt 3 a och c.
7. Kommissionen ska övervaka tillämpningen av de särskilda åtgärder som vidtas enligt det beslut som avses i punkt 1 i denna artikel, på grundval av de rapporter som avses i led c i den punkten och all annan relevant information, inbegripet information som den kan begära enligt artikel 40 eller 67, med beaktande av krisens utveckling. Kommissionen ska regelbundet rapportera till nämnden om den övervakningen, minst en gång i månaden.
- Om kommissionen anser att de planerade eller genomförda särskilda åtgärderna enligt punkt 1 b inte är effektiva eller proportionella får den, efter samråd med nämnden, anta ett beslut som kräver att leverantören ser över valet eller tillämpningen av dessa särskilda åtgärder.
8. När så är lämpligt med hänsyn till krisens utveckling får kommissionen, på nämndens rekommendation, ändra det beslut som avses i punkt 1 eller i punkt 7 andra stycket genom att
- a) återkalla beslutet och, när så är lämpligt, kräva att den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn upphör att tillämpa de åtgärder som valts ut och genomförs enligt punkt 1 b eller punkt 7 andra stycket, i synnerhet om skälen för sådana åtgärder inte längre föreligger,
- b) förlänga den period som avses i punkt 3 c med en period på högst tre månader,
- c) beakta de erfarenheter som gjorts vid tillämpningen av åtgärderna, särskilt om åtgärderna eventuellt inte respekterar de grundläggande rättigheterna i stadgan.
9. Kraven i punkterna 1–6 ska tillämpas på beslutet och den ändring av det som avses i denna artikel.
10. Kommissionen ska ta största möjliga hänsyn till de rekommendationer som nämnden avger enligt denna artikel.
11. Kommissionen ska årligen rapportera till Europaparlamentet och rådet efter antagandet av beslut i enlighet med denna artikel, och under alla omständigheter tre månader efter det att krisen upphört, om tillämpningen av de särskilda åtgärder som vidtagits enligt dessa beslut.

Artikel 37

Oberoende revision

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska på egen bekostnad och minst en gång om året vara föremål för oberoende revision för att granska uppfyllandet av
- a) de skyldigheter som fastställs i kapitel III,
- b) eventuella åtaganden som gjorts enligt de uppförandekoder som avses i artiklarna 45 och 46 och de krisprotokoll som avses i artikel 48.

2. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska tillhandahålla de organisationer som utför revisioner enligt denna artikel det samarbete och bistånd som krävs för att de ska kunna utföra revisionerna på ett ändamålsenligt, effektivt och snabbt sätt, bland annat genom att ge dem tillgång till alla relevanta uppgifter och lokaler och genom att besvara muntliga eller skriftliga frågor. De ska avstå från att hindra, otillbörligt påverka eller undergräva utförandet av revisionen.

Sådana revisioner ska säkerställa en lämplig nivå av konfidentialitet och tystnadsplikt när det gäller den information som erhålls från leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer och tredje parter i samband med revisionerna, även efter det att revisionerna har avslutats. Uppfyllandet av detta krav får dock inte inverka negativt på utförandet av revisioner och andra bestämmelser i denna förordning, särskilt bestämmelserna om öppenhet, tillsyn och kontroll av efterlevnaden. Om det är nödvändigt för transparensrapporteringen enligt artikel 42.4 ska revisionsrapporten och den rapport om genomförandet av revisionen som avses i punkterna 4 och 6 i den här artikeln åtföljas av versioner som inte innehåller någon information som rimligen skulle kunna anses vara konfidentiell.

3. Revision enligt punkt 1 ska utföras av organisationer som

- a) är oberoende från och inte har några intressekonflikter med den berörda leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och varje annan juridisk person med anknytning till den leverantören, som i synnerhet
 - i) inte har tillhandahållit andra tjänster än revision med anknytning till de ärenden som granskas till den berörda leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer eller till någon juridisk person med anknytning till den leverantören under de tolv månader som föregår revisionens början och har åtagit sig att inte tillhandahålla sådana tjänster till dem under tolv månader efter det att revisionen slutförts,
 - ii) inte har tillhandahållit revisionstjänster enligt denna artikel till den berörda leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer eller till någon juridisk person med anknytning till den leverantören under en period som är längre än tio på varandra följande år,
 - iii) inte utför revisionen i utbyte mot arvoden som är beroende av revisionens resultat,
- b) har styrkt sakkunskap på områdena riskhantering, teknisk kompetens och kapacitet, och
- c) har styrkt objektivitet och yrkesetik, baserat i synnerhet på efterlevnad av uppförandekoder eller lämpliga standarder.

4. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska säkerställa att de organisationer som utför revisionerna upprättar en revisionsrapport för varje revision. Den rapporten ska vara skriftligt underbyggd och ska innehålla åtminstone följande:

- a) Namn, adress och kontaktpunkt för leverantören av den mycket stora onlineplattform eller den mycket stora onlinesökmotor som är föremål för revisionen samt den period som omfattas.
- b) Namn och adress för den organisation eller de organisationer som utför revisionen.
- c) En intresseförklaring.
- d) En redogörelse för de specifika aspekter som omfattas av revisionen och den metod som använts.
- e) En redogörelse för och en sammanfattning av de viktigaste resultaten från revisionen.
- f) En förteckning över de tredje parter med vilka samråd genomförts som en del av revisionen.
- g) Ett revisionsuttalande där det anges om leverantören av den mycket stora onlineplattform eller den mycket stora onlinesökmotor som är föremål för revisionen uppfyllt de skyldigheter och åtaganden som avses i punkt 1; revisionsuttalandet kan vara *positivt*, *positivt med anmärkningar* eller *negativt*.
- h) I de fall då revisionsuttalandet inte är *positivt*, operativa rekommendationer om specifika åtgärder för att uppnå efterlevnad och den rekommenderade tidsramen för uppnående av efterlevnad.

5. Om den organisation som utfört revisionen inte har kunnat granska vissa specifika delar eller avge ett revisionsuttalande på grundval av sina undersökningar ska revisionsrapporten redogöra för omständigheterna och skälen till varför de delarna inte kunde granskas.
6. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som får en revisionsrapport som inte är positiv ska ta vederbörlig hänsyn till de operativa rekommendationer som riktas till dem för att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra dessa. De ska inom en månad från mottagandet av dessa rekommendationer anta en rapport om genomförandet av revisionen där dessa åtgärder redovisas. I de fall då de inte genomför de operativa rekommendationerna ska de i rapporten om genomförandet av revisionen motivera varför de inte gjort det och ange eventuella alternativa åtgärder som de har vidtagit för att åtgärda alla fall av bristande efterlevnad.
7. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 för att komplettera denna förordning genom att fastställa de regler som är nödvändiga för utförandet av revisioner enligt den här artikeln, särskilt när det gäller de nödvändiga reglerna om stegen i förfarandet, revisionsmetoder och rapporteringsmallar för de revisioner som utförs enligt den här artikeln. Dessa delegerade akter ska beakta eventuella frivilliga revisionsstandarder som avses i artikel 44.1 e.

Artikel 38

Rekommendationssystem

Utöver de krav som anges i artikel 27 ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som använder rekommendationssystem erbjuda minst ett alternativ för vart och ett av sina rekommendationssystem som inte är baserat på profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i förordning (EU) 2016/679.

Artikel 39

Ytterligare transparens vad gäller annonsering online

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som presenterar annonser på sina onlinegränssnitt ska sammanställa och offentliggöra, i en särskild sektion på deras onlinegränssnitt genom ett sökbart och tillförlitligt verktyg som medger flerkriteriesökningar, och via gränssnitt för applikationsprogrammering, en datakatalog som innehåller den information som avses i punkt 2, under hela den period under vilken de presenterar en annons och fram till ett år efter att annonsen presenterades för sista gången på deras onlinegränssnitt. De ska säkerställa att datakatalogen inte innehåller några personuppgifter för de tjänstemottagare som annonsen presenterades för eller kunde ha presenterats för och ska göra rimliga ansträngningar för att säkerställa att informationen är korrekt och fullständig.
2. Datakatalogen ska innehålla åtminstone samtliga följande uppgifter:
 - a) Annonsens innehåll, inbegripet produktens, tjänstens eller varumärkets namn samt annonsens ämne.
 - b) Den fysiska eller juridiska person för vars räkning annonsen presenterades.
 - c) Den fysiska eller juridiska person som betalat för annonsen, om den personen är en annan än den person som avses i led b.
 - d) Den period under vilken annonsen presenterades.
 - e) Om annonsen var avsedd att presenteras specifikt för en eller flera särskilda grupper av tjänstemottagare och, i sådana fall, de huvudparametrar som använts för detta ändamål, inbegripet, om så är relevant, de huvudparametrar som använts för att utesluta en eller flera sådana särskilda grupper.
 - f) De kommersiella meddelanden som offentliggjorts på de mycket stora onlineplattformarna och identifierats enligt artikel 26.2.
 - g) Det totala antalet tjänstemottagare som nåts och, i förekommande fall, aggregerade siffror uppdelade på varje medlemsstat för den grupp eller de grupper av mottagare till vilka annonsen specifikt riktades.

3. När det gäller punkt 2 a, b och c ska databasen, om en leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer har avlägsnat eller gjort en specifik annons oåtkomlig på grund av påstådd olaglighet eller oförenlighet med dess allmänna villkor, inte innehålla den information som avses i de leden. I sådana fall ska databasen för den berörda specifika annonsen innehålla den information som avses i artikel 17.3 a–e eller artikel 9.2 a i, beroende på vad som är tillämpligt.

Kommissionen får, efter samråd med nämnden, med relevanta utvalda forskare enligt vad som avses i artikel 40 och med allmänheten, utfärda riktlinjer om struktur, organisation och funktioner för de databaser som avses i den här artikeln.

Artikel 40

Dataåtkomst och granskning

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska, på motiverad begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen och inom en rimlig tidsperiod som anges i den begäran, ge dessa åtkomst till de data som behövs för att övervaka och bedöma efterlevnaden av denna förordning.

2. Samordnare för digitala tjänster och kommissionen ska använda de data till vilka åtkomst givits enligt punkt 1 endast för att övervaka och bedöma efterlevnaden av denna förordning och ska ta vederbörlig hänsyn till de rättigheter och intressen som leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och de berörda tjänstemottagarna har, inbegripet skydd av personuppgifter, skydd av konfidentiell information, i synnerhet företagshemligheter, och upprätthållande av säkerheten för deras tjänst.

3. Vid tillämpning av punkt 1 ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer, på begäran av antingen samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet eller kommissionen, redogöra för utformningen av och logiken i hur deras algoritmiska system, inbegripet deras rekommendationssystem, fungerar och testas.

4. På motiverad begäran från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer inom en rimlig tidsperiod som anges i begäran, ge utvalda forskare, som uppfyller kraven i punkt 8 i denna artikel, åtkomst till data enbart i syfte att bedriva forskning som bidrar till upptäckten, identifieringen och förståelsen av systemriskerna i unionen enligt artikel 34.1 samt bedömningen av om riskminskningsåtgärderna enligt artikel 35 är lämpliga och effektiva och vilka konsekvenser de har.

5. Inom 15 dagar från mottagandet av en sådan begäran som avses i punkt 4 får leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ändrar denna begäran, om de anser att de inte kan ge den begärda åtkomsten till data av ett av följande två skäl:

- a) De har inte tillgång till dessa data.
- b) Åtkomst till dessa data kommer att medföra betydande sårbarhet för tjänstens säkerhet eller skyddet av konfidentiell information, i synnerhet företagshemligheter.

6. En begäran om ändring enligt punkt 5 ska omfatta förslag på en eller flera alternativa metoder genom vilka åtkomst kan tillhandahållas till begärda data eller andra data som är lämpliga och tillräckliga för denna begärens ändamål.

Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska fatta beslut om en begäran om ändring inom 15 dagar och meddela leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn sitt beslut och, i förekommande fall, den ändrade begäran och den nya fristen för att tillmötesgå denna begäran.

7. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska underlätta och ge åtkomst till data enligt punkterna 1 och 4 genom lämpliga gränssnitt som anges i begäran, inbegripet onlinedatabaser eller gränssnitt för applikationsprogrammering.

8. Efter en vederbörligen motiverad ansökan från forskare ska samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ge sådana forskare status som *utvalda forskare* för den särskilda forskning som avses i ansökan och utfärda en motiverad begäran om åtkomst till data till en leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer enligt punkt 4, om forskarna visar att de uppfyller samtliga följande villkor:

- a) De är knutna till en forskningsorganisation enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2019/790.
- b) De är fristående från kommersiella intressen.
- c) Deras ansökan anger hur forskningen finansieras.
- d) De är kapabla att uppfylla de särskilda datasäkerhetskrav och konfidentialitetskrav som är förbundna med varje begäran och att skydda personuppgifter, och de beskriver i sin begäran lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som de har vidtagit i detta syfte.
- e) Deras ansökan visar att deras tillgång till data och de tidsramar inom vilka de begär tillgång är nödvändiga för, och står i proportion till, forskningens syften, och att de förväntade resultaten av den forskningen kommer att bidra till de syften som föreskrivs i punkt 4.
- f) Den planerade forskningsverksamheten kommer att genomföras i de syften som föreskrivs i punkt 4.
- g) De har åtagit sig att göra forskningsresultaten allmänt tillgängliga utan kostnad, inom en rimlig tidsperiod efter det att forskningen slutförts, med förbehåll för de berörda tjänstemottagarnas rättigheter och intressen i enlighet med förordning (EU) 2016/679.

När ansökan enligt denna punkt har mottagits ska samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet informera kommissionen och nämnden.

9. Forskare får också lämna in sin ansökan till samordnaren för digitala tjänster i medlemsstaten för den forskningsorganisation till vilken de är knutna. Vid mottagandet av ansökan enligt denna punkt ska samordnaren för digitala tjänster göra en inledande bedömning av huruvida respektive forskare uppfyller samtliga villkor i punkt 8. Respektive samordnare för digitala tjänster ska därefter översända ansökan, tillsammans med de styrkande handlingar som lämnats in av respektive forskare och den inledande bedömningen, till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet. Samordnaren för digitala tjänster ska ta ett beslut huruvida en forskare ska tilldelas status som *utvald forskare* utan onödigt dröjsmål.

Den inledande bedömningen ska beaktas fullt ut, men det slutliga beslutet att tilldela en forskare status som *utvald forskare* fattas av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, i enlighet med punkt 8.

10. Den samordnare för digitala tjänster som beviljat status som *utvald forskare* och utfärdat den motiverade begäran om dataåtkomst till leverantörerna av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer för en *utvald forskare*, ska utfärda ett beslut om att avsluta åtkomsten om den efter en undersökning, antingen på eget initiativ eller på grundval av information från tredje part, fastställer att den *utvalda forskaren* inte längre uppfyller villkoren i punkt 8, och ska informera leverantörerna av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn om beslutet. Innan åtkomsten avslutas ska samordnaren för digitala tjänster ge den *utvalda forskaren* möjlighet att reagera på resultaten av undersökningen och på samordnarens avsikt att avsluta åtkomsten.

11. Samordnarna för digitala tjänster i etableringsländerna ska meddela nämnden namn och kontaktuppgifter för de fysiska personer eller enheter som de har beviljat status som *utvald forskare* i enlighet med punkt 8 samt syftet med den forskning som ligger till grund för den ansökan som gjorts eller, om de har avslutat dataåtkomsten i enlighet med punkt 10, kommunicera den informationen till nämnden.

12. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska utan onödigt dröjsmål ge tillgång till data, inbegripet data i realtid om det är tekniskt möjligt, förutsatt att dessa data är allmänt tillgängliga i deras onlinegränssnitt för forskare, inbegripet sådana som är knutna till ideella organ, organisationer och sammanslutningar, som uppfyller villkoren i punkt 8 b, c, d och e och som använder dessa data enbart för att bedriva forskning som bidrar till att upptäcka, identifiera och förstå systemriskerna i unionen enligt artikel 34.1.

13. Kommissionen ska efter samråd med nämnden anta delegerade akter som kompletterar denna förordning genom att fastställa de tekniska villkor enligt vilka leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska dela data enligt punkterna 1 och 4 och de ändamål för vilka dessa data får användas. Dessa delegerade akter ska fastställa de särskilda villkor enligt vilka sådan delning av data med forskare kan ske i överensstämmelse med förordning (EU) 2016/679, samt relevanta objektiva indikatorer, förfaranden och, vid behov, oberoende rådgivningsmekanismer till stöd för delning av data, med beaktande av de intressen som leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer och de berörda tjänstemottagarna har, inklusive skyddet av konfidentiell information, i synnerhet företagshemligheter, och med upprätthållande av säkerheten för deras tjänst.

Artikel 41

Funktion för regelefterlevnad

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska inrätta en funktion för regelefterlevnad som ska vara oberoende av deras operativa funktioner och bestå av en eller flera regelefterlevnadsansvariga, inbegripet chefen för funktionen för regelefterlevnad. Den funktionen för regelefterlevnad ska ha tillräcklig auktoritet och tyngd samt tillräckliga resurser liksom tillträde till ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn för att övervaka att leverantören efterlever denna förordning.

2. Ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn ska säkerställa att regelefterlevnadsansvariga har de yrkeskvalifikationer, den kunskap, de erfarenheter och den förmåga som krävs för att utföra de uppgifter som avses i punkt 3.

Ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn ska säkerställa att chefen för funktionen för regelefterlevnad är en oberoende högre chef med särskilt ansvar för funktionen för regelefterlevnad.

Chefen för funktionen för regelefterlevnad ska rapportera direkt till ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, och får ta upp problem och varna ledningsorganet när risker som avses i artikel 34 eller bristande efterlevnad av denna förordning påverkar eller kan komma att påverka den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, utan att detta inverkar på ledningsorganets ansvar i dess tillsynsfunktion och ledningsfunktion.

Chefen för funktionen för regelefterlevnad ska inte kunna avsättas utan förhandsgodkännande från ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn.

3. De regelefterlevnadsansvariga ska ha följande uppgifter:

- a) Samarbeta med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och med kommissionen vid tillämpningen av denna förordning.
- b) Säkerställa att alla risker som avses i artikel 34 identifieras och rapporteras korrekt och att rimliga, proportionella och ändamålsenliga riskminskningsåtgärder vidtas enligt artikel 35.
- c) Organisera och övervaka de verksamheter som leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn bedriver i samband med den oberoende revisionen enligt artikel 37.

- d) Förse ledningen och de anställda vid leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn med information och råd om relevanta skyldigheter inom ramen för denna förordning.
- e) Övervaka att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn fullgör sina skyldigheter enligt denna förordning.
- f) I tillämpliga fall övervaka att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn fullgör åtaganden som gjorts inom ramen för uppförandekoderna enligt artiklarna 45 och 46 eller krisprotokollen enligt artikel 48.
4. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska meddela samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen namn och kontaktuppgifter för chefen för funktionen för regel efterlevnad.
5. Ledningsorganet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn ska fastställa, övervaka och hållas ansvarigt för genomförandet av leverantörens styrningsarrangemang för säkerställande av oberoendet för funktionen för efterlevnad, inbegripet fördelning av ansvar inom organisationen hos leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn, förebyggande av intressekonflikter och sund hantering av systemriskar som identifierats enligt artikel 34.
6. Ledningsorganet ska godkänna och regelbundet, minst en gång om året, se över strategier och policyer för beaktande, hantering, övervakning och minskning av de risker som identifierats enligt artikel 34 och som den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn är exponerad för eller kan exponeras för.
7. Ledningsorganet ska ägna tillräckligt med tid åt att överväga åtgärder som rör riskhantering. Det ska aktivt delta i beslut som rör riskhantering och ska säkerställa att tillräckliga resurser anslås till hanteringen av de risker som identifierats enligt artikel 34.

Artikel 42

Transparensrapporterings skyldigheter

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska offentliggöra de rapporter som avses i artikel 15 senast två månader från den tillämpningsdag som avses i artikel 33.6 andra stycket och därefter minst var sjätte månad.
2. De rapporter som avses i punkt 1 i denna artikel och som offentliggörs av leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska, utöver den information som avses i artiklarna 15 och 24.1, specificera följande:
- a) De personalresurser som leverantören av mycket stora onlineplattformar avsätter för innehållsmoderering med avseende på de tjänster som erbjuds i unionen, uppdelade på vart och ett av medlemsstaternas officiella språk som är tillämpliga, inbegripet för att fullgöra de skyldigheter som fastställs i artiklarna 16 och 22 samt för att fullgöra de skyldigheter som anges i artikel 20.
- b) Kvalifikationerna och språkkunskaperna hos de personer som utför den verksamhet som avses i led a samt den utbildning och det stöd som ges till sådan personal.
- c) De indikatorer på korrekthet och tillhörande information som avses i artikel 15.1 e, uppdelade på vart och ett av medlemsstaternas officiella språk.

Rapporterna ska offentliggöras på minst ett av medlemsstaternas officiella språk.

3. Utöver den information som avses i artikel 24.2 ska leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer i de rapporter som avses i punkt 1 i den här artikeln inkludera information om det genomsnittliga antalet tjänstemottagare per månad för varje medlemsstat.

4. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer ska till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen överlämna, utan onödigt dröjsmål efter färdigställande, och offentliggöra senast tre månader efter mottagandet av var och en av revisionsrapporterna enligt artikel 37.4

- a) en rapport som beskriver resultaten av riskbedömningen enligt artikel 34,
- b) de specifika riskbegränsningsåtgärder som vidtagits enligt artikel 35.1,
- c) den revisionsrapport som föreskrivs i artikel 37.4,
- d) den rapport om genomförandet av revisionen som föreskrivs i artikel 37.6,
- e) i tillämpliga fall, information om de samråd som leverantören genomfört till stöd för riskbedömningarna och utformningen av riskbegränsningsåtgärderna.

5. Om en leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer anser att offentliggörandet av information enligt punkt 4 kan resultera i röjandet av konfidentiell information hos den leverantören eller tjänstemottagarna, medföra sårbarhet för dess tjänsts säkerhet, undergräva allmän säkerhet eller skada mottagare, får leverantören avlägsna denna information från de allmänt tillgängliga rapporterna. I sådana fall ska leverantören sända de fullständiga rapporterna till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och kommissionen, tillsammans med en motivering som förklarar varför informationen avlägsnades från de allmänt tillgängliga rapporterna.

Artikel 43

Tillsynsavgift

1. Kommissionen ska ta ut en årlig tillsynsavgift av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som utses i enlighet med artikel 33.

2. Det totala beloppet för de årliga tillsynsavgifterna ska täcka de beräknade kostnader som kommissionen ådrar sig i samband med sina tillsynsuppgifter enligt denna förordning, särskilt kostnader i samband med utseende enligt artikel 33, inrättande, underhåll och drift av databasen enligt artikel 24.5 och systemet för informationsutbyte enligt artikel 85, hänskjutanden enligt artikel 59, stöd till nämnden enligt artikel 62 och tillsynsuppgifter enligt artikel 56 och kapitel IV avsnitt 4.

3. Leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer ska årligen debiteras en tillsynsavgift för varje tjänst som de har utsetts för i enlighet med artikel 33.

Kommissionen ska anta genomförandeakter som fastställer den årliga tillsynsavgiften för varje leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer. När kommissionen antar dessa genomförandeakter ska den tillämpa den metod som fastställs i den delegerade akt som avses i punkt 4 i denna artikel och ska respektera principerna i punkt 5 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

4. Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 87 som fastställer detaljerade metoder och förfaranden för

- a) fastställande av de beräknade kostnader som avses i punkt 2,
- b) fastställande av de enskilda årliga tillsynsavgifter som avses i punkt 5 b och c,
- c) fastställande av det högsta totala värde som anges i punkt 5 c, och
- d) de arrangemang som krävs för inbetalningar.

Kommissionen ska iakttä de principer som anges i punkt 5 i denna artikel när den antar dessa delegerade akter.

5. Den genomförandeakt som avses i punkt 3 och den delegerade akt som avses i punkt 4 ska iakttä följande principer:
- Beräkningen av det totala beloppet för den årliga tillsynsavgiften tar hänsyn till de kostnader som uppkommit under det föregående året.
 - Den årliga tillsynsavgiften står i proportion till det genomsnittliga antalet aktiva mottagare per månad i unionen för varje mycket stor onlineplattform eller varje mycket stor onlinesökmotor som utsetts i enlighet med artikel 33.
 - Den totala årliga tillsynsavgift som tas ut från en viss leverantör av mycket stora onlineplattformar eller mycket stora sökmotorer överstiger inte under några omständigheter 0,05 % av dess globala årliga nettoinkomst under det föregående räkenskapsåret.
6. De enskilda årliga tillsynsavgifter som tas ut enligt punkt 1 i denna artikel ska utgöra externa inkomster avsatta för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽⁴⁾.
7. Kommissionen ska årligen rapportera till Europaparlamentet och rådet om de totala kostnaderna för fullgörandet av uppgifterna enligt denna förordning och det totala beloppet för de enskilda årliga tillsynsavgifter som tagits ut under det föregående året.

AVSNITT 6

Andra bestämmelser avseende krav på tillbörlig aktsamhet

Artikel 44

Standarder

1. Kommissionen ska samråda med nämnden och stödja och främja utvecklingen och genomförandet av frivilliga standarder som fastställs av relevanta europeiska och internationella standardiseringsorgan när det gäller åtminstone följande:
- Elektronisk inlämning av anmälningar enligt artikel 16.
 - Standarder för mallar, utformning och processer för användarvänlig kommunikation med tjänstemottagarna om begränsningar till följd av allmänna villkor och ändringar av dessa.
 - Elektronisk inlämning av anmälningar från betrodda anmälare enligt artikel 22, däribland genom gränssnitt för applikationsprogrammering.
 - Särskilda gränssnitt, däribland gränssnitt för applikationsprogrammering, för att främja fullgörandet av de skyldigheter som anges i artiklarna 39 och 40.
 - Revision av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer enligt artikel 37.
 - Interoperabilitet för de datakataloger för annonser som avses i artikel 39.2.
 - Överföring av data mellan annonseringsmellanhänder till stöd för transparenskyldigheter enligt artikel 26.1 b, c och d.
 - Tekniska åtgärder för att göra det möjligt att fullgöra skyldigheterna i denna förordning i fråga om annonsering, inbegripet de skyldigheter avseende tydliga markeringar av annonser och kommersiella meddelanden som avses i artikel 26.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

- i) Val av gränssnitt och presentation av information om huvudparametrarna för olika typer av rekommendationssystem, i enlighet med artiklarna 27 och 38.
- j) Standarder för riktade åtgärder för att skydda minderåriga online.

2. Kommissionen ska stödja uppdateringen av standarder mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och beteendena hos mottagarna av de berörda tjänsterna. Relevant information om uppdateringen av standarderna ska vara allmänt och lätt tillgänglig.

Artikel 45

Uppförandekoder

1. Kommissionen och nämnden ska uppmuntra och främja utarbetandet av frivilliga uppförandekoder på unionsnivå för att bidra till en korrekt tillämpning av denna förordning, med beaktande av i synnerhet de särskilda utmaningarna med att hantera olika typer av olagligt innehåll och systemrisk, i enlighet med unionsrätten i synnerhet på områdena konkurrens och skydd av personuppgifter.

2. När betydande systemrisk i den mening som avses i artikel 34.1 uppstår och berör flera mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer får kommissionen bjuda in berörda leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller berörda leverantörer av mycket stora onlinesökmotorer, andra leverantörer av mycket stora onlineplattformar, av mycket stora onlinesökmotorer, av onlineplattformar och av andra förmedlingstjänster, när så är lämpligt, liksom relevanta behöriga myndigheter, civilsamhällsorganisationer och andra relevanta intressenter, att delta i utarbetandet av uppförandekoder, vilket innefattar inrättandet av kommittéer för att vidta särskilda riskbegränsningsåtgärder, samt en ram för regelbunden rapportering om åtgärder som vidtas och resultaten av dessa.

3. När de tillämpar punkterna 1 och 2 ska kommissionen och nämnden samt, i förekommande fall, andra organ, sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna omfattar tydligt angivna specifika mål, innehåller nyckelutförandeindikatorer för att mäta hur dessa mål uppnås och att de tar vederbörlig hänsyn till behoven och intressena för alla berörda parter, och i synnerhet medborgarna, på unionsnivå. Kommissionen och nämnden ska också sträva efter att säkerställa att deltagarna regelbundet rapporterar till kommissionen och sina respektive samordnare för digitala tjänster i etableringsländerna om åtgärder som vidtagits samt resultaten av dessa, som mäts i förhållande till de nyckelutförandeindikatorer som anges i uppförandekoderna. Nyckelutförandeindikatorer och rapporteringsåtaganden ska ta hänsyn till skillnader mellan olika deltagares storlek och kapacitet.

4. Kommissionen och nämnden ska bedöma om uppförandekoderna fyller de syften som anges i punkterna 1 och 3 och ska regelbundet övervaka och utvärdera hur uppförandekodernas mål uppnås, med beaktande av de nyckelutförandeindikatorer de eventuellt innehåller. De ska offentliggöra sina slutsatser.

Kommissionen och nämnden ska också uppmuntra och främja regelbunden översyn och anpassning av uppförandekoderna.

Vid systematisk underlåtenhet att följa uppförandekoderna får kommissionen och nämnden uppmana undertecknarna av uppförandekoderna att vidta nödvändiga åtgärder.

Artikel 46

Uppförandekoder för annonsering online

1. Kommissionen ska uppmuntra och främja utarbetandet av frivilliga uppförandekoder på unionsnivå av leverantörer av onlineplattformar och andra relevanta tjänsteleverantörer, exempelvis tillhandahållare av förmedlingstjänster för annonsering online, andra aktörer som ingår i värdekedjan för programmatisk annonsering, organisationer som företräder tjänstemottagare, civilsamhällsorganisationer eller berörda myndigheter, för att bidra till ytterligare transparens för aktörer i värdekedjan för annonsering online utöver kraven i artiklarna 26 och 39.

2. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna främjar en effektiv överföring av information som fullt ut iakttar alla berörda parter rättigheter och intressen, samt konkurrenspräglade, transparenta och rättvisa villkor för annonsering online, i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, i synnerhet på områdena konkurrens samt integritetsskydd och skydd av personuppgifter. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna omfattar minst följande:
- Överföring av information som innehas av förmedlare av annonsering online till tjänstemottagare beträffande kraven i artikel 26.1 b, c och d.
 - Överföring av information som innehas av förmedlare av annonsering online till datakatalogerna enligt artikel 39.
 - Meningsfull information om monetarisering av data.
3. Kommissionen ska uppmantra utarbetandet av uppförandekoder senast den 18 februari 2025 och uppförandekoderna ska börja tillämpas senast den 18 augusti 2025.
4. Kommissionen ska uppmantra alla aktörer i den värdekedja för annonsering online som avses i punkt 1 att godkänna de åtaganden som anges i uppförandekoderna och att fullgöra dem.

Artikel 47

Uppförandekoder för tillgänglighet

- Kommissionen ska uppmantra och främja utarbetandet av uppförandekoder på unionsnivå med deltagande av leverantörer av onlineplattformar och andra relevanta tjänsteleverantörer, organisationer som företräder tjänstemottagare och civilsamhällesorganisationer eller berörda myndigheter för att främja fullständig och verkkningsfullt deltagande på lika villkor genom att förbättra tillgången till onlinetjänster som, genom ursprunglig utformning eller senare anpassning, tillgodoser de särskilda behoven hos personer med funktionsnedsättning.
- Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna eftersträvar målet att säkerställa dessa tjänsters tillgänglighet i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, för att maximera deras förutsebara användning bland personer med funktionsnedsättning. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att uppförandekoderna omfattar minst följande mål:
 - Utforma och anpassa tjänster för att göra dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom att göra dem synliga, funktionella, begripliga och robusta.
 - Förklara hur tjänsterna uppfyller de tillämpliga tillgänglighetskraven och göra denna information tillgänglig för allmänheten på ett tillgängligt sätt för personer med funktionsnedsättning.
 - Säkerställa att information, formulär och åtgärder enligt denna förordning görs tillgängliga på ett sådant sätt att de är lätta att hitta, lätta att förstå och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- Kommissionen ska uppmantra utarbetandet av uppförandekoder senast den 18 februari 2025 och att de börjar tillämpas senast den 18 augusti 2025.

Artikel 48

Krisprotokoll

- Nämnden får rekommendera att kommissionen initierar utarbetandet, i enlighet med punkterna 2, 3 och 4, av frivilliga krisprotokoll för hantering av krisituationer. Dessa situationer ska vara strikt begränsade till extraordinära omständigheter som påverkar den allmänna säkerheten eller folkhälsan.

2. Kommissionen ska uppmantra och främja att leverantörer av mycket stora onlineplattformar, av mycket stora onlinesökmotorer och, när så är lämpligt, leverantörer av andra onlineplattformar eller av andra onlinesökmotorer, deltar i utarbetandet, testandet och tillämpningen av dessa krisprotokoll. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att dessa krisprotokoll innefattar en eller flera av följande åtgärder:

- a) På ett framträdande sätt visa sådan information om krissituationen som tillhandahålls av medlemsstaternas myndigheter eller på unionsnivå eller, beroende på krisens sammanhang, av andra berörda, tillförlitliga organ.
- b) Säkerställa att leverantören av förmedlingstjänster utser en särskild kontaktpunkt för krishantering. I tillämpliga fall kan detta vara den elektroniska kontaktpunkt som avses i artikel 11 eller, när det gäller leverantörer av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer, den regelefterlevnadsansvariga som avses i artikel 41.
- c) När så är tillämpligt, anpassa de resurser som avsätts för fullgörandet av de skyldigheter som anges i artiklarna 16, 20, 22, 23 och 35 till de behov som krissituationen ger upphov till.

3. Kommissionen ska, vid behov, involvera medlemsstaternas myndigheter och får även involvera unionens organ och byråer i arbetet med att utarbeta, testa och övervaka tillämpningen av dessa krisprotokoll. Kommissionen får, när så är nödvändigt och lämpligt, också involvera civilsamhällesorganisationer eller andra relevanta organisationer i utarbetandet av krisprotokoll.

4. Kommissionen ska sträva efter att säkerställa att alla följande aspekter på ett tydligt sätt anges i krisprotokollen:

- a) De specifika parametrarna för att fastställa vad som utgör de särskilda extraordinära omständigheter som krisprotokollet är ämnat att omfatta och de mål som eftersträvas med det.
- b) Varje deltagares roll och de åtgärder som de ska vidta som förberedelse och när krisprotokollet har aktiverats.
- c) Ett tydligt förfarande för att avgöra när krisprotokollet ska aktiveras.
- d) Ett tydligt förfarande för att fastställa under vilken tidsperiod som de åtgärder som ska vidtas när krisprotokollet aktiveras ska gälla, vilken är strikt begränsad till vad som är nödvändigt för att hantera de särskilda extraordinära omständigheterna i fråga.
- e) Skyddsmekanismer för att hantera eventuella negativa effekter på utövandet av grundläggande rättigheter enligt stadgan, i synnerhet yttrandefriheten, informationsfriheten och rätten till icke-diskriminering.
- f) En process för offentlig rapportering av alla åtgärder som vidtagits, deras varaktighet och deras resultat, efter att krissituationen har upphört.

5. Om kommissionen anser att ett krisprotokoll inte fungerar effektivt i krissituationen, eller för att skydda utövandet av grundläggande rättigheter enligt punkt 4 e, ska den begära att deltagarna ändrar krisprotokollet, även genom att vidta ytterligare åtgärder.

KAPITEL IV

GENOMFÖRANDE, SAMARBETE, SANKTIONER OCH KONTROLL AV EFTERLEVNADEN

AVSNITT 1

Behöriga myndigheter och nationella samordnare för digitala tjänster

Artikel 49

Behöriga myndigheter och samordnare för digitala tjänster

1. Medlemsstaterna ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av leverantörerna av förmedlingstjänster och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning (*behöriga myndigheter*).
2. Medlemsstaterna ska utse en av de behöriga myndigheterna till sin samordnare för digitala tjänster. Samordnaren för digitala tjänster ska ansvara för alla frågor som rör tillsynen över och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning i den medlemsstaten, om inte den berörda medlemsstaten har gett andra behöriga myndigheter ansvar för vissa specifika uppgifter eller sektorer. Samordnaren för digitala tjänster ska i vart fall ha ansvaret för att säkerställa samordningen på nationell nivå när det gäller dessa frågor och för att bidra till en effektiv och konsekvent tillsyn över och kontroll av efterlevnaden av denna förordning i hela unionen.

I detta syfte ska samordnarna för digitala tjänster samarbeta med varandra, med andra nationella myndigheter, med nämnden och med kommissionen, utan att det påverkar medlemsstaternas möjlighet att föreskriva samarbetsmekanismer och regelbundna diskussioner mellan samordnaren för digitala tjänster och andra nationella myndigheter, om det är relevant för utförandet av dessas respektive uppgifter.

Om en medlemsstat utser en eller flera behöriga myndigheter utöver samordnaren för digitala tjänster ska den säkerställa att de uppgifter som utförs av dessa myndigheter respektive samordnaren för digitala tjänster är tydligt definierade och att de har ett nära och effektivt samarbete när de utför sina uppgifter.

3. Medlemsstaterna ska utse sina samordnare för digitala tjänster senast den 17 februari 2024.

Medlemsstaterna ska offentliggöra och meddela kommissionen och nämnden namnet på den behöriga myndighet de utsett till sin samordnare för digitala tjänster samt information om hur denna kan kontaktas. Den berörda medlemsstaten ska meddela kommissionen och nämnden namnet på de andra behöriga myndigheter som avses i punkt 2 liksom deras respektive uppgifter.

4. De bestämmelser som är tillämpliga på samordnare för digitala tjänster och som anges i artiklarna 50, 51 och 56 ska också tillämpas på övriga behöriga myndigheter som medlemsstaterna utser enligt punkt 1 i den här artikeln.

Artikel 50

Krav för samordnare för digitala tjänster

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras samordnare för digitala tjänster utför sina uppgifter enligt denna förordning på ett opartiskt och transparent sätt och i rätt tid. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras samordnare för digitala tjänster har alla nödvändiga resurser för att utföra sina uppgifter, inbegripet tillräckliga tekniska och ekonomiska resurser och personalresurser för att tillfredsställande kunna utöva tillsyn över alla leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet. Varje medlemsstat ska säkerställa att dess samordnare för digitala tjänster har tillräcklig autonomi när det gäller att förvalta sin budget inom budgetens övergripande gränser, för att inte negativt påverka oberoendet för samordnaren för digitala tjänster.

2. När samordnarna för digitala tjänster utför sina uppgifter och utövar sina befogenheter i enlighet med denna förordning ska de agera med fullständigt oberoende. De ska stå fria från all yttre påverkan, oavsett om den är direkt eller indirekt, och ska varken efterfråga eller ta emot anvisningar från någon annan offentlig myndighet eller någon privat aktör.

3. Punkt 2 i denna artikel ska inte påverka de uppgifter som samordnarna för digitala tjänster har inom ramen för systemet för tillsyn och kontroll av efterlevnad i enlighet med denna förordning eller samarbetet med andra behöriga myndigheter i enlighet med artikel 49.2. Punkt 2 i den här artikeln ska inte hindra utövandet av rättslig prövning och ska inte heller påverka tillämpningen av proportionella krav på ansvarsskyldighet när det gäller samordnarnas allmänna verksamhet, såsom finansiella utgifter eller rapportering till nationella parlament, förutsatt att dessa krav inte undergräver uppnåendet av målen i denna förordning.

Artikel 51

Befogenheter för samordnarna för digitala tjänster

1. När det behövs för utförandet av deras uppgifter enligt denna förordning ska samordnarna för digitala tjänster ha följande undersökningsbefogenheter när det gäller agerandet hos leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras medlemsstats behörighet:

- a) Befogenhet att ålägga dessa leverantörer, och andra personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse av denna förordning, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, att tillhandahålla denna information utan onödigt dröjsmål.
- b) Befogenhet att utföra, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat beordrar, inspektioner av lokaler som används av dessa leverantörer eller dessa personer för syften relaterade till deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet, eller att begära att andra offentliga myndigheter gör detta, för att granska, beslagta, kopiera eller utverka kopior av uppgifter som rör en misstänkt överträdelse i någon form, oavsett lagringsmedium.
- c) Befogenhet att be varje anställd eller företrädare för dessa leverantörer eller dessa personer att förklara all information som rör en misstänkt överträdelse, och att med alla tekniska medel spela in eller nedteckna svaren med deras samtycke.

2. När det behövs för utförandet av deras uppgifter enligt denna förordning ska samordnarna för digitala tjänster ha följande befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll med avseende på leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras medlemsstats behörighet.

- a) Befogenhet att godkänna de åtaganden som erbjuds av dessa leverantörer när det gäller deras efterlevnad av denna förordning och att göra dessa åtaganden bindande.
- b) Befogenhet att beordra att överträdelser upphör och, när så är lämpligt, att föreskriva avhjälpan åtgärder som står i proportion till överträdelsen och som är nödvändiga för att få överträdelsen att faktiskt upphöra, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta.
- c) Befogenhet att ålägga böter, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta, i enlighet med artikel 52 för bristande efterlevnad av denna förordning, inklusive bristande efterlevnad av undersökningsförelägganden som utfärdas enligt punkt 1 i den här artikeln.
- d) Befogenhet att ålägga vite, eller begära att en rättslig myndighet i samordnarens medlemsstat gör detta, i enlighet med artikel 52 för att säkerställa att en överträdelse upphör i enlighet med ett föreläggande som utfärdats enligt led b i detta stycke, eller vid bristande uppfyllande av några av de undersökningsförelägganden som utfärdats enligt punkt 1 i den här artikeln.
- e) Befogenhet att vidta interimistiska åtgärder, eller begära att den behöriga rättsliga myndigheten gör detta, för att undvika risk för allvarlig skada.

Vad gäller första stycket c och d ska samordnarna för digitala tjänster också ha de befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll som fastställs i de leden med avseende på de andra personer som avses i punkt 1 vid bristande uppfyllande av något av de förelägganden som utfärdats mot dem enligt den punkten. De ska endast utöva dessa befogenheter vad gäller efterlevnadskontroll efter att i god tid ha försett dessa andra personer med all relevant information om dessa förelägganden, inbegripet den tillämpliga tidsperioden, om böter eller viten som kan åläggas vid bristande efterlevnad och om möjligheterna till prövning.

3. När det behövs för att utföra deras uppgifter enligt denna förordning ska samordnarna för digitala tjänster också ha följande befogenheter med avseende på leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras medlemsstats behörighet, när de uttömt alla andra befogenheter enligt denna artikel för att se till att en överträdelse upphör och om överträdelsen inte har åtgärdats eller fortsätter och orsakar allvarlig skada som inte kan undvikas genom utövandet av andra befogenheter som finns att tillgå enligt unionsrätten eller nationell rätt:

- a) Ålägga dessa leverantörers ledningsorgan att utan onödigt dröjsmål granska situationen och anta och lägga fram en åtgärdsplan med de åtgärder som är nödvändiga för att få överträdelsen att upphöra, säkerställa att leverantören vidtar dessa åtgärder och rapportera vilka åtgärder som vidtagits.
- b) Om samordnaren för digitala tjänster anser att en leverantör av förmedlingstjänster inte i tillräcklig grad har uppfyllt de krav som avses i led a, att överträdelsen inte har åtgärdats eller fortsätter och orsakar allvarlig skada samt att överträdelsen innebär ett brott som innefattar ett hot mot människors liv eller säkerhet, begära att den behöriga rättsliga myndigheten i dess medlemsstat beslutar om en tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till den tjänst som berörs av överträdelsen eller, endast i de fall då detta inte är tekniskt möjligt, till det onlinegränssnitt hos leverantören av förmedlingstjänster på vilket överträdelsen skett.

Samordnaren för digitala tjänster ska, utom när den agerar på kommissionens begäran enligt artikel 82, innan den inkommer med den begäran som avses i första stycket b i denna punkt, uppmana berörda parter att inom en tidsperiod som inte får understiga två veckor inkomma med skriftliga synpunkter och därvid beskriva de åtgärder som den avser att begära och ange den eller de avsedda adressaterna. Leverantören av förmedlingstjänster, den eller de avsedda adressaterna och varje annan tredje part som visar ett legitimt intresse ska ha rätt att delta i förfarandet inför den behöriga rättsliga myndigheten. Varje åtgärd som beslutas ska stå i proportion till överträdelsens art, allvar, frekvens och varaktighet, och inte medföra en orimlig begränsning av tillgången till laglig information för mottagarna av den berörda tjänsten.

Begränsningen av tillgången ska gälla under en period av fyra veckor, med möjlighet för den behöriga rättsliga myndigheten att i sitt föreläggande ge samordnaren för digitala tjänster möjlighet att förlänga denna period med ytterligare perioder av samma längd, med förbehåll för det maximala antal förlängningar som fastställs av denna rättsliga myndighet. Samordnaren för digitala tjänster ska endast förlänga perioden i de fall då den, med beaktande av rättigheterna och intressena för alla parter som berörs av den begränsningen samt alla relevanta omständigheter, inbegripet eventuell information från leverantören av förmedlingstjänster, adressaten eller adressaterna eller annan tredje part som har visat ett legitimt intresse, anser att båda följande villkor är uppfyllda:

- a) Leverantören av förmedlingstjänster har underlåtit att vidta de nödvändiga åtgärderna för att få överträdelsen att upphöra.
- b) Den tillfälliga begränsningen innebär ingen orimlig begränsning av tjänstemottagarens tillgång till laglig information, med beaktande av antalet tjänstemottagare som påverkas och förekomsten av lämpliga och lättillgängliga alternativ.

Om samordnaren för digitala tjänster anser att de villkor som anges i tredje stycket a och b har uppfyllts, men inte kan göra någon ytterligare förlängning av perioden enligt tredje stycket, ska den lämna en ny begäran till den behöriga rättsliga myndigheten enligt första stycket b.

4. De befogenheter som anges i punkterna 1, 2 och 3 påverkar inte tillämpningen av avsnitt 3.
5. De åtgärder som samordnarna för digitala tjänster vidtar vid utövandet av sina befogenheter enligt punkterna 1, 2 och 3 ska vara effektiva, avskräckande och proportionella, med beaktande av i synnerhet arten, allvaret, frekvensen och varaktigheten av den överträdelse eller den misstänkta överträdelse som åtgärderna avser, liksom den ekonomiska, tekniska och operativa kapaciteten hos den berörda leverantören av förmedlingstjänster, när så är relevant.
6. Medlemsstaterna ska fastställa särskilda regler och förfaranden för utövandet av befogenheterna enligt punkterna 1, 2 och 3 och ska säkerställa att allt utövande av dessa befogenheter är förenat med ändamålsenliga skyddsmekanismer som fastställs i den tillämpliga nationella rätten i överensstämmelse med stadgan och med unionsrättens allmänna principer. Dessa åtgärder får i synnerhet endast vidtas i enlighet med rätten till respekt för privatlivet och rätten till försvar, inbegripet rätten att höras och rätten till tillgång till handlingar i ärendet, och med effektiva rättsmedel för alla berörda parter.

Artikel 52

Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler för sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i denna förordning som görs av leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av deras behörighet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa tillämpas i enlighet med artikel 51.
2. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla dessa regler och åtgärder samt utan dröjsmål eventuella ändringar som berör dem.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta bötesbelopp som kan åläggas för underlåtelse att fullgöra en skyldighet som fastställs i denna förordning är 6 % av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret. Medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta bötesbelopp som kan åläggas för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information och för underlåtelse att svara eller korrigera oriktig, ofullständig eller vilseledande information eller underlåtenhet att underkasta sig en inspektion är 1 % av årsinkomsten eller den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster eller personen under det föregående räkenskapsåret.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att det högsta beloppet för vite är 5 % av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges i det berörda beslutet.

Artikel 53

Rätt att lämna in klagomål

Tjänstemottagare samt sådana organ, organisationer eller sammanslutningar som har bemyndigats att på deras vägnar utöva de rättigheter som följer av denna förordning, ska ha rätt att lämna in ett klagomål mot leverantörer av förmedlingstjänster om påstådda överträdelser av denna förordning till samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat där tjänstemottagaren befinner sig eller är etablerad. Samordnaren för digitala tjänster ska göra en bedömning av klagomålet och när så är lämpligt överlämna det till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, om så anses lämpligt åtföljt av ett yttrande. Om klagomålet omfattas av ansvarsområdet för en annan behörig myndighet i dess medlemsstat ska den samordnare för digitala tjänster som tar emot klagomålet överlämna det till den myndigheten. Under dessa förfaranden ska båda parterna ha rätt att bli hörda och få lämplig information om hur klagomålsförfarandet framskrider, i enlighet med nationell rätt.

*Artikel 54***Ersättning**

Tjänstemottagare ska ha rätt att, i enlighet med unionsrätt och nationell rätt, begära ersättning från leverantörer av förmedlingstjänster för varje skada eller förlust som lidits till följd av att dessa leverantörer överträtt sina skyldigheter enligt denna förordning.

*Artikel 55***Verksamhetsrapporter**

1. Samordnarna för digitala tjänster ska utarbeta årsrapporter om sin verksamhet enligt denna förordning, inbegripet antalet mottagna klagomål enligt artikel 53 och en översikt över uppföljningen av dem. Samordnarna för digitala tjänster ska offentliggöra dessa årsrapporter i ett maskinläsbart format, med förbehåll för tillämpliga regler om informationens konfidentialitet enligt artikel 84, och överlämna dem till kommissionen och nämnden.
2. Årsrapporten ska också innehålla följande information:
 - a) Antal och sakinnehåll för de förelägganden om att agera mot olagligt innehåll och förelägganden om att tillhandahålla information som i enlighet med artiklarna 9 och 10 utfärdats av en nationell rättslig eller administrativ myndighet i medlemsstaten för den berörda samordnaren av digitala tjänster.
 - b) Den verkan som givits dessa förelägganden, såsom den meddelats samordnaren för digitala tjänster enligt artiklarna 9 och 10.
3. Om en medlemsstat har utsett flera behöriga myndigheter enligt artikel 49 ska den säkerställa att samordnaren för digitala tjänster utarbetar en enda rapport som omfattar verksamheterna för alla de behöriga myndigheterna och att samordnaren för digitala tjänster får all relevant information och allt stöd den behöver för detta ändamål från de övriga berörda behöriga myndigheterna.

*AVSNITT 2****Behörighet, samordnade undersökningar och mekanismer för enhetlighet****Artikel 56***Behörighet**

1. Den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för leverantören av förmedlingstjänster är beläget ska ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, utom vad gäller de befogenheter som anges i punkterna 2, 3 och 4.
2. Kommissionen ska ha exklusiv befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av kapitel III avsnitt 5.
3. Kommissionen ska ha befogenhet att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av denna förordning, utom vad gäller de befogenheter som fastställs i kapitel III avsnitt 5, gentemot leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer.
4. Om kommissionen inte har inlett förfaranden för samma överträdelse ska den medlemsstat där etableringsstället för leverantören av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer är beläget ha befogenhet att med avseende på dessa leverantörer utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av andra skyldigheter enligt denna förordning än de som fastställs i kapitel III avsnitt 5.
5. Medlemsstaterna och kommissionen ska i nära samarbete utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i denna förordning.

6. Om en leverantör av förmedlingstjänster inte har något etableringsställe i unionen ska den medlemsstat där dess rättsliga företrädare har sin hemvist eller är etablerad eller kommissionen ha befogenhet, beroende på vad som är tillämpligt, i enlighet med punkterna 1 och 4 i denna artikel, att utöva tillsyn över och kontrollera efterlevnaden av de relevanta skyldigheterna enligt denna förordning.

7. Om en leverantör av förmedlingstjänster underlåter att utse en rättslig företrädare i enlighet med artikel 13 ska alla medlemsstater och, när det gäller en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor, kommissionen ha befogenhet att utöva tillsyn och kontrollera efterlevnaden i enlighet med den här artikeln.

Om en samordnare för digitala tjänster avser att utöva sin befogenhet enligt denna punkt ska den underrätta alla andra samordnare för digitala tjänster och kommissionen och säkerställa att de tillämpliga skyddsåtgärder som föreskrivs i stadgan respekteras, särskilt för att undvika att samma beteende bestraffas mer än en gång med avseende på överträdelse av de skyldigheter som fastställs i denna förordning. Om kommissionen avser att utöva sin befogenhet enligt denna punkt ska den underrätta alla samordnare för digitala tjänster om sin avsikt. Efter underrättelsen enligt denna punkt får andra medlemsstater inte inleda förfaranden för samma överträdelse som den som avses i underrättelsen.

Artikel 57

Ömsesidigt bistånd

1. Samordnarna för digitala tjänster och kommissionen ska bedriva ett nära samarbete och ge varandra ömsesidigt bistånd så att denna förordning kan tillämpas på ett konsekvent och effektivt sätt. Ömsesidigt bistånd ska i synnerhet inbegripa utbyte av information i enlighet med denna artikel och en skyldighet för samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet att underrätta alla samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna, nämnden och kommissionen om inledandet av en undersökning och avsikten att fatta ett slutligt beslut, inbegripet dess bedömning, med avseende på en specifik leverantör av förmedlingstjänster.

2. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet får, inom ramen för en undersökning, begära att andra samordnare för digitala tjänster lämnar specifik information som de förfogar över vad gäller en specifik leverantör av förmedlingstjänster eller utövar sina undersökningsbefogenheter som avses i artikel 51.1 med avseende på specifik information i deras medlemsstat. När så är lämpligt får den samordnare för digitala tjänster som tar emot begäran involvera andra behöriga myndigheter eller andra offentliga myndigheter i den berörda medlemsstaten.

3. Den samordnare för digitala tjänster som tar emot begäran enligt punkt 2 ska tillmötesgå en sådan begäran och informera samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet om de åtgärder som vidtagits, utan onödigt dröjsmål och senast två månader efter mottagandet, utom då

- omfattningen för eller syftet med begäran inte är tillräckligt specificerad, motiverad eller proportionell mot bakgrund av undersökningssyftet, eller
- varken den samordnare för digitala tjänster som mottar begäran eller andra behöriga eller offentliga myndigheter i den medlemsstaten förfogar över den begärda informationen eller kan få tillgång till den, eller
- begäran inte kan efterkommas utan att bryta mot unionsrätt eller nationell rätt.

Den samordnare för digitala tjänster som tar emot begäran ska ange skälen för sitt avslag med ett motiverat svar inom den tidsfrist som anges i första stycket.

Artikel 58

Gränsöverskridande samarbete mellan samordnare för digitala tjänster

1. Såvida inte kommissionen har inlett en undersökning av samma påstådda överträdelse får en samordnare för digitala tjänster i destinationslandet, om den har skäl att misstänka att en leverantör av en förmedlingstjänst har överträtt denna förordning på ett sätt som negativt påverkar tjänstemottagarna i den medlemsstaten, begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet bedömer ärendet och vidtar de undersöknings- och efterlevnadsåtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.

2. Såvida inte kommissionen har inlett en undersökning av samma påstådda överträdelse, och på begäran av minst tre samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna som har skäl att misstänka att en specifik leverantör av förmedlings-tjänster har överträtt denna förordning på ett sätt som negativt påverkar tjänstemottagarna i deras medlemsstater, får nämnden begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet bedömer ärendet och vidtar de undersöknings- eller efterlevnadsåtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.

3. En begäran enligt punkt 1 eller 2 ska vara vederbörligen motiverad och innehålla minst följande uppgifter:

- a) Kontaktpunkten för den berörda leverantören av förmedlingstjänster enligt artikel 11.
- b) En redogörelse för relevanta fakta, de bestämmelser i denna förordning som berörs och skälen till att den samordnare för digitala tjänster som sände begäran, eller nämnden, misstänker att leverantören överträtt denna förordning, inbegripet beskrivningen av den påstådda överträdelsens negativa effekter.
- c) All annan information som den samordnare för digitala tjänster som sänt begäran, eller nämnden, anser relevant, när så är lämpligt även information som den samlat in på eget initiativ eller förslag till särskilda undersöknings- eller efterlevnadsåtgärder att vidta, inbegripet interimistiska åtgärder.

4. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska i största möjliga utsträckning beakta begäran enligt punkt 1 eller 2 i denna artikel. När den inte anser sig ha tillräcklig information för att agera utifrån denna begäran och den har skäl att anse att den samordnare för digitala tjänster som sänt begäran, eller nämnden, skulle kunna tillhandahålla ytterligare information, får samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet antingen begära sådan information i enlighet med artikel 57 eller, alternativt, inleda en gemensam undersökning enligt artikel 60.1 där åtminstone den samordnare för digitala tjänster som lämnar begäran ingår. Den tidsfrist som fastställs i punkt 5 i den här artikeln ska tillfälligt upphöra att löpa till dess att den ytterligare informationen har tillhandahållits eller till dess inbjudan om att delta i den gemensamma undersökningen avvisats.

5. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska, utan onödigt dröjsmål och i vart fall inte senare än två månader från mottagandet av en begäran enligt punkt 1 eller 2, till den samordnare för digitala tjänster som sänt denna begäran och till nämnden, sända bedömningen av den misstänkta överträdelsen samt en redogörelse för undersökning- eller efterlevnadsåtgärder som vidtagits eller som planeras i detta sammanhang för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning.

Artikel 59

Hänskjutande till kommissionen

1. I avsaknad av ett meddelande inom den tidsfrist som fastställs i artikel 58.5, om nämnden inte är enig med bedömningen eller de åtgärder som vidtagits eller planeras enligt artikel 58.5, eller i de fall som avses i artikel 60.3, får nämnden hänskjuta ärendet till kommissionen och ska då tillhandahålla all relevant information. Denna information ska omfatta minst den begäran eller rekommendation som sänts till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, bedömningen av den samordnaren för digitala tjänster, de skäl som ligger till grund för oenigheten och eventuell ytterligare information till stöd för hänskjutandet.

2. Kommissionen ska göra sin bedömning av ärendet inom två månader från hänskjutandet enligt punkt 1, efter att ha samrått med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet.

3. Om kommissionen enligt punkt 2 i denna artikel anser att bedömningen eller de undersöknings- eller efterlevnads-åtgärder som vidtagits eller planeras enligt artikel 58.5 är otillräckliga för att säkerställa effektiv efterlevnad eller på annat sätt oförenliga med denna förordning ska den meddela sina synpunkter till samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämnden samt begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet granskar ärendet.

Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska vidta nödvändiga undersöknings- eller efterlevnadsåtgärder för att säkerställa efterlevnaden av denna förordning, med största möjliga beaktande av kommissionens synpunkter och begäran om granskning. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska informera kommissionen och den samordnare för digitala tjänster som lämnat begäran eller nämnden som vidtagit åtgärder enligt artikel 58.1 eller 58.2 om de åtgärder som vidtagits inom två månader från den begäran om granskning.

Artikel 60

Gemensamma undersökningar

1. Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet får inleda och leda gemensamma undersökningar med deltagande av en eller flera andra berörda samordnare för digitala tjänster
 - a) på eget initiativ, för att undersöka en påstådd överträdelse av denna förordning av en viss leverantör av förmedlings-tjänster i flera medlemsstater, eller
 - b) på rekommendation från nämnden, som i sin tur agerar på begäran av minst tre samordnare för digitala tjänster med påstående baserat på en rimlig misstanke att en viss leverantör av förmedlingstjänster har begått en överträdelse som påverkar tjänstemottagarna i deras medlemsstater.
2. Alla samordnare för digitala tjänster som kan styrka ett legitimt intresse för att delta i en gemensam undersökning enligt punkt 1 får begära att delta. Den gemensamma undersökningen ska avslutas inom tre månader från den tidpunkt då den inleds, om inte deltagarna kommer överens om något annat.

Samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet ska meddela sin preliminära ståndpunkt om den påstådda överträdelsen senast en månad efter utgången av den tidsfrist som avses i första stycket till alla samordnare för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Den preliminära ståndpunkten ska beakta synpunkterna från alla andra samordnare för digitala tjänster som deltar i den gemensamma undersökningen. I tillämpliga fall ska i denna preliminära ståndpunkt även de planerade efterlevnadsåtgärderna anges.

3. Nämnden får hänskjuta ärendet till kommissionen enligt artikel 59, om
 - a) samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet inte har meddelat sin preliminära ståndpunkt inom den tidsfrist som anges i punkt 2,
 - b) nämnden i grunden motsätter sig den preliminära ståndpunkt som meddelats av samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, eller
 - c) samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet inte skyndsamt har inlett den gemensamma undersökningen efter nämndens rekommendation enligt punkt 1 b.
4. När de deltagande samordnarna för digitala tjänster genomför den gemensamma undersökningen ska de samarbeta med goda avsikter och i tillämpliga fall beakta indikationer från samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämndens rekommendationer. De samordnare för digitala tjänster i destinationsländerna som deltar i den gemensamma undersökningen ska, på begäran av eller efter samråd med samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet, ha rätt att utöva sina undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 med avseende på de leverantörer av förmedlingstjänster som berörs av den påstådda överträdelsen, med avseende på information och lokaler som är belägna inom deras territorium.

AVSNITT 3

Den europeiska nämnden för digitala tjänster

Artikel 61

Den europeiska nämnden för digitala tjänster

1. Härmed inrättas en oberoende rådgivande grupp av samordnare för digitala tjänster, som ska utöva tillsyn över leverantörer av förmedlingstjänster och som ska benämnas *den europeiska nämnden för digitala tjänster (nämnden)*.
2. Nämnden ska ge råd åt samordnarna för digitala tjänster och kommissionen i enlighet med denna förordning för att uppnå följande mål:
 - a) Bidra till en konsekvent tillämpning av denna förordning och ett effektivt samarbete mellan samordnarna för digitala tjänster och kommissionen när det gäller frågor som omfattas av denna förordning.
 - b) Samordna och bidra till riktlinjer och analys som görs av kommissionen, samordnarna för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter när det gäller nya aspekter av den inre marknaden med avseende på frågor som omfattas av denna förordning.
 - c) Bistå samordnarna för digitala tjänster och kommissionen i tillsynen över mycket stora onlineplattformar.

Artikel 62

Nämndens struktur

1. Nämnden ska bestå av samordnarna för digitala tjänster, som ska företrädas av tjänstemän på hög nivå. En eller flera medlemsstaters underlåtenhet att utse en samordnare för digitala tjänster ska inte hindra nämnden från att utföra sina uppgifter enligt denna förordning. När så föreskrivs i nationell rätt får andra behöriga myndigheter, som vid sidan av samordnaren för digitala tjänster anförtrots särskilda operativa uppgifter avseende tillämpningen och kontrollen av efterlevnaden av denna förordning, delta i nämnden. Andra nationella myndigheter får bjudas in till möten där frågor av relevans för dem diskuteras.
 2. En företrädare för kommissionen ska vara ordförande i nämnden. Kommissionen ska sammankalla mötena och förbereda dagordningen i enlighet med nämndens uppdrag enligt denna förordning och i linje med dess arbetsordning. Om det begärs att nämnden ska anta en rekommendation enligt denna förordning ska nämnden omedelbart göra begäran tillgänglig för andra samordnare för digitala tjänster genom det system för informationsutbyte som fastställs i artikel 85.
 3. Varje medlemsstat ska ha en röst. Kommissionen ska inte ha rösträtt.
- Nämnden ska anta sina akter med enkel majoritet. När nämnden antar en rekommendation till kommissionen enligt artikel 36.1 första stycket ska omröstningen ske inom 48 timmar efter begäran från nämndens ordförande.
4. Kommissionen ska tillhandahålla administrativt och analytiskt stöd till nämndens verksamhet enligt denna förordning.
 5. Nämnden får bjuda in experter och observatörer till sina möten och får samarbeta med unionens övriga organ, byråer och rådgivande grupper, liksom med externa experter när så är lämpligt. Nämnden ska offentliggöra resultaten av detta samarbete.
 6. Nämnden får samråda med berörda parter och ska offentliggöra resultaten av sådana samråd.
 7. Nämnden ska anta sin egen arbetsordning, efter kommissionens godkännande.

Artikel 63

Nämndens uppgifter

1. När det är nödvändigt för att uppnå de mål som anges i artikel 61.2 ska nämnden i synnerhet
 - a) stödja samordningen av gemensamma undersökningar,
 - b) stödja de behöriga myndigheterna i analysen av rapporter och resultat från revisioner av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som överlämnas enligt denna förordning,
 - c) lämna yttranden, rekommendationer eller råd till samordnarna för digitala tjänster i enlighet med denna förordning, med särskilt beaktande av friheten för leverantörer av förmedlingstjänster att tillhandahålla tjänster,
 - d) ge kommissionen råd om de åtgärder som avses i artikel 66 och anta yttranden angående mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer i enlighet med denna förordning, och
 - e) stödja och främja utvecklingen och genomförandet av europeiska standarder, riktlinjer, rapporter, mallar och uppförandekoder, i samarbete med relevanta intressenter i enlighet med denna förordning, inbegripet genom att avge yttranden eller rekommendationer om frågor som rör artikel 44, samt identifiera nya aspekter av frågor som omfattas av denna förordning.
2. Samordnarna för digitala tjänster och, i förekommande fall, andra behöriga myndigheter som inte följer de av nämnden antagna yttranden, begäranden eller rekommendationer som riktas till dem, ska ange skälen till detta val, inbegripet en förklaring rörande de undersökningar, insatser och åtgärder som de har genomfört, när de lämnar sina rapporter enligt denna förordning eller när de antar sina berörda beslut, när så är lämpligt.

AVSNITT 4

Tillsyn, undersökning, efterlevnadskontroll och övervakning med avseende på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer

Artikel 64

Utveckling av sakkunskap och kapacitet

1. Kommissionen ska, i samarbete med samordnarna för digitala tjänster och nämnden, utveckla unionens sakkunskap och kapacitet, inklusive när så är lämpligt genom utstationering av personal från medlemsstaterna.
2. Dessutom ska kommissionen, i samarbete med samordnarna för digitala tjänster och nämnden, samordna bedömningen av systemfrågor och nya aspekter i hela unionen med avseende på mycket stora onlineplattformar eller mycket stora onlinesökmotorer när det gäller frågor som omfattas av denna förordning.
3. Kommissionen får be samordnarna för digitala tjänster, nämnden och andra av unionens organ och byråer med relevant sakkunskap att stödja bedömningen av systemfrågor och nya aspekter i hela unionen enligt denna förordning.
4. Medlemsstaterna ska samarbeta med kommissionen, i synnerhet genom sina respektive samordnare för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter, i tillämpliga fall, bland annat genom att ställa sin sakkunskap och kapacitet till förfogande.

*Artikel 65***Efterlevnadskontroll av skyldigheterna för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer**

1. För att undersöka om leverantörerna av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer fullgör de skyldigheter som fastställs i denna förordning, får kommissionen utöva de undersökningsbefogenheter som fastställs i detta avsnitt redan innan förfaranden inleds enligt artikel 66.2. Den får utöva dessa befogenheter antingen på eget initiativ eller efter en begäran enligt punkt 2 i den här artikeln.
2. Om en samordnare för digitala tjänster har skäl att misstänka att en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller en mycket stor onlinesökmotor har överträtt bestämmelserna i kapitel III avsnitt 5 eller systematiskt har överträtt någon av bestämmelserna i denna förordning, på ett sätt som allvarligt påverkar tjänstemottagarna i dess medlemsstat, får den, genom det system för informationsutbyte som avses i artikel 85, lämna in en begäran till kommissionen om att bedöma frågan.
3. En begäran enligt punkt 2 ska vara vederbörligen motiverad och innehålla minst följande uppgifter:
 - a) Kontaktpunkten för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller den mycket stora onlinesökmotorn, i enlighet med artikel 11.
 - b) En redogörelse för relevanta fakta, berörda bestämmelser i denna förordning och skälen till att den samordnare för digitala tjänster som sände begäran misstänker att den berörda leverantören av de mycket stora onlineplattformarna eller av den mycket stora onlinesökmotorn har överträtt denna förordning, inbegripet en redogörelse för de fakta som visar på överträdelsens systemkaraktär.
 - c) All annan information som den samordnare för digitala tjänster som sände begäran anser relevant, inbegripet, när så är lämpligt, information som den samlat in på eget initiativ.

*Artikel 66***Inledande av förfaranden av kommissionen och samarbete i undersökningar**

1. Kommissionen får inleda förfaranden för ett eventuellt antagande av beslut enligt artiklarna 73 och 74 med avseende på det relevanta agerandet hos den leverantör av mycket stora onlineplattformar eller av mycket stora onlinesökmotorer som kommissionen misstänker har överträtt någon av bestämmelserna i denna förordning.

2. Om kommissionen beslutar att inleda förfaranden enligt punkt 1 ska den underrätta samtliga samordnare för digitala tjänster och nämnden, genom det system för informationsutbyte som avses i artikel 85, och den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn.

Samordnarna för digitala tjänster ska, utan onödigt dröjsmål efter att ha informerats om inledandet av förfarandena, sända all information som de har om överträdelsen i fråga till kommissionen.

Genom kommissionens inledande av förfaranden enligt punkt 1 i denna artikel fräntas samordnaren för digitala tjänster, eller i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter, den befogenhet att utöva tillsyn och efterlevnadskontroll som föreskrivs i denna förordning enligt artikel 56.4.

3. Vid utövandet av sina undersökningsbefogenheter enligt denna förordning får kommissionen begära enskilt eller gemensamt stöd från varje samordnare för digitala tjänster som berörs av den misstänkta överträdelsen, inbegripet samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet. De samordnare för digitala tjänster som har tagit emot en sådan begäran, och andra behöriga myndigheter som involverats av samordnaren för digitala tjänster, ska uppriktigt och i god tid samarbeta med kommissionen och ska ha rätt att utöva sina undersökningsbefogenheter enligt artikel 51.1 med avseende på leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn, vad gäller information, personer och lokaler som är belägna inom deras medlemsstats territorium och i enlighet med begäran.

4. Kommissionen ska förse samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet och nämnden med all relevant information om utövandet av de befogenheter som avses i artiklarna 67–72 och meddela sina preliminära slutsatser enligt artikel 79.1. Nämnden ska överlämna sina synpunkter på dessa preliminära slutsatser till kommissionen inom den tidsfrist som fastställs enligt artikel 79.2. Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta nämndens synpunkter i sitt beslut.

Artikel 67

Begäran om information

1. För att utföra de uppgifter som den anförtros inom ramen för detta avsnitt får kommissionen, genom en enkel begäran eller genom beslut, ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn, och andra fysiska eller juridiska personer som agerar för ändamål som rör deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet vilka rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse, inklusive organisationer som utför sådana revisioner som avses i artiklarna 37 och 75.2, att tillhandahålla denna information inom en rimlig tidsfrist.
2. När kommissionen sänder en enkel begäran om information till den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller till den andra person som avses i punkt 1 i denna artikel, ska den ange den rättsliga grunden för och ändamålet med begäran, ange vilken information som krävs, fastställa en tidsfrist för när informationen måste tillhandahållas samt ange de böter som föreskrivs i artikel 74 för tillhandahållande av oriktig, ofullständig eller vilseledande information.
3. När kommissionen genom beslut ålägger den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i punkt 1 i denna artikel att tillhandahålla information, ska den ange den rättsliga grunden för och ändamålet med begäran, ange vilken information som krävs och fastställa en tidsfrist för när informationen måste tillhandahållas. Den ska också ange de böter som föreskrivs i artikel 74 och ange eller ålägga vite enligt artikel 76. Den ska vidare ange rätten att få beslutet prövat av Europeiska unionens domstol.
4. Leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller de andra personer som avses i punkt 1 eller deras företrädare och, när det gäller juridiska personer, bolag eller företag, eller i de fall då de inte har ställning som juridiska personer, de personer som är behöriga att företräda dem enligt lag eller stadgar, ska tillhandahålla den information som begärs på vägnar av leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller på vägnar av den andra person som avses i punkt 1. I behörig ordning befullmäktigade advokater får tillhandahålla informationen på sina klienters vägnar. Dessa klienter förblir fullt ansvariga om den information som tillhandahålls är ofullständig, oriktig eller vilseledande.
5. På begäran av kommissionen ska samordnarna för digitala tjänster och andra behöriga myndigheter förse kommissionen med all information som den behöver för att utföra de uppgifter som den anförtros enligt detta avsnitt.
6. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål, efter att ha sänt den enkla begäran eller det beslut som avses i punkt 1 i denna artikel, sända en kopia därav till samordnarna för digitala tjänster, via det system för informationsutbyte som avses i artikel 85.

Artikel 68

Befogenhet att göra utfrågningar och uttalanden

1. För att utföra sina uppgifter enligt detta avsnitt får kommissionen höra varje fysisk eller juridisk person som samtycker till att i informationsinsamlingssyfte utfrågas om föremålet för en undersökning i samband med en misstänkt överträdelse. Kommissionen ska ha rätt att spela in eller nedteckna en sådan utfrågning med hjälp av lämpliga tekniska medel.

2. Om den utfrågning som avses i punkt 1 genomförs i andra lokaler än kommissionens ska kommissionen informera samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium utfrågningen äger rum. Om samordnaren för digitala tjänster så begär får dess tjänstemän bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen att genomföra utfrågningen.

Artikel 69

Befogenhet att utföra inspektioner

1. För att fullgöra sina uppgifter enligt detta avsnitt får kommissionen utföra alla nödvändiga inspektioner i lokalerna för leverantören av den berörda mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller för en annan person som avses i artikel 67.1.

2. De tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen har bemyndigat att utföra en inspektion ska ha befogenhet att

- a) gå in i lokaler, på mark och i transportmedel som tillhör den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen,
- b) granska räkenskaperna och andra handlingar som rör tillhandahållandet av den berörda tjänsten, oavsett på vilket medium de lagras,
- c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper eller andra handlingar,
- d) kräva att leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen ger åtkomst till och förklaringar om sin organisation, arbetssätt, it-system, algoritmer, datahantering och affärsmetoder och spelar in, nedtecknar eller dokumenterar de förklaringar som ges,
- e) försegla alla lokaler som används för ändamål som rör den handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen, samt räkenskaper eller andra handlingar, under den period och i den omfattning som är nödvändig för inspektionen,
- f) be alla företrädare för eller anställda hos den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen om förklaringar av fakta eller handlingar som rör föremålet för och syftet med inspektionen, och spela in eller nedteckna svaren,
- g) ställa frågor till sådana företrädare eller anställda med koppling till föremålet för och syftet med inspektionen och spela in eller nedteckna deras svar.

3. Inspektioner får utföras med bistånd av revisorer eller experter som utsetts av kommissionen enligt artikel 72.2 och av samordnaren för digitala tjänster eller andra behöriga nationella myndigheter i den medlemsstat på vars territorium inspektionen utförs.

4. Om begärda räkenskaper eller andra handlingar beträffande tillhandahållandet av den berörda tjänsten inte läggs fram i fullständigt skick eller om svaren på frågor som ställs enligt punkt 2 i denna artikel är oriktiga, ofullständiga eller vilseledande, ska de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat att utföra en inspektion utöva sina befogenheter efter uppvisande av ett skriftligt tillstånd som anger föremålet för och syftet med inspektionen samt de sanktioner som föreskrivs i artiklarna 74 och 76. Kommissionen ska i god tid före inspektionen informera samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras om den planerade inspektionen.

5. Under inspektioner får tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen, revisorer och experter som utsetts av kommissionen samt samordnaren för digitala tjänster eller de andra behöriga myndigheterna i den medlemsstat på vars territorium inspektionen utförs kräva att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen lämnar förklaringar om dess organisation, arbetssätt, it-system, algoritmer, datahantering och affärsverksamhet och får riktiga frågor till dess nyckelpersonal.

6. Den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda fysiska eller juridiska personen måste underkasta sig inspektioner som beslutats av kommissionen. I beslutet ska inspektionens ärende och syfte anges, liksom det datum då den ska inledas, de sanktioner som föreskrivs i artiklarna 74 och 76 och rätten att få beslutet prövat av Europeiska unionens domstol. Kommissionen ska samråda med samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras innan den fattar det beslutet.

7. Tjänstemän från, och andra personer som bemyndigats eller utsetts av, samordnaren av digitala tjänster i den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras ska, på begäran av den samordnaren av digitala tjänster eller av kommissionen, aktivt bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen i samband med inspektionen. De ska för detta ändamål ha de befogenheter som förtecknas i punkt 2.

8. Om de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat finner att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen motsätter sig en inspektion som beordrats enligt denna artikel, ska den medlemsstat på vars territorium inspektionen ska utföras, på begäran av dessa tjänstemän eller andra medföljande personer och i enlighet med medlemsstatens nationella rätt, ge dem nödvändigt bistånd, inbegripet, om så medges enligt den nationella rätten, i form av tvångsåtgärder som vidtas av en behörig brottsbekämpande myndighet, så att de kan utföra inspektionen.

9. Om det bistånd som föreskrivs i punkt 8 kräver tillstånd från en nationell rättslig myndighet i enlighet med den berörda medlemsstatens nationella rätt, ska ett sådant tillstånd sökas av samordnaren för digitala tjänster i den medlemsstaten på begäran av de tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen. En sådan ansökan om tillstånd får också göras som försiktighetsåtgärd.

10. Vid ansökan om tillstånd enligt punkt 9 ska den nationella rättsliga myndighet där ett ärende har inletts kontrollera att kommissionens beslut om att inleda en inspektion är äkta och att de planerade tvångsåtgärderna varken är godtyckliga eller alltför långtgående i förhållande till föremålet för inspektionen. Vid sådan kontroll får den nationella rättsliga myndigheten, direkt eller genom samordnarna för digitala tjänster i den berörda medlemsstaten, be kommissionen om detaljerade förklaringar, särskilt om de skäl kommissionen har för att misstänka en överträdelse av denna förordning, om hur allvarlig den misstänkta överträdelsen är och om arten av deltagandet av den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen. Den nationella rättsliga myndigheten får dock inte ifrågasätta att en inspektion behövs eller begära ut uppgifter ur kommissionens ärendehandlingar. Lagenligheten i kommissionens beslut kan endast prövas av Europeiska unionens domstol.

Artikel 70

Interimistiska åtgärder

1. I samband med förfaranden som kan leda till antagandet av ett beslut om bristande efterlevnad enligt artikel 73.1, i situationer som är brådskande på grund av risken för allvarlig skada för tjänstemottagarna, får kommissionen besluta om interimistiska åtgärder mot den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn baserat på ett prima facie-konstaterande av en överträdelse.

2. Ett beslut enligt punkt 1 ska gälla för en angiven tidsperiod och får förlängas i den mån som detta är nödvändigt och lämpligt.

*Artikel 71***Åtaganden**

1. Om den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn inom ramen för förfarandena enligt detta avsnitt gör åtaganden om att säkerställa efterlevnaden av de relevanta bestämmelserna i denna förordning, kan kommissionen besluta om att göra dessa åtaganden bindande för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn och förklara att det inte finns några ytterligare skäl att vidta åtgärder.
2. Kommissionen får, på begäran eller på eget initiativ, öppna förfarandet på nytt
 - a) om sakförhållanden som beslutet baserades på har ändrats,
 - b) om leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn agerar i strid med sina åtaganden, eller
 - c) om beslutet grundade sig på ofullständig, oriktig eller vilsedande information som tillhandahållits av den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1.
3. Om kommissionen anser att de åtaganden som görs av den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn inte kan säkerställa en effektiv efterlevnad av de relevanta bestämmelserna i denna förordning ska den avvisa dessa åtaganden i ett motiverat beslut när den avslutar förfarandet.

*Artikel 72***Övervakning**

1. För att utföra de uppgifter som den anförtros enligt detta avsnitt får kommissionen vidta de åtgärder som är nödvändiga för att övervaka att denna förordning genomförs och efterlevs på ett effektivt sätt av leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer. Kommissionen får ålägga dem att ge tillgång till och lämna förklaringar rörande sina databaser och algoritmer. Sådana åtgärder kan inbegripa införandet av en skyldighet för leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn att spara alla handlingar som anses nödvändiga för att bedöma genomförandet och efterlevnaden av skyldigheterna enligt denna förordning.
2. Åtgärderna enligt punkt 1 får innefatta utseende av oberoende externa experter och revisorer, samt experter och revisorer från behöriga nationella myndigheter med den berörda myndighetens tillåtelse, som kan bistå kommissionen i övervakningen av att de relevanta bestämmelserna i denna förordning effektivt genomförs och efterlevs och förse kommissionen med särskild expertis eller särskilda kunskaper.

*Artikel 73***Bristande efterlevnad**

1. Kommissionen ska anta ett beslut om bristande efterlevnad om den finner att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn inte uppfyller något av följande:
 - a) De relevanta bestämmelserna i denna förordning.
 - b) Interimistiska åtgärder som vidtagits enligt artikel 70.
 - c) Åtaganden som gjorts bindande enligt artikel 71.

2. Innan kommissionen antar ett beslut enligt punkt 1 ska den meddela den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn sina preliminära slutsatser. I de preliminära slutsatserna ska kommissionen redogöra för de åtgärder som den överväger att vidta eller som den anser att den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn bör vidta, för att på ett effektivt sätt agera enligt de preliminära slutsatserna.
3. I det beslut som antas enligt punkt 1 ska kommissionen ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av beslutet enligt punkt 1 inom en i det beslutet specificerad rimlig tidsperiod och att tillhandahålla information om de åtgärder som den leverantören avser att vidta för att följa beslutet.
4. Den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn ska förse kommissionen med en beskrivning av de åtgärder som den har vidtagit för att säkerställa efterlevnaden av beslutet enligt punkt 1 när de har genomförts.
5. Om kommissionen finner att villkoren i punkt 1 inte är uppfyllda ska den avsluta undersökningen genom ett beslut. Beslutet skall tillämpas med omedelbar verkan.

Artikel 74

Böter

1. I det beslut som avses i artikel 73 får kommissionen ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller av den mycket stora onlinesökmotorn böter som inte överstiger 6 % av dess totala globala årsomsättning under det föregående räkenskapsåret, om kommissionen finner att leverantören avsiktligt eller genom försummelse
 - a) överträder de relevanta bestämmelserna i denna förordning,
 - b) underlåter att följa ett beslut om interimistiska åtgärder enligt artikel 70, eller
 - c) underlåter att fullgöra ett åtagande som gjorts bindande genom ett beslut enligt artikel 71.
2. Kommissionen får genom beslut ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller en annan fysisk eller juridisk person som avses i artikel 67.1 böter som inte överstiger 1 % av den totala årliga inkomsten eller globala omsättningen under det föregående räkenskapsåret, om de avsiktligt eller genom försummelse
 - a) lämnar oriktig, ofullständig eller vilseledande information till svar på en enkel begäran eller en begäran genom beslut enligt artikel 67,
 - b) underlåter att inom den angivna tidsfristen svara på en begäran om information som gjorts genom beslut,
 - c) underlåter att inom den tidsfrist som fastställts av kommissionen korrigera felaktig, ofullständig eller vilseledande information som lämnats av en anställd, eller underlåter eller vägrar att tillhandahålla fullständig information,
 - d) vägrar att underkasta sig en inspektion enligt artikel 69,
 - e) underlåter att följa de åtgärder som antagits av kommissionen enligt artikel 72, eller
 - f) underlåter att uppfylla villkoren för tillgång till kommissionens ärendehandlingar enligt artikel 79.4.
3. Innan kommissionen antar ett beslut enligt punkt 2 i denna artikel ska den meddela den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller en annan person som avses i artikel 67.1 sina preliminära slutsatser.
4. När kommissionen fastställer bötesbeloppet ska den ta hänsyn till överträdelsens art, allvar, varaktighet och frekvens samt, för böter enligt punkt 2, till den försening av förfarandena som den medfört.

Artikel 75

Utökad tillsyn av åtgärder för att avhjälpa överträdelser av de skyldigheter som fastställs i kapitel III avsnitt 5

1. Om kommissionen antar ett beslut enligt artikel 73 med avseende på en överträdelse av någon av bestämmelserna i kapitel III avsnitt 5, som begåtts av en leverantör av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor, ska den använda sig av det system för utökad tillsyn som fastställs i den här artikeln. I så fall ska den i största möjliga utsträckning beakta eventuella yttranden från nämnden enligt den här artikeln.

2. I det beslut som avses i artikel 73 ska kommissionen ålägga den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor att inom en i beslutet angiven rimlig tidsperiod utarbeta och meddela samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden en handlingsplan med de nödvändiga åtgärder som är tillräckliga för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpa den. Dessa åtgärder ska omfatta ett åtagande om att utföra en oberoende revision i enlighet med artikel 37.3 och 37.4 av genomförandet av övriga åtgärder, och ska ange revisorernas identitet samt metoden och tidpunkten för och uppföljningen av revisionen. Åtgärderna får också, när så är lämpligt, inbegripa ett åtagande att delta i en relevant uppförandekod i enlighet med artikel 45.

3. Inom en månad från mottagandet av handlingsplanen ska nämnden lämna sitt yttrande om handlingsplanen till kommissionen. Inom en månad efter mottagandet av detta yttrande ska kommissionen besluta huruvida de åtgärder som anges i handlingsplanen är tillräckliga för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpas och fastställa en rimlig tidsfrist för dess genomförande. Det eventuella åtagandet att följa relevanta uppförandekoder ska tas i beaktande i det beslutet. Kommissionen skall därefter övervaka att handlingsplanen genomförs. För det ändamålet ska den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor utan onödigt dröjsmål överlämna revisionsrapporten till kommissionen när den blivit tillgänglig och hålla kommissionen uppdaterad om de åtgärder som vidtagits för att genomföra handlingsplanen. Kommissionen får, om det är nödvändigt för sådan övervakning, kräva att den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor tillhandahåller ytterligare information inom en av kommissionen fastställd rimlig tidsperiod.

Kommissionen ska hålla nämnden och samordnarna för digitala tjänster informerade om genomförandet av handlingsplanen och om sin övervakning av den.

4. Kommissionen får vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med denna förordning, särskilt artiklarna 76.1 e och 82.1, om
- a) den berörda leverantören av en mycket stor onlineplattform eller mycket stor onlinesökmotor underlåter att tillhandahålla någon handlingsplan, revisionsrapporten, de nödvändiga uppdateringarna eller eventuell ytterligare information som krävs, inom den tillämpliga tidsperioden,
 - b) kommissionen avisar den föreslagna handlingsplanen eftersom den anser att de åtgärder som anges i handlingsplanen inte är tillräckliga för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpas, eller
 - c) kommissionen, på grundval av revisionsrapporten, eventuella uppdateringar eller ytterligare information eller annan relevant information som den har tillgång till, anser att genomförandet av handlingsplanen är otillräckligt för att få överträdelsen att upphöra eller avhjälpas.

Artikel 76

Viten

1. Kommissionen får genom beslut ålägga den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1, beroende på vad som är tillämpligt, vite som inte överstiger 5 % av den genomsnittliga dagsinkomsten eller globala årsomsättningen under det föregående räkenskapsåret per dag, beräknat från den dag som anges i beslutet, för att få dem att

- a) tillhandahålla riktig och fullständig information som svar på ett beslut med begäran om information enligt artikel 67,
- b) underkasta sig en inspektion som kommissionen har beslutat om enligt artikel 69,

- c) följa ett beslut om interimistiska åtgärder enligt artikel 70.1,
 - d) fullgöra åtaganden som gjorts rättsligt bindande genom ett beslut enligt artikel 71.1,
 - e) följa ett beslut enligt artikel 73.1, inbegripet, i tillämpliga fall, de krav som det innehåller i samband med den handlingsplan som avses i artikel 75.
2. Om den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1 har fullgjort den skyldighet vars efterlevnad vitet var avsett att genomdriva får kommissionen fastställa ett slutligt belopp för vitet som är lägre än enligt det ursprungliga beslutet.

Artikel 77

Preskriptionstid för åläggande av sanktioner

1. De befogenheter som delegeras till kommissionen enligt artiklarna 74 och 76 ska vara begränsade till att gälla i fem år.
2. Den perioden ska börja löpa den dag då överträdelsen begås. Vid fortsatta eller upprepade överträdelser ska dock preskriptionstiden börja löpa den dag då överträdelsen upphör.
3. Varje åtgärd som kommissionen eller samordnaren för digitala tjänster vidtar för ändamål som rör undersökningen eller förfarandena avseende en överträdelse ska innebära att preskriptionstiden för åläggande av böter eller vite avbryts. Åtgärder som avbryter preskriptionstiden ska i synnerhet innefatta följande:
 - a) Begäran om information som görs av kommissionen eller samordnaren för digitala tjänster.
 - b) Inspektion.
 - c) Kommissionens inledande av ett förfarande enligt artikel 66.1.
4. Vid varje avbrott ska tiden börja räknas på nytt. Preskriptionstiden för åläggande av böter eller vite ska dock löpa ut senast den dag då en period som motsvarar den dubbla preskriptionstiden har förflutit utan att kommissionen har ålagt några böter eller viten. Den perioden ska förlängas med den tid under vilken preskriptionstiden tillfälligt har avbrutits enligt punkt 5.
5. Preskriptionstiden för åläggande av böter eller vite ska tillfälligt avbrytas under den tid som kommissionens beslut är föremål för en prövning av Europeiska unionens domstol.

Artikel 78

Preskriptionstid för verkställighet av sanktioner

1. Kommissionens befogenhet att verkställa beslut som fattats enligt artiklarna 74 och 76 ska vara begränsad till att gälla i fem år.
2. Den perioden ska börja löpa den dag då beslutet blir slutligt.
3. Preskriptionstiden för verkställighet av sanktioner ska avbrytas
 - a) genom meddelande av ett beslut om ändring av det ursprungliga bötesbeloppet eller beloppet för vitet eller om avslag på en ansökan om ändring,
 - b) genom varje åtgärd av kommissionen eller en medlemsstat som agerar på kommissionens begäran för verkställighet av betalningen av böterna eller vitet.
4. Vid varje avbrott ska tiden börja räknas på nytt.

5. Preskriptionstiden för verkställighet av sanktioner ska tillfälligt avbrytas så länge som
 - a) en betalningsfrist medges,
 - b) åtgärder för att driva in betalningen tillfälligt avbryts enligt ett beslut av Europeiska unionens domstol eller ett beslut av en nationell domstol.

Artikel 79

Rätt att bli hörd och tillgång till handlingar i ärendet

1. Innan kommissionen antar ett beslut enligt artikel 73.1, 74 eller 76 ska den ge den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1 möjlighet att höras om
 - a) kommissionens preliminära slutsatser, inklusive frågor där kommissionen har invändningar, och
 - b) åtgärder som kommissionen kan avse att vidta mot bakgrund av de preliminära slutsatserna enligt led a.
2. Den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra person som avses i artikel 67.1 får inkomma med sina synpunkter på kommissionens preliminära slutsatser inom en rimlig tidsfrist som kommissionen fastställer i sina preliminära slutsatser och som inte får vara kortare än 14 dagar.
3. Kommissionen ska endast basera sina beslut på invändningar vilka de berörda parterna har haft möjlighet att kommentera.
4. De berörda parternas rätt till försvar ska iaktas fullt ut i förfarandena. De ska ha rätt att få tillgång till kommissionens ärendehandlingar enligt villkoren i ett förhandlat förfarande för utlämnande av uppgifter, med förbehåll för legitima intressen hos den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn eller den andra berörda personen för skydd av deras affärshemligheter. Kommissionen ska ha befogenhet att anta beslut med sådana villkor för utlämnande av uppgifter i händelse av oenighet mellan parterna. Rätten till tillgång till kommissionens ärendehandlingar ska inte omfatta konfidentiella uppgifter eller interna dokument hos kommissionen, nämnden, samordnarna för digitala tjänster, andra behöriga myndigheter eller andra offentliga myndigheter i medlemsstaterna. Rätten till tillgång ska i synnerhet inte omfatta korrespondens mellan kommissionen och dessa myndigheter. Ingenting i denna punkt ska hindra kommissionen från att lämna ut eller använda information som är nödvändig för att bevisa en överträdelse.
5. Den information som samlas in enligt artiklarna 67, 68 och 69 får endast användas för tillämpningen av denna förordning.

Artikel 80

Offentliggörande av beslut

1. Kommissionen ska offentliggöra de beslut som den antar enligt artiklarna 70.1, 71.1 och 73–76. Vid offentliggörandet ska parternas namn och huvudinnehållet i beslutet, inklusive eventuella sanktioner, anges.
2. Offentliggörandet ska beakta rättigheterna och de legitima intressena för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn och för eventuella andra personer enligt artikel 67.1 och tredje parter, för att skydda deras konfidentiella uppgifter.

Artikel 81

Prövning av Europeiska unionens domstol

I enlighet med artikel 261 i EUF-fördraget har Europeiska unionens domstol obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka kommissionen har ålagt böter eller viten. Den får undanröja, sänka eller höja böter eller viten som har ålagts.

Artikel 82

Begäran om begränsning av tillgång samt samarbete med nationella domstolar

1. Om alla befogenheter enligt detta avsnitt för att stoppa en överträdelse av denna förordning har uttömts, och överträdelsen fortsätter och orsakar allvarlig skada som inte kan undvikas genom utövandet av andra befogenheter inom ramen för unionsrätten eller nationell rätt, får kommissionen begära att samordnaren för digitala tjänster i etableringslandet för den berörda leverantören av den mycket stora onlineplattformen eller mycket stora onlinesökmotorn agerar enligt artikel 51.3.

Innan en sådan begäran görs till samordnaren för digitala tjänster ska kommissionen uppmana berörda parter att inkomma med skriftliga synpunkter inom en tidsfrist som inte får vara kortare än 14 arbetsdagar, och då redogöra för de åtgärder som den avser att begära och ange den eller de avsedda adressaterna för åtgärderna.

2. När så krävs för en enhetlig tillämpning av denna förordning får kommissionen, på eget initiativ, inkomma med skriftliga synpunkter till den behöriga rättsliga myndighet som avses i artikel 51.3. Med den berörda rättsliga myndighetens tillåtelse får den också yttra sig muntligen.

Kommissionen får, för ändamål som endast är förbundna med sammanställandet av dess synpunkter, begära att denna rättsliga myndighet överlämnar – eller säkerställer överlämning av – handlingar som behövs för en bedömning av ärendet.

3. När en nationell domstol prövar en fråga som redan är föremål för ett beslut som antagits av kommissionen enligt denna förordning får den nationella domstolen inte fatta något beslut som strider mot kommissionens beslut. Nationella domstolar ska också undvika att fatta beslut som skulle kunna stå i strid med ett beslut som kommissionen överväger i förvaranden som inlets enligt denna förordning. I detta syfte får en nationell domstol bedöma om det är nödvändigt att inhibera förvarandet. Detta påverkar inte tillämpningen av artikel 267 i EUF-fördraget.

Artikel 83

Genomförandeakter om kommissionens ingripande

När det gäller ingripanden av kommissionen som omfattas av detta avsnitt, får kommissionen anta genomförandeakter om de praktiska arrangemangen för

- a) de förfaranden som avses i artiklarna 69 och 72,
- b) de utfrågningar som föreskrivs i artikel 79, och
- c) det förhandlade förfarande för utlämnande av information som föreskrivs i artikel 79.

Före antagandet av åtgärder enligt första stycket i denna artikel ska kommissionen offentliggöra ett utkast till dessa och bjuda in alla berörda parter att inkomma med synpunkter inom den tidsfrist som anges i utkastet och som inte får vara kortare än en månad. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

AVSNITT 5

Gemensamma bestämmelser om kontroll av efterlevnad

Artikel 84

Tystnadsplikt

Utan att det påverkar det utbyte och den användning av information som avses i detta kapitel får kommissionen, nämnden, medlemsstaternas behöriga myndigheter och deras respektive tjänstemän, övriga anställda samt andra personer som arbetar under deras överinseende, och andra involverade fysiska eller juridiska personer, inklusive revisorer och experter som utsetts enligt artikel 72.2, inte föra vidare information som de erhållit eller utbytt enligt denna förordning och som är av sådant slag att den omfattas av tystnadsplikt.

*Artikel 85***System för informationsutbyte**

1. Kommissionen ska inrätta och upprätthålla ett tillförlitligt och säkert system för informationsutbyte mellan samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden. Andra behöriga myndigheter får beviljas tillgång till detta system, när så är nödvändigt för att de ska kunna utföra de uppgifter som de tilldelas i enlighet med denna förordning.
2. Samordnarna för digitala tjänster, kommissionen och nämnden ska använda detta system för informationsutbyte för all kommunikation enligt denna förordning.
3. Kommissionen ska anta genomförandeakter för att fastställa praktiska och operativa bestämmelser för driften av systemet för informationsutbyte och dess interoperabilitet med andra relevanta system. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 88.

*Artikel 86***Representation**

1. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv (EU) 2020/1828 eller någon annan form av representation enligt nationell rätt, ska mottagare av förmedlingstjänster åtminstone ha rätt att bemyndiga ett organ, en organisation eller en sammanslutning att på deras vägnar utöva de rättigheter som följer av denna förordning, under förutsättning att organen, organisationerna eller sammanslutningarna uppfyller samtliga följande villkor:
 - a) De drivs utan vinstsyfte.
 - b) De har inrättats på vederbörligt sätt i enlighet med en medlemsstats rätt.
 - c) Deras stadgeenliga mål inbegriper ett berättigat intresse för att säkerställa att denna förordning efterlevs.
2. Leverantörer av onlineplattformar ska vidta de tekniska och organisatoriska åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att anmälningar som lämnas in på tjänstemottagares vägnar av de organ, organisationer eller sammanslutningar som avses i punkt 1 i denna artikel, via de mekanismer som avses i artikel 20.1, behandlas och blir föremål för beslut utan onödigt dröjsmål.

*AVSNITT 6***Delegerade akter och genomförandeakter***Artikel 87***Utövande av delegeringen**

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 24, 33, 37, 40 och 43 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 16 november 2022. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 24, 33, 37, 40 och 43 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 24, 33, 37, 40 och 43 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på tre månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med tre månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 88

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté (*kommittén för digitala tjänster*). Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 89

Ändringar av direktiv 2000/31/EG

1. Artiklarna 12–15 i direktiv 2000/31/EG ska utgå.
2. Hänvisningar till artiklarna 12–15 i direktiv 2000/31/EG ska anses som hänvisningar till artiklarna 4, 5, 6 respektive 8 i denna förordning.

Artikel 90

Ändring av direktiv (EU) 2020/1828

I bilaga I till direktiv (EU) 2020/1828 ska följande punkt läggas till:

"68. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (EUT L 277 27.10.2022, s. 1)."

Artikel 91

Översyn

1. Senast den 18 februari 2027 ska kommissionen utvärdera och lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om denna förordnings potentiella effekter på utvecklingen och den ekonomiska tillväxten i små och medelstora företag.

Senast den 17 november 2025 ska kommissionen göra en utvärdering av och lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

- a) tillämpningen av artikel 33, inbegripet omfattningen av leverantörer av förmedlingstjänster som omfattas av de skyldigheter som anges i kapitel III avsnitt 5 i denna förordning,
- b) samspelet mellan denna förordning och andra rättsakter, särskilt de akter som avses i artikel 2.3 och 2.4.

2. Senast den 17 november 2027, och därefter vart femte år, ska kommissionen utvärdera denna förordning och lägga fram en rapport till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Rapporten ska särskilt behandla

- a) tillämpningen av punkt 1 andra stycket a och b,
- b) denna förordnings bidrag till en fördjudad och välfungerande inre marknad för förmedlingstjänster, särskilt när det gäller gränsoverskridande tillhandahållande av digitala tjänster,
- c) tillämpningen av artiklarna 13, 16, 20, 21, 45 och 46,
- d) omfattningen av skyldigheterna för små företag och mikroföretag,
- e) hur väl mekanismerna för tillsyn och kontroll av efterlevnaden fungerar,
- f) inverkan på respekten för rätten till yttrande- och informationsfrihet.

3. Den rapport som avses i punkterna 1 och 2 ska när så är lämpligt åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning.

4. Kommissionen ska i den rapport som avses i punkt 2 i denna artikel även utvärdera och rapportera om de årliga verksamhetsrapporter som samordnarna för digitala tjänster har lämnat till kommissionen och nämnden enligt artikel 55.1.

5. Med avseende på punkt 2 ska medlemsstaterna och nämnden sända information på kommissionens begäran.

6. Kommissionen ska när den gör de utvärderingar som avses i punkt 2 ta hänsyn till ståndpunkter och slutsatser från Europaparlamentet, rådet och andra relevanta organ och källor, och ägna särskild uppmärksamhet åt små och medelstora företag och åt nya konkurrenters ställning.

7. Senast den 18 februari 2027 ska kommissionen, efter samråd med nämnden, göra en bedömning av nämndens funktionsätt och om tillämpningen av artikel 43 och ska lämna en rapport om detta till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, med beaktande av de första åren av tillämpningen av denna förordning. På grundval av resultaten och med största möjliga hänsyn till nämndens synpunkter ska denna rapport, när så är lämpligt, åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning vad gäller nämndens struktur.

Artikel 92

Förtida tillämpning på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer

Denna förordning ska tillämpas på leverantörer av mycket stora onlineplattformar och av mycket stora onlinesökmotorer som utsetts enligt artikel 33.4 från och med fyra månader efter den anmälan till den berörda leverantören som avses i artikel 33.6, om den dagen infaller före den 17 februari 2024.

Artikel 93

Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 17 februari 2024.

Artiklarna 24.2, 24.3, 24.6, 33.3–33.6, 37.7, 40.13 och 43 samt avsnitten 4, 5 och 6 i kapitel IV ska dock tillämpas från och med den 16 november 2022.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 19 oktober 2022.

På Europaparlamentets vägnar
R. METSOLA
Ordförande

På rådets vägnar
M. BEK
Ordförande

Statens offentliga utredningar 2023

Kronologisk förteckning

1. Skärpta straff för flerfaldig brottslighet. Ju.
2. En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfordelning mellan myndigheter. Fi.
3. Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassoverksamhet. Ju.
4. Posttjänst för hela slanten. Finansieringsmodeller för framtidens samhällsomfattande posttjänst. Fi.
5. Från delar till helhet. Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja. S.
6. En lag om tilläggs-skatt för företag i stora koncerner. Fi.
7. På egna ben. Utvecklad samverkan för individers etablering på arbetsmarknaden. A.
8. Arbetslivskriminalitet – arbetet i Sverige, en bedömning av omfattningen, lärdomar från Danmark och Finland. A.
9. Ett statligt huvudmannskap för personlig assistans. Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet. S.
10. Tandvårdens stöd till våldsutsatta patienter. S.
11. Tillfälligt miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet – för ökad försörjningsberedskap. KN.
12. Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende. Ju.
13. Patientöversikter inom EES och Sverige. S.
14. Organisera för hållbar utveckling. KN.
15. Förnybart i tanken. Ett styrmedelsförslag för en stärkt bioekonomi. LI.
16. Staten och betalningarna. Del 1 och 2. Fi.
17. En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp. Ju.
18. Värdet av vinden. Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften. Del 1 och 2. KN.
19. Statlig forskningsfinansiering. Underlagsrapporter. U.
20. Förbud mot bottenfrålning i marina skyddade områden. LI.
21. Informationsförsörjning på skolområdet. Skolverkets ansvar. U.
22. Datalagring och åtkomst till elektronisk information. Ju.
23. Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida. S.
24. Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration. A.
25. Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd. Ju.
26. Översyn av entreprenörsansvaret. A.
27. Kamerabevakning för ett bättre djurskydd. LI.
28. Samhället mot skolattacker. U.
29. Varje rörelse räknas – hur skapar vi ett samhälle som främjar fysisk aktivitet? S.
30. Ett trygghetssystem för alla. Nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst. S.
31. Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar. U.
32. Biometri – för en effektivare brottsbekämpning. Ju.
33. Ett förbättrat resegarantisystem. Fi.
34. Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag. Ju.
35. Nya regler om hållbarhetsredovisning. Ju.
36. Genomförande av minimilöne-direktivet. A.

37. Förstärkt skydd för den personliga integriteten. Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldssintyg och oskuldssingrepp samt omvändelseförsök. Ju.
38. Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldssättning. Fi.
39. En inre marknad för digitala tjänster – kompletteringar och ändringar i svensk rätt. Fi.

Statens offentliga utredningar 2023

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

På egna ben.

Utvecklad samverkan för individers etablering på arbetsmarknaden. [7]

Arbetslivskriminalitet – arbetet i Sverige, en bedömning av omfattningen, lärdomar från Danmark och Finland. [8]

Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration. [24]

Översyn av entreprenörsansvaret. [26]

Genomförande av minimilönedirektivet. [36]

Finansdepartementet

En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter. [2]

Posttjänst för hela slanten. Finansieringsmodeller för framtidens samhällsomfattande posttjänst. [4]

En lag om tilläggsskatt för företag i stora koncerner. [6]

Staten och betalningarna. Del 1 och 2. [16]

Ett förbättrat resegarantisystem. [33]

Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning. [38]

En inre marknad för digitala tjänster - kompletteringar och ändringar i svensk rätt. [39]

Justitiedepartementet

Skärpta straff för flerfaldig brottslighet. [1]

Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassoverksamhet. [3]

Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende. [12]

En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp. [17]

Datalagring och åtkomst till elektronisk information. [22]

Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd. [25]

Biometri – för en effektivare brottsbekämpning. [32]

Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag. [34]

Nya regler om hållbarhetsredovisning. [35]

Förstärkt skydd för den personliga integriteten. Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök. [37]

Klimat- och näringslivsdepartementet

Tillfälligt miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet – för ökad försörjningsberedskap. [11]

Organisera för hållbar utveckling. [14]

Värdet av vinden. Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften. Del 1 och 2. [18]

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Förnybart i tanken. Ett styrmedelsförslag för en stärkt bioekonomi. [15]

Förbud mot bottenrålning i marina skyddade områden. [20]

Kamerabevakning för ett bättre djurskydd. [27]

Socialdepartementet

Från delar till helhet. Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja. [5]

Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet. [9]

Tandvårdens stöd till våldsutsatta patienter. [10]

Patientöversikter inom EES och Sverige. [13]

Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida. [23]

Varje rörelse räknas – hur skapar vi ett samhälle som främjar fysisk aktivitet? [29]

Ett trygghetssystem för alla. Nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst. [30]

Utbildningsdepartementet

Statlig forskningsfinansiering. Underlagsrapporter. [19]

Informationsförsörjning på skolområdet. Skolverkets ansvar. [21]

Samhället mot skolattacker. [28]

Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar. [31]